

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

โดย
นางสาวอินทิรา อ๋ามโกษ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

โดย
นางสาวอินทิรา อ๋ามโฆษ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

LEARNING ORGANIZATION AND NEW NORMAL GUIDELINES OF SCHOOLS
UNDER PHRANAKHONSIAYUTTHAYA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 1

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education EDUCATIONAL ADMINISTRATION
Department of Educational Administration
Silpakorn University
Academic Year 2022
Copyright of Silpakorn University

61252357 : การบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ / แนวปฏิบัติวิถีใหม่

นางสาว อินทิรา อำนวยโกช: การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สงวน อินทร์รักษ์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) เพื่อทราบการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) เพื่อทราบแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 3) เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่าง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้บุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นหน่วยวิเคราะห์ กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 123 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และ 2) ครูจำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 246 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามแนวคิดของเซงเก (Senge) และแนวปฏิบัติวิถีใหม่ ตามแนวคิดของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ 1) การเรียนรู้ของทีม 2) วิสัยทัศน์ร่วม 3) แบบแผนทางความคิด 4) การคิดเชิงระบบ และ 5) ความเชี่ยวชาญของบุคคล

2. แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ 1) แนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม 2) แนวปฏิบัติสำหรับครู 3) แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร 4) แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง 5) แนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด และ 6) แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน

3. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง มีความสัมพันธ์ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน

61252357 : Major EDUCATIONAL ADMINISTRATION

Keyword : LEARNING ORGANIZATION / NEW NORMAL GUIDELINES

MISS Inthira AMMAPHOT : LEARNING ORGANIZATION AND NEW NORMAL GUIDELINES OF SCHOOLS UNDER PHRANAKHONSIAYUTTHAYA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 Thesis advisor : Associate Professor Sangaun Inrak, Ph.D.

The purposes of this research were to identify: 1) the learning organization of school under Phranakhonsiyutthaya Primary Educational Service Area Office 1 2) the new normal guidelines of school under Phranakhonsiyutthaya Primary Educational Service Area Office 1 3) the relationship between the learning organization and new normal guidelines of school under Phranakhonsiyutthaya Primary Educational Service Area Office 1. The samples were 123 schools under Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1. The respondents in each school were a school administrator or an acting school administrator, and teachers, in the total of 246 persons. The instrument employed for data collection was a questionnaire about the learning organization based on Sange concept and new normal guidelines based on Department of Health, Ministry of Public Health. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The research findings were as follows:

1. The learning organization of school under Phranakhonsiyutthaya Primary Educational Service Area Office 1 as a whole and an individual were at a high level. The arithmetic mean ranking from maximum to minimum were as follows; 1) team learning 2) shared vision 3) mental models 4) systematic thinking 5) the personal mastery.

2. The new normal guidelines of school under Phranakhonsiyutthaya Primary Educational Service Area Office 1 as a whole and an individual were at a highest level. The arithmetic mean ranking from maximum to minimum were as follows; 1) environmental health guidelines 2) guidelines for teachers 3) guidelines for administrators 4) guidelines for parents 5) guidelines for chef, food vendor and cleaning 6) guidelines for students.

3. The relationship between the learning organization and new normal guidelines of school under Phranakhonsiyutthaya Primary Educational Service Area Office 1 as a whole were at .01 level of statistical significance.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร. มัทนา วังณอมศักดิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุดา เตียเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิพันธ์ ตันวิมลรัตน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุน แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการศึกษาวิจัยเป็นอย่างดีตลอดมา จนวิทยานิพนธ์ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.สุรางค์ ฐูปบุชากร ว่าที่ร้อยเอก ดร.สมชาย แก้วเจริญ ดร.ชรินทร์ตัน จิตตสุโก ดร.สสิพัชร์ สาทรพาณิชย์ และ ดร.กานต์ฤทัย ชลวิทย์ ที่กรุณาตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ ในการศึกษาวิจัยให้ถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากรทุกท่านที่ให้ความรู้และแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณเจ้าของหนังสือ วารสาร เอกสาร และวิทยานิพนธ์ทุกเล่มที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ชาวบริหารการศึกษาทุกคนที่ให้คำแนะนำและให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนหรือราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และครู ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลการวิจัยส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัย จนสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเพื่อทดแทนพระคุณ บิดา มารดา ครูอาจารย์ผู้มีพระคุณ และกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความรัก ความเมตตา ความรู้ คำแนะนำ กำลังใจและมีมิตรภาพอันงดงาม ตลอดเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

นางสาว อินทิรา อัมโงช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ข้อคำถามของการวิจัย.....	9
สมมติฐานการวิจัย.....	9
ขอบข่ายเชิงมนทัศน์สรุปการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	13
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	15
การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้.....	15
ความหมายขององค์การแห่งการเรียนรู้.....	15
ความสำคัญขององค์การแห่งการเรียนรู้.....	17
ลักษณะการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้.....	19
แนวความคิดต่าง ๆ ในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้.....	24

องค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	39
แนวปฏิบัติวิถีใหม่.....	42
ความหมายของวิถีใหม่.....	43
ความสำคัญของวิถีใหม่.....	44
แนวปฏิบัติวิถีใหม่สำหรับสถานศึกษา.....	46
ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา	
เขต 1.....	78
ข้อมูลทั่วไป.....	78
ข้อมูลของโรงเรียน.....	78
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	79
งานวิจัยในประเทศ.....	79
งานวิจัยต่างประเทศ.....	86
สรุป.....	90
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	91
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	91
ระเบียบวิธีวิจัย.....	92
แผนแบบการวิจัย.....	92
ประชากร.....	92
กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง.....	92
ผู้ให้ข้อมูล.....	93
ตัวแปรที่ศึกษา.....	94
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	97
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	98
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	98

การวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	99
สรุป.....	100
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	101
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1	103
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1	112
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ...	124
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	127
สรุปผลการวิจัย.....	127
การอภิปรายผล	128
ข้อเสนอแนะ.....	139
ข้อเสนอแนะของการวิจัย	139
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	140
รายการอ้างอิง	141
ภาคผนวก.....	148
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และรายนามผู้เชี่ยวชาญ	149
ภาคผนวก ข ค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือวิจัย.....	152
ภาคผนวก ค หนังสือขอตกลงเครื่องมือ และรายชื่อโรงเรียนขอตกลงเครื่องมือวิจัย	165
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	168
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง	172

ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 178
ประวัติผู้เขียน 192

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	30
ตารางที่ 2	79
ตารางที่ 3	93
ตารางที่ 4	102
ตารางที่ 5	104
ตารางที่ 6	105
ตารางที่ 7	106
ตารางที่ 8	107
ตารางที่ 9	109
ตารางที่ 10	110
ตารางที่ 11	112

ตารางที่ 12	คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติ สำหรับผู้บริหาร (Y ₁)	113
ตารางที่ 13	คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติ สำหรับครู (Y ₂)	115
ตารางที่ 14	คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติ สำหรับนักเรียน (Y ₃).....	117
ตารางที่ 15	คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติ สำหรับผู้ปกครอง (Y ₄).....	118
ตารางที่ 16	คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติ สำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด (Y ₅).....	120
ตารางที่ 17	คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติ ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (Y ₆).....	122
ตารางที่ 18	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติ วิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1.....	125
ตารางที่ 19	แสดงการพิจารณาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย ตอนที่ 2 การเป็นองค์การ แห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1.....	153
ตารางที่ 20	แสดงการพิจารณาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย ตอนที่ 3 แนวปฏิบัติ วิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1.....	158

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงมโนทัศน์สรุปการวิจัย	12
แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย.....	13
แผนภูมิที่ 3 สรุปแนวคิดเกี่ยวกับหลัก 5 ประการของเซงเก (Senge).....	29

บทที่ 1

บทนำ

ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียนและความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทักษะคน ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหาหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอีก 20 ปีข้างหน้า¹

เนื่องจากสังคมโลกในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ไร้พรมแดน ทำให้ศักยภาพที่จะประสบความสำเร็จมีพอ ๆ กับศักยภาพที่จะล้มเหลว การศึกษาจึงถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่พัฒนาคน เพื่อเตรียมความพร้อม แต่การศึกษาจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณค่าที่แท้จริงในความเป็นมนุษย์การศึกษาในสังคมแห่งประชาคมอาเซียนก็เช่นเดียวกัน เป็นการจัดการศึกษานานาชาติ

¹สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579** (กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2561), 48.

ในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และใกล้เคียงให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและปรับตัวให้ทันกับสังคมอาเซียนได้อย่างมีคุณภาพ² และในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของประชากรทั่วโลก ทำให้ประชากรทั่วโลกตื่นตัวและปรับตัวเพื่อความอยู่รอดกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือที่เรียกว่า การก้าวเข้าสู่ยุคของ “New Normal” คำว่า “New Normal” นพ.สุรพล อิศรไกรศีล ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายว่าเป็นสถานการณ์หรือปรากฏการณ์ ที่แต่เดิมเป็นสิ่งที่ไม่ปกติ ผู้คนไม่คุ้นเคย ไม่ใช่มาตรฐาน ต่อมา มีเหตุหรือวิกฤตบางอย่างทำให้มีการเปลี่ยนแปลง มีผลทำให้สถานการณ์หรือปรากฏการณ์นั้น กลายเป็นสิ่งที่ปกติและเป็นมาตรฐาน³ ดังนั้น การทำให้องค์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) นั้น จะต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจของครูและนักเรียน ในการรับมือกับ New Normal ของการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้ของเราทุกคน รวมถึงการบริหารจัดการศึกษาที่ไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ทำให้บุคคลในชาติมีคุณภาพ มีศักยภาพเพื่อเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาประเทศนั้น ต้องอาศัยกระบวนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาช่วยสร้างความรู้ ความคิด ทักษะ เจตคติให้คนไทยรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่ตนอาศัยและนำความรู้ ความเข้าใจมาใช้แก้ปัญหา รวมทั้งสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น⁴ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ตระหนักถึงความสำคัญยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากร มนุษย์ โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ จุดเน้นประจำปี งบประมาณ พ.ศ.2565 ในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งได้กำหนด สาระสำคัญสำหรับบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาใน 5 ประการ ได้แก่ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา

²วิจารณ์ พานิช, *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21* (กรุงเทพฯ: มูลนิธิ สดศรี-สฤทธิวงศ์, 2555), 34.

³สุรพล อิศรไกรศีล, *ราชบัณฑิตบัญญัติศัพท์คำว่า "New normal"*, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://web.facebook.com/surapol.issaragrisil/posts/d>

⁴การดี อนันต์นาวิ, *หลักการ แนวคิด ทฤษฎี การบริหารทางการศึกษา*, vol. พิมพ์ครั้งที่ 4 (ชลบุรี มนตรี, 2555), 321.

(Access) ความเท่าเทียมทางการศึกษา (Equity) คุณภาพการศึกษา (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) ในระยะ 20 ปีข้างหน้า และยุทธศาสตร์ 6 ประการ คือ 1) การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคม และประเทศชาติ 2) การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศ 3) การพัฒนาศักยภาพ คนทุกช่วงวัย และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม ทางการศึกษา 5) การจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 6) การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา⁵ ดังนั้น ผู้นำองค์กร ต้องปรับเปลี่ยนแนวคิด การบริหารและกระบวนการทำงานของบุคลากรในองค์กรโดยพัฒนาการฝึกทักษะส่งเสริมการคิดและ การแก้ปัญหาให้มากกว่าเดิม ต้องกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และสิ่งที่เป็นต่าง ๆ เพื่อ พัฒนาองค์กรให้สามารถอยู่รอด (survive) ได้ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตาม กาลเวลา โดยเปลี่ยนแปลงองค์กรให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (continuous learning) ปรับปรุง องค์กรอย่างต่อเนื่อง (continuous improvement) และให้ความสำคัญกับความสามารถในการ เรียนรู้ของบุคลากรในองค์กรอย่างถูกต้องและเหมาะสมให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง (high performance organization)⁶

ในการปรับเปลี่ยนองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ในการกำหนดวิสัยทัศน์ ชี้นำและครู และนำกลยุทธ์มาใช้ในการผลักดันให้เกิดพลังความร่วมมือเพื่อ ดำเนินการเปลี่ยนแปลงเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของ รัฐที่วางไว้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ในขณะที่เดียวกันการที่องค์กร มีการแข่งขันสูงจะเพิ่มสมรรถนะขององค์กรเอง และเพิ่มแรงผลักดันให้องค์กรไปสู่เป้าหมาย เพื่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในอนาคตและตลอดไป เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ที่มีส่วนร่วมที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหาร และบุคลากร แต่การที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้นค่อนข้างมี อุปสรรคพอสมควร แต่อย่างไรก็ตามการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ยังมีความจำเป็นและมีความ สำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อให้องค์กรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และเพื่อเตรียมความพร้อมของ องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นแนวทางสำคัญในการที่จะนำพาองค์กรและบุคคลในองค์กรไปสู่เป้าหมาย

⁵สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2564-2565, (กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564), 5.

⁶ดวงเดือน จันท์เจริญ, หลักการการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2560), 2.

วิสัยทัศน์ตามที่ได้กำหนดไว้ เมื่อองค์กรใดมีความสามารถในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ย่อมเป็นสิ่งที่สามารถทำนายได้ว่าองค์กรนั้น ๆ จะสามารถประสบผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้⁷

ต้นปี พ.ศ. 2563 การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (COVID-19) ได้รับการประกาศจากองค์การอนามัยโลก (WHO) ให้เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern – PHEIC) โรคโควิด 19 แพร่ระบาดไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทยดำเนินการและออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ ลดผลกระทบของการระบาดที่มีต่อสังคม ซึ่งขยายวงกว้างตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน ไปจนถึงระดับจังหวัดและระดับประเทศ สถานศึกษา เป็นสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทอย่างมากในการสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ปลอดภัย มีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคโควิด 19 และ แนวปฏิบัติเพื่อการดูแลสุขภาพอนามัย เพื่อคุ้มครองนักเรียนและนักศึกษา ตลอดจนเป็นช่องทางสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนและครอบครัวได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อที่จะป้องกันการติดเชื้อในชุมชนได้ โดยบุคลากรทางการศึกษาและผู้ดูแลนักเรียนที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค สามารถให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองของนักเรียนได้⁸ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ความเข้าใจเกี่ยวกับการระบาดของโรคและการป้องกันโรค เป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กและเยาวชนในทุกช่วงอายุ เพราะเด็กและเยาวชนจะต้องพัฒนาพฤติกรรมของตนเอง เพื่อป้องกันการระบาด เช่น การล้างมือและการสวมหน้ากากอนามัย และการรักษาระยะห่างทางสังคม เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย โดยเฉพาะการมาเรียนในสถานศึกษา นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนควรเข้าใจผลกระทบที่เกิดจากโรคระบาดและมาตรการควบคุมต่าง ๆ ทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น โดยครอบคลุมเนื้อหาและประเด็นที่ เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็ก เช่น การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ความวิตกกังวลและความเครียด จากการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือผลกระทบต่อคนในชุมชน ตลอดจนการมีทักษะในการรับรู้ข่าวสาร ดังนั้น ครูสามารถใช้โอกาสนี้ในการสอนให้นักเรียนเข้าใจถึงประเด็นและมิติต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากเรื่องโรคและการป้องกันโรค เพื่อช่วยให้นักเรียนลดความกลัวและวิตกกังวล เสริมความยืดหยุ่นในการรับมือกับสถานการณ์ และผลข้างเคียงที่

⁷เปี่ยมพงษ์ น้อยบ้านด่าน, “องค์กรแห่งการเรียนรู้,” วารสารการศึกษาพยาบาล 10, 3 (พฤษภาคม 2560): 13.

⁸กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือครูสำหรับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19**, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://www.unicef.org/thailand>

อาจเกิดขึ้นในชีวิตของพวกเขาบ่มเพาะความเห็นอกเห็นใจ พร้อมทั้งสร้างสรรค์ชุมชนที่มีความปลอดภัยและห่วงใยกันมากยิ่งขึ้น⁹

สถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมพื้นฐานเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกฝังความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในทุกด้าน มีหน้าที่พัฒนาเด็กวัยเรียนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ เนื่องจากสถานศึกษาเป็นศูนย์รวมของเด็กในชุมชนที่มาจากครอบครัวที่ต่างกัน จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาโรคต่าง ๆ เมื่อนักเรียนคนใดคนหนึ่งป่วยด้วยโรคติดต่อและมาเข้าเรียนในสถานศึกษาจึงมีโอกาสที่จะแพร่กระจายเชื้อโรคไปสู่เพื่อนคนอื่น ๆ ได้จากการเล่น การใกล้ชิด และทำกิจกรรมร่วมกันสถานศึกษาจึงเป็นสถานที่สำคัญมากต่อการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคหรืออาจเปรียบได้ว่า “สถานศึกษา” นับเป็น “Shelter” สำหรับนักเรียนต้องคำนึง และให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวเป็นอันดับแรก ๆ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีวัคซีนป้องกันโรคและไม่มียารักษาโรคโดยตรง จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว ที่จะส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการเรียนการสอนและสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา สิ่งสำคัญที่สุดในช่วงระยะเวลาต่อจากนี้ไป ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียนผู้ปกครอง และบุคลากรของสถานศึกษาต้องปรับตัวกับการใช้ชีวิตวิถีใหม่ “New Normal” เน้นการปฏิบัติภายใต้มาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างเคร่งครัด เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยจากโรคโควิด 19 ส่งผลให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ และปลอดภัยจากโรค¹⁰

การที่จะพัฒนาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้นั้น จะต้องมีแนวปฏิบัติวิถีใหม่ (New Normal) ในการรองรับสถานการณ์โรคโควิด 19 เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ปลอดภัย มีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคโควิด-19 และแนวปฏิบัติเพื่อการดูแล สุขภาพอนามัย เพื่อคุ้มครองนักเรียนและนักศึกษา ตลอดจนบุคลากรต่าง ๆ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปฏิบัติงานในองค์การให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย

⁹ณิชา พิทยาพงศกร, **New Normal ของการศึกษาไทยคืออะไร เมื่อการเรียนทางไกลไม่ใช่คำตอบ**, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://tdri.or.th/2020/05/desirable-new-normal-for-thailand-education>

¹⁰กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, **คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (สารจากผู้บริหาร)** (นนทบุรี: บริษัท คิว แอดเวอร์ทีซิ่ง จำกัด, 2563), ก.

ปัญหาการวิจัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นองค์กรทางการศึกษาที่มีภารกิจในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาครอบคลุมตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 176 โรงเรียน ครอบคลุม 9 อำเภอในเขตบริการ ให้มีความสอดคล้องและสนองรับนโยบายของรัฐบาลของกระทรวงศึกษาธิการ และของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยคำนึงถึงสิทธิและโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพด้วยความเท่าเทียมกัน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ดูแลรับผิดชอบและส่งเสริมการจัดการศึกษาตามภารกิจให้สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา โดยปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล จุดเน้นการขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษา แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ประเทศ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2564 – 2565) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยุทธศาสตร์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้เกิดการ “ปลดล็อก ปรับเปลี่ยน และเปิดกว้าง” ทางการศึกษาบนพื้นฐานด้านความปลอดภัยของทุกภาคส่วนในด้านร่างกายและจิตใจ ส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้สถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของโรคไวรัสติดเชื้อโคโรนา 2019 (COVID- 19) ที่หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับต้องบูรณาการและปรับรูปแบบ วิธีการ และกระบวนการในการส่งเสริมและจัดการศึกษาแบบ New Normal ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทและความพร้อม ทั้งการจัดการเรียนการสอนรูปแบบ Online, On-site, On Air, On Demand, On Hand, Blended Learning หรือรูปแบบอื่น ๆ¹¹

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า บุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ขาดทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ขาดความรู้ความสามารถและทักษะในด้านการวิจัย บุคลากรใหม่ต้องใช้เวลาในการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กร มีการคิดรูปแบบในการจัดการศึกษาอย่างหลากหลายและขาดความต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละพื้นที่ได้จริง โครงสร้างและกลไกการบริหารและการจัดการต่าง ๆ ปรับตัว

¹¹กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 (พระนครศรีอยุธยา: ม.ป.ท., 2565), 1-2.

ตามไม่ทัน เกิดปัญหาไม่สมดุลระหว่างการพัฒนากระบวนการศึกษาและผู้เรียน และบุคลากรยังไม่มี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน นอกจากนี้ นโยบายรัฐบาลมีการปรับเปลี่ยนบ่อย การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงทำให้นโยบายต่าง ๆ ส่งผลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่ ไม่ต่อเนื่อง¹² อีกทั้งแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีนโยบาย “ปลดล็อก ปรับเปลี่ยน และเปิดกว้าง” ทางการศึกษา บนพื้นฐานด้านความปลอดภัยของทุกภาคส่วนในด้านร่างกายและจิตใจ ส่งผลให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้สถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของโรคไวรัสติดเชื้อโคโรนา 2019 (COVID- 19) ที่หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับต้องบูรณาการและปรับรูปแบบ วิธีการ และ กระบวนการในการส่งเสริมและจัดการศึกษาแบบ New Normal ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ ในการดูแลด้านการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน และกลุ่มงานภายในสำนักงานในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มุ่งเน้นให้โรงเรียนและบุคลากร ทางการศึกษาทุกคนปฏิบัติตามแนวทางการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ของทุกภาคส่วน อย่างเคร่งครัด

เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในพื้นที่สีแดง ซึ่งเป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุดในการแพร่ ระบาดของโรคโควิด 19 สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีนักเรียนอยู่รวมกันจำนวนมาก มีความเสี่ยงสูง หากมีระบบการจัดการที่ไม่ดี จะมีการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 (COVID-19) ได้ในกลุ่มเด็ก เนื่องจากพบว่า การติดเชื้อโควิด 19 (COVID-19) ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีอาการหรือมีอาการแสดง ค่อนข้างน้อย ความรุนแรงจะน้อยมาก แต่เด็กนักเรียนจะเอาเชื้อกลับบ้าน ทำให้การแพร่ระบาด เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว (Super spread) ไปยังบุคคลในบ้าน หากมีการระบาดในกลุ่มเด็กขึ้น จะมี ผลกระทบในสังคมหรือผู้ใกล้ชิด เช่น ครู พ่อแม่ ผู้สูงอายุ ที่ติดเชื้อจากเด็ก ดังนั้น เมื่อมีการเปิดเรียน มีโอกาสสูงที่จะเกิดการติดเชื้อในกลุ่มเด็กเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเด็กเป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลและ ระมัดระวังในการกระจายเชื้อเป็นอย่างมาก มาตรการในการเปิดเทอม จึงมีความสำคัญมากในการ ควบคุมการระบาด การวางแผนเปิดเทอมจึงต้องมั่นใจว่า สามารถควบคุมไม่ให้เกิดการระบาดของโรค ในเด็กนักเรียนได้¹³ ขณะที่โรคโควิด 19 กำลังแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องเช่นนี้ สถานศึกษาจะต้อง ดำเนินการเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อลดผลกระทบของการระบาด และสนับสนุนมาตรการต่าง ๆ ใน

¹²สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, **แผนพัฒนา การศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2562 – 2566)** (พระนครศรีอยุธยา: ม.ป.ท., 2562), 22-29.

¹³กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, **คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา ในการป้องกัน การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19** (นนทบุรี: บริษัท คิว แอดเวอร์ไทซิง จำกัด, 2563), 3.

การควบคุมโรค การป้องกันโรคโควิด 19 ในเด็กและสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยจะต้องมี มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งดูแลไม่ให้นักเรียน นักศึกษา และเจ้าหน้าที่ถูกตีตราหากติดเชื้อ ซึ่งโรคโควิด 19 เกิดขึ้นได้กับ ทุกคนโดยไม่มีข้อยกเว้นทางพรมแดน เชื้อชาติ ภาวะทุพพลภาพ อายุ หรือเพศสภาพ สถานศึกษา ควรให้การต้อนรับและเคารพทุกคนแบบไม่แบ่งแยก และมีสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการเรียนรู้ สำหรับทุกคน มาตรการของสถานศึกษาจะช่วยป้องกันการแพร่เชื้อของเด็ก เยาวชน และเจ้าหน้าที่ ที่อาจได้รับเชื้อไวรัส พร้อมทั้งลดปัญหาการหยุดเรียนกลางคันของเด็ก และคุ้มครองเด็กและเจ้าหน้าที่ จากการเลือกปฏิบัติ¹⁴

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับ แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เนื่องจากแนวปฏิบัติวิถีใหม่เป็นแนวทางหนึ่งช่วยในการพัฒนาองค์การให้เป็นอย่างองค์การแห่งการเรียนรู้ ภายใต้อาณาการณการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เพื่อให้้องค์การสามารถปรับตัว พัฒนาขีด ความสามารถภายใต้สิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลง ของสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่มีความ เจริญก้าวหน้ามากขึ้นทุกวัน และสร้างให้โรงเรียนมีคุณภาพ พร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงของ กระแสโลกาภิวัตน์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อทราบการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อทราบแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

¹⁴องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย, แนวทางปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาเพื่อป้องกันและ ควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19) (กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., 2563), 8.

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดข้อคำถามของการวิจัย ดังนี้

1. การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. แนวปฏิบัติวิธีใหม่ of โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ในระดับใด
3. การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิธีใหม่ of โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อคำถามของการวิจัย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
2. แนวปฏิบัติวิธีใหม่ of โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
3. การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิธีใหม่ of โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีความสัมพันธ์กัน

ขอบข่ายเชิงมนทัศน์สรุปการวิจัย

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิธีใหม่ of โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดเชิงระบบ (Systems approach) ของลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) ที่ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนเป็นองค์การหนึ่ง ในระบบสังคมที่มีลักษณะเป็นระบบเปิด เนื่องจากมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ระบบการบริหาร โรงเรียน (System of School Administration) จะมีลักษณะเป็นการจัดการเชิงระบบ โดยพื้นฐานขององค์การทางการศึกษามี 5 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ งบประมาณ ทรัพยากรทางกายภาพ และข้อมูลต่าง ๆ 2) กระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation process) ได้แก่ การดำเนินการภายในองค์กรและระบบของการจัดการ การดำเนินงาน 3) ปัจจัย นำออกหรือผลผลิต (Output) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความพึงพอใจของชุมชน ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ และผลของการจัดการศึกษา 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) คือ ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าหรือกระบวนการขององค์การ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกปัจจัยนำเข้าในการบริหารงานในรอบต่อไป ข้อเสนอแนะอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการเปลี่ยนแปลง และผลผลิตในอนาคต และ 5) สภาพแวดล้อม

(Environment) ได้แก่ สภาพแวดล้อมขององค์กรรวม ไปถึงพลังของสังคม การเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อองค์กร¹⁵

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ เช่น สตาดาร์ (Stata) ได้เสนอแนะว่า การเรียนรู้ขององค์กรเป็นกระบวนการหลักที่จะทำให้เกิดการจัดการนวัตกรรม (management Innovation) หรือการเรียนรู้ของทั้งระดับบุคคลและองค์กร เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการได้เปรียบทางธุรกิจที่ยั่งยืน เสนอแนะปัจจัยสนับสนุน การเรียนรู้ขององค์กร ดังต่อไปนี้ 1) การคิดอย่างเป็นระบบ (system thinking) 2) การวางแผน (planning) 3) การปรับปรุงคุณภาพ (quality improvement) 4) พฤติกรรมทางองค์กร (organization behavior) 5) ระบบข้อมูล (information systems)¹⁶ ส่วนมาร์ควอดท์ (Marquardt) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แห่งมหาวิทยาลัย Gorge Washington ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เสนอประสบการณ์จากการศึกษาองค์กรเรียนรู้ในช่วงเวลา 15 ปีที่ผ่านมาว่า การพัฒนาองค์กรเรียนรู้ไม่สามารถเกิดขึ้นและคงอยู่ได้ ถ้าไม่สามารถเข้าใจและบูรณาการระบบย่อยที่สัมพันธ์กัน 5 ระบบ ได้แก่ 1) องค์กร (organization) - การปรับเปลี่ยนองค์กร (organization transformation) 2) การเรียนรู้ (learning) - พลวัตของการเรียนรู้ (learning dynamics) 3) สมาชิกองค์กร (people) - การเพิ่มอำนาจสมาชิกองค์กร (people empowerment) 4) องค์กรความรู้ (knowledge) - การจัดการความรู้ (knowledge management) 5) เทคโนโลยี (technology) - การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (technology application)¹⁷ สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ไว้ 5 ประการขององค์กรแห่งการเรียนรู้และบุคคลเรียนรู้ ได้แก่ 1) การคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) 2) การเป็นบุคคลรอบรู้ (Personal Mastery) 3) การมีแบบแผนความคิด (Mental Models) 4) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) และ 5) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning)¹⁸ และเซงเก (Senge) เชื่อว่าหัวใจของการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้อยู่ที่

¹⁵Fred C. Lunenburg and Allan V. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and Practices**, 6th ed. (CA: Wadsworth Publishing, 2012), 20-22.

¹⁶R. Stata, "Organizational Learning - the Key to Management Innovation," **Sloan Management Review** 30, 3 (1989): 63-74.

¹⁷Michael J. Marquardt, **Building the Learning Organization : Mastering the 5 44 Elements for Corporate Learning** 2nd ed. (Palo Alto, CA: Davies – Black Publishing, Inc., 2002), 24.

¹⁸วิจารณ์ พานิช, **นวัตกรรมการจัดการความรู้และการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้** (กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2552), 167.

การเริ่มสร้างวินัย 5 ประการ ได้แก่ 1) ความเชี่ยวชาญของบุคคล (personal mastery) 2) แบบแผนทางความคิด (mental models) 3) วิสัยทัศน์ร่วม (shared vision) 4) การเรียนรู้ของทีม (team learning) และ 5) การคิดเชิงระบบ (systems thinking)¹⁹

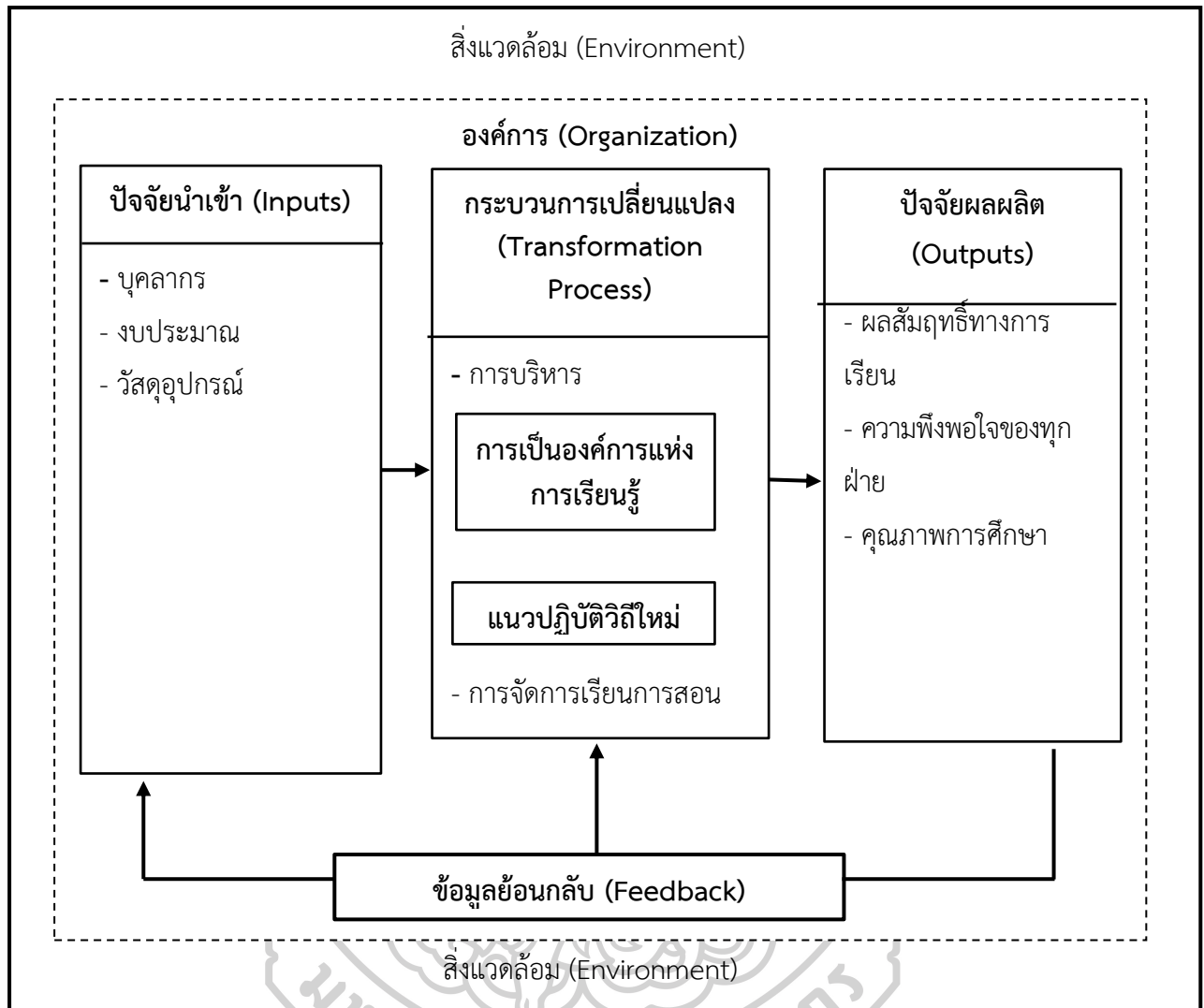
แนวปฏิบัติวิถีใหม่เป็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ เช่น องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย ได้เสนอแนวทางปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (COVID-19) ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาครู และเจ้าหน้าที่ เป็นการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคและควบคุมการระบาดของโรคไปสู่นักเรียน ครูและเจ้าหน้าที่ ในสถานศึกษา 2) ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก และสมาชิกในชุมชน สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่สำคัญ ในการให้ความรู้และข่าวสารกับผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และสมาชิกในชุมชนเกี่ยวกับโรคโควิด 19 3) นักเรียน นักศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษามีความเข้าใจข้อมูลเบื้องต้นของโรคไวรัสโควิด 19 ตามความเหมาะสมกับวัย รวมถึงอาการ โรคแทรกซ้อน การติดต่อและวิธีป้องกัน ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด 19 ผ่านแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ²⁰ ต่อมาจกนวิทยา รุ่งเรืองศรี และคณะ ได้เสนอข้อควรปฏิบัติสำหรับโรงเรียนในสถานการณ์โควิด 19 ดังนี้ 1) คำแนะนำสำหรับผู้บริหาร เจ้าของโรงเรียน 2) คำแนะนำสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากร 3) คำแนะนำสำหรับนักเรียน 4) คำแนะนำสำหรับผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก 5) อนามัยสิ่งแวดล้อม²¹ และกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้เสนอแนวทางปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ดังนี้ 1) แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร เจ้าของสถานศึกษา 2) แนวปฏิบัติสำหรับครู ผู้ดูแลนักเรียน 3) แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน 4) แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง 5) แนวปฏิบัติสำหรับผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด 6) แนวปฏิบัติสำหรับด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม²²

¹⁹Peter M. Senge, *The Fifth Discipline : The Art of the Learning Organization* (New York: Doubleday, 1990), 6-13.

²⁰องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย, *แนวทางปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19)* (กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., 2563), 8-17.

²¹จกนวิทยา รุ่งเรืองศรี และคณะ, *คู่มือการจัดการโรงเรียนรับมือโควิด-19* (นนทบุรี: บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชซิ่ง จำกัด, 2563), 22-59.

²²กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, *คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19* (นนทบุรี: บริษัท คิว แอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด, 2563), 24-43.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงมนทัศน์สรุปการวิจัย

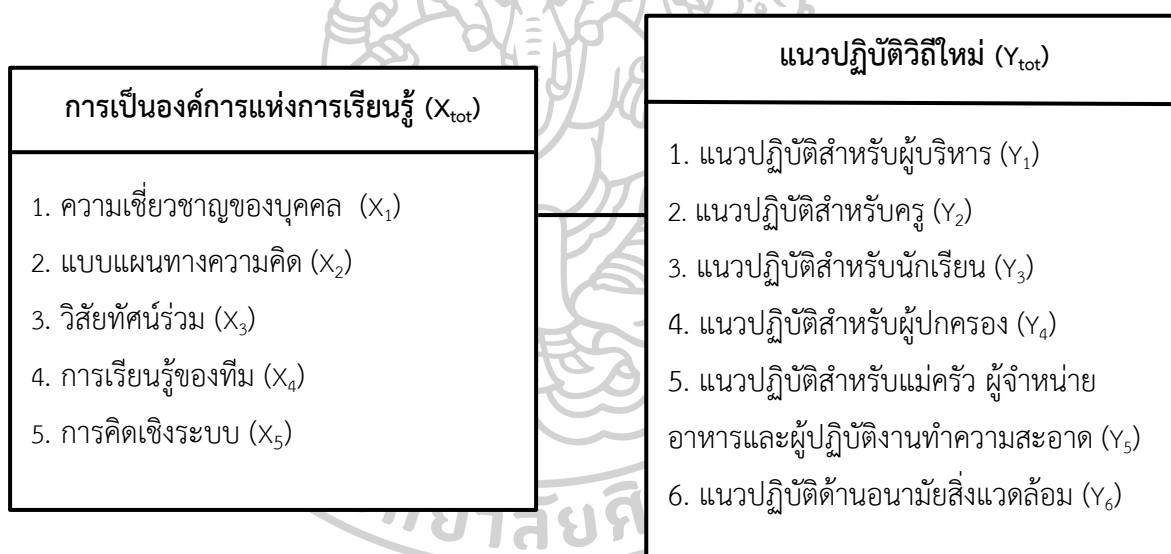
ที่มา : Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, Educational Administration: Concepts and Practices, 6th ed. (California: Wadsworth, 2012), 20-22.

: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (นนทบุรี: บริษัท คิว แอดเวอร์ไทซิง จำกัด, 2563), 23-41.

: Peter M. Senge, The Fifth Discipline: The Art of the Learning Organization (New York: Doubleday, 1990), 6-13.

ขอบเขตของการวิจัย

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ เซงเก (Senge) โดยหลักฝึกปฏิบัติทั้ง 5 ประการขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ความเชี่ยวชาญของบุคคล (personal mastery) 2) แบบแผนทางความคิด (mental models) 3) วิสัยทัศน์ร่วม (shared vision) 4) การเรียนรู้ของทีม (team learning) และ 5) การคิดเชิงระบบ (systems thinking) สำหรับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ผู้วิจัยได้ใช้แนวปฏิบัติของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร เจ้าของสถานศึกษา 2) แนวปฏิบัติสำหรับครู ผู้ดูแลนักเรียน 3) แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน 4) แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง 5) แนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด และ 6) แนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยสรุปมาเป็นขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : Peter M. Senge, *The Fifth Discipline : The Art of the Learning Organization* (New York : Doubleday, 1990), 6-13.

: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (นนทบุรี: บริษัท คิว แอดเวอร์ไทซิง จำกัด, 2563), 23-41.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามความหมายของคำต่าง ๆ ได้ดังนี้

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีการเอื้ออำนวยความสะดวกและสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้กับบุคลากรทั้งสถานศึกษา เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ขยายขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดผลงานที่สร้างสรรค์ในเรื่องขององค์ความรู้และผลงานใหม่ ๆ และส่งผลต่อการพัฒนาและการปฏิรูปสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยหลักการฝึกปฏิบัติ 5 ประการ คือ 1) ความเชี่ยวชาญของบุคคล (personal mastery) 2) แบบแผนทางความคิด (mental models) 3) วิสัยทัศน์ร่วม (shared vision) 4) การเรียนรู้ของทีม (team learning) และ 5) การคิดเชิงระบบ (systems thinking)

แนวปฏิบัติวิถีใหม่ หมายถึง การดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษารูปแบบใหม่ ในบริบทสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (COVID-19) ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร เจ้าของสถานศึกษา 2) แนวปฏิบัติสำหรับครู ผู้ดูแลนักเรียน 3) แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน 4) แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง 5) แนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด และ 6) แนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ประกอบด้วย 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา อำเภอท่าเรือ อำเภอนครหลวง อำเภอบางปะหัน อำเภอบ้านแพรก อำเภอภาชี อำเภอมหาราช อำเภอวังน้อย และอำเภออุทัย จำนวน 176 โรงเรียน

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นหลักการ ทฤษฎี แนวคิดต่าง ๆ ประกอบด้วย เพื่อนำมาประกอบการศึกษาวิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดสาระสำคัญไว้ 4 ส่วน คือ 1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) แนวปฏิบัติวิถีใหม่ 3) ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ความหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้

นักวิชาการที่ศึกษา เรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ ได้ให้ความหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ดังนี้

เซงเก (Senge) กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง เป็นองค์กรที่บุคลากรเรียนรู้ที่จะขยายขีดความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง ในการที่จะสร้างสรรค์ผลงานตามความปรารถนาของพวกเขา เป็นองค์กรที่มีสิ่งใหม่ๆ และมีการขยายขอบเขตของแบบแผนของการคิดที่จะให้ความรู้เป็นองค์กรที่มีการสร้างความใฝ่ฝันร่วมกันได้อย่างอิสระ และเป็นองค์กรที่มีบุคลากรเรียนรู้วิธีที่จะเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง²³

อาร์จิริส และชอน (Argyris and Schon) กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สมาชิกขององค์กรให้การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกด้วยการตรวจสอบและแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นเสมอๆ ประกอบด้วย คนที่มีความมุ่งมั่นที่จะขยายขีดความสามารถของตนผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมอย่างต่อเนื่องมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งมีการจัดหา สร้างถ่ายโอนความรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันเป็นผลมาจากการใช้ความรู้ใหม่ๆ ใช้แนวคิดการจัดการความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย²⁴

²³Peter M. Senge, **The Fifth Discipline : The Art and Practice of Learning Organizations** (New York: Doubleday Currency, 1990), 3.

²⁴C. Argyris, "Teaching Smart People How to Learn," **Harvard Business Review** 19 (May-June 1991): 99-109.

เพดเลอร์ เบอร์กอยน์ และโบยเดลล์ (Pedler, Burgoyne and Boydell) ให้ทัศนะว่า องค์การแห่งการเรียนรู้เป็นองค์การที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของสมาชิกทุกคน ทว่าทั้งองค์การ มีการเอื้ออำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ทุกภาคส่วน โดยการสร้างบรรยากาศใน การเรียนรู้ที่มีลักษณะเอื้อและกระตุ้นให้ทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกัน และคำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของสมาชิก เพื่อให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การอย่างต่อเนื่อง²⁵

วอทคินส์ และมาสิค (Watkins and Marsick) กล่าวว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ หมายถึง เป็นองค์การที่ใช้คนในการสร้างความเป็นเลิศให้แก่องค์การ ขณะเดียวกันก็ใช้องค์การในการสร้างความเป็นเลิศให้แก่คน โดยใช้การเรียนรู้เป็นกระบวนการเชิงกลยุทธ์ที่มีลักษณะต่อเนื่องและบูรณาการ เข้ากับการทำงานและมีการกระจายอำนาจให้แก่คนในองค์การ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม²⁶

มาควาร์ดท์ และเรโนลด์ (Marquardt and Reynolds) กล่าวว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ หมายถึง องค์การที่มีบรรยากาศที่กระตุ้นการเรียนรู้ของบุคคลและกลุ่มให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยใช้กระบวนการคิด วิพากษ์วิจารณ์ เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น มีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นพลวัต โดยอาศัย การเรียนรู้ การจัดการ และการใช้ความรู้เป็นเครื่องมือไปสู่ความสำเร็จควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย²⁷

ปัญญา เลิศไกร กล่าวว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นศูนย์รวมของบุคคลที่เป็นสมาชิกของ องค์การและสมาชิกส่วนใหญ่ในองค์กรมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะของการใฝ่รู้มีการ ปฏิสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะของการแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกันวิเคราะห์พูดคุยถึงปรากฏการณ์จาก เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไป มีการร่วมกันค้นหาแนวทางอย่าง เป็นระบบ และมีความตระหนักที่จะร่วมมือกันคิดหาวิธีการแนวทางในการนำเอาองค์ความรู้ที่มีมา ต่อยอดใช้ประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรและชุมชน สังคมในวงกว้างต่อไป²⁸

²⁵M. Pedler J. Burgoyne, and T. Boydell, **The Learning Company : A Strategy for Sustainable Development** (Maidenhead: Mc Graw - Hill, 1991), 1.

²⁶K.E. Watkins and Marsick V.J. Sculpton, **The Learning Organization : Lesson in the Art and Science of Systemic Change** (New York: Jossey-Bass Inc, 1993), 11.

²⁷Michael Marquardt and Angus Reynolds, **The Global Learning Organization Change** (New York : Irwin :Professional Publishing, 1994), 29.

²⁸ปัญญา เลิศไกร, **องค์กรแห่งการเรียนรู้** (นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช, 2554), 3.

มงคลชัย วิริยะพินิจ กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นองค์กรที่เน้นความต่อเนื่อง ในเรื่องของการตื่นตัวในการที่จะเรียนรู้เพราะฉะนั้นบุคลากรในองค์กรที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จะมีทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำ และองค์กรที่ทำงานอยู่²⁹

สรุปได้ว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีการเอื้ออำนวยความสะดวกและสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้กับบุคลากรทั้งสถานศึกษา เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และขยายขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้เกิดผลงานที่สร้างสรรค์ในเรื่องขององค์ความรู้และผลงานใหม่ ๆ และจะส่งผลต่อการพัฒนาและการปฏิรูปสถานศึกษา เพื่อให้สามารถปรับตัวและเท่าทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมนอกสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยหลักการฝึกปฏิบัติ 5 ประการ คือ 1) ความเชี่ยวชาญของบุคคล (personal mastery) 2) แบบแผนทางความคิด (mental models) 3) วิสัยทัศน์ร่วม (shared vision) 4) การเรียนรู้ของทีม (team learning) และ 5) การคิดเชิงระบบ (systems thinking)

ความสำคัญขององค์กรแห่งการเรียนรู้

นักวิชาการที่ศึกษา เรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ ได้กล่าวถึงความสำคัญขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

ฟลูเมอร์ และคีย์ (Fulmer and Key) ได้กล่าวว่า ในองค์กรแห่งการเรียนรู้ การเรียนรู้อยู่เสมอของบุคคลเป็นรากฐานสำคัญในการขยายขีดความสามารถให้เชี่ยวชาญมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันนี้ที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการแข่งขันการพัฒนาและการตัดสินใจของบุคคลและองค์กรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ผู้ที่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารมากกว่าย่อมมีความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน อีกทั้งยังสามารถพัฒนาตนเองหรือองค์กรได้มากกว่า และเร็วกว่าผู้ที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้น้อย ดังนั้น การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ก็เพื่อมุ่งเน้นที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองในอันดับแรกเพราะมีความเหมาะสมอย่างยิ่งกับสถานการณ์ของสังคมปัจจุบัน ทั้งนี้ หากองค์กรทุกประเภททุกระดับ ต้องการอยู่รอด ในสังคมยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงย่อมปฏิเสธกระแสการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไม่ได้เพราะองค์กรต้องก้าวทันคู่แข่งและก้าวล้ำคู่แข่งต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่ตลอดเวลาได้อย่างถูกต้อง

²⁹มงคลชัย วิริยะพินิจ, องค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการภาควิชาการ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ส่องสยาม, 2556), 3.

เหมาะสมและรวดเร็วเพื่อทำให้องค์กรมีความพร้อมที่จะใช้ความรู้และความสามารถของบุคลากรทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล³⁰

วีรุธ มาชะศิริรานนท์ กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ว่า กระแสการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ต้องเผชิญไม่ว่าจะเป็นบุคคล หรือองค์กรการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมันรวดเร็วและรุนแรง ก็ด้วยปัจจัยที่เกิดจากการก้าวกระโดดของเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ ความซับซ้อนของระบบเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานทั้ง ภายในและภายนอกองค์กร ส่งผลให้เวทีการแข่งขันที่เคยจำกัดอยู่ในวงแคบ ๆ ขยายขอบเขตออกไปครอบคลุมทั่วโลก อีกทั้งแนวคิดในการบริหารจัดการสมัยใหม่ทั้งการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) การจัดการคุณภาพ (Quality Management) การจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) และการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ทำให้องค์กรและหน่วยงานทั้งหลายต้องปรับท่าที เพื่อความอยู่รอดและมีภูมิคุ้มกันอย่างมั่นคง³¹

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีรากฐานมาจากการตระหนักว่า การริเริ่มใด ๆ ก็ตามไม่สามารถทำงานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง แต่ต้องการสิ่งเหล่านี้ คือ 1) การรับมือกับการปรับเปลี่ยนที่ไม่คาดคิด ขณะที่อยู่ในการตอบสนองที่กำหนด 2) ความยืดหยุ่นที่จะรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา และ 3) ความขัดแย้งระหว่างการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของลูกค้ากับเงื่อนไขในกระบวนการปฏิบัติซึ่งองค์กรจัดทำขึ้น³²

ยุรพร ศุทธรัตน์ กล่าวถึง ความสำคัญขององค์กรแห่งการเรียนรู้ว่า เป็นการปรับเปลี่ยนองค์กรเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นที่ยอมรับกันในประเทศว่าเป็นวิธีการเตรียมความพร้อมขององค์กรเพื่อรองรับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตลอดจนมีตัวอย่างของบริษัทชั้นนำที่ประสบความสำเร็จจากการปรับเปลี่ยนองค์กรเป็นองค์กรเพื่อการเรียนรู้อย่างมากมายและบริษัทเหล่านั้นสามารถที่จะเดินฝ่าวิกฤตและอยู่รอดเจริญรุ่งเรืองได้³³

³⁰R. Fulmer, & B. Key, **A conversation with Peter Senge: New developments in organization leaning** (Organizational Dynamics 27(2), 1998), 335.

³¹วีรุธ มาชะศิริรานนท์, **การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้**, พิมพ์ครั้งที่ 1. (กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2557), 13.

³²สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **วิวิทย์วิทยาการประเมินความสำเร็จของการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้** (กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551), 42.

³³ยุรพร ศุทธรัตน์, **องค์กรเพื่อการเรียนรู้** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), 25.

สรุปได้ว่า องค์การแห่งการเรียนรู้มีความสำคัญ คือ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ทำให้องค์กรสามารถอยู่รอดในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง และการแข่งขันได้ต้องมีการพัฒนาให้บุคลากรในองค์กรทุกระดับมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและพัฒนาศักยภาพของตนเองตลอดเวลา นำความรู้และความสามารถไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และต้องเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วย ซึ่งในของส่วนราชการมีหน้าที่ต้องพัฒนาเพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้องรวดเร็วเหมาะสมกับสถานการณ์ และสอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยเฉพาะโรงเรียนซึ่งเป็นองค์กรที่ให้การศึกษและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายทางการศึกษา

ลักษณะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

นักวิชาการที่ศึกษา เรื่อง องค์การแห่งการเรียนรู้ ได้สรุปลักษณะของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

เซงเก (Senge) กล่าวถึง ลักษณะของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาระบบในทุกด้านไม่แยกพัฒนาอย่างแยกส่วนที่เคยเป็นมาซึ่งจากกรอบแนวคิดเดียวกัน เมื่อพิจารณาเฉพาะระบบย่อยด้านการบริหารก็ต้องมุ่งให้มีการพัฒนาทุกระบบย่อยของการบริหารนั้นให้เป็นไปคนละทิศทางเดียวกันเช่นกันจะเน้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือพัฒนาไปคนละทิศทางขัดแย้งกันเองก็ยากที่จะทำให้บรรลุผลได้³⁴

เพดเลอร์ (Pedler) กล่าวถึง ลักษณะที่เหมาะสมของการเป็นบริษัทแห่งการเรียนรู้ (The Learning Company) ว่ามีองค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 5 ด้าน ประกอบด้วย กระบวนการ ดังนี้

1. ด้านกลยุทธ์ (Strategy)
 - 1.1 สนับสนุนให้การเรียนรู้เป็นกลยุทธ์หลักขององค์กร
 - 1.2 สร้างนโยบายขององค์กรโดยยึดถือการมีส่วนร่วม
2. ด้านการมองภายในองค์กร (Looking in)
 - 2.1 มีการให้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงกันภายในองค์กร
 - 2.2 มีการสร้างการตรวจสอบและควบคุม
 - 2.3 มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน

³⁴Peter M. Senge, *The Fifth Discipline : The Art and Practice of Learning Organizations* (New York: Doubleday Currency, 1990), 58.

3. ด้านโครงสร้าง (Structures) : มีโครงสร้างที่สนับสนุนและมีการกระจายอำนาจที่มากขึ้น

4. ด้านการมองภายนอก (Looking out) : พนักงานเป็นเสมือนผู้วิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Boundary Workers as Environmental Scanner)

5. ด้านโอกาสในการเรียนรู้ (Learning Opportunities)

5.1 มีบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้ (Learning Climate)

5.2 สมาชิกในองค์กรมีการพัฒนาตนเอง³⁵

ยूरพร ศุทธรัตน์ ได้ทำการสรุปลักษณะของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็น 6 ด้าน คือ 1) วัฒนธรรมองค์การหรือคุณค่าทางวัฒนธรรม (cultural values) 2) ผู้บริหารหรือความมุ่งมั่นของผู้บริหารและการให้อำนาจ (leadership commitment and empowerment) 3) การสื่อสาร (communication) เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ในองค์กร (knowledge transfer) 4) คุณลักษณะพนักงาน (employee characteristics) และ 6) การยกระดับผลการปฏิบัติงาน (performance Upgrading)³⁶ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ค่านิยมทางวัฒนธรรม ลักษณะสำคัญประการหนึ่งขององค์กรเพื่อการเรียนรู้ คือ การมีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และการนำความรู้ที่มีมาแบ่งปันกับสมาชิกในองค์กร และประยุกต์ ความรู้นั้น ๆ ไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ การแก้ปัญหาและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรโดยทั่วไปล้วนได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมองค์การทั้งสิ้น ซึ่งฟลอย และลีส (Fiol and Lyles) กล่าวว่า ในองค์กรอาจมีหลายปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งปัจจัยเหล่านั้น ได้แก่ วัฒนธรรมองค์การ กลยุทธ์ที่มีความยืดหยุ่น โครงสร้างองค์การที่ยอมให้มีการสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ ๆ รวมทั้งความเข้าใจอย่างถ่องแท้ใหม่ ๆ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ปัจจัยเหล่านี้จะอยู่เป็นวงจรกับการเรียนรู้ กล่าวคือ ปัจจัยเหล่านี้อาจทำให้เกิดการเรียนรู้ หรืออาจจะถูกสร้างจากการเรียนรู้ก็ได้ วัฒนธรรมในแต่ละองค์กรจะมีความชัดเจนในตัวเองในเรื่องของการควบคุมความคิด ความต้องการ และการมีรูปแบบของพฤติกรรม ดังนั้น วัฒนธรรมจึง ประกอบด้วย การแบ่งปัน ความเชื่อ ความคิด การปฏิบัติร่วมกันซึ่งจะมีผลต่อการกระทำขององค์กร และ วัฒนธรรม องค์กรก็สามารถใช้ป็นสิ่งทำนายนายการกระทำขององค์กรได้ วัฒนธรรมของแต่ละองค์กรจะสะท้อนออกมาให้เห็นในรูปแบบของการทำงานประจำวันขององค์กร โดยที่

³⁵M. Pedler et.al, **The Learning Company: A Strategy for Sustainable Development** (New York: McGraw-Hill, 1994), 18-27.

³⁶ยूरพร ศุทธรัตน์, **องค์กรเพื่อการเรียนรู้**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), 192.

วัฒนธรรมในแต่ละองค์การจะถูกสร้างมาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น พื้นฐานทางการศึกษาของสมาชิกแต่ละคนใน องค์การ ประสบการณ์ในการทำงานของทั้งบุคคลและองค์การ ตลอดจนเหตุการณ์ในอดีต เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงหรือการเรียนรู้ในองค์การก็มักจะเกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างวัฒนธรรม รวมทั้งธรรมเนียมการปฏิบัติและระบบความเชื่อด้วย สำหรับการพัฒนางค์การเพื่อไปสู่การเป็นองค์การ เพื่อการเรียนรู้นั้นมีค่านิยมทางวัฒนธรรมหลายอย่างที่คุณำจะต้องปลูกฝังลงในองค์การ ค่านิยมทางวัฒนธรรมหนึ่งที่สำคัญ คือ การสร้างวัฒนธรรมในการเรียนรู้และวัฒนธรรมในการริเริ่มสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ๆ ค่านิยมทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การเพื่อการเรียนรู้ การสร้างให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์การเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เกิดคุณค่าทางธุรกิจ การสร้างให้เกิดกลยุทธ์การเรียนรู้ในการริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เป็นการลงทุนเพื่อสร้างการเติบโตขององค์การในอนาคต ตลอดจนเพื่อสร้างผลการปฏิบัติงานขององค์การที่ดีเลิศหรือเหนือกว่าคู่แข่งชั้นอีกด้วย³⁷

2. ความมุ่งมั่นของผู้บริหารและการให้อำนาจ ผู้นำหรือผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการประสบความสำเร็จขององค์การ และองค์การเองก็ได้รับผลกระทบอย่างมากจากตัวผู้นำองค์การ เทียร์ (Teare) กล่าวว่า โดยเฉพาะในเรื่อง ทางความคิด เช่น วิสัยทัศน์ รูปแบบการนำและการจูงใจจะทำให้สิ่งต่าง ๆ ในองค์การเกิดขึ้น และการผลักดันให้สมาชิกในองค์การดำเนินการตามแนวทางที่ต้องการ รูปแบบการเป็นผู้นำในองค์การในปัจจุบันจึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมโดยส่วนหนึ่ง เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในเรื่องต่าง ๆ บทบาทของผู้นำในองค์การเพื่อการเรียนรู้นอกจากจะต้องเผชิญกับความรับผิดชอบ ทางการเงินและเรื่องทั่วไปในองค์การแล้ว สำหรับการเป็นผู้นำที่แท้จริงนั้นเป็นสิ่งเหล่านี้เป็นเพียงแค่พื้นฐาน แต่ยังมีสิ่งอื่น ๆ เช่น ความรู้ (ที่สามารถเชื่อถือได้) จากผู้ร่วมงาน ลูกค้า ผู้ถือหุ้น ฯลฯ เป็นสิ่งที่จะนำไปสู่การเป็นผู้นำใน การเรียนรู้ นอกจากนี้ ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการนำองค์การและผลักดันองค์การให้มี อำนาจทางธุรกิจ ผู้นำที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของตัวเองและการเรียนรู้ของผู้อื่นจะมีรูปแบบการทำงาน เฉพาะ กล่าวคือ 1) จะมีเป้าหมายและวิสัยทัศน์เป็นของตนเองซึ่งก็คือวิสัยทัศน์ของบริษัทที่ชัดเจน นั่นเอง และจะให้ความสนใจคนอื่นที่เกี่ยวข้องรวมทั้งรับฟังความคิดเห็นใหม่ๆ ของผู้อื่นด้วย 2) มีการ เก็บข้อมูลทั้งจากภายในและภายนอกองค์การอย่างต่อเนื่อง 3) มีการติดตามเผื่อระวังปัจจัยที่เป็นพื้นฐานต่อการเรียนรู้ ตลอดจนให้ความสำคัญของการเสี่ยสละของสมาชิกในองค์การแต่ละคน 4) พยายามให้สมาชิกในองค์การเสี่ยสละให้องค์การมากขึ้นโดยการให้อำนาจพนักงานในการทำงาน และให้ความสำคัญต่อปัจจัยพื้นฐานการเรียนรู้ 5) หลังจากได้ทำการสื่อสารวิสัยทัศน์ให้รู้ทั่วทั้งองค์การแล้ว ผู้นำของการเรียนรู้จะพยายามนำให้ทุกคนทำงานร่วมกัน แต่ก็ต้องไม่ลังเลที่จะให้คนที่

³⁷T. Hoff, **Learning Excellence** (Leadership Excellence 22, 2005), 6.

ไม่ต้องการ จะเปลี่ยนแปลงจากองค์การไป 6) ใช้ตำแหน่งในการส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มความพอใจในงาน ผู้นำการเรียนรู้จะจัดการด้วยความรอบคอบและระมัดระวังพร้อมๆ กับการนำ³⁸

3. การสื่อสาร (communication) เวสและเมเยอร์ (West Ill and Meyer) กล่าวว่าความสามารถในการเรียนรู้ขององค์การขึ้นอยู่กับระบบการสื่อสารขององค์การนั้น กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้ (knowledge creation) รวมทั้งการพูดหรือการประกาศออกมาอย่างชัดเจนด้วย และจากการศึกษาของเขา ยังพบอีกด้วย ว่ารูปแบบขององค์การสมัยใหม่ที่ดำเนินงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและการแข่งขันที่รุนแรงมักจะเป็นองค์การในแนวราบ ซึ่งเหตุผลพื้นฐานของการจัดองค์การในแนวราบก็คือ เพื่อสนับสนุนระบบและกระบวนการในการสื่อสารขององค์การ เพื่อส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงการเรียนรู้ในองค์การ ซึ่งระบบเหล่านี้จะช่วยให้ผู้จัดการสามารถรวบรวมข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และนำมาใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการสื่อสารขององค์การจึงนับได้ว่าเป็นเบื้องหลังที่สำคัญของการทำให้องค์การเกิดการเรียนรู้และเกิดความได้เปรียบเทียบตามมาในที่สุด³⁹

4. การถ่ายโอนความรู้ขององค์การ ในสภาพแวดล้อมของการแข่งขันในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า ความรู้ขององค์การเป็นสินทรัพย์พื้นฐานที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก การที่องค์การจะเกิดความได้เปรียบเทียบได้นั้น ขึ้นอยู่กับความรู้ขององค์การว่า องค์การรู้อะไร และใช้ความรู้นั้นอย่างไร และรวดเร็วแค่ไหนที่องค์การมีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เนื่องจากการถ่ายโอนความรู้เป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งของการเป็นองค์การเพื่อการเรียนรู้ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อความรู้จากส่วนหนึ่งขององค์การถูกถ่ายโอนอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพไปยังอีกส่วนหนึ่งขององค์การ และการถ่ายโอนก็เป็นกระบวนการ จัดการความรู้ที่สำคัญที่สุดในองค์การกระบวนการหนึ่ง ส่วนโกห์ (Goh) กล่าวว่าวิธีการในการสนับสนุนการถ่ายโอนความรู้นั้นสามารถทำได้โดยการเลือกคุณค่า (value) ขององค์การ เช่น “การเพิ่มความพอใจของลูกค้า” ดังนั้น พนักงานก็จะมุ่งความสนใจไปที่การดักจับความรู้เกี่ยวกับความต้องการและความชอบของลูกค้า และด้วยความรู้นี้ทางเลือกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การก็จะมุ่งไปที่การเพิ่มยอดขาย การปรับปรุงการให้บริการขนส่ง การแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพให้กับลูกค้า ผลก็คือ การถ่ายโอนความรู้ไปยังพนักงานคนอื่น ๆ หรือกับลูกค้า และองค์การจะมี best practices ซึ่งเป็นแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติที่ทำให้้องค์การประสบความสำเร็จ (เป็นเลิศ) โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้ที่ประสบความสำเร็จหรือทำได้ดีกว่า

³⁸R. Teare, "Enabling Organization Learning," **International Journal of Contemporary Hospitality Management** (1997): 315-24.

³⁹P. G. West Ill and D. G. Meyer, "Communicated Knowledge as a Learning Foundation," **The international Journal of Organizational Analysis** (1997): 25-58.

องค์การเขา โดยไม่ต้องเสียเวลาในการเริ่มต้นทำเองหรือลองผิด ลองถูก ดังนั้น best practices จึงเป็นฐานความรู้สำคัญที่จะใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงองค์การเพื่อให้องค์การสามารถแข่งขันกับองค์การอื่นได้⁴⁰

5. คุณลักษณะของการเป็นพนักงานในองค์การเพื่อการเรียนรู้ (employee characteristics) เทเลอร์ และธอร์พ (Taylor and Thorpe) กล่าวว่า คุณลักษณะสำคัญในการพัฒนาองค์การไปสู่องค์การเพื่อการเรียนรู้ คือ ความสามารถในการเรียนรู้ของคนในองค์การ และความสามารถในการนำองค์ความรู้ที่เรียนมาไปประยุกต์ใช้ได้กับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง⁴¹

6. การยกระดับผลการปฏิบัติงาน (performance upgrading) ในองค์การเพื่อการเรียนรู้ การยกระดับผลการปฏิบัติงานหรือการปรับปรุงให้ระดับผล การปฏิบัติงานที่ดีขึ้นเป็นลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง อีกทั้งยังถือว่าเป็นมาตรวัดที่สำคัญในการประเมินว่าองค์การกำลังเดินทางหรือมุ่งหน้าไปสู่การพัฒนาการเป็นองค์การเพื่อการเรียนรู้ ดังนั้นองค์การจะต้องสามารถบอกหรือวัดได้ว่าพนักงานมีการเรียนรู้ มีการแสวงหาความรู้ และมีการนำความรู้ไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งผลของการเรียนรู้ การแบ่งปันความรู้ และการนำความรู้ไปใช้นี้ก็จะแสดงออกมาให้เห็นในรูปของผลการดำเนินงานขององค์การ ระดับผลการปฏิบัติที่ดีขึ้นหรือยกระดับผลการปฏิบัติงานขององค์การ จึงเป็น ลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งขององค์การที่กำลังพัฒนาไปสู่การเป็นองค์การเพื่อการเรียนรู้⁴² สอดคล้องกับน้ำทิพย์ วิภาวิน และคณะ กล่าวว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นั้น มีลักษณะแตกต่างกันออกไปในแต่ละองค์กร เพราะแต่ละองค์กรนั้นมีบริบทที่แตกต่างกันองค์กร จะต้องดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ตนเองเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันว่าเรามีสมรรถนะหลัก (Core Competency) ในเรื่องใดบ้าง และมีจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องในเรื่องใดที่ต้องการพัฒนา การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องอาศัยเวลาในการสร้างและปรับเปลี่ยนเนื่องจากการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ระดับกลุ่มไปสู่ระดับองค์กรและมีลักษณะเป็นไปอย่างช้า ๆ มีกระบวนการต่อเนื่องไม่มีจุดจบ เป็นวิวัฒนาการ (Evolution) มากกว่าที่จะทำแบบปฏิวัติ (Revolution)

⁴⁰S. C. Goh, "Managing Effective Knowledge Transfer : An Integrative Framework and Some Practice Implications," **Journal of Knowledge Management** 6, 1 (2002): 23-30.

⁴¹S. E. B. Taylor and R. Thorpe, "A Step in the Right Direction? Investors in People and the Learning Organization," **British Journal of Management** 13, (2002): 161-71.

⁴²ยุรพร ศุภธรัตน์, **องค์การเพื่อการเรียนรู้** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), 305-306.

เพียงครั้งเดียว คือ พลิกโฉมองค์กรแล้วก็สิ้นสุดไปไม่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ลักษณะขององค์กรแห่งการเรียนรู้เริ่มต้นที่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร ตามด้วยการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม และท้ายที่สุดจะเป็นการปรับเปลี่ยนที่มีความต่อเนื่องยั่งยืน⁴³

สรุปได้ว่า ลักษณะของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นองค์กรที่สมาชิกในองค์กรที่มีความตื่นตัว และมีแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นกับองค์กรมีความสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิก ต้องคิดอย่างมีระบบไม่คิดอย่างแยกส่วนดังนั้น ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรให้พัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ผู้บริหารองค์กรตลอดจนสมาชิกทุก ๆ คนต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะความหมายแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ก่อน จึงจะสามารถพัฒนาไปเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อนลึกซึ้งเห็นค่อนข้างช้า เพราะองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า บุคคลนั้น มีความแตกต่างกันมากทั้งในด้านทัศนคติความต้องการ ค่านิยม นอกจากนี้ องค์กรแต่ละแห่งที่รับผิดชอบในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นก็มีความแตกต่างกันไป ตามสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างไรก็ตามการที่จะนำแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้จะต้องมีการศึกษาองค์ประกอบทุกประการอย่างลึกซึ้งและนำไปใช้ให้เหมาะสม เพื่อสนับสนุนองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไป

แนวความคิดต่าง ๆ ในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวความคิดในการพัฒนาองค์กรเพื่อเป็นองค์กรเพื่อการเรียนรู้ไว้ดังนี้

เซงเก (Senge) ได้แสดงแนวคิดในการบริหารให้เป็นองค์กรการเรียนรู้เพื่อความสำเร็จขององค์กร และได้รับความนิยมนิยมปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายตลอดระยะเวลาครึ่งทศวรรษที่ผ่านมาในการสร้างองค์กรเรียนรู้เขาได้เสนอความคิด วินัย 5 ประการ (The Fifth Discipline) ซึ่งเป็นแนวทางของการปฏิบัติในการขจัดอุปสรรคต่อการเรียนรู้ไปสู่ความเป็นมืออาชีพ ที่ประยุกต์ได้กับทั้งปัจเจกบุคคลและองค์กร ซึ่งประกอบด้วย

1. ความเชี่ยวชาญของบุคคล (personal mastery) เซงเก (Senge) เขียนถึงจิตวิญญาณขององค์กรแห่งการเรียนรู้ว่า “องค์กรเรียนรู้ผ่านกลุ่มบุคคลที่เรียนรู้ การเรียนรู้ของแต่ละคนไม่ได้เป็นหลักประกันว่าเกิดการเรียนรู้ในองค์กรขึ้น แต่การเรียนรู้ขององค์กรจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคล

⁴³ น้ำทิพย์ วิภาวิน และคณะ, การจัดการความรู้ (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555), 6-18.

มีการเรียนรู้เท่ากัน” การฝึกฝนอบรมตนด้วยการเรียนรู้อยู่เสมอเป็นรากฐานสำคัญ เป็นการขยายขีดความสามารถให้เชี่ยวชาญมากขึ้น ความรอบรู้เป็นผลรวมของทักษะและความสามารถ เป็นสภาพที่เป็นอยู่ตามความจริงที่เห็นว่าอะไรมีความสำคัญต่อเรา ต่อองค์กร ขณะเดียวกันก็เห็นภาพในอนาคต (vision) ที่พึงเป็นได้ สร้างเป็นวิสัยทัศน์ส่วนตัวขึ้น (personal vision) ตอบตนเองได้ แท้ที่จริงแล้วตนต้องการคืออะไรจากการปฏิบัติหน้าที่ รักษาความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์ (creative tension) นี้ได้ นั่นคือ เห็นความแตกต่างระหว่างที่เป็นจริงกับที่ควรเป็นไว้ สร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่อง ไม่รู้สึกไร้อำนาจ ขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ให้เป็นจริง ผูกพันยึดมั่นต่อข้อเท็จจริง มีพลังของเจตนา (will power) การที่จะสร้างความรอบรู้แห่งตนได้นั้น เราจะต้องผสมผสานความเป็นเหตุเป็นผลเข้ากับญาณหยั่งรู้ ที่เราไม่สามารถอธิบายเหตุผลที่แท้จริงได้ แต่มีความเชื่อเช่นนั้น เห็นความเป็นส่วนหนึ่ง ความเชื่อมโยงของตัวเรากับโลกนอกตน นอกจากนั้นยังมีความเอื้ออาทร เมตตา สงสารผู้อื่น และมีความจงรักภักดี ผูกพันกับเป้าหมายกับงาน และองค์กร⁴⁴

2. แบบแผนความคิด (mental model) แบบแผนความคิดอ่าน ได้แก่ ข้อตกลงเบื้องต้น ความเชื่อพื้นฐาน ข้อสรุปหรือภาพลักษณ์ที่ตกผลึกในความคิดอ่านของคนที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจต่อสรรพสิ่งในโลก มีผลต่อการประพฤติปฏิบัติต่อค่านิยมเจตคติที่เขามีต่อบุคคล สรรพสิ่ง และสถานการณ์ทั้งหลาย หน้าที่ของวินัย ประการที่ 2 ก็เพื่อฝึกฝนให้เราได้เข้าใจ แยกแยะระหว่างสิ่งที่เราเชื่อกับสิ่งที่เราปฏิบัติการสืบค้น ความคิดความเชื่อของเรา ทำให้เราท้าทายและปรับขยายขอบเขตและกระบวนการความคิด ความเชื่อของเรา เข้าใจมุมมองและการคิดของผู้อื่น เซงเก (Senge) เน้นทักษะด้านความคิดความเชื่อผ่านกระบวนการคิดใคร่ครวญ (reflection skills) เป็นการตรวจสอบว่า ความคิดความเชื่อใดมีผลต่อการปฏิบัติการแสดงออกของเรา ส่วนทักษะในการสืบค้น (inquiry skills) เป็นดัชนีบอกว่า เรามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์แบบพบปะกับผู้อื่นเช่นไร เราเข้าไปแก้ไขกับประเด็นปัญหาที่ซับซ้อนเช่นไร ในการปฏิบัติงานของทุกอาชีพจำเป็นต้องใช้ทักษะทั้ง 2 ประการนี้อยู่เสมอ ทำอย่างไรที่เราจะรักษาทักษะทั้ง 2 นี้ ให้สมดุลผสมเข้ากับสิ่งที่เราเห็นดีเห็นงามและสนับสนุน เซงเก (Senge) เชื่อว่าความคิดความเชื่อแบบแผนความคิดอ่านของแต่ละคนมีข้อบกพร่อง ดังนั้นต้องอาศัยหลักที่ 5 คือการคิดอย่างเป็นระบบ เข้าไปร่วมทำงานด้วยซึ่งจะมีพลังให้เกิดผลดีสูงสุด ผู้บริหารพึงผสมแบบแผนความคิดอ่านของตนเข้ากับการฝึกทักษะการคิดอย่างเป็นกลยุทธ์อย่างเป็นระบบที่เน้นภาพใหญ่ เน้นความเชื่อมโยงขององค์ประกอบย่อยให้ได้ในการแก้ไขปัญหาในการปรับโครงสร้างองค์การฝึกทักษะในการคิดใคร่ครวญ การเปิดใจกว้างต่อสิ่งที่ท้าทาย บางทีเราอาจจะหลงผิด คิดผิด เข้าใจผิดก็เป็นได้ หน้าที่ของเราคือ พัฒนาแบบแผนความคิดอ่านของเราอยู่เป็นนิจ

⁴⁴Peter M. Senge, *The Fifth Discipline : The Art and Practice of the Learning Organization* (New York : Doubleday Currency, 1990), 139.

อย่างยืดหยุ่น ทำให้เราปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ แนวคิด แนวปฏิบัติของเราได้ เหมาะกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป⁴⁵

3. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (shared vision) เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อภาวะผู้นำทุกคน เป็นพลังขับเคลื่อนในภารกิจทุกอย่างขององค์การให้มุ่งสู่ เป้าหมายเดียวกัน เป็นจัดรวมและพลังของการเรียนรู้ของสมาชิกในองค์การผู้นำต้องพัฒนาวิสัยทัศน์เฉพาะตน (personal vision) ขึ้นมาก่อน จากคุณค่าส่วนบุคคล ความห่วงใย ให้ความสำคัญกับสิ่งใด จากการคิดได้ คิดเป็น จากนั้นก็ขยายฝัน คิดดั่งๆ แบ่งปันให้ผู้อื่นได้รู้ เข้าใจ เห็นคล้อยตามด้วยการสื่อสาร โนม่น้าวหรือดังที่เรียกว่า “walk the talk” ทำให้คำพูดหรือภาพนั้นเดินได้ กลายเป็น วิสัยทัศน์ร่วม (shared vision) ที่มีการแบ่งปันกับผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับองค์การโนมน้าวให้เกิดการปฏิบัติร่วมกันไปในทิศทางที่ทำให้ภาพวิสัยทัศน์นั้นเป็นจริงขึ้นมา (turn vision into action) ในลักษณะของปฏิบัติการในเชิงรุก (proaction) มิใช่รอหรือตามแก้ไข (reaction) วิสัยทัศน์ร่วมนี้ที่คุณค่าทั้งภายในและภายนอกแก่บุคคล คุณค่าภายนอกคือให้ทราบกันโดยทั่วไปว่า เรามุ่งสร้างผลสำเร็จอะไรให้เกิดแก่องค์การความเป็นเลิศในด้านใด เมื่อใด คุณค่าภายใน คือมีส่วนสร้างแรงบันดาลใจ ความศรัทธายึดมั่นเอกลักษณ์ ความเป็นส่วนหนึ่งหรือความผูกพันให้เกิดแก่บุคลากร ต่อทีม ต่อองค์การ ต่อหน้าที่ ผลักดันให้เกิดเป็นความกล้าคิด กล้าทำ กล้านำ กล้าเปลี่ยนแปลงเพื่อความดีกว่า ความกล้าเสี่ยง กล้าทดลอง การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในองค์กร จะมีส่วน เสริมสร้างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่งที่เปรียบเสมือนหางเสือของเรือที่ขับเคลื่อนให้เรื่อนั้นมุ่งสู่เป้าหมายไปในทิศทางที่รวดเร็ว ประหยัดและปลอดภัย เซงเก (Senge) เห็นว่าการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมนี้เป็นการสร้างความคิดที่ใช้ปกครอง (governing ideas) ขึ้นนำองค์การว่า องค์การคิดอย่างไร มีเป้าหมาย พันธกิจ และยึดถือคุณค่าใด วิสัยทัศน์ที่ที่ดีต้องสอดคล้องกับคุณค่าใด วิสัยทัศน์ที่ดีต้องสอดคล้องกับคุณค่าหรือค่านิยมที่ผู้คน ยึดถือในการดำรงชีวิตประจำวัน มิเช่นนั้นแล้ว วิสัยทัศน์นั้นจะเป็นแค่กระดาษหรือข้อความที่ไร้พลัง ขับเคลื่อนความคิดที่ใช้ปกครองนี้ มุ่งตอบคำถามหลัก 3 ประการ ที่สะท้อนให้เห็นว่าเราเชื่อมั่นในสิ่งใด กล่าวคือ

อะไร - ภาพในอนาคตที่ต้องการให้เกิดคืออะไร

ทำไม - ทำไปทำไม ด้วยเป้าหมายหรือพันธกิจใด มีส่วนช่วยเหลือสังคมเช่นไร

อย่างไร - เราจะปฏิบัติตนเช่นไรให้วิสัยทัศน์และพันธกิจนั้นเป็นจริงด้วยความสัตย์จริงใจ เสียสละ อดทน เป็นต้น

เซงเก (Senge) เชื่อว่าหากเราใช้แรงบันดาลใจเป็นที่ตั้ง เราก็สามารถสร้างวิสัยทัศน์ทางบวก ได้ เป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการเรียนรู้ การเติบโตได้ คิดสร้าง คิดทำ คิดพัฒนา แต่หากความคิดนั้นมี ความกลัวเป็นพื้นฐานก็จะทำให้เกิดความรู้สึกสิ้นหวัง เป็นไปไม่ได้ ไม่มีอำนาจ ไม่สนใจโยติ ทำให้องค์กรมีอายุไขที่สั้น ดังนั้น วิสัยทัศน์ร่วมนี้ต้องมีกระบวนการขับเคลื่อนให้มีชีวิตยืนยาว ผู้คน

⁴⁵Ibdi., 203.

เข้าใจ ชัดเจน มีความเพียรพยายามร่วมกัน ที่จะให้วิสัยทัศน์บังเกิด มีการสื่อสาร มีความรู้สึกผูกพัน มีความตื่นตัวอยากเห็น เซงเก (Senge) เห็นว่า การคิดในเชิงระบบจะมีส่วนสนับสนุนวิสัยทัศน์ร่วม ให้เป็นจริงได้ โดยอาศัยกระบวนการของการสืบค้นและการคิดใคร่ครวญของแบบแผนความคิด (mental models) เข้าร่วมด้วย ทำให้เขาเชื่อมั่นได้ว่าตนมีส่วนสร้างอนาคตเช่นนั้นให้เป็นจริงได้⁴⁶

4. การเรียนรู้เป็นทีม (team learning) เราจะอย่างไร ให้ระดับความสามารถของทีมเหนือกว่าระดับความสามารถของรายบุคคลในทีม ทีมสามารถพัฒนาขีดความสามารถประสานสัมพันธ์กันได้อย่างดี แนววิธีฝึกฝนสร้างการ เรียนรู้ของทีมที่ดีและคุ่มค่านั้น เซงเก (Senge) เห็นว่า ทำได้โดยผ่านการพูดคุย (dialogue) และการอภิปราย (discussion) ของผู้คนในองค์การ ทีมในองค์การที่ขาดการปรับทิศทางทำความเข้าใจ ระหว่างกันก่อนจะมีพลังงานที่สูญเสียมากมาย ขาดทิศทางร่วมกัน ขาดการประสานสัมพันธ์ที่ดี ดังนั้น เซงเก (Senge) จึงให้ความสำคัญของการปรับแนวปฏิบัติให้ตรงกัน (alignment) ว่าเป็นเงื่อนไข สำคัญก่อนที่จะมีการเพิ่มอำนาจในการปฏิบัติ (empowerment) ให้แก่บุคคล หรือทีมในการตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

แนวปฏิบัติของการฝึกวินัยเพื่อสร้างการเรียนรู้ของทีมคือ การพูดคุย (dialogue) และการอภิปราย (discussion) การอภิปรายเป็นการวิเคราะห์และแยกส่วนประเด็นที่สนใจร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มยอมรับแนวคิด มุมมองที่ตนเสนอ โดยทั่วไปเราอาจจะรับความคิด ข้อเสนอแนะของผู้อื่นได้บางส่วน แต่ยังยืนหยัดในความคิด ความเชื่อเดิมๆ ของตน ส่วนการพูดคุย หรือการเสวนานั้น ทำให้กลุ่มได้แสวงหาความหมายร่วมกันอย่างอิสระ ที่หาไม่ได้จากการพูดคุยกัน เป็นรายบุคคล ทำให้เข้าใจมุมมองต่าง ๆ ได้กว้างขวางมากขึ้น ผู้คนร่วมมือกันเพื่อก่อให้เกิดพลังของการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง กลุ่มสามารถแก้ปัญหาที่ยากและซับซ้อนจากหลายมุมมอง มีการสื่อสารถึงความคิด ความเชื่ออย่างอิสระเสรี เป้าหมายของการเสวนาคือ การเปิดเผยว่า ความคิดอ่านของแต่ละฝ่ายแตกต่างกันเช่นไร ทำให้เราได้มีโอกาสสังเกตลักษณะความคิดของตนเองและผู้อื่น

เงื่อนไข 3 ประการ ที่จะเกื้อกูลให้การพูดคุยการเสวนาได้ผลสูงสุด คือ

1. งดเว้นการนำความคิด ความเชื่อของตนมาตัดสิน ตรวจสอบ ความคิดของผู้อื่น
2. มองว่าผู้อื่นก็ร่วมเสวนาหาข้อเท็จจริง หาความกระจ่าง หามุมมองเหมือนกับตน ต่างก็เป็นผู้ร่วมเดินทางจำเป็นต้องเปิดใจ เห็นใจ และเข้าใจผู้อื่นด้วย
3. เป็นผู้เกื้อกูลบรรยากาศที่ดีของการเสวนาไว้ ไม่พยายามไป “ข่ม” หรือมีอิทธิพลเหนือผู้ใดในกลุ่ม

ในการเรียนรู้ของทีมจำเป็นต้องอาศัยทั้งการเสวนาและการอภิปราย ในการวิเคราะห์สถานการณ์จำเป็นต้องมีการอภิปราย เสนอมุมมองต่าง ๆ แล้วมีการอธิบายแก้ต่างเพื่อหาทัศนะใหม่ที่ดี

⁴⁶Ibdi., 223-225.

นำไปสู่การตัดสินใจเลือกหาข้อตกลงข้อสรุปร่วมกัน ขณะที่การเสวนาจะทำให้ได้ความคิดหลากหลาย โดยไม่จำเป็นต้องได้ข้อตกลง ทั้ง 2 ลักษณะนี้ ทำให้ได้แนวปฏิบัติใหม่ๆ บางทีแนวปฏิบัติใหม่ๆ เป็นผลพลอยได้ของการเสวนา สมาชิกของทีมควรแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น โดยผ่านการเสวนา และการอภิปรายกันอย่างเป็นกิจวัตร เพื่อความเข้าใจที่ดีฝึกฝนการใช้ทักษะของการสืบค้นและการสะท้อนความคิดเห็นให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ให้ได้

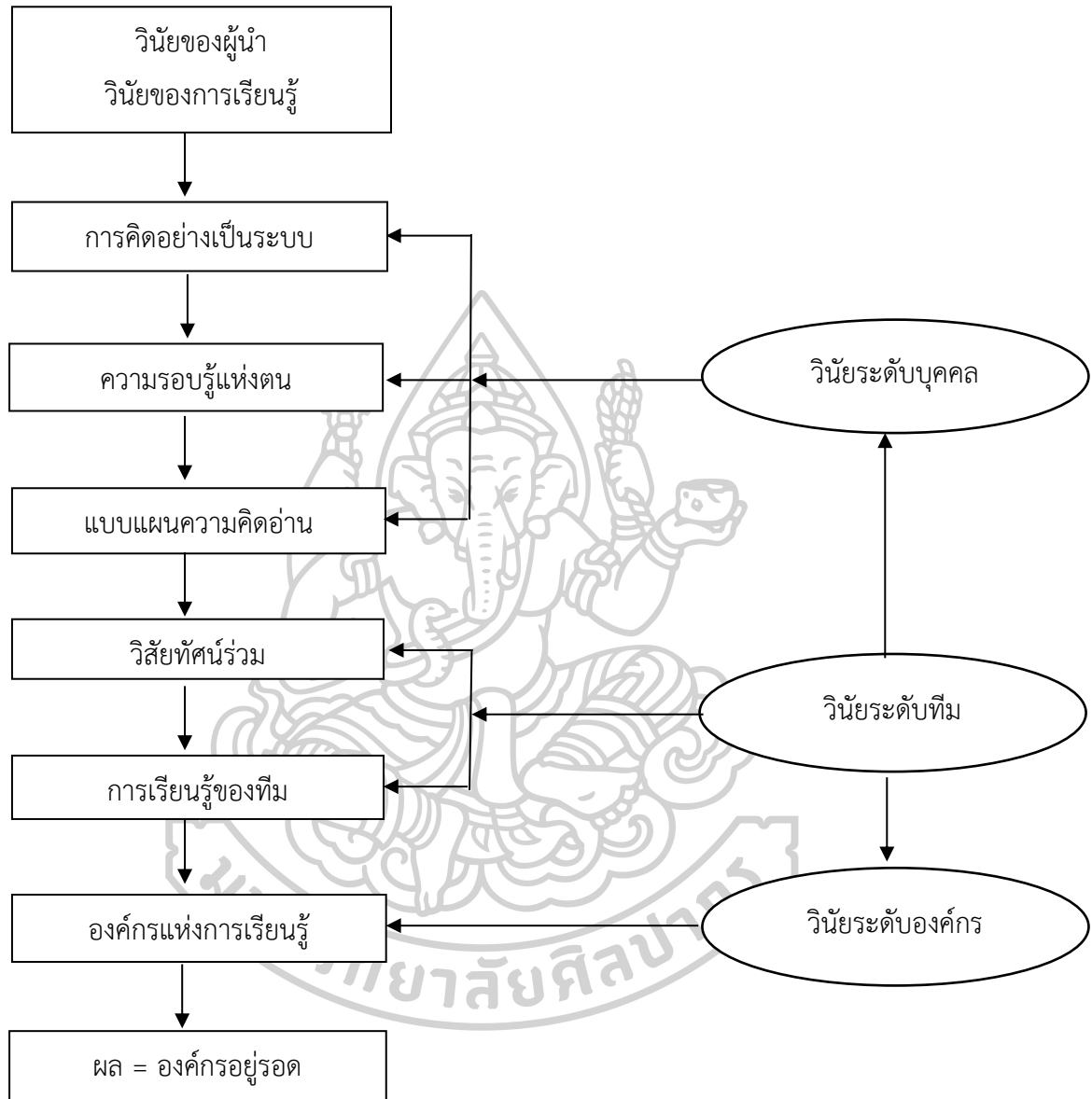
เซงเก (Senge) เห็นว่า การเรียนรู้เป็นทีมมี 3 ลักษณะ ได้แก่

1. สมาชิกทีมต้องมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ติปัญหา หรือประเด็น วิจารณ์ให้แตก หลายหัวร่วมกันคิด ย่อมดีกว่าการให้บุคคลคนเดียวคิด
2. ภายในทีมต้องมีการทำงานที่สอดประสานกันเป็นอย่างดี คิดในสิ่งใหม่ๆ และแตกต่างความไว้วางใจต่อกัน
3. บทบาทของสมาชิกทีมหนึ่งที่มีต่อทีมอื่น ๆ ขณะที่ทีมหนึ่งสมาชิกเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การประพฤติปฏิบัติของทีมหนึ่งยังส่งผลต่อทีมอื่น ๆ ด้วย ซึ่งจะช่วยสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ให้มีพลังมากขึ้น⁴⁷

5. การคิดเชิงระบบ (systems thinking) เป็นวินัยที่มีความสำคัญมากที่สุด ที่ในความเป็นจริง ผู้คน บุคลากร ผู้บริหารหลายคนไม่สามารถฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถคิดได้อย่างเป็นระบบ อย่างเท่าทันการณ์ หรือคิดได้ล่วงหน้า ผลก็คือทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานในการบริหาร มากมาย บ้างคิดว่าที่ตนปฏิบัติงานทุกวันเป็น การแก้ปัญหาและพัฒนางาน เนื่องจากการคิดสั้น ผันตามเหตุการณ์หรือสถานการณ์ ทำให้ขาดการเห็นภาพใหญ่ ไม่ต่อเนื่อง ไม่เห็นความเชื่อมโยงของ สิ่งต่าง ๆ ที่จะได้รับผลกระทบติดตามมาจากการ ปฏิบัติงานของเขา ทั้งที่แท้จริงแล้ว การปฏิบัติงาน ของเขาเป็นการส่งสมปัญหาให้คนต่อ ๆ มาต้องแก้ไข ซึ่งจำต้องใช้ความสามารถที่มากกว่าเดิม หลายเท่าตัวทีเดียว คำว่า “ระบบ” คือ ส่วนย่อยที่เกี่ยวข้องกันในส่วนใหญ่ สะท้อนให้เห็นการขึ้นแก่ กันของส่วนย่อย ๆ ผลบวกของแต่ละส่วนจะมีพลังน้อยกว่า รวมแรงรวมใจหรือการผนึกกำลังของ ส่วนย่อยอย่างพร้อมเพรียงกัน การทำงานของงานหนึ่ง ย่อมจะมีผลกระทบต่อส่วนย่อยต่าง ๆ ที่เหลือ ในระบบ ส่งผลต่อความเจริญรุ่งเรือง ความล่มสลาย กำไร-ขาดทุน และภาพลักษณ์ขององค์การ ในมิติ ของสถานการณ์และเวลาต่าง ๆ กันนั้น เซ็งเก (Senge) ได้ให้ความหมายของคำว่า “การคิดอย่างเป็น ระบบ (systematic thinking)” ไว้ว่า “วินัยของการมองเห็นภาพโดยรวม เห็นทั้งหมด มีกรอบ ที่มองเห็นความสัมพันธ์ที่ เกี่ยวข้องกัน มากกว่าที่จะเห็นแค่เชิงเหตุเชิงผล เห็นแนวโน้มรูปแบบของ

⁴⁷Ibdi., 236-237.

ความเปลี่ยนแปลงง มากกว่า จะเห็นแค่ฉาบฉวยหรือผิวเผิน”⁴⁸ เซงเก (Senge) ได้สรุปรวมแนวคิดเกี่ยวกับหลัก 5 ประการ ดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 สรุปแนวคิดเกี่ยวกับหลัก 5 ประการของเซงเก (Senge)

ที่มา : วีระวัฒน์ ปันนิตามัย, การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด, 2544), 49.

⁴⁸Ibdi., 68.

ลักษณะทั้ง 5 ตามแนวคิดของ เซงเก (Senge) เป็นลักษณะที่สัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน โดยมีการเสริมสร้างนิสัยของบุคคลให้มีลักษณะไฟแรงไฟรู้คู่ศักยภาพทางด้านสติปัญญา ความรู้ จิตใจ และอารมณ์ ให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง มีความคิดความเชื่อที่สอดคล้องกับความเป็นจริง สามารถปรับไขความคิดของตนและแนวคิดที่ถูกต้องไปในทิศทางของความคิดความเข้าใจเดียวกัน ไปยังจุดมุ่งหมายในอนาคตร่วมกันขององค์กร ในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันขององค์กร โดยมีการปฏิบัติไปสู่เป้าหมายนั้น ด้วยการร่วมแรงร่วมใจของคนในองค์กร โดยการเรียนรู้เป็นทีม และมีการนำข้อมูล ความรู้ของสมาชิกในกลุ่มมาใช้ในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือหาแนวทางการพัฒนาองค์กรโดยคิดอย่างเป็นระบบครบวงจร เพื่อให้เห็นภาพรวมขององค์กร เห็นถึงความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ในองค์กร สาเหตุของปัญหาและนำลักษณะทั้ง 5 ลักษณะนี้มาเชื่อมโยงกันเพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่องค์กรเอื้อการเรียนรู้ จากวินัย 5 ประการของ เซงเก (Senge) ได้ ชี้ให้เห็นว่า วินัย 5 ประการนั้น จะส่งผลต่อการเรียนรู้ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับปฏิบัติการ (ทำอะไร) หลักการ (การหยั่งรู้ถึงปัจจัยหรือความคิดขึ้นมา) และสำรตละ (ความเป็นผู้ชำนาญในวินัยด้านนั้น) ซึ่งวินัยทั้ง 5 ประการ หากใช้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับภาวะการณ์กับการแข่งขัน

ตารางที่ 1 วิธีการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วยแนวคิดหลักสำคัญ 5 ประการ ใน 3 ระดับ

วินัย 5 ประการ ระดับ	ความรอบรู้ แห่งตน	แบบแผน ความคิดอ่าน	การเรียนรู้ ของทีม	การสร้าง วิสัยทัศน์ร่วม	การคิดอย่าง เป็นระบบ
1. การปฏิบัติ ทำอย่างไร	- ระบุวิสัยทัศน์ ของตน - เห็นความ แตกต่างของที่ เป็นอยู่กับที่ควร จะเป็น - มุ่งผลลัพธ์เปิด ตัวเองต่อความจริง	- ความคิด ความเชื่อ - ทดสอบ สมมติฐาน - แยกแยะ ข้อมูล ออกจาก สภาวะ นามธรรม	- ผิกหัด - รู้จักการ ปกป้องตนเอง - เป็นเพื่อน ร่วมงานกัน - ผ่อนปรน ความเชื่อ พื้นฐาน	- เห็นความจริง ในสภาพ ปัจจุบัน - แดง วิสัยทัศน์ รับฟัง คนอื่นให้อิสระ ในการเลือก	- สถานการณ์ จำลอง - ปัญหา ข้อบกพร่องที่ เกิดขึ้นบ่อยครั้ง

ตารางที่ 1 วิธีการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วยแนวคิดหลักสำคัญ 5 ประการ ใน 3 ระดับ (ต่อ)

วินัย 5 ประการ ระดับ	ความรอบรู้ แห่งตน	แบบแผน ความคิดอ่าน	การเรียนรู้ ของทีม	การสร้าง วิสัยทัศน์ร่วม	การคิดอย่าง เป็นระบบ
2. หลักการ ความคิดและ การหยั่งรู้ที่ซึ้นนำ	- วิสัยทัศน์ - เครียดเพื่อ สร้างสรรค์กับ ภาวะอารมณ์ - จิตภวังค์	- อธิบายแนว ทฤษฎีกับที่ ปฏิบัติ - บันไดสู่การ สรุปร่าง - รักษาความ สมดุลระหว่าง การสืบค้นกับ การอุทิศ	- การพูดคุยกัน - การบูรณาการ และการ อภิปราย - ข้อบกพร่องที่ เกิดบ่อย	- โครงสร้างมีผล ต่อพฤติกรรม - การต่อต้าน นโยบาย - การปรับเพื่อ สร้างผล	- การร่วมฝัน - ความผูกพัน กับการ คล้อยตาม
3. สาระตละ ความเป็นผู้ ชำนาญในวินัย ด้านนั้นๆ	- การแผ่ขยาย ผล - การเห็นความ เชื่อมโยง เกี่ยวข้องกัน	ความรัก/ ความ จริง - การเปิดเผย	- ปัญหาร่วม - การปรับ แนวความคิด ปรับแนวปฏิบัติ ให้ตรงกัน	- เป้าหมาย ร่วมกัน - การเป็นภาคี ร่วมกัน	- การมองภาพ โดยรวม - การเชื่อมโยง ของส่วนย่อย

ที่มา : วิระวัฒน์ ปันนิตามัย, การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : เอ็กสเปอร์เน็ท จำกัด, 2544), 97-98.

จากองค์ประกอบทั้ง 5 ข้อ ของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สรุปได้ว่า ต้องเริ่มจากการพัฒนาตัวบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญรอบรู้และเข้าใจในองค์กรโดยการเสริมสร้างนิสัยให้เป็นบุคคลใฝ่รู้ทั้งด้านความคิดเชิงวิชาการและข้อมูลใหม่ๆ ตลอดเวลาพร้อมนำข้อมูลหรือเหล่านั้นมาพัฒนาปรับปรุงความคิดที่มองโลกตามความเป็นจริงมีการคิดและตัดสินใจให้เหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมทางธุรกิจต่อนั้นโยงเข้าสู่ความสัมพันธ์กับองค์การโดยสร้างความเข้าใจในทิศทางขององค์กรในอนาคตให้ตรงกันสื่อสารด้วยความเข้าใจเดียวกันเพื่อการมีวิสัยทัศน์ ร่วมกันแล้วจึงก้าวไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ความรู้ ในข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ วิธีการคิดการมองปัญหาการเรียนรู้จากความสำเร็จของเพื่อนร่วมงานและนำความรู้ต่าง ๆ ที่ได้มา วิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อให้เห็นภาพรวม และสามารถตัดสินใจได้ถูกต้องตรงประเด็น

สตาดาร์ (Stata) ได้เสนอแนะว่า การเรียนรู้ขององค์การเป็นกระบวนการหลักที่จะทำให้เกิดการจัดการนวัตกรรม (management Innovation) หรือการเรียนรู้ของทั้งระดับ บุคคลและองค์การ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการได้เปรียบทางธุรกิจที่ยั่งยืน โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยความรู้เป็นหลัก (knowledge intensive) สตาดาร์ (Stata) เสนอแนะปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ขององค์การดังต่อไปนี้

1. การคิดอย่างเป็นระบบ (system thinking) ความสามารถทางความคิดของคนเป็นตัวจำกัดความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นในองค์การ จากการศึกษา พบว่า ผู้นำมีบทบาทสำคัญที่จะนำองค์การเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรง กล่าวคือ จะต้องมีความเป็นผู้ออกแบบ (designer) และผู้ปฏิบัติ (operator) เช่น ออกแบบองค์การว่าควรมีโครงสร้างอย่างไร มีนโยบายอย่างไรที่จะเสริมพันธกิจ (mission) ผู้ที่จะออกแบบองค์การจะต้องมีทักษะในการวิเคราะห์ทำการปรับเปลี่ยน กระตุ้นพฤติกรรมของคน (ซึ่งเป็นระบบที่มีความซับซ้อน) และผลให้ระบบเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยการอบรม

2. การวางแผน (planning) การวางแผนนอกจากจะเกิดประโยชน์โดยตรงในเรื่องวัตถุประสงค์และกลยุทธ์แล้ว ยังทำให้เกิดการเรียนรู้ในกระบวนการวางแผนนั้นด้วย สิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้จากความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก ปรับเป็นพฤติกรรมที่เข้ากันได้กับการเปลี่ยนแปลงนั้น

3. การปรับปรุงคุณภาพ (quality improvement) การปรับปรุงคุณภาพหรือการควบคุมคุณภาพโดยรวม (total quality control) ตามแนวคิดของ Stata (1989) เป็นวิธีการทางการจัดการที่ทำให้เกิดการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง โทนเน้นเรื่องคุณภาพผลิตภัณฑ์ การขนส่งตรงเวลา ระยะเวลาในการรอคอย และการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่สู่ตลาด เป็นต้น องค์การมีการนำอัตราการเรียนรู้มาวัดผลการปฏิบัติงาน เช่น ดีขึ้น 50 เปอร์เซ็นต์ทุก 10 เดือน และทำการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การปรับปรุงคุณภาพจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะเร่งองค์การให้เกิดการเรียนรู้

4. พฤติกรรมทางองค์การ (organization behavior) คุณค่าวัฒนธรรมขององค์การมีผลต่อประสิทธิภาพ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงในกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะการสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพระหว่างสมาชิกองค์การหรือระหว่างองค์การจะเป็นตัวสกัดกั้นการเรียนรู้ และการปรับปรุงคุณภาพ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมองค์การในเรื่องการทำงานเป็นทีม การเปิดเผย ตรงไปตรงมา และการทำงานอย่างมีวัตถุประสงค์ สตาดาร์ (Stata) ได้แนะนำให้นำสิ่งเหล่านี้มาเป็นเกณฑ์ในการจ้างงานและการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง

5. ระบบข้อมูล (information systems) ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ องค์การควรพิจารณาข้อมูลว่าเป็นข้อมูลที่สนับสนุนหรือเป็นข้อมูลที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ในองค์การ การจัดการระบบข้อมูลข้างต้นจะช่วยแปรรูปข้อมูล (data) ข้อมูลสารสนเทศ (information)

และแปรรูปจากข้อมูลสารสนเทศ (information) ให้เป็นความรู้ (knowledge) และแปรรูปจากความรู้ (knowledge) เป็นกิจกรรม (actions) สิ่งที่สำคัญคือการตัดสินใจว่า ข้อมูล สารสนเทศและความรู้ใดที่จะนำมาใช้เพื่อให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพ⁴⁹

มาร์ควอดท์ (Marquardt) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แห่งมหาวิทยาลัย Gorge Washington ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เสนอประสบการณ์จากการศึกษาองค์กรเรียนรู้ในช่วงเวลา 15 ปีที่ผ่านมาว่า การพัฒนาองค์กรเรียนรู้ไม่สามารถเกิดขึ้นและคงอยู่ได้ ถ้าไม่สามารถเข้าใจและบูรณาการระบบย่อยที่สัมพันธ์กัน 5 ระบบ ได้แก่

1. องค์กร (organization) – การปรับเปลี่ยนองค์กร (organization transformation)
2. การเรียนรู้ (learning) – พลวัตของการเรียนรู้ (learning dynamics)
3. สมาชิกองค์กร (people) – การเพิ่มอำนาจสมาชิกองค์กร (people empowerment)
4. องค์ความรู้ (knowledge) – การจัดการความรู้ (knowledge management)
5. เทคโนโลยี (technology) – การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (technology application)

การสร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องเข้าใจว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็น เหมือนระบบใหญ่คล้ายกับตัวขององค์กรทั่วไป เช่น ในธุรกิจก็คือบริษัท ภาครัฐก็คือกระทรวง ซึ่งระบบใหญ่หรือองค์กรนั้นย่อมมีระบบย่อย ๆ (subsystems) ที่เป็นส่วนประกอบ เช่น ในกรณีบริษัทก็เป็นฝ่ายงานต่าง ๆ ถ้าในกระทรวงก็เป็นหน่วยงานระดับกรมที่เป็นปัจจัยประกอบที่สำคัญในการขับเคลื่อนระบบใหญ่ให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักคิดนี้เอง มาร์ควอดท์ (Marquardt) จึงได้นำเสนอแนวคิดการสร้างองค์กรแห่งความรู้ในหนังสือ Building the Learning Organization ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ในปี.ศ.2002 โดยเน้นการพัฒนาและสร้างระบบย่อยทั้ง 5 ประการอันได้แก่ระบบองค์กร ระบบผู้คนที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ระบบเทคโนโลยีระบบความรู้ และระบบสุดท้าย คือ ระบบการเรียนรู้ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. องค์กร (organization) ระบบขององค์กรต้องมีการวางรากฐานไว้เพื่อสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ประกอบไปด้วยปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ วิสัยทัศน์ (vision) ซึ่งเป็นเหมือนเข็มทิศนำองค์กรไปยังเป้าหมายที่พึงประสงค์กลยุทธ์ (strategy) เป็นวิธีการที่จะทำให้ไปถึงยังเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ โครงสร้างองค์กร (structure) เป็นปัจจัยสนับสนุนให้มีการทำหน้าที่ในทุกภาคส่วนอย่างเหมาะสม และที่สำคัญคือวัฒนธรรมองค์กร (organization culture) ซึ่งเป็น

⁴⁹R. Stata, "Organizational Learning - the Key to Management Innovation," Sloan Management Review 30, 3 (1989): 63-74.

ความเชื่อหรือค่านิยมของคนในองค์กรที่ต้องเอื้อต่อการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ เช่น ค่านิยมการทำงานเป็นทีม การบริหารจัดการตนเองการมอบอำนาจกระจายอำนาจ

2. การเรียนรู้ (learning) การเรียนรู้ถือเป็นระบบหลักที่เป็นแกนสำคัญของการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ซึ่งจำแนกการเรียนรู้ได้ 3 ระดับคือ ระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์กร ซึ่งในแต่ละระดับของการเรียนรู้ต้องเริ่มที่ทักษะของตัวบุคลากรแต่ละคนซึ่งมี 5 ประการ คือ ความรอบรู้แห่งตน (personal mastery) แบบแผนทางความคิด (mental model) วิสัยทัศน์ร่วมกัน (shared vision) การเรียนรู้ของทีม (team learning) ความคิดเชิงระบบ (systematic thinking) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning) และการสนทนาสื่อสารกัน (dialogue) โดยวิธีในการเรียนรู้ที่มีความสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ในบริบทขององค์กรแห่งการเรียนรู้มี 3 ประเภท คือ การเรียนรู้เพื่อการปรับตัว (adaptive learning) เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตเพื่อปรับปรุงในอนาคต การเรียนรู้โดยการกระทำ (Action Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เอาสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นมาเป็นฐานของการเรียนรู้และระบบการเรียนรู้เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กร (Anticipatory Learning) เป็นการเรียนรู้มุ่งสนองตอบความสำเร็จของเป้าหมายองค์กร เช่น วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นต้น

3. สมาชิกองค์กร (people) องค์กรหนึ่งๆ ต่างที่ผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายภายในองค์กร เช่น ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำและมีทักษะทางการบริหาร ได้แก่ การสอนงาน การเป็นที่เลี้ยง และที่สำคัญต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา พนักงานระดับปฏิบัติต้องมีนิสัยใฝ่รู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ ลูกค้าที่ใช้บริการก็ต้องมีการให้ข้อมูลย้อนกลับในด้านของความต้องการแก่องค์กรเช่นเดียวกับพันธมิตรทางธุรกิจที่ต้องให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งกันและกันอย่างจริงจัง รวมทั้งชุมชนที่ต้องให้การสนับสนุนการพัฒนาองค์กรที่ตั้งอยู่ในบริเวณ ชุมชน ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่าง ๆ ก็มีส่วนในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ทั้งสิ้น

4. องค์กรความรู้ (knowledge) ความรู้ที่มีในองค์กรจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรโดยกระบวนการจัดการความรู้ (knowledge management) มีกระบวนการเริ่มตั้งแต่การระบุความรู้ที่จำเป็นต่อองค์กร การเสาะแสวงหาหรือสร้างความรู้ขึ้นมาใหม่ การจัดเก็บความรู้ การแบ่งปันความรู้ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ซึ่งแนวคิดนี้เป็นการสร้างความกระจ่างถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) กับการจัดการความรู้ (knowledge management) เพราะไว้ในแนวคิดของมาร์ควอดท์ (Marquardt) ถือว่าการจัดการความรู้เป็นระบบย่อยหนึ่งที่มีความสำคัญในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น

5. เทคโนโลยี (technology) การมีเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยถือเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกทำให้การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้มีความสะดวกมากขึ้น เทคโนโลยีที่ช่วยในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้มี 2 ประเภทได้แก่ ประเภทที่ 1 คือ เทคโนโลยีสำหรับการบริหาร

จัดการความรู้ (manage knowledge) คือ การใช้เพื่อการจัดเก็บและแลกเปลี่ยนความรู้แก่กัน ประเภทที่ 2 คือ เทคโนโลยีที่ใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ (enhance learning) เป็นการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ในการสร้างการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างสะดวกมากขึ้น เช่น computer-based training e-learning web-based learning⁵⁰

การวิน (Gavin) แห่ง Harvard University กล่าวว่า การเป็นองค์กรเพื่อการเรียนรู้ เกี่ยวข้องกับขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน คือ การเรียนรู้ หรือการแสวงหาความรู้ (knowledge acquisition) การแบ่งปันความรู้ (knowledge sharing) และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ (knowledge utilization) ซึ่งจะเห็นได้ว่าขั้นตอนหลักของการพัฒนาองค์กรเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้ (knowledge management) ซึ่งการจัดการองค์ความรู้ในองค์กร เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรเพื่อการเรียนรู้ และในองค์กรเพื่อการเรียนรู้สมาชิกขององค์กร จะมีทักษะของการทำงานเป็นทีมและแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์รวมทั้งจะเข้าใจเป็นอย่างดีว่างานที่ตนเองทำมีวัตถุประสงค์อะไรทั้งต่อตัวสมาชิกเองและเป้าหมายโดยรวมขององค์กร สำหรับขั้นตอนการใช้ความรู้จะมีการประเมินดูว่าองค์กรดำเนินมาถูกทางหรือไม่ ด้วยขั้นตอนของการแสวงหาความรู้ การแบ่งปันความรู้และการนำความรู้ไปใช้ที่ได้กล่าวมาเป็นขั้นตอนสำคัญส่วนหนึ่งของการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรเพื่อการเรียนรู้โดยกระบวนการ ทั้งหมดนี้ไม่ได้แยกจากกันมีกิจกรรมบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับทั้งการแสวงหาความรู้และการแบ่งปัน ความรู้และบางกิจกรรมอาจจะเกี่ยวข้องกับทั้งการแบ่งปันความรู้และการนำความรู้ไปใช้ นอกจากนี้การวิน (Gavin) ได้ให้ความเห็นว่าองค์กรที่มีลักษณะในการสร้างแสวงหาถ่ายโยงความรู้และมีการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากความรู้ใหม่และการเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ อย่างถ่องแท้ คือ

1. การแก้ปัญหาอย่างมีระบบ (systematic problem solving) โดยผ่านกระบวนการ Deming's cycle คือ plan do check act
2. การทดลองใช้วิธีการใหม่ๆ (experimentation with new approaches) คือองค์กรควรทดลอง แนวทางใหม่ๆ ซึ่งอาจดำเนินการ เป็น 2 รูปแบบ คือ โครงการที่จะดำเนินการและโครงการสาธิต
3. การเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนและเรื่องในอดีต (learning from their own experience and past history) โดยองค์กรจะต้องพิจารณาเหตุผลผิดพลาดและสิ่งที่ประสบความสำเร็จในอดีต และวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดบทการเรียนรู้ที่ทุกคนเข้าถึงได้

⁵⁰Michael Marquardt, **Building the Learning Organization: Mastering the 5 44 Elements for Corporate Learning**, 2nd ed. (Palo Alto, CA: Davies – Black Publishing, Inc., 2002), 24.

4. การเรียนรู้จากประสบการณ์และวิธีการที่ดีที่สุดของผู้อื่น (learning from the experiences and best practices of others) เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ขององค์กรอื่น และองค์กรจะต้องหามุมมองใหม่จากภายนอก เพราะการมองเห็นที่ดีจะมาจาก การมองจากภายนอกสิ่งแวดล้อมขององค์กร หากจะต้องมองหาสิ่งที่เปิดเผยผ่านการวิเคราะห์ ปรับปรุง และประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม โดยอาจทำการเปรียบเทียบ หรือเป็นการสื่อสารกับลูกค้า เพื่อข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ก็ได้

5. การถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (transferring knowledge quickly and efficiently) จะต้องมีการกระจายความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพทั่วทั้งองค์กร เช่น การทำรายงานต้องมีส่วนของรายงานตรวจสอบให้ดูว่าอะไรต้องทำ อะไรต้องระวัง และการเยี่ยมชม จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดและการเพิ่มการเรียนรู้ได้และการสร้างองค์กรแห่งการ เรียนรู้ ให้ประสบความสำเร็จในองค์กรจะต้องมีการผลักดันปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ

5.1 การขับเคลื่อนสภาพแวดล้อมที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้การให้เวลามากขึ้น จะช่วยให้เกิดการเพิ่มพูนผลผลิต สิ่งที่สำคัญคือการอบรมในเรื่องการระดมสมอง (brain storming) การแก้ไขปัญหาการประเมินการทดลองและการเรียนรู้ในทักษะหลักต่าง ๆ

5.2 การกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างขอบข่ายต่าง ๆ ข้ามสายงานใน องค์กร เพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายของข้อมูลข่าวสารผ่านการประชุม การทำโครงการเป็นทีมสิ่งสำคัญ คือการประเมินได้ว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้มีผลต่อการทำงานขององค์กรอย่างไร แนวทางหนึ่งที่จะชี้ ผลการทำงานที่ชัดเจนและง่ายก็คือการใช้เส้นโค้งการเรียนรู้และตารางหน้าที่ ความก้าวหน้าของ โรงงาน และหากต้องการวัดองค์กรแห่งการเรียนรู้ในมุมมองทางปัญญา อันได้แก่ การสร้าง แนวความคิดใหม่ การขยายองค์ความรู้และการเริ่มที่จะคิดอย่างแตกต่าง หรือมุมมองพฤติกรรมและ ผลการทำงานใช้แบบสำรวจ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์จะสามารถช่วยในการ ตรวจสอบด้าน ปัญญาและด้านพฤติกรรมได้ดี⁵¹

วิจารณ์ พานิช ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ว่าเป็นองค์กรที่ทำงานผลิตผลงานไปพร้อม ๆ กับเกิดการเรียนรู้สั่งสมความรู้และสร้างความรู้จาก ประสบการณ์ในการทำงาน พัฒนาวิธีทำงานและระบบงานขององค์กรไปพร้อม ๆ กันผลลัพธ์ (Output) ขององค์กรแห่งการเรียนรู้คือผลงานตามภารกิจที่กำหนด การสร้างศาสตร์หรือสร้างความรู้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจขององค์กรนั้น รวมทั้งการสร้างคนอันได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ ในองค์กร หรือว่ามีส่วนเกี่ยวข้องของสัมพันธ์กับองค์กรจะเกิดการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการ

⁵¹David A. Gavin, **General Management: Processes and Action Text and Case** (London: Mc Graw – Hill, 2002), 403 – 416.

โดยอาศัยการทำงานเป็นฐาน องค์กรแห่งการเรียนรู้จะมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของการพัฒนาต่าง ๆ คล้ายมีชีวิต มีผลงานดีขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพและการสร้างนวัตกรรม (Innovation) รวมทั้งมีบุคลิกขององค์กรในลักษณะที่เรียกว่าวัฒนธรรมองค์กร (Corporate Culture) ที่ผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์สามารถรู้สึกได้ การสร้างศาสตร์หรือความรู้ที่หลากหลายทั้งที่เกี่ยวกับงานที่เป็นเนื้องานขององค์กรนั้น ศาสตร์ด้านการจัดการศาสตร์ด้านองค์กรการเรียนรู้ เป็นต้น โดยอาจร่วมมือกับหน่วยงานวิชาการหรือองค์กรการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อการสร้างศาสตร์เหล่านี้บนฐานวัฒนธรรมและเศรษฐกิจไทยการสร้างคนเพื่อให้มีความรู้และทักษะอันเกี่ยวกับงานขององค์กรและมีเจตคติโลกทัศน์ วิธีคิดในลักษณะของ “บุคคลเรียนรู้” (Learning Person) รวมทั้งมีทักษะของการเป็นบุคคลเรียนรู้ขององค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นองค์กรที่ “ประหยัดพลังงาน” เพราะมีความสามารถในการ “รวมพลังภายใน” (องค์กร) และดึงดูดพลังจากภายนอก (องค์กร) เขามาใช้ในการสร้างผลลัพธ์ขององค์กร องค์กรแห่งการเรียนรู้พัฒนาสร้างสรรค์องค์กรโดยการผลิตผลงาน สร้างศาสตร์และสร้างคน องค์กรแห่งการเรียนรู้มีปฏิสัมพันธ์กับภายนอกองค์กรอย่างชาญฉลาด องค์กรแห่งการเรียนรู้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจากการกระทำ (Interactive Learning Through Action) ทั้งในหมู่บุคลากรและระหว่างองค์กรกับภายนอก หลักสำคัญ 5 ประการขององค์กรแห่งการเรียนรู้และบุคคลเรียนรู้ ได้แก่

1. การคิดเชิงระบบ (Systems Thinking)
2. การเป็นบุคคลรอบรู้ (Personal Mastery)
3. การมีแบบแผนความคิด (Mental Models)
4. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision)
5. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning)⁵²

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุป แนวความคิดในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ดังนี้

1. ความเชี่ยวชาญของบุคคล หมายถึง การเรียนรู้ของบุคลากรจะเป็นจุดเริ่มต้นคนในองค์กรจะต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ฝึกฝน ปฏิบัติ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อความก้าวหน้า และก้าวทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สร้างสรรค์วิสัยทัศน์ของตนเองให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีพลังแห่งความมุ่งมั่นที่จะสร้างวิสัยทัศน์ของตนเองให้เป็นจริง มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อก้าวไปสู่จุดหมายและ

⁵²วิจารณ์ พานิช, นานาทรรศนะการจัดการความรู้และการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ (กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2552), 167.

ความสำเร็จที่กำหนดไว้ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลใหม่กับบุคลากรเพื่อใช้ในการบริหารจัดการองค์การ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญในสายวิชาชีพของตนเอง มีการรับฟังแนวคิดจากเพื่อนร่วมงานและรับทราบข้อมูลจากการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายขององค์การ

2. แบบแผนทางความคิด หมายถึง ความเชื่อค่านิยมเจตคติข้อสรุปหรือภาพลักษณ์ ที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบและวิธีคิดและความรู้ความเข้าใจรวมทั้งการแสดงออกทางพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว นำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์แล้วหาทางเลือกที่ดีกว่าเพื่อพัฒนาการทำงาน มีการฝึกทักษะการคิดและทักษะการตั้งประเด็นคำถามให้เกิดรูปแบบวิธีการคิดใหม่ๆ ตระหนักว่าการมีทัศนคติและท่าทีที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงาน มีการคิดเสมอว่า ปัญหาในการทำงานมิใช่อุปสรรค แต่เป็นโอกาสในการพัฒนาสามารถปรับแนวคิด วิธีการปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบาย พร้อมรับข้อมูลใหม่ๆ และแสวงหาประสบการณ์ใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาวิธีการคิดสร้างสรรค์ของตน

3. วิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง การสร้างทัศนคติรวมของคนในองค์การให้สามารถมองเห็นภาพและมีความต้องการที่จะมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน และส่งผลให้มีจุดหมายเดียวกันที่สุด มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์การ มีการระดมความคิดเห็นร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ เปิดโอกาสให้นำประเด็นความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่วิสัยทัศน์ เพื่อสร้างความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติงานได้ถูกต้อง วิสัยทัศน์ขององค์การถูกนำไปสู่การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แผนงาน โครงการและกิจวัตรประจำวันขององค์การ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นการสร้างความผูกพันและการประสานพลังของทุกคนไปสู่เป้าหมายเดียวกัน และมีความตระหนักว่าอนาคตและความสำเร็จขององค์การเป็นหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันของทุกคน

4. การเรียนรู้ของทีม หมายถึง การตระหนักถึงการร่วมมือการแบ่งปันการทำงานเป็นทีม การทำงานแบบเครือข่ายเป็นการทำงานที่ไม่ใช่เพียงแต่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างใดอย่างหนึ่งแต่ต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องระยะยาวและริเริ่มสร้างสิ่งใหม่ๆ เพื่อสร้างการแข่งขันและสร้างพลังร่วมอันจะทำให้องค์การอยู่รอดและเจริญเติบโต มีการประชุมบุคลากรก่อนลงมือปฏิบัติงาน มีการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ ความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน และยอมรับเหตุผลของกันและกัน เปิดโอกาสให้ได้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกัน มีบรรยากาศการประชุมที่กระตุ้นให้มีการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน มีการเปิดโอกาสให้ระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการพัฒนางาน มีการมอบหมายให้ปฏิบัติงานหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยรูปแบบการทำงานเป็นทีม และมีโครงสร้างทีมงานที่ชัดเจน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน

ร่วมงานเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ ใ่ว่างใจในความสามารถของทีมงาน สามารถมอบหมายงานสำคัญให้รับผิดชอบได้

5. การคิดเชิงระบบ หมายถึง การที่คนในองค์กรมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ โดยมองเห็นภาพความสัมพันธ์กันเป็นระบบได้อย่างเข้าใจและมีเหตุมีผล เป็นลักษณะการมองภาพรวมหรือระบบใหญ่ ก่อนว่าจะมีเป้าหมายในการทำงานอย่างไร แล้วจึงสามารถมองเห็นระบบย่อย ทำให้สามารถนำไปวางแผนและดำเนินการทำสิ่งต่าง ๆ มีความตระหนักว่า งานทุกฝายนั้น มีความเชื่อมโยงกันในการปฏิบัติภารกิจขององค์กร คำนึงถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่ตามมา ก่อนที่จะตัดสินใจกระทำการใดๆ ลงไป ปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอน จัดลำดับความสำคัญอย่างเป็นระบบ มีการคิดอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาโดยรวมไม่แยกส่วนพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน โดยเชื่อมโยงเหตุผลออกมาได้อย่างชัดเจน สามารถพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้อย่างเหมาะสม และนำประสบการณ์ที่ได้รับมาเชื่อมโยงในการทำงาน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ

องค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

มาร์ควาร์ด (Marquardt) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่จำเป็น 5 ประการที่จะเปลี่ยนองค์กรให้เป็น “องค์กรแห่งการเรียนรู้” ไว้ในหนังสือ ชื่อ “Building the Learning Organization : A Systems Approach to Quantum Improvement and Global Success” ไว้ดังนี้

1. การสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึงทั้งองค์กร ทั้งในระดับบุคคลกลุ่มงาน และองค์กรโดยการพัฒนาการเรียนรู้จากการปฏิบัติให้เกิดในองค์กร เพิ่มขีดความสามารถของบุคคลในการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้

2. การปฏิรูปองค์กรให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศในการเรียนรู้โดยจะต้องมุ่งความสนใจไปที่ 4 องค์ประกอบ คือ วิสัยทัศน์วัฒนธรรมกลยุทธ์และโครงสร้างขององค์กร โดยจะต้องเปลี่ยนทั้งวัตถุประสงค์และรูปแบบจากเดิมที่ให้ความสนใจในเนื้องาน และผลิตผลไปให้ความสนใจกับการเรียนรู้และพัฒนาไปพร้อมกัน อาทิ การกำหนดวิสัยทัศน์ให้พนักงานพร้อมที่ก้าวไปข้างหน้า โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน การเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรให้สนับสนุนให้การกำหนดโครงสร้างองค์กรให้ยืดหยุ่น กะทัดรัด มีการบูรณาการไม่คร่ำครึเข้มงวด โครงสร้างขององค์กรแห่งการเรียนรู้ จะต้องมีลักษณะเชิงบังคับให้สมาชิกจำเป็นต้องมีการเรียนรู้อยู่เสมอ เช่น จำเป็นต้องอาศัยความรู้ดังกล่าวในการทำงาน เป็นต้น

3. การให้อำนาจแก่สมาชิกในองค์กรทุกภาคส่วนซึ่งรวมถึง ผู้จัดการพนักงาน ลูกค้า หุ่นส่วนธุรกิจ และชุมชน โดยให้อำนาจในการปฏิบัติงานและการเรียนรู้รวมถึงการปฏิบัติ ต่อพนักงาน

โดยมองว่าพนักงานเป็นผู้มีคุณวุฒิและมีความสามารถ การให้อำนาจในการจัดการ การสร้างพันธมิตร หรือเครือข่ายแห่งการเรียนรู้กับหุ้นส่วน และชุมชน

4. การบริหารจัดการองค์ความรู้โดยการแสวงหาและสร้างสรรค์องค์ความรู้อยู่เสมอ และมีระบบการจัดเก็บข้อมูลจากภายในและภายนอกองค์กรที่สมาชิกสามารถเข้าสู่ระบบได้โดยง่าย ระบบการถ่ายโอนและนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ มีการพัฒนากลยุทธ์และกลไกในการแบ่งปัน ความรู้ทั่วทั้งองค์กรอย่างต่อเนื่อง

5. การนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ในองค์กร อาทิ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการถ่ายโอนองค์ความรู้การใช้เทคโนโลยีรูปแบบต่าง ๆ สนับสนุนการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ทางไกลในรูปแบบต่าง ๆ และมีการใช้ระบบสนับสนุน การปฏิบัติงาน อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Performance Support Systems)⁵³

พรธิดา วิเชียรปัญญา ได้กล่าวถึงองค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การปรับเปลี่ยนองค์การ (Organization Transformation) ระบบขององค์การ ต้องมีการวางรากฐานไว้เพื่อสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ วิสัยทัศน์ (Vision) หรือภาพในอนาคตที่ทุกคนในองค์การปรารถนาที่จะไปถึงร่วมกัน กลยุทธ์ (Strategy) เป็นวิธีการที่จะทำให้ไปถึงยังเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ โครงสร้างองค์การ (structure) เป็นปัจจัยสนับสนุนให้มีการทำหน้าที่ในทุกภาคส่วนอย่างเหมาะสม และที่สำคัญ คือ วัฒนธรรม องค์การ (organization culture) ซึ่งเป็นความเชื่อหรือค่านิยมของคนในองค์การที่ต้องเอื้อต่อการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ เช่น ค่านิยมการทำงานเป็นทีม การบริหารจัดการตนเอง การมอบอำนาจ กระจายอำนาจ เป็นต้น

2. การเพิ่มอำนาจพนักงาน (people empowerment) องค์การหนึ่งๆ ต่างมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ทั้งภายในองค์การเอง เช่น ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำและมีทักษะทางการบริหาร เช่น การสอนงาน การเป็นพี่เลี้ยง และที่สำคัญต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา พนักงานระดับปฏิบัติต้องมีนิสัยใฝ่รู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ ลูกค้ำที่ใช้บริการก็ต้องมีการให้ข้อมูลย้อนกลับในด้านของความต้องการแก่องค์การเช่นเดียวกับพันธมิตรทางธุรกิจ ที่ต้องให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันอย่างจริงจัง และรวมทั้งชุมชนที่ต้องให้การสนับสนุนการพัฒนาองค์การที่ตั้งอยู่ในบริเวณชุมชน ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่าง ๆ ก็มีส่วนในการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ทั้งสิ้น

⁵³Michael Marquardt, **Building the Learning Organization**, (New York: McGraw-Hill, 1996), 289.

3. การใช้เทคโนโลยี (technology application) การมีเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย ถือเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่ช่วยให้การสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น โดย ประเภทของเทคโนโลยีที่ช่วยในการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้มี 2 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 เทคโนโลยีสำหรับการบริหารจัดการความรู้ (manage knowledge) คือ การใช้เพื่อการจัดเก็บและแลกเปลี่ยนความรู้แก่กัน ประเภทที่ 2 คือ เทคโนโลยีที่ใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ (enhance learning) คือ การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ในการสร้างการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น

4. การจัดการความรู้ (knowledge management) ความรู้ที่มีในองค์การจำเป็นอย่างยิ่ง ต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การ โดยกระบวนการ ให้การจัดการความรู้ (knowledge management) มีกระบวนการเริ่มตั้งแต่การระบุมุมมองที่จำเป็นต่อองค์การ การเสาะแสวงหาหรือสร้างความรู้ขึ้นมาใหม่ การจัดเก็บความรู้ การแบ่งปันความรู้ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ซึ่งแนวคิดนี้เองคงเป็นการสร้างความกระจ่างถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์การแห่งการเรียนรู้ (learning organization) กับการจัดการความรู้ (knowledge management) เพราะในแนวคิดของมาร์ควอตส์ (Marquardt) ถือว่าการจัดการ ความรู้เป็นระบบย่อยระบบหนึ่งที่มีความสำคัญในการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นนั่นเอง

5. พลวัตการเรียนรู้ (learning dynamics) การเรียนรู้ถือเป็นระบบหลักที่เป็นแกนสำคัญของการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสามารถจำแนกการเรียนรู้ได้ 3 ระดับ คือ ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์การ ในแต่ละระดับของการเรียนรู้นั้น ต้องเริ่มที่ทักษะของตัวบุคคลแต่ละคน มี 5 ประการ เพื่อสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความคิดเชิงระบบ (systematic thinking) การมีตัวแบบทางความคิด (mental model) ความเชี่ยวชาญรอบรู้ (personal mastery) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning) และการสนทนาสื่อสารกัน (dialogue) โดยวิธีการเรียนรู้ที่มีความสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ในบริบทขององค์การแห่งการเรียนรู้มี 3 ประเภท คือ การเรียนรู้เพื่อการปรับตัว (adaptive learning) คือ การเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีต เพื่อการปรับปรุงในอนาคต การเรียนรู้โดยการกระทำ (action learning) คือ การเรียนรู้ที่นำเอาสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงมาเป็นฐานของการเรียนรู้ และสุดท้าย คือ ระบบการเรียนรู้เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายขององค์การ (anticipatory learning) คือ การเรียนรู้ที่มุ่งสนองตอบความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การ⁵⁴

⁵⁴พรธิดา วิเชียรปัญญา, **องค์กรแห่งการเรียนรู้** (กรุงเทพฯ: ธรรมมลการพิมพ์, 2547), 99-101.

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจให้แก่สมาชิกในองค์กร มีการจัดการความรู้และกลยุทธ์ใหม่ไปสู่ความสำเร็จและกระตุ้นจูงใจบุคลากรให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

แนวปฏิบัติวิถีใหม่

New Normal ถูกนำมาใช้ครั้งแรกโดยบิลล์ กรอส (Bill Gross) ผู้ก่อตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ชาวอเมริกัน โดยตอนนั้นเขาใช้อธิบายถึงสภาวะเศรษฐกิจโลก หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจแฮมเบอร์เกอร์ ในสหรัฐฯ ช่วงระหว่างปี 2007-2009 สาเหตุที่ต้องใช้คำว่า “New Normal” เพราะเดิมทีวิกฤติเศรษฐกิจจะมีรูปแบบค่อนข้างตายตัวและเป็นวงจรเดิม คือ เมื่อเศรษฐกิจเติบโตไปได้ช่วงระยะหนึ่ง จะมีปัจจัยที่ทำให้เกิดเป็นวิกฤติทางเศรษฐกิจ และหลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ไม่นานเศรษฐกิจก็จะเริ่มฟื้นตัว แล้วก็กลับมาเติบโตได้อีกครั้ง สิ่งเหล่านี้ คือ สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นปกติ จนเรียกได้ว่าเป็น ‘เรื่องปกติ’ (Normal) ก็ได้ แต่หลังจากการเกิดวิกฤติแฮมเบอร์เกอร์ หลายคนมองว่าเศรษฐกิจโลกจะไม่สามารถกลับไปเติบโตได้ดีเหมือนเดิม ด้วยปัจจัยต่าง ๆ เช่น การพยายามกระตุ้นเศรษฐกิจมากเกินไป ทั้งที่หลายประเทศมีหนี้สาธารณะสูงมาก การยืมเงินจากอนาคต เพื่อแลกกับการเติบโตทางเศรษฐกิจในวันนี้ จะส่งผลให้เติบโตได้ลดลงในอนาคต ดังนั้นคำว่า “New Normal” จึงถูกนำมาใช้เพื่อพูดถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ถดถอยลงและคาดว่าจะไม่กลับมาเติบโตในระดับเดิมได้อีกต่อไป⁵⁵

สำหรับในประเทศไทย ราชบัณฑิตยสภา โดยศาสตราจารย์นายแพทย์สุรพล อิศรไกรศีล นายกราชบัณฑิตยสภา ได้เผยแพร่ข้อความผ่าน Facebook ที่ใช้ชื่อว่า Surapol Issaragrisil เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2563 เวลา 04.05 น. ระบุว่า “ราชบัณฑิตบัญญัติศัพท์คำว่า New normal โดยการศึกษา ศัพท์บัญญัติและนิยามของคำว่า New normal และ New norm 2 โดยคำว่า New normal นั้นมีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายในช่วงที่มีการระบาดของโรคโควิด-19 เป็นวลีและเป็นสำนวนซึ่ง Oxford dictionary ได้ให้คำนิยามว่า "A previously unfamiliar or atypical situation that has become standard, usual, or expected. หมายถึง สถานการณ์หรือปรากฏการณ์

⁵⁵กรมสุขภาพจิต, New Normal ชีวิตวิถีใหม่, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=2288>

ที่แต่เดิมเป็นสิ่งที่ไม่ปกติ ผู้คนไม่คุ้นเคย ไม่ใช่มาตรฐาน ต่อมาเมื่อเกิดเหตุหรือเกิดวิกฤติบางอย่าง จึงมีการเปลี่ยนแปลงทำให้สถานการณ์หรือปรากฏการณ์นั้น กลายเป็นสิ่งที่ปกติและเป็นมาตรฐาน⁵⁶

ความหมายของวิถีใหม่

มีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของวิถีใหม่ (New normal) ไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสภา โดยคณะกรรมการบัญญัติศัพท์นิเทศศาสตร์ ได้อธิบายไว้ว่า New Normal แปลว่า ความปกติใหม่ ฐานวิถีชีวิตใหม่ หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากเดิม เนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบ จนแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่⁵⁷

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล ได้อธิบายว่า New normal แปลว่า ความปกติใหม่หรือฐานชีวิตใหม่ หมายถึง วิถีชีวิตใหม่ที่แตกต่างจากเดิม อันเนื่องมาจากมีเหตุปัจจัย บางอย่างมากระทบจนทำให้วิถีชีวิตแบบเดิมที่คุ้นเคยต้องเปลี่ยนแปลงไปเป็นวิถีชีวิตใหม่ที่ไม่คุ้นเคย รวมทั้งวิถีชีวิตแห่งการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนต้องปรับตัวเพื่อดำรงไว้ ซึ่งศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเอง⁵⁸

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพในการทำงาน ได้อธิบายว่า **ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal)** เป็นแนวทางที่หลาย ๆ คนจะต้องปรับเปลี่ยนชุดพฤติกรรม ในช่วงไวรัสโควิด 19 ออกมาระบาดแล้วเปลี่ยนชีวิตเราไปอีกนาน ทำให้เราต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตไปพร้อมกันทั่วโลก จากที่เราเคยออกจากบ้าน เพื่อไปทำงาน ไปโรงเรียน เราต้องหันมาทำทุกอย่างที่บ้าน หากมีความจำเป็นต้องออกจากบ้านไปช้อปปิ้ง หรือแม้กระทั่งไปพบแพทย์ เราต้องใส่หน้ากากเพื่อป้องกันโรค ต้องเว้นระยะห่างสำหรับบุคคล ล้างมือบ่อยๆ นาน 20 วินาที เช็ดมือด้วยแอลกอฮอล์ รวมถึงการปรับเปลี่ยนทางด้านธุรกิจและบริการต่าง ๆ ให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน จึงต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การ

⁵⁶สุรพล อิศรไกรศีล, ราชบัณฑิตบัญญัติศัพท์คำว่า "New normal", เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564, เข้าถึงได้จาก https://web.facebook.com/surapol.issaragrisil/posts/10207392559168907?rdc=1&_rd

⁵⁷ราชบัณฑิตยสภา, ราชบัณฑิตบัญญัติศัพท์คำว่า “New normal”, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://royalsociety.go.th/%e0%b8%9a%e0%b8%b1%e0%b8%8d%e0%b8%8d%e0%b8%b1%e0%b8%95%e0%b8%b4%e0%b8%a8%e0%b8%b1%e0%b8%9e%e0%b8%97%e0%b9%8c-new-normal/>

⁵⁸วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล, **New Normal ทางการเรียนรู้** (กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2563), 1.

เปิดระบบลงทะเบียนออนไลน์ การใช้ระบบซื้อขายและบริการทางออนไลน์ สิ่งนี้เกิดเป็นวิถีใหม่ในการดำรงชีวิต ซึ่งเมื่อเราจำต้องปฏิบัติกันเป็นปกติต่อเนื่องในระยะเวลาหนึ่งจนเกิดเป็นความพอใจ ในที่สุดทั้งหมดนี้ก็ได้กลายเป็น New Normal ในสังคมของเราไปนั่นเอง⁵⁹

ชญานุช เรื่องจันทร์ ได้อธิบายว่า ความปกติใหม่ (New Normal) หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบ จนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคย ในบริบทสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ความปกติใหม่ เป็นการปรับวิถีการดำรงชีวิตแบบใหม่เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อ เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม หรือการหันมาใส่ใจสุขภาพมากขึ้น ควบคู่ไปกับความพยายามรักษาและฟื้นฟูศักยภาพทางเศรษฐกิจ นำไปสู่การสร้างสรรคเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ และเมื่อเวลาผ่านไปผู้คนในสังคมจะเกิดความคุ้นชินกับพฤติกรรมการดำรงชีวิตแบบใหม่ จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติไปในที่สุด⁶⁰

สรุปได้ว่า วิถีใหม่ (New normal) หมายถึง การดำเนินชีวิตในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างจากเดิม อันเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบ จนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคย ในบริบทสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (COVID-19) รวมทั้งวิถีชีวิตแห่งการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนต้องปรับตัวเพื่อดำรงไว้ ซึ่งศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเอง

ความสำคัญของวิถีใหม่

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของแนวปฏิบัติวิถีใหม่ ดังนี้

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ กล่าวว่า นับตั้งแต่เกิดการระบาดของเชื้อโควิด-19 (COVID-19) จะเห็นการเปลี่ยนแปลงมากมายในสังคมที่เกิดขึ้น เห็นการปรับตัวในการใช้ชีวิตและการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม และนั่นคือสิ่งที่เรียกกันว่า ชีวิตวิถีใหม่ วิถีที่ได้สร้างสุขอนามัยทั้ง

⁵⁹สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพในการทำงาน, **ชีวิตวิถีใหม่**, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://www.tosh.or.th/covid-19/index.php/new-normal>

⁶⁰ ชญานุช เรื่องจันทร์, **ความปกติใหม่ (New Normal)**, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://www.nsm.or.th/other-service/669-online-science/knowledge-inventory/sci-vocabulary/sci-vocabulary-science-museum/4557-new-normal.html>

ส่วนตัวและส่วนรวม วิธีที่ได้เรียนรู้ว่าการมีภูมิคุ้มกันร่างกายและจิตใจเป็นสิ่งจำเป็น วิธีที่ได้พบว่าระบบการจัดการเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม มีส่วนอย่างมากต่อการปรับตัวของคนในสังคมการเรียนรู้และปรับตัวตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมามีได้พิสูจน์ให้เห็นว่า หากทุกคนร่วมมือกัน จะผ่านทุกวิกฤตปัญหาไปได้ และวิถีชีวิตแบบใหม่ที่ได้ร่วมกันสร้างสุขอนามัยที่ดีและสร้างภูมิคุ้มกันร่างกายจิตใจช่วยให้อยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัยจากโรคร้าย ช่วยให้ใช้ชีวิตที่มีความสุขร่วมกัน การมีวิถีชีวิตใหม่จึงเป็นเสมือนการเริ่มต้นใหม่ของทุกคน การเริ่มปรับตัวใช้ชีวิตในบริบทรูปแบบใหม่ให้เป็นนิสัย เพื่อให้มีชีวิตที่มีความสุขร่วมกัน⁶¹

สุภาภรณ์ พรหมบุตร กล่าวว่า "New Normal" ในบริบทสถานการณ์การแพร่ระบาดของ "โควิด-19" ช่วงปลาย พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2563 นั้น อธิบายได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงจนแพร่กระจายไปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ผู้คนเจ็บป่วยและล้มตายจำนวนมาก จนกลายเป็นความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงอีกครั้งหนึ่งของมนุษยชาติ มนุษย์จึงจำเป็นต้องป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดำรงชีวิตที่ผิดไปจากวิถีเดิม ๆ โดยมีการปรับวิถีการดำรงชีวิตแบบใหม่เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อ ควบคู่ไปกับการพยายามรักษาและฟื้นฟูศักยภาพทางเศรษฐกิจและธุรกิจ นำไปสู่การสรรค์สร้างสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการปรับแนวคิดวิสัยทัศน์ วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรมที่เคยทำมาเป็นกิจวัตร เกิดการย้ายเบนออกจากความคุ้นเคยอันเป็นปกติมาแต่เดิมในหลายมิติ ทั้งในด้านอาหาร การแต่งกาย การรักษา สุขอนามัยการศึกษาเล่าเรียน การสื่อสารการทำธุรกิจ ฯลฯ ซึ่งสิ่งใหม่เหล่านี้ได้กลายเป็นความปกติใหม่ จนในที่สุดเมื่อเวลาผ่านไปก็ทำให้เกิดความคุ้นชินก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม⁶²

กาญจนา บุญภักดิ์ กล่าวว่า New Normal หรือ ความปกติใหม่ เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ตั้งแต่การทำงาน การดูแลสุขภาพอย่างเคร่งครัด แม้กระทั่งการจัดการเรียนรู้ที่จะต้องปรับตัว การดำเนินชีวิตใหม่ในหลากหลายประการด้วยกัน ได้แก่ การรับประทานอาหาร การเดินทาง การพูดคุย เศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของคน หรือแม้กระทั่งการศึกษาเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมวลมนุษยชาติทั่วโลก สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด 19 ที่เกิดขึ้นช่วงปลาย พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2563

⁶¹สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, **คู่มือชีวิตวิถีใหม่** (กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., 2563), คำนำ.

⁶²สุภาภรณ์ พรหมบุตร, **New normal กับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง**, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://dsp.dip.go.th/th/category/2017-11-27-08-04-02/2020-06-29-14-39-49>

รวดเร็วและรุนแรงจนแพร่กระจายไปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ผู้คนเจ็บป่วย และล้มตายจำนวนมาก เป็นความสูญเสียที่มนุษย์จำเป็นต้องป้องกันเพื่อให้ตนเองมีชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตที่ผิดไปจากวิถีชีวิตแบบเดิมๆ จึงเกิดวิถีชีวิตแบบ New normal ขึ้น สถานศึกษาต่าง ๆ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างเร่งด่วนในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูมาเป็นแบบ Online เพื่อลดการเผชิญหน้ากัน ซึ่งเดิมมีการจัดการเรียนรู้แบบ Online บ้างแต่ไม่มากนัก กลายมาเป็นจัดการเรียนรู้ Online 100% ต้องมีการเว้นระยะห่างระหว่างผู้เรียน และผู้สอน งดการเดินทางมาเรียน งดการมารวมกลุ่มกันเป็นจำนวนมาก งดกิจกรรมหลายๆ กิจกรรมที่จัดเพื่อพัฒนาผู้เรียน มาเป็นกิจกรรมแบบ Online การสวมใส่หน้ากากอนามัย การประชุม Online สอบป้องกัน วิทยานิพนธ์แบบ Online กิจกรรมทำนุบำรุง ศาสนา เช่น เวียนเทียน Online ลอยกระทง Online เป็นต้น⁶³

สรุปได้ว่า การแพร่ระบาดของ COVID-19 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นบนโลกใบนี้ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของคนเปลี่ยนแปลงไป ในทุกด้านเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไป มีการเว้นระยะห่างทางสังคม การรับประทานอาหารเปลี่ยนไป มีการป้องกันตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ ความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลง เราทุกคนต้องดำเนินชีวิตปกติแบบใหม่ ที่เรียกว่า New Normal ชีวิตวิถีใหม่ เป็นวิถีที่ได้สร้างสุขอนามัยทั้งส่วนตัวและส่วนรวม วิถีที่ได้เรียนรู้ว่าการมีภูมิคุ้มกันร่างกายและจิตใจ เป็นสิ่งที่จำเป็น วิถีที่ได้พบว่าระบบการจัดการเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม มีส่วนอย่างมากต่อการปรับตัวของคนในสังคมการเรียนรู้และปรับตัว วิถีชีวิตแบบใหม่ที่ได้ร่วมกันสร้างสุขอนามัยที่ดีและสร้างภูมิคุ้มกันร่างกายจิตใจ ช่วยให้อยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัยจากโรคร้าย ช่วยให้ใช้ชีวิตที่มีความสุขร่วมกัน การมีชีวิตวิถีใหม่ จึงเป็นเสมือนการเริ่มต้นใหม่ของทุกคน การเริ่มปรับตัวใช้ชีวิตในบริบทรูปแบบใหม่ให้เป็นนิสัย เพื่อให้มีชีวิตที่มีความสุขร่วมกัน

แนวปฏิบัติวิถีใหม่สำหรับสถานศึกษา

มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวปฏิบัติวิถีใหม่ ดังนี้

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า เพื่อให้แนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เกิดประโยชน์และมีผลกระทบในทางที่ดีต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดให้มีแนวปฏิบัติสำหรับบุคลากรของสถานศึกษาสำหรับใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ดังนี้

⁶³กาญจนา บุญภักดิ์, “การจัดการเรียนรู้ยุค New Normal,” *ครุศาสตร์อุตสาหกรรม* 19, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2563): A1-A6.

1. แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร

1.1 ประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในสถานศึกษา

1.2 จัดตั้งคณะทำงานดำเนินการควบคุมดูแลและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ท้องถิ่น ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง พร้อมบทบาทหน้าที่

1.3 ทบทวน ปรับปรุง ซ่อมปฏิบัติตามแผนฉุกเฉินของสถานศึกษาในภาวะที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อ (Emergency operation for infectious disease outbreaks)

1.4 สื่อสารประชาสัมพันธ์การป้องกันโรคโควิด 19 เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ แนวปฏิบัติ และการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ผ่านช่องทางสื่อที่เหมาะสม และติดตามข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้

1.5 สื่อสารทำความเข้าใจเพื่อลดการรังเกียจและลดการตีตราทางสังคม (Social stigma) กรณีอาจพบบุคลากรในสถานศึกษา นักเรียน หรือผู้ปกครองติดเชื้อโรคโควิด 19

1.6 มีมาตรการคัดกรองสุขภาพทุกคน บริเวณจุดแรกเข้าไปในสถานศึกษา (Point of entry) ให้แก่ นักเรียน ครู บุคลากร และผู้มาติดต่อ และจัดให้มีพื้นที่แยกโรค อุปกรณ์ป้องกัน เช่น หน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์อย่างเพียงพอ รวมถึงเพิ่มช่องทางการสื่อสารระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในกรณีที่พบนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือสงสัย

1.7 ควรพิจารณาการจัดให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมตามบริบทได้อย่างต่อเนื่อง ตรวจสอบติดตาม กรณีนักเรียนขาดเรียน ลาป่วย การปิดสถานศึกษา การจัดให้มีการเรียนทางไกล สื่อออนไลน์ การติดต่อทางโทรศัพท์ Social media โดยติดตามเป็นรายวัน หรือสัปดาห์

1.8 กรณีพบนักเรียน ครู บุคลากร หรือผู้ปกครองอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือผู้ป่วยยืนยันเข้ามาในสถานศึกษาให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ เพื่อดำเนินการสอบสวนโรคและพิจารณาปิดสถานศึกษา ตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข

1.9 มีมาตรการให้นักเรียนได้รับอาหารกลางวันและอาหารเสริมตามสิทธิที่ควรได้รับ กรณีพบอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกักตัว

1.10 ควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง

2. แนวปฏิบัติสำหรับครู

2.1 ติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค พื้นที่เสี่ยง คำแนะนำ การป้องกันตนเองและลดความเสี่ยงจากการแพร่กระจายของเชื้อโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

2.2 สังเกตอาการป่วยของตนเอง หากมีอาการไข้ ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจลำบาก เหนื่อยหอบ ไม่ได้กลิ่น ไม่รู้รส ให้หยุดปฏิบัติงาน และรีบไปพบแพทย์ทันที กรณีมีคนในครอบครัวป่วยด้วยโรคโควิด 19 หรือกลับจากพื้นที่เสี่ยงและอยู่ในช่วงกักตัว ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างเคร่งครัด

2.3 แจกผู้ปกครองและนักเรียน ให้นำของใช้ส่วนตัวและอุปกรณ์ป้องกันมาใช้เป็นของตนเอง พร้อมใช้ เช่น ช้อน ส้อม แก้วน้ำ แปรงสีฟัน ยาสีฟัน ผ้าเช็ดหน้า หน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย เป็นต้น

2.4 สื่อสารความรู้คำแนะนำหรือจัดหาสื่อประชาสัมพันธ์ในการป้องกันและลดความเสี่ยงจากการแพร่กระจายโรคโควิด 19 ให้แก่นักเรียน เช่น สอนวิธีการล้างมือที่ถูกต้อง การสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย คำแนะนำการปฏิบัติตัว การเว้นระยะห่างทางสังคม การทำความสะอาด หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมร่วมกันจำนวนมากเพื่อลดความแออัด

2.5 ทำความสะอาดสื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์ของใช้ร่วมที่เป็นจุดสัมผัสเสี่ยง ทุกครั้งหลังใช้งาน

2.6 ควบคุมดูแลการจัดที่นั่งในห้องเรียน ระหว่างโต๊ะเรียน ที่นั่งในโรงอาหาร การจัดเว้นระยะห่าง ระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 - 2 เมตร หรือเหลื่อมเวลาพักกินอาหารกลางวัน และกำกับให้นักเรียน สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลา และล้างมือบ่อย ๆ

2.7 ตรวจสอบ กำกับ ติดตามการมาเรียนของนักเรียนขาดเรียน ถูกกักตัว หรืออยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19 และรายงานต่อผู้บริหาร

2.8 ทำการตรวจคัดกรองสุขภาพทุกคนที่เข้ามาในสถานศึกษาในตอนเช้า ทั้งนักเรียน ครู บุคลากร และผู้มาติดต่อ โดยใช้เครื่องวัดอุณหภูมิร่างกาย พร้อมสังเกตอาการและสอบถามอาการของระบบทางเดินหายใจ เช่น ไข้ ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจลำบาก เหนื่อยหอบ ไม่ได้กลิ่น ไม่รู้รส โดยติดสัญลักษณ์ สติกเกอร์หรือตราบีมแสดงให้เห็นชัดเจนว่า ผ่านการคัดกรองแล้ว ได้แก่

2.8.1 กรณีพบนักเรียนหรือผู้ที่มีอาการมีไข้ อุณหภูมิร่างกายตั้งแต่ 37.5 องศาเซลเซียสขึ้นไป ร่วมกับอาการระบบทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง จัดให้อยู่ในพื้นที่แยกส่วน ให้รีบแจ้งผู้ปกครองมารับและพาไปพบแพทย์ ให้หยุดพักที่บ้านจนกว่าจะหายเป็นปกติ พร้อมแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อประเมินสถานการณ์และดำเนินการสอบสวนโรค และแจ้งผู้บริหารเพื่อพิจารณาการปิดสถานศึกษาตามมาตรการแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข

2.8.2 บันทึกผลการคัดกรองและส่งต่อประวัติการป่วย ตามแบบบันทึกการตรวจสุขภาพ

2.8.3 จัดอุปกรณ์ล้างมือ พร้อมใช้งานอย่างเพียงพอ เช่น เจลแอลกอฮอล์วางไว้บริเวณทางเข้าสบู่มือบริเวณอ่างล้างมือ

2.9 กรณีครูสังเกตพบนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรม เช่น เด็กสมาธิสั้น เด็กที่มีความวิตกกังวลสูง อาจมีพฤติกรรมดูหมิ่นหรือกีดเลื้อ ครูสามารถติดตามอาการและนำเข้าสู่ข้อมูลที่สังเกตพบในฐานข้อมูล ด้านพฤติกรรมอารมณ์สังคมของนักเรียน (หรือฐานข้อมูล HERO) เพื่อให้เกิดการดูแลช่วยเหลือร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตต่อไป

2.10 วิธีการปรับพฤติกรรมสำหรับนักเรียนที่ไม่ร่วมมือปฏิบัติตามมาตรการที่ครูกำหนด ด้วยการแก้ปัญหาการเรียนรู้ใหม่ให้ถูกต้อง นั่นคือ “สร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์” หรือ “ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์”

2.11 ครูสื่อสารความรู้เกี่ยวกับความเครียด ว่าเป็นปฏิกิริยาปกติที่เกิดขึ้นได้ในภาวะวิกฤติที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และนำกระบวนการจัดการความเครียด การฝึกสติให้กลมกลืนและเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละวัย ร่วมกับการฝึกทักษะชีวิตที่เสริมสร้างความเข้มแข็งทางใจ (Resilience) ให้กับนักเรียนได้แก่ ทักษะชีวิตด้านอารมณ์ สังคม และความคิด เป็นต้น

2.12 ครูสังเกตอารมณ์ความเครียดของตัวเอง เนื่องจากภาระหน้าที่การดูแลนักเรียนจำนวนมาก และกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการติดโรคโควิด 19 เป็นบทบาทสำคัญ อาจจะสร้างความเครียดวิตกกังวล ทั้งจากการเฝ้าระวังนักเรียน และการป้องกันตัวเองจากการสัมผัสกับเชื้อโรค ดังนั้นเมื่อครูมีความเครียด จากสาเหตุต่าง ๆ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.12.1 ความสับสนมาตรการของสถานศึกษาที่ไม่กระจ่างชัดเจน แนะนำให้สอบถามกับผู้บริหาร หรือเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่และข้อปฏิบัติที่ตรงกัน

2.12.2 ความวิตกกังวล กลัวการติดเชื้อในสถานศึกษา พุดคุยสื่อสารถึงความไม่สบายใจ ร้องขอสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนการสอนที่เพียงพอต่อการป้องกันการติดโรคโควิด 19 เช่น สถานที่สอนกระบวนการเรียนรู้ การส่งงานหรือตรวจการบ้าน เป็นต้น หากท่านเป็นกลุ่มเสี่ยง มีโรคประจำตัว สามารถเข้าสู่แนวทางดูแลบุคลากรของสถานศึกษา

2.12.3 จัดให้มีการจัดการความเครียด การฝึกสติ เป็นกิจวัตรก่อนเริ่มการเรียนการสอนเพื่อลดความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ที่ตึงเครียดนี้

3. แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน

3.1 ติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 พื้นที่เสี่ยง คำแนะนำการป้องกันตนเองและลดความเสี่ยงจากการแพร่กระจายของโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

3.2 สังเกตอาการป่วยของตนเอง หากมีอาการไข้ ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจลำบาก เหนื่อยหอบ ไม่ได้กลิ่น ไม่รู้รส ริมฝีปากหรือผู้ปกครองให้พาไปพบแพทย์ กรณีมีคนในป่วยด้วยโรคโควิด 19 หรือกลับจากพื้นที่เสี่ยงและอยู่ในช่วงกักตัวให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างเคร่งครัด

3.3 มีและใช้ของใช้ส่วนตัว ไม่ใช้ร่วมกับผู้อื่น เช่น ช้อนส้อม แก้วน้ำ แปรงสีฟัน ยาสีฟัน ผ้าเช็ดหน้า หน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัย และทำความสะอาดหรือเก็บให้เรียบร้อย ทุกครั้งหลังใช้งาน

3.4 สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่อยู่ในสถานศึกษา

3.5 หมั่นล้างมือบ่อย ๆ ด้วยวิธีล้างมือ 7 ขั้นตอน อย่างน้อย 20 วินาที ก่อนกินอาหาร หลังใช้ส้วม หลีกเลี่ยงใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก โดยไม่จำเป็น รวมถึงสร้างสุขนิสัยที่ดี เล่นกับเพื่อน เมื่อกลับมาถึงบ้าน ต้องรีบอาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าใหม่ทันที

3.6 เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร ในการทำกิจกรรมระหว่างเรียน ช่วงพัก และหลังเลิกเรียน เช่น นั่งกินอาหาร เล่นกับเพื่อน เข้าแถวต่อคิว ระหว่างเดินทางอยู่บนรถ

3.7 หลีกเลี่ยงการไปในสถานที่ที่แออัดหรือแหล่งชุมชนที่เสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19

3.8 กรณีนักเรียนดื่มน้ำบรรจุขวด ควรแยกเฉพาะตนเอง และทำเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์เฉพาะ ไม่ให้ปะปนกับของของคนอื่น

3.9 ดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ด้วยการกินอาหารปรุงสุก ร้อน สะอาด อาหารครบ 5 หมู่ และผัก ผลไม้ 5 สี เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ควรเสริมอาหารเข้าจากบ้าน หรือให้ผู้ปกครองจัดเตรียมอาหารกล่อง (Box set) กินที่โรงเรียนแทน รวมถึงออกกำลังกาย อย่างน้อย 60 นาที ทุกวัน และนอนหลับอย่างเพียงพอ 9 - 11 ชั่วโมงต่อวัน

3.10 กรณีนักเรียนขาดเรียนหรือถูกกักตัว ควรติดตามความคืบหน้าการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปรีกษาครู เช่น การเรียนการสอน สื่อออนไลน์ อ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียน และทำฝึกหัดที่บ้าน

3.11 หลีกเลี่ยงการล้อเลียนความผิดปกติหรืออาการไม่สบายของเพื่อน เนื่องจากอาจจะก่อให้เกิดความหวาดกลัวมากต่อป่วยหรือการติดโรคโควิด 19 และเกิดการแบ่งแยกกีดกันในหมู่เด็กเรียน

4. แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง

4.1 ติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 พื้นที่เสี่ยง คำแนะนำการป้องกันตนเองและลดความเสี่ยงจากการแพร่กระจายของโรค จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

4.2 สังเกตอาการป่วยของบุตรหลาน หากมีอาการไข้ ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจลำบาก เหนื่อยหอบ ไม่ได้กลิ่น ไม่รู้รส ให้รีบพาไปพบแพทย์ ควรแยกเด็กไม่ให้ไปเล่นกับคนอื่น ให้พักผ่อนอยู่ที่บ้านจนกว่าจะหายเป็นปกติ กรณีมีคนในครอบครัวป่วยด้วยโรคโควิด 19 หรือกลับจากพื้นที่เสี่ยง อยู่ในช่วงกักตัว ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างเคร่งครัด

4.3 จัดหาของใช้ส่วนตัวให้บุตรหลานอย่างเพียงพอในแต่ละวัน ทำความสะอาดทุกวัน เช่น หน้ากากผ้า ช้อน ส้อม แก้วน้ำ แปรงสีฟัน ยาสีฟัน ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดตัว

4.4 จัดหาสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ และกำกับดูแลบุตรหลานให้ล้างมือบ่อย ๆ ก่อนกินอาหาร และหลังใช้ส้วม หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก โดยไม่จำเป็น และสร้างสุขนิสัยที่ดี หลังเล่นกับเพื่อน และเมื่อกลับมาถึงบ้าน ควรอาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนชุดเสื้อผ้าใหม่ทันที

4.5 หลีกเลี่ยงการพาบุตรหลานไปในสถานที่เสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19 สถานที่แออัดที่มีการรวมกันของคนจำนวนมาก หากจำเป็นต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย ล้างมือบ่อย ๆ ด้วยวิธีการ 7 ขั้นตอน ด้วยสบู่และน้ำ นาน 20 วินาที (ให้นักเรียนร้องเพลงแฮปปี้เบิร์ธเดย์ 2 ครั้ง พร้อมกับล้างมือ) หรือใช้เจลแอลกอฮอล์

4.6 ดูแลสุขภาพบุตรหลาน จัดเตรียมอาหารปรุงสุกใหม่ ส่งเสริมให้กินอาหารร้อน สะอาด อาหารครบ 5 หมู่ และผักผลไม้ 5 สี และควรจัดอาหารกล่อง (Box set) ให้แก่นักเรียนช่วงเข้าแทนการซื้อจากโรงเรียน (กรณีที่ไม่ได้กินอาหารเช้าจากที่บ้าน) เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ออกกำลังกาย อย่างน้อย 60 นาทีทุกวัน และนอนหลับอย่างเพียงพอ 9 - 11 ชั่วโมงต่อวัน

4.7 กรณีมีการจัดการเรียนการสอนทางไกล ออนไลน์ ผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือกับครูในการดูแลจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน เช่น การส่งการบ้าน การร่วมทำกิจกรรม เป็นต้น

5. แนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด

5.1 ติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 พื้นที่เสี่ยง คำแนะนำการป้องกันตนเองและลดความเสี่ยงจากการแพร่กระจายของโรค จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

5.2 สังเกตอาการป่วยของตนเอง หากมีอาการไข้ ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจลำบาก เหนื่อยหอบ ไม่ได้กลิ่น ไม่รู้รส ให้หยุดปฏิบัติงานและรีบไปพบแพทย์ทันที กรณีมีคนในครอบครัวป่วยด้วยโรคโควิด 19 หรือกลับจากพื้นที่เสี่ยงและอยู่ในช่วงกักตัว ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างเคร่งครัด

5.3 ล้างมือบ่อย ๆ ด้วยสบู่และน้ำ ก่อน - หลังปรุงและประกอบอาหาร ขณะจำหน่ายอาหาร หลังสัมผัสสิ่งสกปรกเมื่อจับเหรียญหรือธนบัตร หลังใช้ส้วม ควรล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือใช้เจลแอลกอฮอล์ และหลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก โดยไม่จำเป็น

5.4 ขณะปฏิบัติงานของผู้สัมผัสอาหาร ต้องสวมหมวกคลุมผม ผ้ากันเปื้อน ถุงมือ สวมหน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัย และปฏิบัติตามสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ถูกต้อง

5.5 ปกปิดอาหาร ใส่ถุงมือและใช้ที่คีบหยิบจับอาหาร ห้ามใช้มือหยิบจับอาหารพร้อมกินโดยตรง และจัดให้แยกกิน กรณีร้านจำหน่ายอาหารสำเร็จรูปพร้อมกิน ไม่ควรใช้มือสัมผัสลงไป ในถุงบรรจุอาหารก่อนตักอาหาร

5.6 จัดเตรียมเมนูอาหารให้ครบ 5 หมู่ และผักผลไม้ 5 สี เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน
 ปรงสุกใหม่ ให้นักเรียนกินภายในเวลา 2 ชั่วโมง หากเกินเวลาดังกล่าว ให้นำอาหารไปอุ่นจนร้อนจัด
 หรือเดือด แล้วนำมาเสิร์ฟใหม่ กรณีที่ไม่สามารถจัดเหลือมเวลาสำหรับเด็กในมือกลางวัน ให้เตรียม
 อาหารกล่อง (Box set) แทน และรับประทานที่โต๊ะเรียน

5.7 จัดเตรียมกระดาษสำหรับสั่งรายการอาหาร หรือช่องทางสื่อสารอื่น ๆ เพื่อลดการ
 พูดคุยและสัมผัส

5.8 ผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด ผู้ปฏิบัติงานเก็บขยะต้องใส่อุปกรณ์ป้องกันตนเอง
 เช่น สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย สวมถุงมือยาง ฉ้ายางกันเปื้อนรองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง

5.9 การเก็บขยะ ควรใช้ปากคีบด้ามยาวเก็บขยะใส่ถุงขยะปิดปากถุงให้มิดชิด และ
 นำไปรวบรวมไว้ที่พักขยะ

5.10 เมื่อปฏิบัติงานเสร็จทุกครั้ง ต้องล้างมือบ่อย ๆ และเมื่อกลับมาถึงบ้าน ควรรีบ
 อาบน้ำ สระผมเปลี่ยนเสื้อผ้าใหม่ทันที

6. แนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีคนอยู่รวมกันจำนวนมาก ทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครอง บุคลากร
 ผู้มาติดต่อ และผู้ประกอบการร้านค้า กรณีที่นักเรียนต้องทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ทำให้มีโอกาส
 ใกล้ชิดกันมาก ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายของเชื้อโรคได้ง่าย จึงมีแนวปฏิบัติการจัด
 อาคารสถานที่ ดังนี้

6.1 ห้องเรียน ห้องเรียนรวม เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องดนตรี มีแนวปฏิบัติดังนี้

6.1.1 จัดโต๊ะ เก้าอี้ หรือที่นั่ง ให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2
 เมตร ควรคำนึงถึงสภาพบริบทและขนาดพื้นที่ และจัดทำสัญลักษณ์แสดงจุดตำแหน่งชัดเจน
 ห้องเรียนไม่เพียงพอ ในการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลควรจัดให้มีการสลับวันเรียนแต่ละชั้นเรียน
 การแบ่งจำนวนนักเรียน หรือการใช้พื้นที่ใช้สอยบริเวณสถานศึกษา ตามความเหมาะสม ทั้งนี้อาจ
 พิจารณาวิธีปฏิบัติอื่นตามบริบทความเหมาะสม โดยยึดหลัก Social distancing

6.1.2 จัดให้มีการเหลื่อมเวลาเรียน การเรียนกลุ่มย่อย หรือวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมตาม
 บริบทสถานการณ์และเน้นให้นักเรียนสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยขณะเรียนตลอดเวลา

6.1.3 จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ให้อากาศถ่ายเท เช่น เปิดประตูหน้าต่าง กรณี
 ใช้เครื่องปรับอากาศกำหนดเวลาเปิด - ปิดเครื่องปรับอากาศ ควรเปิดประตูให้ระบายอากาศ และทำ
 ความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

6.1.4 จัดให้มีเจลแอลกอฮอล์ใช้ทำความสะอาดมือสำหรับนักเรียนและครูใช้ประจำ
 ทุกห้องเรียนอย่างเพียงพอ

6.1.5 ให้มีการทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ และจุดสัมผัสเสี่ยง เช่น ลูกบิด ประตู เครื่องเล่นของใช้ร่วมกันทุกวัน อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าก่อนเรียนและพักเที่ยง หรือกรณีมีการย้ายห้องเรียนต้องทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ ก่อนและหลังใช้งานทุกครั้ง

6.2 ห้องสมุด มีแนวปฏิบัติดังนี้

6.2.1 จัดโต๊ะ เก้าอี้ หรือที่นั่ง ให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร และจัดทำสัญลักษณ์แสดงจุดตำแหน่งชัดเจน

6.2.2 จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ให้อากาศถ่ายเท เช่น เปิดประตู หน้าต่าง กรณีใช้เครื่องปรับอากาศกำหนดเวลาเปิด - ปิดเครื่องปรับอากาศ ควรเปิดประตู หน้าต่างให้ระบายอากาศ และทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

6.2.3 จัดให้มีเจลแอลกอฮอล์ใช้ทำความสะอาดมือสำหรับครูบรรณารักษ์ นักเรียน และผู้ใช้บริการบริเวณทางเข้าด้านหน้า และภายในห้องสมุดอย่างเพียงพอ

6.2.4 ให้มีการทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ และจุดสัมผัสเสี่ยง เช่น ลูกบิด ประตู ชั้นวางหนังสือทุกวัน ๆ ละ 2 ครั้ง อาทิ เช้าก่อนให้บริการ พักเที่ยง

6.2.5 การจำกัดจำนวนคนจำกัดเวลาในการเข้าใช้บริการห้องสมุด และให้นักเรียน และผู้ใช้บริการทุกคนสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยขณะใช้บริการห้องสมุดตลอดเวลา

6.3 ห้องประชุม หอประชุม มีแนวปฏิบัติดังนี้

6.3.1 จัดให้มีการคัดกรองตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายก่อนเข้าห้องประชุม หอประชุม หากพบผู้มีอาการไข้ ไอ มีน้ำ เจ็บคอ หายใจลำบาก เหนื่อยหอบ ไม่ได้กลิ่น ไม่รู้รส แจ็งงร่วมประชุม และแนะนำให้ไปพบแพทย์ทันที

6.3.2 จัดโต๊ะ เก้าอี้ หรือที่นั่ง ให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล 1 - 2 เมตร และจัดทำสัญลักษณ์แสดงจุดตำแหน่งชัดเจน

6.3.3 ผู้เข้าประชุมทุกคนสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยขณะประชุมตลอดเวลา

6.3.4 จัดให้มีเจลแอลกอฮอล์ใช้ทำความสะอาดมือสำหรับผู้เข้าประชุม บริเวณทางเข้าภายในอาคารหอประชุม บริเวณทางเข้าด้านหน้าและด้านในของห้องประชุม อย่างเพียงพอ และทั่วถึง

6.3.5 งดหรือหลีกเลี่ยงการให้บริการอาหารและเครื่องดื่มภายในห้องประชุม

6.3.6 ให้มีการทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ และจุดสัมผัสเสี่ยงร่วม เช่น ลูกบิดประตู รีโมทอุปกรณ์ สื่อ ก่อนและหลังใช้ห้องประชุมทุกครั้ง

6.3.7 จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ให้อากาศถ่ายเท เช่น เปิดประตู หน้าต่าง ก่อนและหลังใช้ห้องประชุมทุกครั้ง ควรใช้เครื่องปรับอากาศ กำหนดเวลาเปิด - ปิดเครื่องปรับอากาศ ควรเปิดประตู หน้าต่างให้ระบายอากาศ และทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

6.4 โรงยิม สนามกีฬา มีแนวปฏิบัติดังนี้

6.4.1 จัดพื้นที่ทำกิจกรรมและเล่นกีฬา ลดความแออัด อาจจัดให้เล่นกีฬาเป็นรอบ หรือให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร

6.4.2 จัดให้มีเจลแอลกอฮอล์ใช้ทำความสะอาดมือสำหรับนักกีฬาและผู้มาใช้บริการ บริเวณทางเข้า และบริเวณด้านในอาคารอย่างเพียงพอและทั่วถึง

6.4.3 ทำความสะอาดอุปกรณ์ และเครื่องเล่นแต่ละชนิด ก่อนหรือหลังเล่นทุกวัน อย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง

6.4.4 จัดให้มีการระบายอากาศ ให้อากาศถ่ายเท เช่น เปิดประตู หน้าต่าง เปิดพัดลม

6.4.5 จำกัดจำนวนคนจำนวนเวลาในการเล่นกีฬาหรือกิจกรรมภายในอาคารโรงยิม หรือสนามกีฬา

6.4.6 หลีกเลี่ยงการจัดกิจกรรมหรือเล่นกีฬาประเภทแข่งขันเป็นทีมหรือมีการปะทะ กันอย่างรุนแรง เช่น วอลเลย์บอล ฟุตบอล ฟุตซอล บาสเกตบอล เป็นต้น

6.5 สถานที่แพร่งฟัน สถานศึกษาส่งเสริมให้มีกิจกรรมแพร่งฟันหลังอาหารอย่างต้อง เหมาะสมตามสถานการณ์และบริบทพื้นที่หลีกเลี่ยงการรวมกลุ่ม ควรจัดเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล ในการแพร่งฟัน และให้มีอุปกรณ์การแพร่งฟันส่วนบุคคล ดังนี้

6.5.1 การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การแพร่งฟัน

- นักเรียนทุกคนมีแปรงสีฟันเป็นของตนเอง ห้ามใช้แปรงสีฟันและยาสีฟันร่วมกัน
- ทำสัญลักษณ์หรือเขียนชื่อบนแปรงสีฟันของแต่ละคน เพื่อให้รู้ว่าเป็นแปรงสีฟัน ของใครป้องกันการหยิบของผู้อื่นไปใช้

- ควรเปลี่ยนแปรงสีฟันให้นักเรียน ทุก 3 เดือน เมื่อแปรงสีฟันเสื่อมคุณภาพ โดย สังเกต บริเวณหัวแปรงสีฟันมีคราบสกปรกติดค้างล้างได้ยาก ขนแปรงสีฟันบานแสดงว่าขนแปรงเสื่อม คุณภาพใช้แปรงฟันได้ไม่สะอาดและอาจระแทกเหงือกให้เป็นแผลได้ ยาสีฟัน ให้นักเรียนทุกคนมียา สีฟันเป็นของตนเอง และเลือกใช้ยาฟันผสมฟลูออไรด์ ซึ่งมีปริมาณฟลูออไรด์ 1,000-1,500 ppm. (มิลลิกรัม/ลิตร) เพื่อป้องกันฟันผุ แก้วน้ำ จัดให้นักเรียนทุกคนมีแก้วน้ำส่วนตัวเป็นของตนเอง จำนวน 2 ใบ ผ้าเช็ดหน้าส่วนตัว สำหรับใช้เช็ดทำความสะอาดบริเวณใบหน้า ควรซักและเปลี่ยนใหม่ทุกวัน

6.5.2 การเก็บอุปกรณ์แปรงสีฟัน

- เก็บแปรงสีฟันในบริเวณที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่อับชื้น และปลอดภัย จากแมลง และจัดทำที่เก็บแปรงสีฟัน แก้วน้ำ โดยเก็บของนักเรียนแต่ละคนแยกจากกัน ไม่ปะปนกัน

เว้นที่ให้มีระยะห่างเพียงพอที่จะไม่ให้แปรงสีฟันสัมผัสกันเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และควรวางหัวของแปรงสีฟันตั้งขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำที่ค้างตามด้ามแปรงสีฟันหยดลงใส่หัวแปรงฟัน

6.5.3 การจัดกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน ครูประจำชั้นดูแลและจัดให้มีกิจกรรมการแปรงฟันในห้องเรียน ให้นักเรียนทุกคนแปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวันอย่างสม่ำเสมอ โดยหลีกเลี่ยงการรวมกลุ่ม และเว้นระยะห่างในการแปรงฟัน โดย

- ให้นักเรียนแปรงฟันในห้องเรียน โดยนั่งที่โต๊ะเรียน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของน้ำลายละอองน้ำ หรือเชื้อโรคสู่ผู้อื่น กรณีห้องเรียนแออัด ให้เหลื่อมเวลาในการแปรงฟัน

- ก่อนการแปรงฟันทุกครั้ง ให้ล้างมือด้วยสบู่และน้ำเสมอ เป็นเวลาอย่างน้อย 20 วินาที หรือเจลแอลกอฮอล์ที่มีความเข้มข้น 70% หลีกเลี่ยงการรวมกลุ่ม และเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 - 2 เมตร

- ครูประจำชั้นแนะนำให้ให้นักเรียนใส่แก้วน้ำใบที่ 1 ประมาณ 1/3 แก้ว (ประมาณ 15 ml.)

- นักเรียนนั่งที่โต๊ะเรียน แปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ครอบคลุมทุกซี่ทุกด้านนานอย่างน้อย 2 นาที เมื่อแปรงฟันเสร็จแล้ว ให้บ้วนยาสีฟันและน้ำสะอาดลงในแก้วน้ำใบที่ 2 เช็ดปากให้เรียบร้อย

- นักเรียนทุกคนนำน้ำที่ใช้แล้ว จากแก้วใบที่ 2 เทรวมใส่ภาชนะที่เตรียมไว้ และให้ครูประจำชั้น นำไปเททิ้งในที่ระบายน้ำของสถานศึกษา ห้ามเทลงพื้นดิน

- นักเรียนนำแปรงสีฟันและแก้วน้ำไปล้างทำความสะอาดและนำกลับมาเก็บให้เรียบร้อย หลีกเลี่ยงการรวมกลุ่ม และเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร

- มีการตรวจทำความสะอาดฟันหลังการแปรงฟันด้วยตนเองทุกวัน โดยอาจมีกระจกของตัวเอง ในการตรวจดูความสะอาด เสริมด้วยกิจกรรมการย้อมสีฟันอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

6.6 สระว่ายน้ำ หลีกเลี่ยงหรืองดการจัดการเรียนการสอนในสระว่ายน้ำ กรณีรัฐบาลมีการผ่อนปรนมาตรการควบคุมโรคให้สามารถใช้สระว่ายน้ำได้ ควรปฏิบัติ ดังนี้

6.6.1 ให้มีการคัดกรองเบื้องต้นหรือเฝ้าระวังมิให้ผู้มีอาการเจ็บป่วย เช่น ไข้ ใอน้ำมูก เจ็บคอ หายใจลำบาก เหนื่อยหอบ ไม่ได้กลิ่น ไม่รู้รส ก่อนลงสระว่ายน้ำทุกครั้ง เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรค

6.6.2 กำกับดูแลและปฏิบัติตามคำแนะนำของระบบฆ่าเชื้ออย่างเคร่งครัด เพื่อให้ระบบมีประสิทธิภาพในการฆ่าเชื้อ ตลอดเวลาการให้บริการ (คลอรีนอิสระคงเหลือ (Free Residual Chlorine) ใน ระดับ 1 - 3 ส่วนในล้านส่วน (ppm))

6.6.3 ตรวจสอบคุณภาพน้ำในสระทุกวัน และดูแลความสะอาดของสระน้ำไม่ให้มีขยะมูลฝอย

6.6.4 กำหนดมาตรการก่อนลงสระว่ายน้ำ เช่น นักเรียนต้องชำระร่างกายก่อนลงสระ ต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยก่อนลงและขึ้นจากสระว่ายน้ำ สวมแว่นตา หมวกว่ายน้ำ ระหว่างการว่ายน้ำ ห้ามบัวนน้ำลาย ห้ามปัสสาวะ ห้ามส่งน้ำมูกลงในน้ำ ห้ามพูดคุยกับเพื่อน ผู้ว่ายน้ำ (โค้ช) หรือผู้ดูแลสระน้ำ ต้องสวมหน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่อยู่บริเวณสระว่ายน้ำ

6.6.5 ทำความสะอาดอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน แบ่งรอบการสอน จำกัดจำนวนคน และให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร

6.6.6 ควรเตรียมอุปกรณ์ของใช้ส่วนตัวสำหรับการว่ายน้ำ เช่น แว่นตา หมวกว่ายน้ำ ชุดว่ายน้ำ ผ้าเช็ดตัว เป็นต้น

6.7 สนามเด็กเล่น มีแนวปฏิบัติดังนี้

6.7.1 ให้มีการทำความสะอาดเครื่องเล่นและอุปกรณ์การเล่นทุกวัน อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง ทำความสะอาดด้วยน้ำยาทำความสะอาดตามคำแนะนำของผลิตภัณฑ์

6.7.2 จัดเครื่องเล่น อุปกรณ์การเล่น และนักเรียน ให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร และกำกับดูแลให้เด็กสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลาการเล่น

6.7.3 จำกัดจำนวนคนจำกัดเวลาการเล่นในสนามเด็กเล่น โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของครูในช่วงเวลา พักเที่ยงและหลังเลิกเรียน

6.7.4 ให้ล้างมือด้วยสบู่และน้ำหรือเจลแอลกอฮอล์ใช้ทำความสะอาดมือก่อนและหลังการเล่นทุกครั้ง

6.8 ห้องส้วม มีแนวปฏิบัติดังนี้

6.8.1 จัดเตรียมอุปกรณ์ทำความสะอาดอย่างเพียงพอ ได้แก่ น้ำยาทำความสะอาด หรือน้ำยาฟอกขาวอุปกรณ์การตวง ถังขยะ ถังน้ำ ไม้ถูพื้น คีบด้ามยาวสำหรับเก็บขยะ ผ้าเช็ดทำความสะอาด และอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น ถุงมือ หน้ากากผ้า เสื้อผ้าที่จะนำมาเปลี่ยนหลังทำความสะอาด

6.8.2 การทำความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วม อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง ด้วยน้ำยาทำความสะอาดทั่วไปพื้นห้องส้วม ให้ฆ่าเชื้อโดยใช้ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อที่มีส่วนผสมของโซเดียมไฮโปคลอไรท์ (รู้จักกันในชื่อ “น้ำยาฟอกขาว”) โดยนำมาผสมกับน้ำเพื่อให้ได้ความเข้มข้น 0.1% หรือ 1000 ส่วนในล้านส่วน หรือผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อที่มีส่วนผสมของไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ โดยนำมาผสมกับน้ำ เพื่อให้ได้ความเข้มข้น 0.5% หรือ 5000 ส่วนในล้านส่วน ราดน้ำยาฆ่าเชื้อ ทิ้งไว้อย่างน้อย 10 นาที เน้นเช็ดบริเวณที่รองโถฝาปิดส้วม ที่กดชักโครก สายชำระ ราวจับ ลูกบิดหรือกลอนประตู ที่แขวนกระดาษชำระ อ่างล้างมือ ชันน้ำ ก๊อกน้ำ ที่วางสบู่ ผงซักฟอก ประตู ด้วยผ้าชุบน้ำยาฟอกขาว หรือใช้แอลกอฮอล์ 70% หรือไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ 0.5%

6.8.3 หลังทำความสะอาด ควรซักผ้าเช็ดทำความสะอาดและไม้ถูพื้น ด้วยน้ำผสมผงซักฟอกหรือน้ำยาฆ่าเชื้อแล้วซักด้วยน้ำสะอาดอีกครั้ง และนำไปผึ่งแดดให้แห้ง

6.9 ห้องพักครู มีแนวปฏิบัติดังนี้

6.9.1 จัดโต๊ะ เก้าอี้ หรือที่นั่ง ให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร ควรคำนึงถึงสภาพห้องและขนาดพื้นที่ และจัดทำสัญลักษณ์แสดงจุดตำแหน่งชัดเจน โดยถือปฏิบัติตามหลัก Social distancing อย่างเคร่งครัด

6.9.2 ให้ครูสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่อยู่ในสถานศึกษา

6.9.3 จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ให้อากาศถ่ายเท เช่น เปิดประตู หน้าต่าง กรณีใช้เครื่องปรับอากาศ กำหนดเวลาเปิด - ปิดเครื่องปรับอากาศ ควรเปิดประตู หน้าต่างให้ระบายอากาศ และทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

6.9.4 ให้มีการทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ และจุดสัมผัสเสียง เช่น ลูกบิดประตู โทรศัพท์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เป็นต้น เป็นประจำทุกวัน อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง

6.9.5 จัดเตรียมเจลแอลกอฮอล์ใช้ทำความสะอาดมือสำหรับครูและผู้มาติดต่อ บริเวณทางเข้าด้านหน้าประตู และภายในห้องอย่างเพียงพอและทั่วถึง

6.10 ห้องพยาบาล มีแนวปฏิบัติดังนี้

6.10.1 จัดหาครูหรือเจ้าหน้าที่ เพื่อดูแลนักเรียน ในกรณีที่มีนักเรียนป่วยมานอนพักรอผู้ปกครองมารับ

6.10.2 จัดให้มีพื้นที่หรือห้องแยกอย่างชัดเจน ระหว่างนักเรียนป่วยจากอาการไข้หวัดกับนักเรียนป่วย จากสาเหตุอื่น ๆ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค

6.10.3 ทำความสะอาดเตียงและอุปกรณ์ของใช้ทุกวัน

6.10.4 จัดเตรียมเจลแอลกอฮอล์ใช้ทำความสะอาดมือ บริเวณทางเข้าหน้าประตู และภายในห้องพยาบาลอย่างเพียงพอ

6.11 โรงอาหาร การจัดบริการภายในโรงอาหาร การนั่งกินอาหารร่วมกันของผู้ใช้บริการ รวมถึงอาหาร ภาชนะ อุปกรณ์ตักน้ำดื่ม ระบบกรองน้ำและผู้สัมผัสอาหาร อาจเป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อโรค จึงควรมีการดูแลเพื่อลดและป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค ดังนี้

6.11.1 หน่วยงานที่จัดบริการโรงอาหาร กำหนดมาตรการการปฏิบัติให้สถานที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ ดังนี้

- จัดให้มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่ สำหรับให้บริการแก่ผู้เข้ามาใช้บริการโรงอาหาร บริเวณก่อนทางเข้าโรงอาหาร

- ทุกคนที่จะเข้ามาในโรงอาหาร ต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย

- จัดให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร ในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ที่นั่งกินอาหาร จุดรับอาหาร จุดซื้ออาหาร จุดรอกดน้ำดื่ม จุดปฏิบัติงานร่วมกันของผู้สัมผัสอาหาร

- จัดเหลื่อมช่วงเวลาซื้อและกินอาหาร เพื่อลดความแออัดพื้นที่ภายในโรงอาหาร

- ทำความสะอาดสถานที่ปรุง ประกอบอาหาร พื้นที่ตั้งตู้กดน้ำดื่ม และพื้นที่บริเวณที่นั่งกินอาหารให้สะอาด ด้วยน้ำยาทำความสะอาดหรือผงซักฟอก และจัดให้มีการฆ่าเชื้อด้วยโซเดียมไฮโปคลอไรท์ (น้ำยาฟอกขาว) ที่มีความเข้มข้น 1,000 ส่วนในล้านส่วน (ใช้โซเดียมไฮโปคลอไรท์ 6% อัตราส่วน 1 ช้อนโต๊ะต่อน้ำ 1 ลิตร)

- ทำความสะอาดโต๊ะและที่นั่งให้สะอาด สำหรับนั่งกินอาหาร ด้วยน้ำยาทำความสะอาด หรือจัดให้มีการฆ่าเชื้อด้วยแอลกอฮอล์ 70% โดยหยดแอลกอฮอล์ลงบนผ้าสะอาดพอหมาดๆ เช็ดไปในทิศทางเดียวกัน หลังจากผู้ใช้บริการทุกครั้ง

- ทำความสะอาดภาชนะ อุปกรณ์ และเครื่องให้สะอาด ด้วยน้ำยาล้างจาน และให้มีการฆ่าเชื้อด้วยการแช่ในน้ำร้อน 80 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 30 วินาที หรือแช่ด้วยโซเดียมไฮโปคลอไรท์ (น้ำยาฟอกขาว) ที่มีความเข้มข้น 100 ส่วนในล้านส่วน (ใช้โซเดียมไฮโปคลอไรท์ 6% อัตราส่วน ครึ่งช้อนชาต่อน้ำ 1 ลิตร) 1 นาที แล้วล้างน้ำให้สะอาด และอบหรือผึ่งให้แห้ง ก่อนนำไปใช้ใส่อาหาร

- ทำความสะอาดตู้กดน้ำดื่ม ภายในตู้ถึงน้ำเย็น อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เช็ดภายนอกตู้และก๊อกน้ำดื่มให้สะอาดทุกวัน และฆ่าเชื้อด้วยการแช่โซเดียมไฮโปคลอไรท์ (น้ำยาฟอกขาว) ที่มีความเข้มข้น 100 ส่วนในล้านส่วน เป็นเวลา 30 นาที ทุกครั้งก่อนบรรจุน้ำใหม่ กรณีที่มีเครื่องกรองน้ำ ควรทำความสะอาดด้วยการล้างย้อน (Backwash) ทุกสัปดาห์ และเปลี่ยนไส้กรองตามระยะเวลาที่กำหนดของผลิตภัณฑ์ และตรวจเช็คความชำรุดเสียหายของระบบไฟฟ้าที่ใช้ สายดินตรวจเช็คไฟฟ้ารั่วตามจุดต่าง ๆ โดยเฉพาะบริเวณก๊อกน้ำที่ถือเป็นจุดเสี่ยง เพื่อป้องกันไฟฟ้าดูดขณะใช้งาน

- จัดบริการอาหาร เน้นป้องกันการปนเปื้อนของเชื้อโรค เช่น อาหารปรุงสำเร็จ สุกใหม่ทุกครั้งการปกปิดอาหารปรุงสำเร็จ การใช้ภาชนะที่เหมาะสมกับประเภทอาหาร และจัดให้มีภาชนะอุปกรณ์สำหรับการกินอาหารอย่างเพียงพอเป็นรายบุคคล เช่น จาน ถาด หลุม ช้อน ส้อม แก้วน้ำ เป็นต้น

- ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ภายในโรงอาหาร เช่น การสวมหน้ากากที่ถูกวิธี ขั้นตอนการล้างมือที่ถูกต้อง การเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล การเลือกอาหารปรุงสุกใหม่สะอาด เป็นต้น

- กรณีมีการใช้บริการร้านอาหารจากภายนอก จัดส่งอาหารให้กับสถานศึกษา ควรให้ครูหรือผู้รับผิดชอบ ตรวจสอบประเมินระบบสุขาภิบาลอาหารของร้านอาหาร โดยกำหนดข้อตกลง

การจัดส่งอาหารปรุงสุกพร้อมกิน ภายใน 2 ชั่วโมง หลังปรุงเสร็จ และมีการปกปิดอาหาร เพื่อป้องกันการปนเปื้อนสิ่งสกปรกลงในอาหาร

- พิจารณาทางเลือกให้ผู้ปกครองสามารถเตรียมอาหารกลางวัน (Lunch box) ให้นักเรียนมารับประทานเอง เพื่อป้องกันเชื้อและลดการแพร่กระจายเชื้อ

6.11.2 ผู้สัมผัสอาหาร ต้องดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล มีการป้องกันตนเองและป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค ดังนี้

- กรณีมีอาการป่วย ไข้ ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ หายใจลำบาก เหนื่อยหอบ ไม่ได้กลิ่น ไม่รู้สึกให้หยุดปฏิบัติงานและแนะนำให้ไปพบแพทย์ทันที

- ดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล มีการป้องกันตนเอง แต่งกายให้สะอาด สวมใส่ผ้ากันเปื้อน และอุปกรณ์ป้องกันการปนเปื้อนสู่อาหารในขณะปฏิบัติงาน

- รักษาความสะอาดของมือ ด้วยการล้างมือบ่อย ๆ ด้วยสบู่และน้ำ ก่อนปฏิบัติงาน และขณะเตรียมอาหารประกอบอาหาร และจำหน่ายอาหาร รวมถึงหลังจากการจับเหรียญหรือธนบัตร หรือสัมผัสสิ่งสกปรก อาจใช้เจลแอลกอฮอล์ทำความสะอาดมือร่วมด้วย หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก โดยไม่จำเป็น

- สวมใส่หน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย ตลอดเวลาขณะปฏิบัติงาน มีพฤติกรรมขณะปฏิบัติงานป้องกันการปนเปื้อนของเชื้อโรค เช่น ใช้อุปกรณ์ในการปรุงประกอบอาหาร เช่น เขียง มีด การหยิบจับอาหาร แยกระหว่างอาหารสุก อาหารประเภทเนื้อสัตว์สด ผัก และผลไม้ และไม่เตรียมปรุง ประกอบอาหารบนพื้นโดยตรง

- จัดเมนูอาหารที่จำหน่าย โดยเน้นอาหารปรุงสุกด้วยความร้อน โดยเฉพาะเนื้อสัตว์ปรุงให้สุกด้วยความร้อนไม่น้อยกว่า 70 องศาเซลเซียส หลีกเลี่ยงการจำหน่ายอาหารบูดเสียง่าย เช่น อาหารประเภทกะทิ และอาหารที่ไม่ผ่านความร้อน เช่น ชูชิ เป็นต้น

- อาหารปรุงสำเร็จ จัดเก็บในภาชนะสะอาด มีการปกปิดอาหารจัดเก็บสูงจากพื้น ไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร กรณีอาหารปรุงสำเร็จ รอการจำหน่าย ให้นำมาอุ่นทุก 2 ชั่วโมง

- การใช้ภาชนะบรรจุอาหารแบบใช้ครั้งเดียวทิ้งต้องสะอาดมีคุณภาพเหมาะสมกับการบรรจุอาหารปรุงสำเร็จ และไม่ควรรีใช้โฟมบรรจุอาหาร

- ระหว่างการปฏิบัติงาน ให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร ควรพิจารณาให้มีระบบชำระเงินออนไลน์สำหรับผู้บริโภค

6.11.3 ผู้ที่เข้ามาใช้บริการร้านอาหาร ต้องป้องกันตนเองและป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค ดังนี้

- ล้างมือบ่อย ๆ ด้วยสบู่และน้ำ หรือใช้เจลแอลกอฮอล์ทำความสะอาดมือทุกครั้ง ก่อนเข้าโรงอาหาร ก่อนกินอาหาร ภายหลังจากซื้ออาหารหลังจากจับเหรียญหรือธนบัตร หลังจากสัมผัส สิ่งสกปรกหรือหลังจากออกจากห้องส้วม

- ทุกคนต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่อยู่ในโรงอาหารหรือ เข้าไปในสถานที่จำหน่ายอาหาร

- เลือกซื้ออาหารปรุงสำเร็จสุกใหม่ หลีกเลี่ยงการกินอาหารประเภทเนื้อสัตว์ เครื่องในสัตว์ที่ปรุงไม่สุกและตรวจสอบคุณภาพของอาหารทันที เช่น สภาพอาหาร กลิ่น ความสะอาด และความเหมาะสมของภาชนะบรรจุ มีการปิดอาหารมิดชิด ไม่เลอะเทอะ ไม่ฉีกขาด เป็นต้น

- ให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร ในการซื้ออาหาร ขณะรออาหาร นั่งกินอาหาร ขณะรอกดน้ำดื่ม

- พิจารณาเลือกใช้ระบบการชำระเงินแบบออนไลน์

6.12 รถรับ - ส่งนักเรียน มีแนวปฏิบัติดังนี้

6.12.1 ทำความสะอาดรถรับ - ส่งนักเรียนและบริเวณจุดสัมผัสเสี่ยง เช่น ราวจับ ที่เปิดประตู เบาะนั่งที่วางแขน ด้วยน้ำผสมผงซักฟอก หรือน้ำยาทำความสะอาดที่มีส่วนผสมของโซเดียมไฮโปคลอไรท์ (น้ำยาฟอกผ้าขาว) และปฏิบัติตามคำแนะนำบนฉลากผลิตภัณฑ์ (เช่น ผสมโซเดียมไฮโปคลอไรท์ ความเข้มข้น 6% ปริมาณ 20 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 1 ลิตร)

6.12.2 นักเรียนที่ใช้บริการรถรับ - ส่งนักเรียน ต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากาก อนามัยตลอดเวลาที่อยู่บนรถ ลดการพูดคุยกัน เล่นหยอกล้อกัน รวมถึงกำหนดจุดรับ - ส่งนักเรียน สำหรับผู้ปกครอง

6.12.3 การจัดที่นั่งบนรถรับ - ส่งนักเรียน ควรจัดให้มีการเว้นระยะห่างระหว่าง บุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร ทั้งนี้ควรคำนึงถึงขนาดพื้นที่ของรถ จำนวนที่นั่งพิจารณาตาม คุณลักษณะของรถและความเหมาะสม จัดทำสัญลักษณ์แสดงจุดตำแหน่งชัดเจน โดยยึดหลัก Social distancing อย่างเคร่งครัด

6.12.4 ก่อนและหลังให้บริการรับ - ส่งนักเรียนแต่ละรอบ ทำความสะอาดภายใน และภายนอกทุกครั้ง ควรเปิดหน้าต่าง ประตู ระบายอากาศให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก

6.12.5 จัดให้มีเจลแอลกอฮอล์ สำหรับใช้ทำความสะอาดมือบ่อย ๆ บนรถรับ - ส่ง นักเรียน

6.13 หอพักนักเรียน มีแนวปฏิบัติดังนี้

6.13.1 มีการตรวจคัดกรองวัดอุณหภูมิร่างกายของนักเรียนทุกคนก่อนเข้าหอพัก และสังเกตอาการเสี่ยงหากพบผู้มีอาการเสี่ยง ต้องรีบแจ้งครูหรือผู้ดูแลหอพัก และแจ้งประสาน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขดำเนินการต่อไป

6.13.2 จัดให้มีจุดบริการล้างมือพร้อมสบู่และน้ำ หรือเจลแอลกอฮอล์สำหรับทำความสะอาดมือไว้บริการในบริเวณต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เช่น บริเวณทางเข้าออกอาคาร หน้าลิฟท์ ห้องนั่งเล่นส่วนกลาง เป็นต้น

6.13.3 ให้มีการทำความสะอาดในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเน้นจุดที่มีผู้สัมผัสร่วมกันเป็นประจำ อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง และอาจเพิ่มความถี่มากขึ้น หากมีผู้ใช้งานจำนวนมาก ด้วยน้ำยาทำความสะอาดและอาจฆ่าเชื้อด้วยแอลกอฮอล์ 70% หรือโซเดียมไฮโปคลอไรท์ (น้ำยาฟอกขาว) 0.1% ในพื้นที่ ดังนี้

- บริเวณพื้นที่ส่วนกลาง พื้นผิวสัมผัส อุปกรณ์ เครื่องใช้ เช่น เคาน์เตอร์ รวบันได ที่จับประตู ปุ่มกดลิฟท์ จุดประชาสัมพันธ์ โต๊ะ ที่นั่ง สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น เครื่องซักผ้า หยอดเหรียญ ตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ ตู้จำหน่ายสินค้าอัตโนมัติ ตู้เครื่องดื่มหยอดเหรียญ โดยเน้นจุดที่มีผู้สัมผัสร่วม เช่น ปุ่มกดรายการ ฝาช่องรับสินค้า

- ห้องส่วนกลาง เน้นบริเวณจุดเสี่ยง ได้แก่ กลอนหรือลูกบิดประตู ก๊อกน้ำ อ่างล้างมือ ที่รองนั่งโถส้วม ที่กดโถส้วมหรือโถปัสสาวะ สายฉีดน้ำชำระ และพื้นห้องส้วม

6.13.4 ควรกำหนดมาตรการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร และลดความแออัดในบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ เช่น การจัดระยะห่างของเตียงนอน ชั้นวางของใช้ส่วนตัว จำกัดจำนวนคนในการใช้ลิฟท์จัดทำสัญลักษณ์แสดงจุดตำแหน่งชัดเจนที่มีการรอ เป็นต้น

6.13.5 จัดให้มีการระบายอากาศที่เหมาะสม ให้อากาศถ่ายเท เช่น เปิดประตู หน้าต่าง กรณีใช้เครื่องปรับอากาศควรตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องปรับอากาศให้อยู่ในสภาพดี กำหนดเวลาเปิด - ปิด เครื่องปรับอากาศและเปิดประตู หน้าต่าง ให้ระบายอากาศ ต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

6.13.6 กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้พักในห้องพัก เช่น ให้ผู้ที่พักในห้องพักประเมินตนเองก่อน หากพบว่า มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หรือเหนื่อยหอบหรือมีอุณหภูมิร่างกาย 37.5 องศาเซลเซียสขึ้นไป หรือมีอาการระบบทางเดินหายใจ ให้รายงานหัวหน้าเพื่อเข้าสู่ระบบการดูแลของโรงพยาบาลต่อไป มีการดูแลตนเองโดยการสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล 1 - 2 เมตร หลีกเลี่ยงการพูดคุยในระยะใกล้ชิด และไม่ใช้สิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น เช่น ผ้าเช็ดตัว ช้อน ส้อม จาน ชาม แก้วน้ำ เป็นต้น ล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือเจลแอลกอฮอล์อย่างสม่ำเสมอ เช่น ทุกครั้งก่อนและหลังรับประทานอาหาร หลังการทำความสะอาดห้องพักหลังการใช้ส้วม เป็นต้น หลีกเลี่ยงการสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก โดยไม่จำเป็น ดูแลสุขภาพให้แข็งแรง และดูแลรักษาสุขอนามัยส่วนบุคคล ดูแลภายในห้องพักให้สะอาด และทำความสะอาดบริเวณที่ต้องสัมผัสบ่อย เช่น ลูกบิดหรือกลอนประตูโต๊ะ เก้าอี้ ควรเปิดประตู หน้าต่างห้องพัก เป็นประจำทุกวัน เพื่อระบายอากาศ หากมีการใช้เครื่องปรับอากาศ ให้มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้ง คัดแยก

ขยะรวบรวมใส่ถุงขยะมัดปากถุงให้แน่น และนำไปทิ้งตามเงื่อนไขที่หอพักกำหนด ก่อนนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง

6.13.7 ภาชนะบรรจุน้ำดื่ม เช่น ถังน้ำ เหยือกน้ำ कुลเลอร์ ต้องสะอาด มีฝาปิด ควรมีทางเทรินหรือกรอกน้ำไม่ควรใช้การจ้วงตักโดยตรง และต้องล้างทำความสะอาดด้วยน้ำยาล้าง ภาชนะภายในและภายนอกทุกวัน

6.13.8 มีมาตรการกำกับดูแลพนักงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น แม่บ้าน พนักงานทำความสะอาด หากพบว่า มีไข้ ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ เหนื่อยหอบ ให้หยุดงานและแนะนำให้พบแพทย์ ให้สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย ตลอดเวลาที่อยู่ในอาคาร ล้างมือด้วยสบู่และน้ำหรือ เจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ และเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร หากรับผิดชอบด้าน การทำความสะอาด ให้สวมถุงมือ ผ้ากันเปื้อน รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง ไข่ที่ตีป้ามยาวเก็บขยะใส่ถุง มัดปากถุงให้มิดชิด นำไปรวบรวมไว้ที่พักขยะ เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน ให้ล้างมือให้สะอาด เมื่อปฏิบัติงานเสร็จในแต่ละวัน หากเป็นไปได้ ควรอาบน้ำและเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที

6.13.9 หากมีบริการอื่น ๆ ภายในหอพัก เช่น ร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม สถานที่ รับประทานอาหาร ร้านเสริมสวย หรือและกิจการอื่น ๆ ให้ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในด้านนั้น ๆ

6.13.10 มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข่าวสารความรู้โรคโควิด 19 เกี่ยวกับอาการ ของโรค คำแนะนำ การปฏิบัติตนเพื่อลดการเสี่ยงต่อโรค เช่น เสี่ยงตามสาย ติดป้ายประชาสัมพันธ์ ตามต่าง ๆ โฉนกลุ่มหอพัก

6.13.11 กำกับดูแลตรวจสอบการปฏิบัติตนให้เป็นสุขนิสัย กิจวัตร โดยจัดให้มี จิตอาสาควบคุมดูแลทุกวัน

6.13.12 หากพบผู้ป่วยยืนยันหรือมีข้อมูลบ่งชี้ว่า หอพักอาจเป็นจุดแพร่เชื้อได้ ให้ผู้รับผิดชอบพร้อมมือกับเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในการดำเนินการต่าง ๆ เช่น การสอบสวนโรค การทำความสะอาดพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น

6.13.13 มาตรการอื่น ๆ นอกจากนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของหอพักและให้มี ลักษณะเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ และสามารถติดตามสอบสวนโรคได้ เช่น กิจกรรมการรวมตัว สังสรรค์ การกำหนดให้บุคคลภายนอกเข้าพัก หรือผู้มาติดต่ออื่น ๆ มีการลงทะเบียน เพื่อการติดตาม ตรวจสอบกรณีพบผู้ป่วยที่เกี่ยวข้องกับหอพัก

6.14 ห้องนอนเด็กเล็ก มีแนวปฏิบัติดังนี้

6.14.1 ทำความสะอาดเครื่องนอน ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน และผ้ากันเปื้อนทุกวัน รวมถึงทำความสะอาดอุปกรณ์ของใช้ ของเล่น ตุ๊กตาส่วนบุคคล และจุดสัมผัสเสี่ยง เป็นประจำทุกวัน

6.14.2 จัดให้มีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ของเด็กวัยบุคคล เช่น เรียบบนเสื่อ ใช้สัญลักษณ์แทนขอบเขตรวมถึงการจัดที่นั่งสำหรับเด็ก ต้องเว้นระยะห่างหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร

6.14.3 มีและใช้ของใช้ส่วนตัว เน้นไม่ใช่ของใช้ร่วมกัน เช่น ผ้ากันเปื้อน ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดตัว แก้วน้ำ

6.14.4 จัดให้มีเจลแอลกอฮอล์ใช้ทำความสะอาดมือสำหรับครูและนักเรียน บริเวณทางเข้าและภายในห้องอย่างเพียงพอ

6.14.5 มีการระบายอากาศที่ดี อากาศถ่ายเทสะดวก เช่น เปิดประตู หน้าต่าง กรณีใช้เครื่องปรับอากาศกำหนดเวลาเปิด - ปิดเครื่องปรับอากาศ และเปิดประตู หน้าต่าง ให้ระบายอากาศ และต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

6.14.6 จัดอุปกรณ์การส่งเสริมพัฒนาการอย่างเพียงพอ คนละ 1 ชุด

6.14.7 อัตราส่วนของครูหรือผู้ดูแลเด็กหรือพี่ต่อเด็กเล็ก 1 : 5 - 8 ในการดูแลเด็กตลอดทั้งวัน

6.15 การเข้าแถวเคารพธงชาติ มีแนวปฏิบัติดังนี้

6.15.1 การจัดพื้นที่เข้าแถว ให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร กรณีมีพื้นที่จำกัดไม่เพียงพอ อาจพิจารณาสลับชั้นเรียนมาเข้าแถวบริเวณหน้าเสาธง หรือจัดให้มีการเข้าแถวบริเวณที่มีพื้นที่กว้างขวาง เช่น หน้าห้องเรียน ลานเอนกประสงค์ ลานสนามกีฬา โรงยิม หอประชุม เป็นต้น

6.15.2 ครูและนักเรียนทุกคนต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลาการเข้าแถวเคารพธงชาติ

6.15.3 ลดระยะเวลาการจัดกิจกรรมหน้าเสาธง กรณีมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ควรใช้ช่องทางอื่น ๆ เช่น เสียงตามสาย ผ่านออนไลน์ Line Facebook E-mail แจ้งในห้องเรียน เป็นต้น

6.15.4 ทำความสะอาดอุปกรณ์ของใช้หรือจุดสัมผัสเสี่ยงภัยหลังการใช้งานทุกครั้ง เช่น เชือกที่ใช้ชักธงชาติ ไมโครโฟน เป็นต้น⁶⁴

⁶⁴กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (นนทบุรี: บริษัท คิว แอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด, 2563), 23-41.

จกกลนี้ วิทยารุ่งเรืองศรีและคณะ ได้กล่าวถึงข้อควรปฏิบัติสำหรับโรงเรียนในสถานการณ์ โควิด 19 ไว้ดังนี้

1. คำแนะนำสำหรับผู้บริหาร เจ้าของโรงเรียน

1.1 แจ้งผู้ปกครองที่บุตรหลานมีอาการ เจ็บป่วย เช่น มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หายใจ เหนื่อยหอบ หรือกลับจากพื้นที่เสี่ยงและอยู่ใน ช่วงกักกัน ให้หยุดเรียน ขอความร่วมมือกรณีที่มีคนใน ครอบครัว ป่วยด้วยโรคโควิด-19 หรือกลับจากพื้นที่เสี่ยง และอยู่ในช่วงกักกัน ให้ปฏิบัติตัวตาม คำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างเคร่งครัด

1.2 จัดให้มีการคัดกรองนักเรียนบริเวณทางเข้าโรงเรียน ด้วยการดูจากอาการใน เบื้องต้นหรือใช้เครื่องตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย พร้อมทำสัญลักษณ์นักเรียนที่ผ่านการคัดกรอง เช่น ติดสติ๊กเกอร์ ตราปั้ม หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม จัดเตรียมอุปกรณ์ล้างมือ เช่น เจลแอลกอฮอล์ บริเวณทางเข้าประตูโรงเรียน และสบู่ตามอ่างล้างมือ หากพบว่ามีนักเรียนป่วย (มีไข้ ไอ จาม หายใจ เหนื่อยหอบ) ให้ครูแยกนักเรียนออกมา โดยอยู่ในห้อง ที่มีอากาศถ่ายเทสะดวกระหว่างรอผู้ปกครอง มารับกลับ หรือส่งต่อเพื่อเข้ารับการรักษาและแจ้งผู้ปกครอง เพื่อพาไปพบแพทย์

1.3 ทำความสะอาดสิ่งของ เครื่องใช้ อาคาร สถานที่ทั้งภายในและภายนอกอาคาร ทันทิกรณีที่มีนักเรียน ครู ผู้ดูแลนักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานกลับมาจากพื้นที่เสี่ยง ในระยะเวลา ไม่เกิน 14 วัน และเข้ามาในโรงเรียน อาจพิจารณาปิดโรงเรียนตามความเหมาะสม

1.4 พิจารณาจัดกิจกรรมในโรงเรียนตามความเหมาะสม เช่น ปฐมนิเทศ รับประทานอาหาร สืบปณิเทศกิจกรรมเข้าค่าย กิจกรรมวันเด็ก ทักษะศึกษา เป็นต้น หากมีการรวมตัวกันของคน เกินกว่า 300 คนขึ้นไป ควรงดการจัดกิจกรรมไปก่อนการจัดชั้นเรียน ที่นั่งในโรงอาหาร ถ้าเป็นไปได้ ให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร หรือเหลือเวลาในการพักรับประทานอาหารกลางวัน

1.5 จัดให้มีการดูแลอาคารสถานที่และยานพาหนะ ดังนี้

- ทำความสะอาดห้องและบริเวณที่มีการใช้บริการร่วมกันทุกวัน ด้วยน้ำผสม ผงซักฟอกหรือน้ำยาทำความสะอาดทั่วไป ได้แก่ ห้องเรียน โรงอาหาร ห้องประชุม โรงยิม สนามเด็ก เล่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ห้องดนตรีห้องเก็บอุปกรณ์กีฬา สระว่ายน้ำ ลิฟต์ ราวบันได ลูกบิด ประตู โต๊ะ เก้าอี้ พนักพิง อุปกรณ์ดนตรี กีฬา คอมพิวเตอร์

- กรณีที่มีรถรับ-ส่งนักเรียน ก่อนและหลังให้บริการแต่ละรอบ ให้เปิดหน้าต่างและ ประตู เพื่อถ่ายเทระบายอากาศภายในรถ และทำความสะอาดในจุดที่มีการสัมผัสบ่อย ได้แก่ ราวจับ ที่เปิดประตู เบาะนั่ง ที่วางแขนด้วยน้ำผสมผงซักฟอกหรือน้ำยาทำความสะอาดที่มีส่วนผสมของ โซเดียมไฮโปคลอไรท์ (น้ำยาฟอกขาว) และปฏิบัติตามคำแนะนำบนฉลาก (เช่น ผสมโซเดียม ไฮโปคลอไรท์ ความเข้มข้น 6% ในปริมาณ 20 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 1 ลิตร)

- เปิดประตู หน้าต่าง เพื่อระบายอากาศห้องที่มีการใช้งานร่วมกัน เช่น ห้องเรียน โรงอาหาร ห้องประชุม โรงยิม ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องดนตรีห้องเก็บอุปกรณ์กีฬา หากมีเครื่องปรับอากาศให้ทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

1.6 จัดให้มีการดูแลร้านอาหาร การจำหน่ายอาหาร โรงอาหาร ดังนี้

- หากผู้สัมผัสอาหารมีอาการเจ็บป่วย เช่น มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หายใจเหนื่อยหอบ ให้หยุดงานและพบแพทย์ทันที

- ขณะปฏิบัติงานผู้สัมผัสอาหารต้องสวมหมวกคลุมผม ผ่ากันเปื้อน หน้ากากผ้า ถุงมือ และมีการปฏิบัติตนตามสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ถูกต้อง

- ล้างมืออย่างสม่ำเสมอด้วยสบู่และน้ำ ทั้งก่อนหลังการประกอบอาหาร หยิบหรือจับสิ่งสกปรก หลังการใช้ส้อมและไม้ไอจามใส่อาหาร

- ปกปิดอาหาร ใช้ถุงมือและที่คีบหยิบจับอาหาร ห้ามใช้มือหยิบจับอาหารที่พร้อมรับประทานโดยตรง และจัดให้แยกรับประทาน

- ทำความสะอาดโรงอาหาร ร้านจำหน่ายอาหาร และจุดเสี่ยงต่าง ๆ เช่น ห้องครัว อุปกรณ์ปรุงประกอบอาหาร โต๊ะเก้าอี้ ด้วยน้ำยาทำความสะอาด รวมถึงล้างภาชนะอุปกรณ์หรือสิ่งของเครื่องใช้ให้สะอาดเป็นประจำทุกวัน

- เตรียมอาหารที่ปรุงสุกใหม่ให้นักเรียนรับประทานภายในเวลา 2 ชั่วโมง หากเกินเวลาดังกล่าวให้นำอาหารไปอุ่นจนเดือดและนำมาเสิร์ฟใหม่

- สนับสนุนให้นักเรียนได้รับโภชนาการที่ดีและเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ดูแลบริหารจัดการให้นักเรียนรับประทานอาหารเช้าครบ 5 หมู่ สะอาด ปลอดภัย ถูกหลักโภชนาการ โดยได้รับประทานผักผลไม้ปลอดสารพิษตามฤดูกาล ตามมาตรฐานอาหารกลางวันโรงเรียนไทย (Thai School Lunch) อย่างน้อย 70-100 กรัม

1.7 จัดให้มีการดูแลห้องส้วม

- ทำความสะอาดบริเวณที่มีการสัมผัสบ่อย ๆ อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง ด้วยน้ำยาทำความสะอาดหรือน้ำยาที่มีส่วนผสมของโซเดียมไฮโปคลอไรท์ (น้ำยาฟอกขาว) ได้แก่ พื้นห้องส้วม โถส้วม ที่กดชักโครกหรือโถปัสสาวะ สายฉีดชำระ กลอนหรือลูกบิดประตูฝารองนั่ง ฝาปิดชักโครก ก๊อกน้ำ อ่างล้างมือ และปฏิบัติตามคำแนะนำบนฉลาก

- ชักผ้าสำหรับเช็ดทำความสะอาด และไม้ถูพื้นด้วยน้ำผสมผงซักฟอกหรือน้ำยาฆ่าเชื้อ ชักด้วยน้ำสะอาดอีกครั้ง และนำไปผึ่งตากแดดให้แห้งควบคุมดูแลครู เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน ดังนี้

- กรณีผู้ปฏิบัติงานมีอาการเจ็บป่วย เช่น มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หายใจเหนื่อยหอบ ให้หยุดปฏิบัติงานแจ้งหัวหน้างาน และพบแพทย์ทันทีหรือหากเคยไปในประเทศเสี่ยงตามประกาศ

กระทรวงสาธารณสุข หรืออยู่ในช่วงกักกัน ให้ปฏิบัติตัวตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างเคร่งครัด

- ผู้ปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อโรค ต้องป้องกันตนเอง ทำความสะอาดมือบ่อย ๆ ด้วยสบู่และน้ำ หรือเจลแอลกอฮอล์ หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก โดยไม่จำเป็น

- ผู้ปฏิบัติงานที่ดูแลความสะอาดและผู้ปฏิบัติงานเก็บขยะให้สวมถุงมือยาง หน้ากากผ้า ผ้ายางกันเปื้อน รองเท้า พื้นยางหุ้มแข้ง ใช้ปากคีบด้ามยาวเก็บขยะ และใส่ถุงขยะปิดปากถุงให้มิดชิดนำไปรวบรวมไว้ที่พักขยะ แล้วล้างมือให้สะอาดทุกครั้งภายหลังปฏิบัติงาน เมื่อปฏิบัติงานเสร็จในแต่ละวัน หากเป็นไปได้ควรอาบน้ำและเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที

2. คำแนะนำสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร

2.1 สวมหน้ากากอนามัยทุกครั้ง

2.2 หากครู ผู้ดูแลนักเรียนมีอาการเจ็บป่วย เช่น มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หรือหายใจเหนื่อยหอบให้พบแพทย์และหยุดปฏิบัติงานจนกว่าอาการจะหายดีหากกลับจากพื้นที่เสี่ยงและอยู่ในช่วงกักกันให้หยุดปฏิบัติงานจนกว่าอาการจะครบ 14 วัน กรณีมีคนในครอบครัวป่วยด้วยโรคติดเชื้อโควิด-19 หรือกลับจากพื้นที่เสี่ยงและอยู่ในช่วงกักกัน ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างเคร่งครัด

2.3 ส่งเสริมให้นักเรียน เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงานทุกคนล้างมืออย่างถูกวิธีด้วยน้ำและสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์ทุกครั้งก่อนรับประทานอาหาร หลังใช้ส้วม และหลังเล่นกับเพื่อน หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูกโดยไม่จำเป็น

2.4 สอนและส่งเสริมให้นักเรียนมีของใช้ส่วนตัว เช่น แก้วน้ำ แปรงสีฟัน อุปกรณ์รับประทานอาหาร ผ้าเช็ดหน้า เป็นต้น

2.5 ให้ความรู้ คำแนะนำ หรือจัดหาสื่อประชาสัมพันธ์การป้องกันและลดความเสี่ยงจากการแพร่กระจายเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้แก่นักเรียน เช่น สอนวิธีการล้างมือที่ถูกต้อง การใส่หน้ากาก คำแนะนำในการปฏิบัติตัว เป็นต้น

2.6 ควบคุมดูแล การจัดชั้นเรียน ที่นั่งในโรงอาหารถ้าเป็นไปได้ให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร หรือเหลื่อมเวลาในการพักรับประทานอาหารกลางวัน

3. คำแนะนำสำหรับนักเรียน

3.1 สวมหน้ากากอนามัยทุกครั้ง

3.2 ถ้ามีไข้ ไอ จาม เป็นหวัด หายใจเหนื่อยหอบแจ้งผู้ปกครองให้พาไปพบแพทย์และหยุดเรียนจนกว่าอาการจะหายดี

3.3 ไม่อยู่ใกล้ชิดผู้ที่มีอาการหวัด มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก

3.4 ล้างมือด้วยสบู่และน้ำบ่อย ๆ ก่อนรับประทานอาหาร หลังใช้ส้วม และหลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตาปาก จมูก โดยไม่จำเป็น อาบน้ำทันทีหลังกลับจากโรงเรียน หลังเล่นกับเพื่อน และหลังกลับจากนอกบ้าน

3.5 ให้นักเรียนเลือกกินอาหารปรุงสุกใหม่ โดยใช้อุปกรณ์ส่วนตัว เช่น แก้วน้ำ ช้อน ส้อม

3.6 มีอุปกรณ์เครื่องใช้ส่วนตัวเฉพาะบุคคล เช่น ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดตัว แปรงสีฟัน ฯลฯ

3.7 หลีกเลี่ยงการเข้าไปในสถานที่แออัดหรือสถานที่ที่มีการรวมกันของคนจำนวนมาก หากจำเป็นควรสวมหน้ากากอนามัย

3.8 ดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ด้วยการกินอาหารครบ 5 หมู่ และผักผลไม้ 5 สีเสริมสร้างภูมิคุ้มกันออกกำลังกายอย่างน้อย 60 นาทีทุกวัน และนอนหลับให้เพียงพอ 9-11 ชั่วโมง/วัน

3.9 ให้อาหารระยะห่าง การนั่งเรียน นั่งรับประทานอาหาร เล่นกับเพื่อน อย่างน้อย 1 เมตร⁶⁵

4. ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

4.1 จัดให้มีการดูแลความสะอาดห้องส้วมและอ่างล้างมือ

4.1.1 ทำความสะอาดบริเวณที่มีการสัมผัสบ่อยๆ อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง ได้แก่ พื้นห้องส้วม โถส้วมที่กดชักโครกหรือโถปัสสาวะ สายฉีดชำระ กลอนหรือลูกบิดประตู ฝารองนั่ง ฝาปิดชักโครก ก๊อกน้ำ อ่างล้างมือ ด้วยน้ำยาทำความสะอาดทั่วไป หรือน้ำผสมผงซักฟอก

4.1.2 ซักผ้าสำหรับเช็ดทำความสะอาดและไม้ถูพื้นด้วยน้ำผสมผงซักฟอกหรือน้ำยาฆ่าเชื้อ แล้วซักด้วยน้ำสะอาดอีกครั้ง และนำไปผึ่งตากแดดให้แห้ง

4.1.3 ผู้ปฏิบัติงานที่ดูแลความสะอาดและผู้ปฏิบัติงานเก็บขยะ ให้สวมถุงมือยวหน้ากากผ้า สวมหน้ากากหรือผ้าเย็บปิดจมูก รongเท้ายางหุ้มสูงถึงหน้าแข้ง และใช้อุปกรณ์ปากคิบบด้ามยาว เก็บขยะ ใส่ถุงขยะ ปิดปากถุงให้มิดชิด นำไปรวบรวมไว้ที่พักขยะ แล้วล้างมือให้สะอาดทุกครั้ง ภายหลังปฏิบัติงาน และเมื่อปฏิบัติงานเสร็จในแต่ละวัน หากเป็นไปได้ควรอาบน้ำและเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที

4.2 การดูแลอาคารสถานที่ สนามเด็กเล่น

ทำความสะอาดห้องและบริเวณที่มีการใช้บริการร่วมกันทุกวัน ได้แก่ ห้องเรียน โรงอาหาร ห้องประชุม โรงยิม สนามเด็กเล่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องดนตรี ห้องเก็บอุปกรณ์กีฬา สระว่ายน้ำ ลิฟต์ ราวบันได ลูกบิดประตู โต๊ะ เก้าอี้ พนักพิง อุปกรณ์ดนตรีกีฬา คอมพิวเตอร์ ด้วยน้ำผสมผงซักฟอกหรือน้ำยาทำความสะอาดทั่วไป ทั้งนี้ ให้ใช้ตามคำแนะนำของผลิตภัณฑ์นั้น

⁶⁵จกกลณี วิทยารุ่งเรืองศรี และคณะ, คู่มือการจัดการโรงเรียนรับมือโควิด-19 (นนทบุรี: บริษัท สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2563), 22-30.

4.3 ความสะอาดของรถรับ-ส่งนักเรียน

กรณีที่มีรถรับ-ส่งนักเรียน ก่อนและหลังให้บริการแต่ละรอบให้เปิดหน้าต่างและประตูเพื่อถ่ายเทระบายอากาศภายในรถ และทำความสะอาดในจุดที่มีการสัมผัสบ่อย ได้แก่ ราวจับที่เปิดประตู เบาะนั่ง ที่วางแขนด้วยน้ำผสมผงซักฟอกหรือน้ำยาทำความสะอาดที่มีส่วนผสมของไฮโดรเจนไฮโปคลอไรท์ (น้ำยาฟอกขาว 2 ผาต่อน้ำ 1 ลิตร) และปฏิบัติตามคำแนะนำบนฉลาก⁶⁶

องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย ได้กล่าวถึง แนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19) ไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และเจ้าหน้าที่

1.1 แนวทางเบื้องต้น การปฏิบัติตามแนวทางเบื้องต้น เป็นการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคและควบคุมการระบาดของโรคไปสู่นักเรียน ครูและเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา ดังนี้

- นักเรียน ครูและเจ้าหน้าที่ที่เจ็บป่วยไม่ควรมาสถานศึกษา
- สถานศึกษาควรกำหนดให้มีการล้างมือด้วย น้ำสะอาดและสบู่เป็นประจำ หรือถูมือด้วยเจลหรือน้ำยาล้างมือที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์และอย่างน้อยจะต้องมีการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคตามพื้นผิวที่มีการสัมผัสบ่อย ๆ ภายในสถานศึกษาทุกวัน
- สถานศึกษาควรจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการจัดการเกี่ยวกับน้ำ สุขาภิบาล และการกำจัดขยะมูลฝอย ตลอดจนจัดสิ่งปนเปื้อน และทำความสะอาดสภาพแวดล้อมตามขั้นตอนที่ถูกต้อง
- สถานศึกษาควรส่งเสริมมาตรการรักษาระยะห่างทางกายภาพ (Physical distancing / Social Distancing) ซึ่งหมายถึง การจำกัดการรวมกลุ่มของผู้คน เพื่อชะลอการระบาดของโรคที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว

1.2 ติดตามข้อมูลข่าวสารล่าสุดทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของโรคโควิด-19 รวมถึงอาการโรคแทรกซ้อน การติดต่อและวิธีป้องกัน ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ผ่านแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เช่น องค์การยูนิเซฟ (<https://www.unicef.org/thailand/h/coronavirus/covid-19>) องค์การอนามัยโลก (WHO) (<https://www.who.int/thailand>) และคำแนะนำจากกระทรวงสาธารณสุข พิงระวังข่าวปลอมหรือเรื่องที่ตั้งขึ้นแล้วส่งต่อแบบปากต่อปากหรือทางออนไลน์

1.3 ปรับปรุงหรือจัดทำแผนฉุกเฉินของสถานศึกษาให้ทันสมัยอยู่เสมอ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มั่นใจว่าหากมีความจำเป็นในการใช้สถานศึกษาเป็นศูนย์พักพิง

⁶⁶เรื่องเดียวกัน, 56-59.

สถานพยาบาล หรือที่ประชุมของชุมชน ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้สถานศึกษาจะมีมาตรการที่ปลอดภัยในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคนักเรียน

1.4 สนับสนุนให้มีการล้างมือบ่อย ๆ และการรักษาสุขอนามัย ควรจัดเตรียมบริเวณสำหรับล้างมือด้วยน้ำและสบู่ให้พร้อมและจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการล้างมือหากเป็นไปได้ควรวางเจลล้างมือไว้บริเวณทางเข้า-ออกของห้องเรียนทุกห้องรวมทั้งบริเวณใกล้กับโรงอาหารและห้องน้ำ

1.5 ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคตามอาคารเรียนและห้องเรียนโดยเฉพาะจุดให้บริการน้ำและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขาภิบาลอย่างน้อยวันละครั้ง และบริเวณพื้นผิวที่มีคนจำนวนมากสัมผัส (ราวบันได โต๊ะอาหาร อุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์ดนตรีมือจับ ประตู-หน้าต่าง ของเล่นสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น) กรณีสถานศึกษาที่มีรถรับ-ส่ง ควรทำความสะอาดยานพาหนะบริเวณที่สัมผัสกับผู้โดยสาร เช่น ราวจับกลอนประตู เบาะนั่ง ที่เท้าแขน ด้วยน้ำผสมผงซักฟอกหรือน้ำยาทำความสะอาด

1.6 คัดกรองอาการเจ็บป่วยของนักเรียนจัดให้มีการคัดกรองอาการไข้ น้ำมูก บริเวณทางเข้าประตูสถานศึกษาทุกเช้า เพื่อแยกผู้มีอาการไปยังสถานที่ที่จัดเตรียมไว้โดยควรใช้เครื่องวัดอุณหภูมิแบบดิจิตอลที่ไม่ต้องสัมผัสตัว

1.7 นำหลักการรักษาระยะห่างทางกายภาพมาใช้ (Physical distancing) ซึ่งอาจรวมถึงปรับเวลาเข้าเรียน-เลิกเรียนให้เหลื่อมกัน ยกเลิกการรวมกลุ่ม กีฬาและกิจกรรมอื่นใดที่ทำให้เกิดความแออัด (เช่น การใช้ห้องคอมพิวเตอร์ที่ต้องสัมผัสสื่อการเรียนการสอนร่วมกัน) จัดโต๊ะเรียนให้มีระยะห่างจากกันอย่างน้อยหนึ่งเมตร (หากเป็นไปได้) สอนเกี่ยวกับการรักษาระยะห่างและการหลีกเลี่ยงการสัมผัสโดยไม่จำเป็น โดยปฏิบัติให้นักเรียนนักศึกษาดูเป็นตัวอย่าง

1.8 เตรียมมาตรการรองรับหากมีนักเรียนหรือเจ้าหน้าที่เจ็บป่วยวางแผนล่วงหน้าร่วมกับหน่วยงานสาธารณสุขในท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ดูแลสุขภาพในสถานศึกษา พร้อมทั้งปรับปรุงรายชื่อบุคคลที่ติดต่อได้ในกรณีฉุกเฉินให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอและจัดเตรียมห้องพยาบาลสำหรับแยกนักเรียนที่มีอาการป่วยเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจออกจากนักเรียนที่มีอาการป่วยอื่น ๆ หากพบว่ามีนักเรียน และเจ้าหน้าที่ที่มีไข้ (อุณหภูมิสูงกว่า 37.5 องศาเซลเซียส) หรือมีประวัติสงสัยป่วยด้วยโรคโควิด-19 ควรแยกนักเรียนหรือเจ้าหน้าที่คนนั้นออกจากบุคคลอื่น โดยระวังไม่ให้เกิดการตีตรา รวมทั้งมีกระบวนการในการแจ้งให้ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กทราบ และปรึกษาผู้ให้บริการ/หน่วยงานสาธารณสุขซึ่งอาจต้องมีการส่งตัวเด็ก/เจ้าหน้าที่ไปยังสถานพยาบาลโดยตรงตามแต่บริบทและสถานการณ์ หรือส่งตัวกลับบ้าน โดยสถานศึกษาจะต้องแจ้งขั้นตอนหรือกระบวนการที่มีอยู่ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปกครอง และนักเรียนทราบล่วงหน้า

1.9 สื่อสารข้อมูล ประสานงานและปฏิบัติตามคำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการสื่อสารและทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ผู้ปกครองและนักเรียน เพื่อให้ทุกคน

ทราบถึงข้อมูลล่าสุดเกี่ยวกับสถานการณ์ของโรค รวมถึงการดำเนินงานและควบคุมการระบาดในสถานศึกษา พร้อมทั้งเน้นย้ำให้ผู้ปกครองแจ้งให้สถานศึกษาและหน่วยงานสาธารณสุขทราบหากมีสมาชิกในครอบครัวติดโรคโควิด-19 และให้เด็กหยุดเรียนอยู่บ้านเพื่อสังเกตอาการเป็นเวลา 14 วัน การสื่อสารข้อมูลอาจกระทำโดยผ่านทางอีเมลแอปพลิเคชัน LINE หรือช่องทางสื่อสารออนไลน์อื่น ๆ ต่อครูที่ปรึกษาและครูที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลรายงานต่อผู้บริหารสถานศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 นอกจากนี้ยังควรใส่ใจในข้อสงสัยและความวิตกกังวลของเด็กซึ่งรวมถึงการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม เช่น โปสเตอร์ซึ่งอาจติดบนกระดานติดประกาศในห้องน้ำ และพื้นที่ส่วนกลางอื่น ๆ

1.10 ปรับเปลี่ยนนโยบายของโรงเรียนตามความเหมาะสมกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการมาเรียนของนักเรียนและการมาทำงานของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการลาป่วยที่ยืดหยุ่นเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนและเจ้าหน้าที่อยู่บ้านเมื่อไม่สบายหรือต้องดูแลสมาชิกครอบครัวที่เจ็บป่วย โดยไม่ส่งเสริมการให้รางวัลหรือสิ่งจูงใจสำหรับการมาเรียนหรือทำงานที่สถานศึกษา พร้อมทั้งระบุหน้าที่หรือตำแหน่งงานสำคัญ ๆ และวางแผนให้เจ้าหน้าที่จากสายงานอื่นที่ผ่านการฝึกอบรมมาปฏิบัติงานแทนได้นอกจากนี้ยังควรวางแผนปรับเปลี่ยนปฏิทินการศึกษา โดยเฉพาะในส่วนของ การปิดภาคเรียนและการสอบ ผู้อำนวยการสถานศึกษาสามารถใช้ดุลยพินิจเพื่อพิจารณาปิดสถานศึกษาหากพบผู้ป่วยจำนวนมาก เช่น หลายห้องเรียน หลายชั้นเรียน กรณีเป็นโรงเรียนประจำ ให้นักเรียน/นักศึกษาอยู่แต่บริเวณหอพัก หากเป็นโรงเรียนไปกลับ ให้เน้นย้ำการอยู่กับบ้าน ไม่ออกไปในที่ชุมนุมชน

1.11 ติดตามการมาสถานศึกษาตรวจสอบติดตามการขาดเรียนและการขาดงาน ดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลของการขาดเรียน/งานตามปกติของสถานศึกษา จากนั้นแจ้งให้หน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ทราบหากมีการลาป่วยของนักเรียนและเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ

1.12 วางแผนให้นักเรียน/นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ในกรณีของการขาดเรียน/งาน การลาป่วย หรือการปิดโรงเรียนชั่วคราวสถานศึกษาจะต้องหาวิธีให้นักเรียน/นักศึกษาสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างต่อเนื่อง โดยอาจรวมถึงการดำเนินงานเหล่านี้

- ใช้กลยุทธ์การเรียนออนไลน์หรือผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) (ดูช่องทางการจัดการศึกษาออนไลน์สำหรับนักเรียน นักศึกษา ในภาคผนวก)

- มอบหมายให้นักเรียนอ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียนและทำแบบฝึกหัดที่บ้าน
- เผยแพร่เนื้อหาวิชาการทางวิทยุ พอดคาสต์ หรือโทรทัศน์
- ให้ครูติดตามการศึกษาทางไกลของนักเรียนเป็นรายวันหรือรายสัปดาห์
- ทบทวนหรือพัฒนากลยุทธ์สำหรับการเรียนการสอนเชิงเร่งรัด (Accelerated Education)

Education)

- ในกรณีที่สถานศึกษาและเด็ก มีข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีในการเข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์คุณครูอาจปรับเป็นการติดต่อทางโทรศัพท์แอปพลิเคชันสำหรับติดต่อสื่อสาร (เช่น LINE) หรือเยี่ยมบ้าน (โดยมีการรักษาระยะห่างที่ปลอดภัย) แทน

1.13 สอนสุขศึกษาตามกลุ่มเป้าหมาย บูรณาการเนื้อหาด้านการป้องกันและควบคุมโรคไว้ในกิจกรรมประจำวันและบทเรียนต่าง ๆ โดยเป็นเนื้อหาที่เหมาะสมกับอายุ เพศ เชื้อชาติและตอบสนองต่อความต้องการของผู้พิการตลอดจนบรรจุกิจกรรมเหล่านั้นลงในวิชาที่มีสอนอยู่

1.14 ดูแลด้านสุขภาพจิตและให้ความช่วยเหลือทางจิตสังคม กระตุ้นให้เด็กนักเรียนซักถามและแสดงความวิตกกังวลของตนออกมาอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าการมีปฏิริยาต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานการณ์เช่นนี้เป็นเรื่องปกติและสนับสนุนให้พวกเขาพูดคุยกับครูผู้สอนหากมีข้อสงสัยหรือมีความวิตกกังวล พร้อมทั้งให้ข้อมูลอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาและเหมาะสมกับวัยของเด็ก นอกจากนี้ครูยังควรชี้แนะให้นักเรียนช่วยเหลือเพื่อน หลีกเลี่ยงการตีตราแบ่งแยก กีดกันและข่มเหงรังแก ทั้งนี้ครูจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อสวัสดิภาพของตนเองด้วยและร่วมมือกับผู้ทำงานด้านการดูแลสุขภาพในโรงเรียน/นักสังคมสงเคราะห์ในการระบุตัวตนและช่วยเหลือนักเรียนและเจ้าหน้าที่ที่มีสัญญาณบ่งบอกความทุกข์ใจ

1.15 ช่วยเหลือผู้เปราะบาง ประสานกับหน่วยงานบริการสังคมและองค์กรส่วนท้องถิ่นเพื่อให้มั่นใจว่า บริการสำคัญต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่นบริการตรวจสอบสุขภาพ โครงการอาหาร หรือการบำบัดรักษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะดำเนินไปอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้ยังควรพิจารณาและศึกษาเกี่ยวกับความต้องการเฉพาะของเด็กพิการ เด็กที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่เด็กในครอบครัวชายขอบ เด็กต่างชาติและเด็กที่อยู่ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนว่าได้รับผลกระทบหรือผลข้างเคียงจากโรคโควิด-19 รุนแรงกว่าคนทั่วไปอย่างไร รวมถึงตรวจสอบผลกระทบต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กผู้หญิงมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นหากต้องออกจากโรงเรียน เช่น การต้องรับผิดชอบการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน การล่องละเมิดทางเพศ หรือการถูกแสวงหาประโยชน์ มีระบบการสอดส่อง ติดตามดูแลกลุ่มเด็กที่มีความเปราะบางเป็นพิเศษ เช่น การโทรเยี่ยมบ้านเป็นประจำ (ระหว่างปิดภาคเรียน) การจัดให้มีช่องทางในการแจ้งเหตุที่เป็นมิตรกับเด็ก รวมถึงมีการติดตามกรณีเด็กไม่กลับเข้าระบบการศึกษาเมื่อเปิดภาคเรียน หรือต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน โดยดำเนินการเยี่ยมบ้านครูและเจ้าหน้าที่ในโรงเรียน ควรได้รับการอบรมเพื่อให้มีความรู้และทักษะที่เพียงพอในการระบุ ค้นหา รวมถึงส่งต่อเด็กที่มีความเครียด หรือมีร่องรอยของการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมในอดีตที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าอัตราการใช้ความรุนแรงและแสวงหาประโยชน์จากเด็กมักเพิ่มสูงขึ้นในช่วงที่มีโรคระบาดยกตัวอย่างเช่น จำนวนเด็ก

ที่ถูกทอดทิ้ง เด็กที่ถูกกระทำรุนแรงทางเพศแรงงานเด็ก รวมถึงการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นได้พุ่งขึ้นสูงกว่าปกติในช่วงที่มีการปิดโรงเรียนตอนที่เชื้อไวรัสโอบีโบล่าแพร่ระบาดในทวีปแอฟริกา⁶⁷

2. สิ่งที่คุณปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก และสมาชิกในชุมชนควรรู้

สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่สำคัญในการให้ความรู้และข่าวสารกับผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และสมาชิกในชุมชนเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ข้อมูลด้านล่างนี้ คือ เนื้อหาที่สถานศึกษาสามารถสื่อสารได้ผ่านการประชุมผู้ปกครองเอกสารที่ให้นักเรียนนำกลับบ้าน หรือโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์

2.1 สารสำคัญและข้อควรปฏิบัติ โควิด-19 เป็นไวรัสชนิดใหม่ซึ่งเรายังคงศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบที่มีต่อเด็กอยู่ในขณะนี้แม้เราจะทราบว่าบุคคลทุกวัยมีโอกาสติดเชื้อ แต่ก็มียารักษาการติดเชื้อโควิด-19 ในหมู่เด็กเพียงไม่กี่รายผู้ติดเชื้อไวรัสชนิดนี้อาจถึงแก่ชีวิตได้โดยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวอยู่ก่อนแล้วติดตามข้อมูลข่าวสารล่าสุดจากแหล่งที่เชื่อถือได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของโรคโควิด-19 รวมถึงอาการ โรคแทรกซ้อน การติดต่อและวิธีป้องกันติดตามข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ผ่านแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เช่น องค์การยูนิเซฟ องค์การอนามัยโลก (WHO) และคำแนะนำจากกระทรวงสาธารณสุข พิงระวังชาวปลอม/เรื่องที่ตั้งขึ้นแล้วส่งต่อแบบปากต่อปากหรือทางออนไลน์

2.2 รู้อาการของโรคโควิด-19 (ไอ มีไข้ หายใจลำบาก) เพื่อสังเกตอาการของลูกหลาน หากลูกหลานมีอาการเจ็บป่วย เช่น ไอ มีไข้สามารถขอคำปรึกษาจากบุคลากรทางสาธารณสุขโดยโทรศัพท์สอบถามที่สถานพยาบาลก่อนแล้วจึงพาเด็กเข้าไปรับบริการอย่างไรก็ดีอาการของโรคโควิด-19 เช่น มีอาการไอหรือมีไข้คล้ายกับอาการของไข้หวัดใหญ่หรือโรคหวัดทั่วไปซึ่งพบได้บ่อยกว่า หากเด็กมีอาการป่วย ควรให้เด็กหยุดเรียนและพักผ่อนอยู่ที่บ้าน พร้อมทั้งแจ้งให้สถานศึกษาทราบถึงอาการป่วยผู้ปกครองอาจจะขอแบบฝึกหัดเนื้อหาที่เด็กจะต้องอ่านจากครูเพื่อให้เด็กได้ศึกษาต่อที่บ้าน และอธิบายให้เด็กฟังถึงสิ่งที่เกิดขึ้นโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และสร้างความเชื่อมั่นให้เด็กว่าพวกเขาจะปลอดภัย

2.3 ถ้าลูกหลานยังสุขภาพแข็งแรง ยังควรให้ไปเรียนตามปกติ หากบุตรหลานไม่ได้แสดงอาการเจ็บป่วยใด ๆ เช่น ไอ หรือมีไข้ควรให้เด็กไปเรียนตามปกติเว้นเสียแต่ จะมีประกาศด้านสาธารณสุขคำแนะนำอย่างเป็นทางการ หรือคำเตือนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของสถานศึกษา สิ่งที่คุณปกครองสามารถทำได้เพื่อป้องกันลูกหลานจาก โรคโควิด-19 ไม่ใช่ห้ามเด็กไปสถานศึกษาแต่เราควรสอนให้เด็กรู้จักวิธีปฏิบัติเพื่อสุขลักษณะที่ดีและดูแลตัวเองในทุกขณะ วิธีปฏิบัติ

⁶⁷ องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย, แนวทางปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19) (กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., 2563), 9-13.

เหล่านี้ ได้แก่ การล้างมือบ่อย ๆ การไอหรือจามลงบนข้อพับแขนหรือกระดาษทิชชู แล้วทิ้งกระดาษทิชชูที่ใช้แล้วลงในถังขยะที่มีฝาปิด และไม่สัมผัสตา ปาก หรือจมูกหากยังไม่ล้างมือให้สะอาด เป็นต้น

2.4 วิธีล้างมือที่ถูกต้อง มีดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ล้างมือให้เปียกด้วยน้ำสะอาดที่ไหลจากก๊อก ขั้นตอนที่ 2 ถูสบู่ให้ทั่วมือที่เปียก ขั้นตอนที่ 3 ถูมือให้ทั่ว รวมทั้งหลังมือระหว่างนิ้วมือ และใต้เล็บ เป็นเวลาอย่างน้อย 20 วินาที ขั้นตอนที่ 4 ล้างสบู่ออกให้ทั่วมือด้วยน้ำที่ไหลจากก๊อก ขั้นตอนที่ 5 เช็ดมือให้แห้งด้วยผ้าสะอาดหรือผ้าขนหนูแบบใช้แล้วทิ้ง หรือเครื่องเป่ามือล้างมือบ่อย ๆ โดยเฉพาะก่อนและหลังรับประทานอาหาร หลังสังน้ำมูกไอ หรือจามเมื่อใช้ห้องน้ำ/ห้องส้วม และทุกครั้งที่เห็นว่ามือสกปรก หากไม่มีน้ำและสบู่ ให้ใช้เจลล้างมือที่ผสมแอลกอฮอล์อย่างน้อย 70% แต่หากมือเปื้อนสิ่งสกปรกอย่างเห็นได้ชัด ให้ล้างมือด้วยน้ำและสบู่เสมอ

2.5 ช่วยให้เด็กคลายความเครียดเด็กมีปฏิริยาตอบสนองต่อความเครียดแตกต่างกันไปอาการทั่ว ๆ ไปประกอบด้วย นอนหลับยาก ปัสสาวะรดที่นอน ปวดท้องหรือปวดหัววิตกกังวลเก็บตัวฉุนเฉียวติดพ่อแม่แจหรือไม่กล้าอยู่คนเดียว ทั้งนี้เราจะต้องตอบสนองต่ออาการของเด็กด้วยความเห็นอกเห็นใจ พร้อมทั้งอธิบายว่าอาการเหล่านี้เป็นสิ่งที่ปกติที่เกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ เช่นนี้ตั้งใจรับฟังความวิตกกังวลของเด็กใช้เวลาปลอดภัย พร้อมทั้งรับรองความปลอดภัย และกล่าวชมพวกเขาบ่อย ๆ หาโอกาสให้เด็กได้เล่นและผ่อนคลายและทำกิจกรรมประจำวันตามเดิมให้ได้มากที่สุด โดยเฉพาะช่วงเวลาก่อนเข้านอน หรืออาจคิดทำกิจกรรมใหม่ๆในสิ่งแวดล้อมใหม่ นอกจากนี้ยังควรชี้แจงข้อเท็จจริงให้เด็กทราบตามความเหมาะสม โดยอธิบายสถานการณ์พร้อมยกตัวอย่างที่ชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสามารถทำได้เพื่อปกป้องตัวเองและผู้อื่นจากการติดเชื้อรวมทั้งบอกเล่าสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปให้เด็กรู้สึกอุ่นใจ ตัวอย่างเช่น หากลูกรู้สึกไม่สบายและต้องอยู่ที่บ้านหรือโรงพยาบาลคุณอาจบอกว่า “ลูกต้องอยู่ที่บ้าน/โรงพยาบาลนะเพราะจะเป็นการปลอดภัยต่อตัวลูกและเพื่อน ๆ แม่/พ่อรู้ว่ามันไม่ใช่เรื่องง่าย(อาจฟังดูน่ากลัวหรือน่าเบื่อด้วย) แต่เราต้องทำตามกฎเพื่อที่เราและคนอื่นจะได้ปลอดภัย อีกไม่นานทุกสิ่งก็จะกลับสู่สภาวะปกตินะ”

2.6 ช่วยป้องกันการตีตราและเลือกปฏิบัติ เด็ก โดยเฉพาะเด็กเล็ก อาจจะยังไม่มีวิจรณ์ญาณเพียงพอในการคิดวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลที่ไม่เป็นความจริงมีเนื้อหารุนแรง มีเจตนาด่าทอลบ หรือแฝงด้วยอคติ ดังนั้น ผู้ปกครองควรระมัดระวังเมื่อพูดคุยกับเด็กไม่ให้เกิดความเข้าใจผิด และนำไปสู่การเกิดอคติและเลือกปฏิบัติต่อเพื่อนได้คุณพ่อคุณแม่ ควรหมั่นสอบถามความเข้าใจของลูกเกี่ยวกับโรคโควิด-19 และสังเกตอารมณ์ความรู้สึกและทัศนคติของลูกเกี่ยวกับเรื่องนี้ หากรู้สึกว่าลูกอาจจะมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องควรพูดคุยกับลูกอย่างอ่อนโยนและตรงไปตรงมา เพื่อแก้ไขความเข้าใจผิด

หรือทัศนคตินั้น หากสงสัยว่าลูกอาจตกเป็นเหยื่อของการรังแกที่มีเหตุผลสืบเนื่องมาจากโควิด ควรสอบถามและปรึกษานักวิชาชีพ⁶⁸

3. สิ่งที่นักเรียนนักศึกษาควรรู้

สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษามีความเข้าใจข้อมูลเบื้องต้นของโรคไวรัสโควิด-19 ตามความเหมาะสมกับวัย รวมถึงอาการ โรคแทรกซ้อน การติดต่อและวิธีป้องกัน ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ผ่านแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เช่น องค์การยูนิเซฟ องค์การอนามัยโลก (WHO) และคำแนะนำจากกระทรวงสาธารณสุขพึงระวังข่าวปลอม/เรื่องที่แต่งขึ้นแล้วส่งต่อแบบปากต่อปากหรือทางออนไลน์

สุขศึกษาสำหรับเด็กวัยต่าง ๆ คำแนะนำด้านล่างนี้เป็นหัวข้อที่แนะนำสำหรับนักเรียนในช่วงวัยต่าง ๆ เพื่อช่วยป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 รวมทั้งเชื้อไวรัสชนิดอื่น ๆ ทั้งนี้ ควรปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการเฉพาะของเด็ก (ภาษาความสามารถพิเศษสภาพ เป็นต้น)

3.1 ระดับปฐมวัย

- เน้นเรื่องพฤติกรรมเพื่อสุขอนามัยที่ดี เช่น การไอหรือจามลงบนข้อพับแขนและการล้างมือบ่อย ๆ
- ร้องเพลงประกอบการล้างมือ เช่น เพลงแฮปปี้เบิร์ดเดย์ 2 รอบ หรือเพลงช้าง 2 รอบ เพื่อเป็นการฝึกล้างมือตามระยะเวลาที่แนะนำคือ 20 วินาทีเด็กอาจ “ฝึก” ล้างมือโดยใช้เจลล้างมือในห้องเรียนได้
- ติดตามและตรวจสอบการล้างมือของเด็กและให้รางวัลสำหรับการล้างมือบ่อย ๆ ตามระยะเวลาที่แนะนำ
- นำหุ่นมือหรือตุ๊กตามาสาธิตให้เห็นอาการของโรค (จาม ไอ มีไข้) และการปฏิบัติตัวเมื่อรู้สึกป่วย (เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ตัวร้อน หรือรู้สึกเหนื่อยผิดปกติ) รวมทั้งวิธีปลอดภัยผู้ที่เจ็บป่วย (ฝึกให้เด็กมีความเห็นอกเห็นใจ และความใส่ใจดูแลผู้อื่นอย่างปลอดภัย)
- จัดให้เด็กนั่งห่างกันโดยให้เด็กกางแขนออกหรือทำท่า ‘กระพือปีก’ ซึ่งจะต้องมีระยะห่างพอที่จะไม่สัมผัสตัวเพื่อน

3.2 ระดับประถมศึกษา

- รับฟังความกังวลและตอบคำถามของเด็กด้วยเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยโดยไม่ป้อนข้อมูลให้เด็กมากเกินไปนอกจากนี้ยังควรกระตุ้นให้เด็กแสดงความรู้สึกออกมาพร้อมทั้ง

⁶⁸เรื่องเดียวกัน, 15-17.

พูดคุยเกี่ยวกับปฏิกิริยาที่พวกเขามีและอธิบายว่าเป็นเรื่องปกติที่พวกเขาจะมีปฏิกิริยาดังกล่าว ในสถานการณ์ไม่ปกติเช่นนี้

- เน้นย้ำว่ามีหลายสิ่ง que เด็กสามารถปฏิบัติเพื่อดูแลตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัย แนะนำแนวคิดเรื่องการรักษาระยะห่างทางสังคม (ยืนห่างจากเพื่อน หลีกเลี้ยงฝูงชน) ไม่สัมผัสตัวผู้อื่น ถ้าไม่จำเป็น เน้นย้ำเรื่องพฤติกรรมเพื่อสุขอนามัยที่ดีเช่นการไอหรือจามลงบนข้อพับแขน และการล้างมือ
- เสริมความเข้าใจของเด็กเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานของการป้องกันและการควบคุมโรค โดยอาจใช้อุปกรณ์แสดงให้เห็นการแพร่กระจายของเชื้อโรค เช่น ใส่น้ำผสมสีลงในขวดสเปรย์แล้ว ฉีดพ่นลงบนกระดาษสีขาวจากนั้นให้เด็กสังเกตดูการกระจายตัวของละอองน้ำบนกระดาษ
- สาธิตให้เด็กดูว่าเหตุใดจึงจำเป็นต้องล้างมือด้วยน้ำและสบู่เป็นเวลา 20 วินาที ใส่น้ำสบู่ออกมาเล็กน้อยลงในมือเด็ก ให้เด็กล้างมือด้วยน้ำเปล่าแล้วสังเกตดูว่ามีกากเพชรตกค้าง อยู่ในมือมากน้อยเพียงใด จากนั้นให้เด็กล้างมือด้วยน้ำและสบู่เป็นเวลา 20 วินาที
- ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อความที่บ่งบอกพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงสูง พร้อมทั้งเสนอแนะพฤติกรรมที่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น เด็กคนหนึ่งเป็นหวัดและไปโรงเรียนแล้วจามโดยใช้มือ ปิดปากและจมูกจากนั้นก็จับมือทักทายเพื่อน แล้วเช็ดมือด้วยผ้าเช็ดหน้าก่อนจะเข้าห้องเรียน เด็กคนนี้ทำอะไรบ้างที่มีความเสี่ยง? และเด็กควรปฏิบัติตนเช่นไรจึงจะเหมาะสม?

3.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

- รับฟังความคิดเห็น ข้อวิตกกังวล และตอบคำถาม ของนักเรียน
- เน้นย้ำว่ามีหลายสิ่ง que นักเรียนสามารถปฏิบัติเพื่อดูแล ให้ตนเองและผู้อื่น ปลอดภัย แนะนำแนวคิดเรื่องการรักษาระยะห่างทางสังคม เน้นเรื่องพฤติกรรมเพื่อสุขอนามัยที่ดีเช่น การไอ หรือจามลงบนข้อพับแขน และการล้างมือ ย้ำเตือนนักเรียนว่า พวกเขาสามารถสร้าง พฤติกรรม เพื่อสุขภาพที่ดีเป็นตัวอย่างให้แก่ครอบครัวได้
- สนับสนุนให้นักเรียนป้องกันและจัดการกับปัญหา เรื่องการตีตรา พูดคุยเกี่ยวกับ ปฏิกิริยาต่าง ๆ ที่นักเรียนพบเจอ และอธิบายว่าปฏิกิริยาดังกล่าวเป็นสิ่งปกติ ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ เช่นนี้ พร้อมทั้งกระตุ้นให้นักเรียนพูดคุยและแสดงความรู้สึกออกมา
- จัดตั้งชมรมหรือจัดกิจกรรมของนักเรียนเพื่อเผยแพร่ ข้อมูลด้านสาธารณสุข ส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำประกาศหรือโปสเตอร์ เพื่อเป็นบริการสาธารณะและรณรงค์ทางสังคม โดยสามารถแปะไว้ที่บอร์ดของโรงเรียนหรือชุมชน
- บูรณาการเนื้อหาของวิชาสุขศึกษาไว้ในวิชาอื่น วิชาวิทยาศาสตร์อาจบรรจุ เนื้อหาเกี่ยวกับเชื้อไวรัสต่าง ๆ การติดต่อของโรค และความสำคัญของการฉีดวัคซีน วิชาสังคมศึกษา อาจเน้นเรื่องราวของโรคระบาดใหญ่ที่เกิดขึ้นทั่วโลกในประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของนโยบาย ด้านสาธารณสุขและความปลอดภัย

- บทเรียนเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเป็นนักคิดและนักปฏิบัติที่มีวิจารณญาณ มีทักษะในการสื่อสาร และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าต่อสังคม

3.4 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

- รับฟังข้อวิตกกังวลและตอบคำถามของนักเรียน
- เน้นย้ำว่ามีหลายสิ่งที่มีนักเรียนสามารถปฏิบัติเพื่อดูแลให้ตนเองและผู้อื่นปลอดภัย แนะนำแนวคิดเรื่องการรักษาระยะห่างทางสังคม เน้นเรื่องพฤติกรรมเพื่อสุขอนามัยที่ดี เช่น การไอ หรือจามลงบนข้อพับแขน และการล้างมือ
- สนับสนุนให้นักเรียนป้องกันและจัดการกับปัญหา เรื่องการตีตรา พุดคุยเกี่ยวกับปฏิกิริยาต่าง ๆ ที่นักเรียนพบเจอ และอธิบายว่าปฏิกิริยาดังกล่าวเป็นสิ่งปกติ ในสถานการณ์ที่ผิดปกติ เช่นนี้ พร้อมทั้งกระตุ้นให้พวกเขาพุดคุยและแสดงความรู้สึกออกมา
- บูรณาการเนื้อหาของวิชาสุขศึกษาไว้ในวิชาอื่น วิชาวิทยาศาสตร์อาจบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับเชื้อไวรัสต่าง ๆ การติดต่อของโรค และความสำคัญของการฉีดวัคซีน วิชาสังคมศึกษาอาจเน้นเรื่องราวของโรคระบาดใหญ่ทั่วโลกในประวัติศาสตร์และผลกระทบ ตลอดจนศึกษาว่านโยบายสาธารณะช่วยส่งเสริม เรื่องความอดกลั้นและความสมานฉันท์ของผู้คนในสังคมอย่างไร
- ส่งเสริมให้นักเรียนจัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมสังคม ผ่านสื่อสังคมออนไลน์และการเผยแพร่ทางสื่อวิทยุหรือ โทรทัศน์ท้องถิ่น บทเรียนเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นนักคิดและนักปฏิบัติที่มีวิจารณญาณ มีทักษะในการสื่อสารและเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าต่อสังคม⁶⁹

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปแนวปฏิบัติวิถีใหม่สำหรับสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร หมายถึง การดำเนินการของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในสถานศึกษา จัดตั้งคณะทำงานดำเนินการ ทบทวน ปรับปรุง ซ่อมปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุ สื่อสารประชาสัมพันธ์ การป้องกันโรคโควิด 19 สื่อสารทำความเข้าใจเพื่อลดการรังเกียจและลดการตีตราทางสังคม มีมาตรการคัดกรองสุขภาพทุกคน บริเวณจุดแรกเข้าไปในสถานศึกษา การจัดให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมตามบริบทได้อย่างต่อเนื่อง มีมาตรการให้นักเรียนได้รับอาหารกลางวันและอาหารเสริมนมตามสิทธิที่ควรได้รับ ตลอดจนควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง

⁶⁹เรื่องเดียวกัน, 18-19.

2. แนวปฏิบัติสำหรับครู หมายถึง การดำเนินการของครูในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค สังเกตป่วยของตนเอง แจ้งผู้ปกครองและนักเรียน ให้นำของใช้ส่วนตัวและอุปกรณ์ป้องกันมาใช้เป็นของตนเอง พร้อมใช้สื่อสารความรู้คำแนะนำหรือจัดหาสื่อประชาสัมพันธ์ในการป้องกันและลดความเสี่ยงจากการแพร่กระจายโรคโควิด 19 ให้แก่นักเรียน ทำความสะอาดสื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์ ของใช้ร่วมที่เป็นจุดสัมผัสเสี่ยง ทุกครั้งหลังใช้งาน ควบคุมดูแลการจัดที่นั่งในห้องเรียน เว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 - 2 เมตร ตรวจสอบ กำกับ ติดตามการมาเรียนของนักเรียนขาดเรียน ถูกกักตัว หรืออยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19 การตรวจคัดกรองสุขภาพทุกคนที่เข้ามาในสถานศึกษาในตอนเช้า ทั้งนักเรียน ครู บุคลากร และผู้มาติดต่อ สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีปัญหา สื่อสารความรู้เกี่ยวกับความเครียดและสังเกตอารมณ์ความเครียดของตัวเอง

3. แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน หมายถึง การดำเนินการของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยการติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สังเกตอาการป่วยของตนเอง มีและใช้ของใช้ส่วนตัว ไม่ใช้ร่วมกับผู้อื่น สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลา หมั่นล้างมือบ่อย ๆ เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร หลีกเลี่ยงการไปในสถานที่แออัดหรือแหล่งชุมชนที่เสี่ยง ดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ติดตามความคืบหน้าการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปรึกษาครู หลีกเลี่ยงการล้อเลียนความผิดปกติหรืออาการไม่สบายของเพื่อน

4. แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง หมายถึง การดำเนินการของผู้ปกครองในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สังเกตอาการป่วยของบุตรหลาน จัดหาของใช้ส่วนตัวให้บุตรหลานอย่างเพียงพอในแต่ละวัน จัดหาสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ และกำกับดูแลบุตรหลานให้ล้างมือบ่อย ๆ หลีกเลี่ยงการพาบุตรหลานไปในสถานเสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19 ดูแลสุขภาพบุตรหลาน กรณีมีการจัดการเรียนการสอนทางไกลออนไลน์ผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือกับครูในการดูแลจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน

5. แนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด หมายถึง การดำเนินการของแม่ครัวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สังเกตอาการป่วยของตนเอง ล้างมือบ่อย ๆ ด้วยสบู่และน้ำ ขณะปฏิบัติงานผู้สัมผัสอาหาร ต้องสวมหมวกคลุมผม ผ่ากันเปื้อน ถุงมือ สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย และปฏิบัติตามสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ถูกต้อง ปกปิดอาหาร ใส่ถุงมือและใช้ที่คีบหยิบจับอาหาร จัดเตรียมกระดาษสำหรับสั่งรายการอาหาร หรือช่องทางสื่อสารอื่น ๆ เพื่อลดการพูดคุยและสัมผัส และขณะปฏิบัติงานใส่อุปกรณ์ป้องกันตนเอง

3.6 แนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม หมายถึง การดำเนินการจัดดูแลอาคารสถานที่ต่าง ๆ และบริเวณที่มีการใช้บริการร่วมกันทุกวัน ได้แก่ ห้องเรียน ห้องเรียนรวม เช่น ห้องคอมพิวเตอร์

ห้องดนตรี เป็นต้น ห้องสมุด ห้องประชุม หอประชุม โรงยิม สนามกีฬา สถานที่แปร่งฟัน สนามเด็กเล่น ห้องพักรู ห้องพยาบาล โรงอาหาร ห้องนอนเด็กเล็ก รถรับ-ส่งนักเรียน และการเข้าแถวเคารพธงชาติ ตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ตั้งอยู่เลขที่ 222/242 หมู่ 6 ถนนอยุธยา - อ่างทอง ตำบลลุมพลี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้บริการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ว่าด้วยการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามมาตรฐาน⁷⁰

ข้อมูลของโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีพื้นที่รับผิดชอบ 9 อำเภอในเขตพื้นที่บริการ ได้แก่ 1) อำเภอพระนครศรีอยุธยา 27 โรงเรียน 2) อำเภอบางบาล 20 โรงเรียน 3) อำเภอบางปะหัน 26 โรงเรียน 4) อำเภอบางปะอิน 26 โรงเรียน 5) อำเภอบ้านแพรก 6 โรงเรียน 6) อำเภอภาชี 17 โรงเรียน 7) อำเภอมหาสารคาม 11 โรงเรียน 8) อำเภอวังน้อย 27 โรงเรียน และ 9) อำเภออุทัย 26 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 176 โรงเรียน จำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 35,100 คน มีห้องเรียน รวม 1,867 ห้อง และมีจำนวนบุคลากรระดับผู้บริหารและครูในสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 1,972 คน ซึ่งมีรายละเอียดข้อมูลพื้นฐาน ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2564 ดังต่อไปนี้⁷¹

⁷⁰กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 (พระนครศรีอยุธยา: ม.ป.ท., 2565), 2.

⁷¹เรื่องเดียวกัน, 2-4.

ตารางที่ 2 จำนวนโรงเรียน ผู้บริหารและครู นักเรียน และห้องเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	ผู้บริหารและครู	นักเรียน	ห้องเรียน
ขนาดเล็ก (นักเรียน 1 – 120 คน)	78	373	5,622	637
ขนาดกลาง (นักเรียน 121 – 600 คน)	91	1,202	20,305	961
ขนาดใหญ่ (นักเรียน 601 – 1,500 คน)	4	143	3,102	99
ขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียน 1,501 คนขึ้นไป)	3	254	6,071	170
รวม	176	1,972	35,100	1,867

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กฤษดา ชาญรบ ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า 1. ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันมากที่สุด รองลงมาด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้่น้อยที่สุด 2. ผลการเปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่าสถานศึกษาขนาดกลางกับขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁷²

กฤติยา จันทรเสนา ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า 1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน 3. ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับองค์กรแห่ง

⁷²กฤษดา ชาญรบ, “ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2556), บทคัดย่อ.

การเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁷³

บุษยมาศ สิทธิพันธ์ ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า 1. ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2. ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้เป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ 3. ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ⁷⁴

พรธิดา เมฆวาทัง ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า 1. ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ด้านการปรับเปลี่ยนองค์กร ด้านพลวัตการเรียนรู้ ด้านการเพิ่มอำนาจแก่บุคคลด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการจัดการความรู้ ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามอายุของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่าง

⁷³กฤติยา จันทระเสนา, “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556), ง.

⁷⁴บุษยมาศ สิทธิพันธ์, “ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17” (นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559), ง.

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก⁷⁵

ไพลิน บุญนา ได้ศึกษาเรื่อง ลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีจำแนกตามตำแหน่งโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการเปรียบเทียบลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁷⁶

รติกร พุฒิประภา ได้ศึกษาเรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านลานแหลม (สรนุวัตรราษฎร์อุทิศ) พบว่า 1. องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านลานแหลม (สรนุวัตรราษฎร์อุทิศ) ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การคิดอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้เป็นทีม วิสัยทัศน์ร่วมกัน ความเชี่ยวชาญของบุคคล และแบบแผนทางความคิด 2. แนวทางพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านลานแหลม (สรนุวัตรราษฎร์อุทิศ) มี 6 แนวทาง ดังนี้ 1) ส่งเสริมและสนับสนุน ให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งจัดหาทุนการศึกษาให้ 2) จัดหางบประมาณในการฝึกอบรมให้กับบุคลากร 3) จัดการประชุมให้ทุกคนได้มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติความคิดเห็น เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน รวมถึงเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นทั้งผู้นำและผู้ตาม 4) โรงเรียนต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน 5) จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของบุคลากรในโรงเรียน และ 6) ส่งเสริมให้บุคลากรจัดทำแผนในการปฏิบัติงานของตนเอง⁷⁷

⁷⁵พรธิดา เมฆวาทังดา, “ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด” (นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559), ง.

⁷⁶ไพลิน บุญนา, “ลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2559), บทคัดย่อ.

⁷⁷รติกร พุฒิประภา, “องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านลานแหลม (สรนุวัตรราษฎร์อุทิศ)” (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560). ง.

ภัทธิตยา โสมภีร์ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบุคลากรกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า 1. การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การดำเนินการพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการพัฒนาบุคลากร การออกแบบวิธีการพัฒนาบุคลากร และการประเมินความต้องการในการพัฒนาบุคลากร 2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การเพิ่มอำนาจของบุคลากร การปรับเปลี่ยนองค์กร พลวัตในการเรียนรู้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและการจัดการความรู้ และ 3. การพัฒนาบุคลากรมีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁷⁸

วีรภัทร รักชนบท ได้ศึกษาเรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า 1. องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการเรียนรู้ของทีม ด้านการคิดเชิงระบบ ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล และด้านแบบแผนทางความคิด 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เมื่อจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศและระดับการศึกษามีความคิดเห็นต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาไม่แตกต่างกัน⁷⁹

⁷⁸ภัทธิตยา โสมภีร์, “การพัฒนาบุคลากรกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561). ง.

⁷⁹วีรภัทร รักชนบท, “องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561). ง.

ทองเพียร เตยหอม ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 พบว่า 1. สภาพความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ในด้านการคิดเชิงระบบ ด้านการรอบรู้แห่งตน ด้านการมีแบบแผนความคิด ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม และด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม อยู่ในระดับมาก 2. แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 มีดังนี้ 1) ด้านการคิดเชิงระบบ แนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาสนับสนุนให้มีการจัดทำคู่มือของแต่ละสายงานเพื่อแยกส่วนได้อย่างชัดเจน กำหนดมาตรการ การนำคู่มือไปใช้ร่วมกันกับครูกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ผู้บริหารสร้างความตระหนักในการคิดแบบองค์รวม โดยผ่านการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการฝึกปฏิบัติการคิดอย่างเป็นระบบ 2) ด้านการรอบรู้แห่งตน แนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู สำรวจความต้องการในการพัฒนาตน ให้ครูได้เข้ารับการอบรม สัมมนา โดยจัดทำ ID Plan กำหนดแนวทางและจัดทำโครงการศึกษาค้นคว้าพัฒนาตนเอง นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และนำมาเป็นส่วนหนึ่งในเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะ 3) ด้านการมีแบบแผนความคิดแนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาจัดระบบการรายงานผลการดำเนินงาน กำหนดนโยบาย มาตรฐาน และสนับสนุน ให้ครูพัฒนาตนเอง มีช่องทางให้ครูได้จัดนำเสนอผลงานทางวิชาการ ผู้บริหารติดตามผลการดำเนินงาน แสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะ มีการดำเนินการและติดตามการจัดทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 4) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม แนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษามีช่องทางในการแสดงความคิดเห็น นำผลการประเมินไปกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม และกำหนดเป้าหมาย เชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องมามีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยนำผลการประเมินไปจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละปี 5) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม แนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ห้องค์กร โดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน มีการพัฒนาและขยายผลโดยใช้วงจร PDCA โดยกำหนดให้ครูแต่ละกลุ่มสาระจัดทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินงานร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูมีทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นทีม⁸⁰

จันทร์เพ็ญ สุขเกษม ได้ศึกษาเรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดปุรณาวาส พบว่า 1. องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดปุรณาวาส โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

⁸⁰ทองเพียร เตยหอม, “แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1” (วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2562). บทคัดย่อ.

เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนั้นความเชี่ยวชาญของบุคคล การคิดเชิงระบบ แบบแผนทางความคิด วิสัยทัศน์ร่วม และการเรียนรู้ของทีม 2. แนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดปทุมवास มี 17 แนวทาง ดังนี้ 1) บุคลากรปฏิบัติงานอย่างที่มีคุณภาพสูง 2) จัดลำดับความสำคัญในการทำงาน 3) ติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ 4) ร่วมมือกัน แก้ไขสถานการณ์ 5) อบรมการจัดการเรียนการสอน 6) ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 7) สร้างสรรค์ผลงาน 8) จัดประชุมให้บุคลากร 9) พัฒนางานด้วยตัวเอง 10) รับฟังความคิดเห็น 11) สนับสนุนให้ศึกษาหาความรู้ 12) วิเคราะห์ปัญหา 13) อบรมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน 14) แลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ 15) ประชุมชี้แจง 16) ส่งเสริมการปฏิบัติงาน 17) เปิดใจรับฟัง⁸¹

กาญจนา บุญภักดี ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้ยุค New Normal พบว่า การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดเวลาในว่าจะในสถานการณ์เช่นไร ยุคเก่า ยุคใหม่ ยุคปัจจุบัน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ยุคโควิด 19 ที่เรียกว่ายุค New Normal เข้ามาสู่ประเทศไทยและประเทศทั่วโลก เนื่องจากสถานการณ์โควิด 19 เกิดระบาดขึ้น มีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตมากมาย ผลของการระบาดส่งผลถึงทุกภาคส่วนต้องมีการเปลี่ยนแปลงตนเอง การเรียนการทำงาน การใช้ชีวิตมหรสพต่าง ๆ หยุดแสดง ส่งผลถึงเศรษฐกิจทรุดอย่างรุนแรง แม้กระทั่งการจัดการศึกษา สถานศึกษาต่างต้องขยับตัวจากการจัดการเรียนรู้แบบปกติมาเป็นการจัดการเรียนรู้แบบปกติใหม่ หรือการจัดการเรียนรู้แบบ Online ผู้สอนต้องพัฒนาตนเองอย่างเร่งด่วนในช่วงเวลาเพียงไม่กี่เดือน สิ่งนี้เป็นคำตอบได้อย่างดีว่า ผู้สอนสามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา⁸²

รัชนิบูรณ์ เนตรภักดี และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง ความปกติใหม่ (New Normal) กับแนวทางการจัดการศึกษาในประเทศไทย พบว่า แนวโน้มการจัดการศึกษาในประเทศไทยที่เกิดขึ้นหลังจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ระลอกแรกเริ่มคลี่คลายลง หลากๆ ภาคส่วนเริ่มพูดถึง “ความปกติใหม่” หรือ “New Normal” ที่จะตามมา ภาคการศึกษาเป็นอีกภาคส่วนหนึ่งที่เกิดการปรับตัว ความปกติใหม่และแนวโน้มการจัดการศึกษาในประเทศไทยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและแนวทางป้องกันและแก้ไขเพื่อให้การจัดการศึกษาในประเทศไทย สามารถยืดหยุ่นและตั้ง

⁸¹จันทร์เพ็ญ สุขเกษม, “องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดปทุมवास” (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2562). ง.

⁸²กาญจนา บุญภักดี, “การจัดการเรียนรู้ยุค New Normal,” **ครุศาสตร์อุตสาหกรรม** 19, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2563): A1.

รับกับสถานการณ์ ที่อาจจะเกิดขึ้นซ้ำแต่การจัดการศึกษายังสามารถดำเนินไปได้ เมื่อเกิดสถานการณ์ขึ้นอีกครั้ง รวมถึงแนวทางการป้องกันที่อาจเกิดขึ้นใหม่ได้ในอนาคต⁸³

พัชรภรณ์ ดวงชื่น ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด - 19 พบว่า แนวทางการบริหารจัดการศึกษาในการเตรียมรับความปกติใหม่ (New normal) ที่จะเกิดขึ้นหลังวิกฤตโควิด-19 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องบริหารจัดการศึกษาภายใต้รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหวังล่วงหน้าได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม การใส่แมส เป็นต้น ผู้บริหารจึงต้องมีการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความปกติใหม่โดยมีแนวทางในการบริหาร ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในการเรียน การสอนออนไลน์ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี การออกแบบหลักสูตรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน การบริหารจัดการโรงเรียนและครูให้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ มีการหารือและวางแผนร่วมกันของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ประกอบการในภาคธุรกิจและภาคประชาสังคม พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมถึงการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของครูและนักเรียน⁸⁴

ปริญญารักษ์ จรรยา และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า 1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 สภาพปัจจุบันภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ภาพรวมมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ (D) 2.แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีกระบวนการ 4 ขั้นตอน

⁸³รัฐนิบุรณ์ เนตรภักดิ์ และคณะ, “ความปกติใหม่ (New Normal) กับแนวทางการจัดการศึกษาในประเทศไทย,” มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด 9, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563): 752.

⁸⁴พัชรภรณ์ ดวงชื่น, “การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19,” ศิลปการจัดการ 4, 3 (3 กันยายน - ธันวาคม 2563): 783.

ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน (P) 2) ด้านการดำเนินการ (D) 3) ด้านการวัดและการประเมินผล (C) 4) ด้านการ ปรับปรุงและพัฒนา (A)⁸⁵

ชัยวัฒน์ แจ้งอักษร และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้เรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ พบว่า พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้เรียนในยุคชีวิตวิถี ใหม่สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยส่วนใหญ่นักเรียนจะตรวจวัดอุณหภูมิที่จุดคัดกรองก่อนเข้าโรงเรียนและจุดทำความสะอาดมือทุกครั้ง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 26.09 และน้อยที่สุด คือ นักเรียนติดตั้งแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.59 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนใหญ่นักเรียนใส่หน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยเมื่อฉันจำเป็นต้องเข้าไปในที่ที่มีคนหนาแน่น และนักเรียนตรวจวัดอุณหภูมิที่จุดคัดกรองก่อนเข้าโรงเรียนและจุดทำความสะอาดมือทุกครั้ง จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 34.06 และน้อยที่สุดคือนักเรียนมักจะใช้ของใช้ร่วมกับผู้อื่น เช่น ผ้าเช็ดมือ แก้วน้ำ และหลอดดูดน้ำ เป็นต้น จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.94 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยส่วนใหญ่นักเรียนจะตรวจวัดอุณหภูมิที่จุดคัดกรองก่อนเข้าโรงเรียนและจุดทำความสะอาดมือทุกครั้ง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 34.78 และน้อยที่สุดคือนักเรียนมักใช้ของใช้ร่วมกับผู้อื่น เช่น ผ้าเช็ดมือ แก้วน้ำ และหลอดดูดน้ำ เป็นต้น จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.94⁸⁶

งานวิจัยต่างประเทศ

นาโพลซ์ (Napholz) ได้ศึกษาเรื่อง หน้าที่ของสถานศึกษาระดับมัธยมชนบทแห่งรัฐ อิลลินอยส์ องค์การแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของซิงเก (Senge) โดยเน้นเฉพาะด้านวิสัยทัศน์รวมซึ่ง วัฒนธรรม รวมอันหลายของการศึกษาเป็นสิ่งที่ดีและจำเป็นในสถานศึกษาที่รวมเอาชาติอเมริกันและ ยุโรปมาอยู่ด้วยกัน นาโพลซ์ (Napholz) ได้ตรวจสอบหน่วยที่มีวัฒนธรรมญี่ปุ่น ครูและนักเรียน มีความแตกต่างกันในการรับรู้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับความเป็นวัฒนธรรมที่มีค่าของพวกเขาความ เคลือบแคลงสงสัยความมีประสิทธิผลของมันในสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย จำนวน ครูหลายคนที่มีวัฒนธรรม ที่มีค่านักเรียนได้แบ่งปันความสงสัยของครูและเชื่อเพิ่มขึ้นว่าการศึกษา

⁸⁵ปริญญารักษ์ จรเอ็กกา และคณะ, “แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4,” **ครุศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย** 6, 1 (มกราคม – เมษายน 2564): 182.

⁸⁶ชัยวัฒน์ แจ้งอักษร และคณะ, “พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้เรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่,” **ครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร** 1, 3 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2564): 62.

ที่ต่อต้านการแบบชนชาติเป็นองค์ประกอบที่รวมในการศึกษาของวัฒนธรรมรวมนอกจากนี้ การศึกษาวิจัยและว่า บทเรียนแบบวันเดียวจบเกี่ยวกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นไม่ได้กระทบต่อความเป็นญี่ปุ่นที่ฝังแน่นของนักเรียน ขณะที่บทเรียนใช้เวลาในการเรียน เป็นเดือนแรกมีผลการวิเคราะห์เพิ่มเติม แนะนำว่าแม้แต่มดเรียน ระยะสั้นเดียวจบที่ได้แนะนำวัฒนธรรมญี่ปุ่นต้องนักเรียนปรากฏว่า ส่งผลกระทบต่อความปรารถนาของเขาในการมีส่วนร่วมในบทเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่อไป⁸⁷

โนเซล (Noxel) ได้ศึกษาเรื่อง การเผยแพร่นวัตกรรมในองค์กรแห่งการเรียนรู้ คณะกรรมการโรงเรียนของเขตการศึกษาตะวันตกเฉียงใต้ของออนตาริโอ (Ontario) ผลการวิจัย พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่ได้รับการฝึกอบรมและการสนับสนุนที่จะช่วยพวกเขาในการใช้คอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องมือในการสอนนักเรียน จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าอุปสรรคในการใช้คอมพิวเตอร์มีอยู่ในเขต การศึกษา ซึ่งได้แก่ การขาดการพัฒนาบุคลากร การขาดการปรับปรุงเครื่องมือให้ทันสมัยและใช้ได้ และการขาดการสนับสนุนด้านเทคนิค จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ถ้าจะขจัดอุปสรรค ที่กล่าวถึงนี้ให้หมดสิ้นไป จะต้องให้การเอาใจใส่ต่อครูที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการสอน นักเรียนให้มากขึ้น และการพัฒนาบุคลากรจะช่วยให้ครูเตรียมนักเรียนได้อย่างดีในยุคแห่งข้อมูล ข่าวสารและการสื่อสาร⁸⁸

ครอฟอร์ด (Crawford) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของครูใหญ่ในโรงเรียนมัธยม การปฏิบัติ และความเชื่อในองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความเชื่อในการปฏิบัติตามหลัก 5 ประการของครูใหญ่แต่ละคน เป็นการปฏิบัติภาวะผู้นำที่ดีเพื่อการพัฒนา และทำให้องค์กรแห่งการ เรียนรู้มีความยั่งยืน แนวคิดที่พบเพิ่มเติม คือ การใช้ข้อมูลอย่างจริงจังเพื่อนำไปสู่กระบวนการ การเปลี่ยนแปลง ความต้องการทีมงานที่มีภาวะผู้นำของโรงเรียนเพื่อจะส่งเสริมครูให้นำไปสู่ การปฏิรูป และให้ความสำคัญของการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมที่เน้นในเรื่องการเปลี่ยนแปลง ความยากลำบาก

⁸⁷Kathleen Anne Napholz, "Valuing Multicultural Education : A Rural Illinois High School as a Learning Organization," Ph.D. Dissertation Walden University, <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/3049901>.

⁸⁸Timothy Charles Noxel, "Innovation diffusion in the learning organization : A southwestern Ontario district school board" (Ph.D. dissertation Walden University, 2003), Abstract.

ที่พบคือ การไม่มีเวลา การมีขอบเขตจำกัด และบุคคลในแผนกซึ่งไม่มีส่วนในแนวคิดเรื่ององค์กรแห่งการเรียนรู้⁸⁹

มัสตาฟา (Mustafa) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้และความพึงพอใจในงานของคุณครูโรงเรียนประถมศึกษา (Relationship between Learning Organization and Job Satisfaction of Primary School Teachers) ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงานของคุณครูโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับที่พึงพอใจ โดยไม่มีความแตกต่างในเรื่องของเพศและวิชาที่สอน ทั้งด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้และความพึงพอใจในงาน ในส่วนขององค์กรแห่งการเรียนรู้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญใน 2 มิติ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันและการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม แต่ไม่มีความแตกต่างกันในด้านที่เหลือขององค์กรแห่งการเรียนรู้ เช่น ความเป็นเลิศเฉพาะบุคคล แบบจำลองความคิด และการคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันและการเรียนรู้ร่วมกันนั้น คิดเป็น 36.3% ของความแปรปรวนทั้งหมดในความพึงพอใจในงาน ซึ่งเป็นข้อเสนอนี้เพื่อที่จะยกระดับความพึงพอใจในงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของครู ที่ทำให้ครูได้สร้างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้เพิ่มขึ้น⁹⁰

แกดเนอร์ (Gardner) ได้ศึกษาเรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ภาคปฏิบัติในโรงเรียนของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า มีกลุ่มหนึ่งไม่ได้รับรู้ว่าการเรียนได้ให้การสนับสนุนในเรื่อง ความรอบรู้แห่งตน การเรียนรู้เป็นทีม หรือการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันในโรงเรียน แสดงให้เห็นว่า บุคลากรได้รับโอกาสในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ เช่น การสำรวจแบบแผน ความคิด และมีมุมมองอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารในโรงเรียนนี้เป็นที่ชื่นชอบ ได้รับความเคารพ และการสนับสนุนโดยทั่ว ๆ ไป อย่างไรก็ตาม เขาไม่สามารถที่จะสื่อสารวิสัยทัศน์เกี่ยวกับโรงเรียนของตนแก่บุคลากร เพื่อให้พวกเขาปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง เขาไม่ได้จัดให้มีโอกาส สำหรับบุคลากรที่จะเรียนรู้จากกันและกันอย่างมีอาชีพได้ระหว่างเวลาการประชุมตามปกติ แต่ใช้โอกาสเหล่านั้นเพียงแค่อธิบายข้อมูล ข่าวสารให้แก่บุคลากร ในขณะที่บุคลากรของโรงเรียนกลุ่มที่สอง ระบุว่าโรงเรียนของพวกเขาได้ให้การสนับสนุนในเรื่องการได้มาซึ่งความรอบรู้แห่งตน การเรียนรู้ของทีม และการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม บุคลากรโดยปกติมีการสำรวจแบบแผนความคิดอ่าน และในการอภิปรายของพวกเขา

⁸⁹Lorraine Mace Crawford, "High School principal leadership : Practices and beliefs within the learning organization" (Ed.D. dissertation, University of Virginia, 2004), Abstract.

⁹⁰Erdem Mustafa, "Relationship between Learning Organization and Job Satisfaction of Primary School Teachers," **International Online Journal of Educational Science**, 6 (April 2014): 8-20

สะท้อนให้เห็น ถึงมุมมองที่เป็นระบบ ผู้บริหารโรงเรียนนี้เป็นที่ชื่นชอบ ได้รับความเคารพ และการสนับสนุนจากบุคลากร⁹¹

เจียนเจียน (Jianjian) และเตียนยี่ (Tianyi) ได้ศึกษาเรื่อง การสอนออนไลน์สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในช่วงโควิด 19 พบว่า ความต้องการของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ระหว่างความพยายามรับมือโควิด-19 โดยการ ระบุชั้นเรียนโดยไม่ระบุการเรียนการสอน ข้อมูลนี้ช่วยอำนวยความสะดวกในการสื่อสารและความเข้าใจ ร่วมกันระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการสอนออนไลน์⁹²

เซียงยวน (Chengyuan) ดอนน์ (Donn) และสุไร (Shurui) ได้ศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนผ่านสู่ "New Normal" ของการเรียนรู้ในช่วงเวลาที่คาดเดาไม่ได้: แนวทางการสอนและประสิทธิภาพ การเรียนรู้ในห้องเรียนกลับด้าน "ออนไลน์เต็มรูปแบบ" พบว่า การเปลี่ยนห้องเรียนแบบพลิกกลับ แบบธรรมดา สองคลาสให้เป็นห้องเรียนแบบพลิก "ออนไลน์อย่างสมบูรณ์" คะแนนหลักสูตรสุดท้าย ของนักเรียนเผยให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมในชั้นเรียนออนไลน์แบบพลิกกลับดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เท่ากับผู้เข้าร่วมในชั้นเรียนการเรียนรู้แบบพลิกกลับแบบเดิม การวิเคราะห์เชิงคุณภาพเกี่ยวกับข้อมูล การสะท้อนกลับของนักเรียนและเจ้าหน้าที่ระบุแนวทางปฏิบัติที่ดี 7 ประการสำหรับห้องเรียน ออนไลน์แบบพลิกกลับที่ช่วยในการประชุมทางวิดีโอ⁹³

⁹¹Barbara L. Gradner, "Learning organization practices in public school : A middle school case study" (The University of New Mexico, 2016), Abstract.

⁹²Jianjian Wu and Tianyi Zhi, **Online Teaching for Elementary and Secondary Schools During COVID-19**, accessed April, 22, 2021 Available from <https://eric.ed.gov/?q=The+guideline+new+normal+covid+school&pg=3&id=EJ1280194>

⁹³Chengyuan, Donn Emmanuel and Shurui, Bai, **Transitioning to the "New Normal" of Learning in Unpredictable Times: Pedagogical Practices and Learning Performance in "Fully Online" Flipped Classrooms**, accessed April, 22, 2021 Available from <https://eric.ed.gov/?q=new+normal+covid+&pg=3&id=EJ1278537>

สรุป

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้ว พอจะสรุปได้ว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ คือ องค์การที่มีบรรยากาศที่เอื้อให้บุคลากรเรียนรู้ที่จะขยายขีดความสามารถของตนเองในการที่จะสร้างสรรค์ผลงานและสิ่งใหม่ๆ มีบรรยากาศเอื้ออำนวยให้บุคลากรในองค์การ เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกองค์การเพื่อการ มีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการพัฒนาศักยภาพขององค์การ มีศักยภาพในการจัดการความรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย ความเชี่ยวชาญบุคคล แผนแบบทางความคิด วิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้เป็นทีม และการคิดอย่างเป็นระบบ การที่จะพัฒนาให้เป็น องค์การแห่งการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้นั้น จะต้องมีความปฏิบัติ วิถีใหม่ (New Normal) ซึ่งประกอบด้วย แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร แนวปฏิบัติสำหรับครู แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง แนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร ผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด และแนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ในการรองรับสถานการณ์ โรคโควิด 19 เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ปลอดภัย มีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของ โรค ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคโควิด-19 และแนวปฏิบัติเพื่อการดูแล สุขภาพอนามัย เพื่อคุ้มครองนักเรียนและนักศึกษา ตลอดจนบุคลากรต่าง ๆ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปฏิบัติงานในองค์กรให้ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย และสามารถช่วยกันนำพาสถานศึกษาให้เป็นองค์การ แห่งการเรียนรู้ เป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลอย่างแท้จริง และสิ่งที่สำคัญก็คือ คุณภาพของผู้เรียน ที่พร้อมจะออกไปสู่สังคมภายนอกต่อไป

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัยดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดของขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการจัดเตรียมโครงการอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาข้อมูล สภาพปัญหา วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ต่าง ๆ หลักการแนวคิด ทฤษฎี จากตำรา เอกสารทางวิชาการ วารสาร เว็บไซต์ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาจัดทำโครงร่างงานวิจัย รับข้อเสนอแนะของกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และขออนุมัติโครงร่างงานวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยทำการจัดสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ทดสอบ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือ จากนั้นนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ มาตรวจสอบความถูกต้อง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และแปลผล การวิเคราะห์ข้อมูล

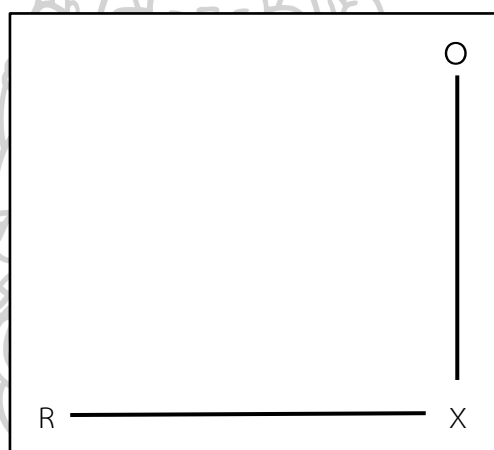
ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนของการจัดทำรายงานผลการวิจัย นำเสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรและขออนุมัติจบการศึกษาต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วยแผนแบบการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัยลักษณะกลุ่มประชากรเดียว ศึกษาสภาพการณ์ ไม่มีการทดลอง (the one shot, nonexperimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

R	หมายถึง	ตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่ม
X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น จำนวน 176 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)⁹⁴ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 โรงเรียน และใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified random sampling) จำแนกตามอำเภอ

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการแทนจำนวน 1 คน และครูจำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 246 คน

ตารางที่ 3 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1					
อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูล		
			ผู้อำนวยการหรือรักษาการ	ครู	รวม
อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา	27	19	19	19	38
อำเภอท่าเรือ	20	14	14	14	28
อำเภอนครหลวง	16	11	11	11	22
อำเภอบางปะหัน	26	18	18	18	36
อำเภอบ้านแพรก	6	4	4	4	8
อำเภอภาชี	17	12	12	12	24
อำเภอมหาราช	11	8	8	8	16
อำเภอวังน้อย	27	19	19	19	38
อำเภออุทัย	26	18	18	18	36
รวม	176	123	123	123	246

⁹⁴Robert V. Krejcie, and Daryle W.Morgan, "Determining Sample Size for Research Activities," *Journal for Educational and Psychological Measurement*, 3 (November 1970): 608.

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรต้น และตัวแปรตามซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

2. ตัวแปรต้น (X_{tot}) เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ เซงเก (Senge) ซึ่งได้เสนอแนวทางในการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ด้วยหลักพื้นฐานหรือวินัย 5 ประการ (The Fifth Discipline) ที่จะผลักดัน และสนับสนุนให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 ความเชี่ยวชาญของบุคคล (X_1) หมายถึง การเรียนรู้ของบุคลากรจะเป็นจุดเริ่มต้น คนในองค์กรจะต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ฝึกฝน ปฏิบัติ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อความก้าวหน้า และก้าวทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สร้างสรรค์วิสัยทัศน์ของตนเองให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีพลังแห่งความมุ่งมั่นที่จะสร้างวิสัยทัศน์ของตนเองให้เป็นจริง มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อก้าวไปสู่จุดหมายและความสำเร็จที่กำหนดไว้ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับบุคลากรเพื่อใช้ในการบริหารจัดการองค์การ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญในสายวิชาชีพของตนเอง มีการรับฟังแนวคิดจากเพื่อนร่วมงานและรับทราบข้อมูลจากการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายขององค์กร

2.2 แบบแผนทางความคิด (X_2) หมายถึง ความเชื่อค่านิยมเจตคติข้อสรุปหรือภาพลักษณ์ที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบและวิธีคิดและความรู้ความเข้าใจรวมทั้งการแสดงออกทางพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว นำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์แล้วหาทางเลือกที่ดีกว่าเพื่อพัฒนาการทำงาน มีการฝึกทักษะการคิดและทักษะการตั้งประเด็นคำถามให้เกิดรูปแบบวิธีการคิดใหม่ๆ ตระหนักว่าการมีทัศนคติและท่าทีที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงาน มีการคิดเสมอว่า ปัญหาในการทำงานมิใช่อุปสรรค แต่เป็นโอกาสในการพัฒนาสามารถปรับแนวคิด วิธีการปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบาย พร้อมรับข้อมูลใหม่ๆ และแสวงหาประสบการณ์ใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาวิธีการคิดสร้างสรรค์ของตน

2.3 วิสัยทัศน์ร่วม (X_3) หมายถึง การสร้างทัศนคติร่วมของคนในองค์กรให้สามารถมองเห็นภาพและมีความต้องการที่จะมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน และส่งผลให้มีจุดหมายเดียวกันที่สุด มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร มีการระดมความคิดเห็นร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ เปิดโอกาสให้นำประเด็นความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่วิสัยทัศน์ เพื่อสร้างความเข้าใจและสามารถ

นำไปปฏิบัติงานได้ถูกต้อง วิสัยทัศน์ขององค์การถูกนำไปสู่การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แผนงาน โครงการและกิจวัตรประจำวันขององค์การ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นการสร้างความผูกพันและการประสานพลังของทุกคนไปสู่เป้าหมายเดียวกัน และมีความตระหนักว่าอนาคตและความสำเร็จขององค์การเป็นหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันของทุกคน

2.4 การเรียนรู้ของทีม (X_4) หมายถึง การตระหนักถึงการร่วมมือการแบ่งปันการทำงาน เป็นทีม การทำงานแบบเครือข่ายเป็นการทำงานที่ไม่ใช่เพียงแต่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างเดียว หนึ่งแต่ต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องระยะยาวและริเริ่มสร้างสิ่งใหม่ๆ เพื่อสร้างการแข่งขัน และสร้างพลังร่วมอันจะทำให้องค์การอยู่รอดและเจริญเติบโต มีการประชุมบุคลากรก่อนลงมือปฏิบัติงาน มีการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ ความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน และยอมรับเหตุผลของกันและกัน เปิดโอกาสให้ได้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกัน มีบรรยากาศการประชุมที่กระตุ้นให้มีการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน มีการเปิดโอกาสให้ระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการพัฒนางาน มีการมอบหมายให้ปฏิบัติงานหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยรูปแบบการทำงานเป็นทีม และมีโครงสร้างทีมงานที่ชัดเจน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงานเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ ใ้วางใจในความสามารถของทีมงาน สามารถมอบหมายงานสำคัญให้รับผิดชอบได้

2.5 การคิดเชิงระบบ (X_5) หมายถึง การที่คนในองค์การมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ โดยมองเห็นภาพความสัมพันธ์กันเป็นระบบได้อย่างเข้าใจและมีเหตุผล เป็นลักษณะการมองภาพรวมหรือระบบใหญ่ ก่อนว่าจะมีเป้าหมายในการทำงานอย่างไร แล้วจึงสามารถมองเห็นระบบย่อย ทำให้สามารถนำไปวางแผนและดำเนินการทำสิ่งต่าง ๆ มีความตระหนักว่า งานทุกฝายนั้น มีความเชื่อมโยงกันในการปฏิบัติภารกิจขององค์การ คำนึงถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่ตามมา ก่อนที่จะตัดสินใจกระทำใดๆ ลงไป ปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอน จัดลำดับความสำคัญอย่างเป็นระบบ มีการคิดอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาโดยรวมไม่แยกส่วนพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน โดยเชื่อมโยงเหตุผลออกมาได้อย่างชัดเจน สามารถพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้อย่างเหมาะสม และนำประสบการณ์ที่ได้รับมาเชื่อมโยงในการทำงาน ติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ

3. ตัวแปรตาม (Y_{tot}) เป็นตัวแปรเกี่ยวกับแนวปฏิบัติวิถีใหม่สำหรับสถานศึกษา ตามแนวคิดของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้เสนอแนวทางปฏิบัติวิถีใหม่สำหรับสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด 19 ดังนี้

3.1 แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร (Y_1) หมายถึง การดำเนินการของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในสถานศึกษา จัดตั้งคณะทำงานดำเนินการ ทบทวน ปรับปรุง ซ้อมปฏิบัติตามแผน

เผชิญเหตุ สื่อสารประชาสัมพันธ์ การป้องกันโรคโควิด 19 สื่อสารทำความเข้าใจเพื่อลดการรังเกียจ และลดการตีตราทางสังคม มีมาตรการคัดกรองสุขภาพทุกคน บริเวณจุดแรกเข้าไปในสถานศึกษา การจัดให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมตามบริบทได้อย่างต่อเนื่อง มีมาตรการให้นักเรียนได้รับอาหารกลางวันและอาหารเสริมนมตามสิทธิที่ควรได้รับ ตลอดจนควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง

3.2 แนวปฏิบัติสำหรับครู (Y₂) หมายถึง การดำเนินการของครูในสถานการณการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณการแพร่ระบาดของโรค สังเกตป่วยของตนเอง แจ้งผู้ปกครองและนักเรียน ให้นำของใช้ส่วนตัวและอุปกรณ์ป้องกันมาใช้เป็นของตนเอง พร้อมใช้ สื่อสารความรู้คำแนะนำหรือจัดหาสื่อประชาสัมพันธ์ในการป้องกันและลดความเสี่ยงจากการแพร่กระจายโรคโควิด 19 ให้แก่นักเรียน ทำความสะอาดสื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์ ของใช้ ร่วมที่เป็นจุดสัมผัสเสี่ยง ทุกครั้งหลังใช้งาน ควบคุมดูแลการจัดที่นั่งในห้องเรียน เว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 - 2 เมตร ตรวจสอบ กำกับ ติดตามการมาเรียนของนักเรียนขาดเรียน ถูกกักตัว หรืออยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19 การตรวจคัดกรองสุขภาพทุกคนที่เข้ามาในสถานศึกษาในตอนเช้า ทั้งนักเรียน ครู บุคลากร และผู้มาติดต่อ สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีปัญหา สื่อสารความรู้เกี่ยวกับความเครียดและสังเกตอารมณ์ความเครียดของตัวเอง

3.3 แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน (Y₃) หมายถึง การดำเนินการของนักเรียนในสถานการณการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยการติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สังเกตอาการป่วยของตนเอง มีและใช้ของใช้ส่วนตัว ไม่ใช้ร่วมกับผู้อื่น สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลา หมั่นล้างมือบ่อย ๆ เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร หลีกเลี่ยงการไปในสถานที่แออัดหรือแหล่งชุมชนที่เสี่ยง ดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ติดตามความคืบหน้าการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปรึกษาครู หลีกเลี่ยงการล้อเลียนความผิดปกติหรืออาการไม่สบายของเพื่อน

3.4 แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง (Y₄) หมายถึง การดำเนินการของผู้ปกครองในสถานการณการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สังเกตอาการป่วยของบุตรหลาน จัดหาของใช้ส่วนตัวให้บุตรหลานอย่างเพียงพอในแต่ละวัน จัดหาสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ และกำกับดูแลบุตรหลานให้ล้างมือบ่อยๆ หลีกเลี่ยงการพาบุตรหลานไปในสถานเสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19 ดูแลสุขภาพบุตรหลาน กรณีมีการจัดการเรียนการสอนทางไกล ออนไลน์ผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือกับครูในการดูแลจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน

3.5 แนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด (Y₅) หมายถึง การดำเนินการของแม่ครัวในสถานการณการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยติดตามข้อมูล

ข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สังเกตอาการป่วยของตนเอง ล้างมือบ่อย ๆ ด้วยสบู่และน้ำ ขณะปฏิบัติงานผู้สัมผัสอาหาร ต้องสวมหมวกคลุมผม ผ้ากันเปื้อน ถุงมือ สวมหน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัย และปฏิบัติตามสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ถูกต้อง ปกปิดอาหาร ใส่ถุงมือและใช้ที่คีบหยิบจับอาหาร จัดเตรียมกระดาษสำหรับสิ่งรายการอาหาร หรือช่องทางสื่อสารอื่น ๆ เพื่อลดการพูดคุยและสัมผัส และขณะปฏิบัติงานใส่อุปกรณ์ป้องกันตนเอง

3.6 แนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (Y_6) หมายถึง การดำเนินการจัดดูแลอาคาร สถานที่ต่าง ๆ และบริเวณที่มีการใช้บริการร่วมกันทุกวัน ได้แก่ ห้องเรียน ห้องเรียนรวม เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องดนตรี เป็นต้น ห้องสมุด ห้องประชุม หอประชุม โรงยิม สนามกีฬา สถานที่ แปร่งฟัน สนามเด็กเล่น ห้องพักรู ห้องพยาบาล โรงอาหาร ห้องนอนเด็กเล็ก รถรับ-ส่งนักเรียน และการเข้าแถวเคารพธงชาติ ตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษาสูงสุด 4) ตำแหน่งปัจจุบัน และ 5) ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (X_{tot}) ตามแนวคิดของเซงเก (Senge)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับแนวปฏิบัติวิธีใหม่ (Y_{tot}) ตามแนวคิดของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, s Five Rating Scale)⁹⁵ และกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง	การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้/แนวปฏิบัติวิธีใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด มีน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน
ระดับ 4 หมายถึง	การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้/แนวปฏิบัติวิธีใหม่ อยู่ในระดับมาก มีน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน
ระดับ 3 หมายถึง	การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้/แนวปฏิบัติวิธีใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง มีน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

⁹⁵Rensis Likert, **New Pattern of Management** (New York: McGraw-Hill Book Company, 1961), 74.

- ระดับ 2 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้/แนวปฏิบัติวิธีใหม่
อยู่ในระดับน้อย มีน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน
- ระดับ 1 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้/แนวปฏิบัติวิธีใหม่
อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยการรับคำปรึกษาและแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและการปรับปรุงพัฒนา

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข สำนวนภาษา ตลอดจนเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และนิยามตัวแปร โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective congruence) โดยความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมืออยู่ระหว่าง 0.60-1.00 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบแล้วถูกต้อง จำนวน 3 ข้อ

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 15 โรงเรียน ละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 30 ฉบับ

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา คำนวณ และวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง(reliability) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)⁹⁶ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .985

ขั้นที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 123 โรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างราบรื่น และถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือเรียนคนบตีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

⁹⁶Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological Testing*, 3rded. (New York : Harper & Row Publishers, 1974), 160-161.

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแจกกับกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา
2. จัดระบบข้อมูลเพื่อลงรหัส
3. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ความถี่ (frequency : f) และร้อยละ (percentage : %)

2. การวิเคราะห์ระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)⁹⁷ มีรายละเอียดดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 – 5.00 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้/แนวปฏิบัติวิถีใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 – 4.49 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้/แนวปฏิบัติวิถีใหม่ อยู่ในระดับมาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 – 3.49 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้/แนวปฏิบัติวิถีใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 – 2.49 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้/แนวปฏิบัติวิถีใหม่ อยู่ในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 – 1.49 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้/แนวปฏิบัติวิถีใหม่ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

⁹⁷John W. Best, **Research in Education** (New Jersey: Prentice-Hall Inc.,1970), 190.

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สถิติที่ใช้ วิเคราะห์ คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r_{xy}) (Pearson's product-moment correlation coefficient) โดยพิจารณาค่าความสัมพันธ์⁹⁸ ดังนี้

0.70 – 1.00 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่มี ความสัมพันธ์ระดับสูง

0.30 – 0.69 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่มี ความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

0 – 0.29 หมายถึง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่มี ความสัมพันธ์ระดับต่ำ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ทราบ 1) การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) แนวปฏิบัติวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับ แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 123 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 1 คน และครูจำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 246 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (X_{tot}) ตามแนวคิดของเซงเก (Senge) และเกี่ยวกับแนว ปฏิบัติวิถีใหม่ (Y_{tot}) ตามแนวคิดของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (frequency: f) และร้อยละ (percentage : %) มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Definition: S.D.) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient correlation)

⁹⁸ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุโข, การเลือกใช้สถิติที่ เหมาะสมสำหรับการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), 70.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เรื่อง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนมีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 คนต่อโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 246 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทั้ง 86 โรงเรียน รวม 172 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70 นำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และครูของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลจำนวน 172 คน การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงาน โดยแจกแจงความถี่ (frequencies) และหาค่าร้อยละ (%) ปรากฏดังตาราง

ตารางที่ 4 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=172)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	44	17.90
หญิง	128	52.10
รวม	172	70.00
2. อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	26	10.58
30 – 39 ปี	67	27.27
40 – 49 ปี	64	26.05
มากกว่า 50 ปี	15	6.10
รวม	172	70.00
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	67	27.27
ปริญญาโท	93	37.85
ปริญญาเอก	12	4.88
รวม	172	70.00
4. ตำแหน่งปัจจุบัน		
ผู้อำนวยการโรงเรียน/รักษาการใน ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน	86	35.00
ครู	86	35.00
รวม	172	70.00
5. ประสบการณ์ทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	40	16.28
6 –10 ปี	64	26.05
11 –20 ปี	48	19.53
มากกว่า 20 ปี	20	8.14
รวม	172	70.00

จากตารางที่ 4 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 172 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 52.10 และเพศชาย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 17.90 ผู้ตอบแบบสอบถาม อายุระหว่าง 30-39 ปี มีมากที่สุด จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 40 – 49 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 26.05 ลำดับสาม คือ อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็น ร้อยละ 10.58 และลำดับสุดท้าย คือ อายุมากกว่า 50 ปี มีน้อยที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.10 ระดับการศึกษา พบว่า ปริญญาโท มีมากที่สุด จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 37.85 รองลงมา คือ ปริญญาตรี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 และลำดับสุดท้าย ปริญญาเอก มีน้อยที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.88 สำหรับตำแหน่งปัจจุบันพบในลักษณะเดียวกัน คือ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และครู มีจำนวนเท่ากัน อย่างละ 86 คน ลำดับแรกและลำดับสอง คิดเป็นร้อยละ 35.00 ส่วนประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี มีมากที่สุด จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 26.05 รองลงมา คือ ประสบการณ์ทำงาน 11-20 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 19.53 ลำดับสาม คือ ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 16.28 และลำดับสุดท้าย คือ ประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 20 ปี มีน้อยที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.14

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

การวิเคราะห์ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 1 การเป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ ระดับใด ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ห้ขมิ้มเลขคณิต (arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ทั้งในภาพรวมและจำแนกรายด้านของการเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 86 โรงเรียน แล้วนำไปเปรียบเทียบตามเกณฑ์ ตามแนวคิดของเบสต์ (Best) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวม (X_{tot})

(n=86)

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ความเชี่ยวชาญของบุคคล (X_1)	4.43	0.57	มาก
2. แบบแผนทางความคิด (X_2)	4.47	0.59	มาก
3. วิสัยทัศน์ร่วม (X_3)	4.46	0.53	มาก
4. การเรียนรู้ของทีม (X_4)	4.49	0.56	มาก
5. การคิดเชิงระบบ (X_5)	4.45	0.58	มาก
รวม	4.46	0.51	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การเรียนรู้ของทีม ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.56) รองลงมา คือ แบบแผนทางความคิด ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.59) วิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.53) การคิดเชิงระบบ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.58) และลำดับสุดท้าย คือ ความเชี่ยวชาญของบุคคล ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.53 - 0.59 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

เพื่อตอบคำถามของการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) ของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นรายชื่อผลการวิเคราะห์ดังรายละเอียดตามตารางที่ 6-10

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล (X_1)

(n=86)

ความเชี่ยวชาญของบุคคล (X_1)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อความก้าวหน้า และก้าวทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง	4.42	0.68	มาก
2. ผู้บริหารสร้างสรรค์วิสัยทัศน์ของตนเองให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน	4.35	0.58	มาก
3. ผู้บริหารมีพลังแห่งความมุ่งมั่นที่จะสร้างวิสัยทัศน์ของตนเองให้เป็นจริง	4.44	0.61	มาก
4. ผู้บริหารมีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อก้าวไปสู่จุดหมายและความสำเร็จที่กำหนดไว้	4.46	0.71	มาก
5. ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลใหม่กับเพื่อนครูเพื่อใช้ในการบริหารจัดการองค์กร	4.45	0.63	มาก
6. ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญในสายวิชาชีพของตนเอง	4.39	0.74	มาก
7. ผู้บริหารรับฟังแนวคิดจากเพื่อนร่วมงานและรับทราบข้อมูลจากการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กร	4.48	0.69	มาก
รวม (X_1)	4.43	0.57	มาก

จากตารางที่ 6 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D.= 0.57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารรับฟังแนวคิดจากเพื่อนร่วมงานและรับทราบข้อมูลจากการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กร ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.69) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อก้าวไปสู่จุดหมายและความสำเร็จที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.71) ผู้บริหารมีการ

แลกเปลี่ยนข้อมูลใหม่กับเพื่อนครูเพื่อใช้ในการบริหารจัดการองค์กร ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.63) ผู้บริหารมีพลังแห่งความมุ่งมั่นที่จะสร้างวิสัยทัศน์ของตนเองให้เป็นจริง ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.61) ผู้บริหารเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อความก้าวหน้า และก้าวทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.68) ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญในสายวิชาชีพของตนเอง ($\bar{X} = 4.39$, S.D.= 0.74) และลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสร้างสรรค์วิสัยทัศน์ของตนเองให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 0.58) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.58 - 0.74 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 7 คำสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแบบแผนทางความคิด (X_2)

(n=86)

แบบแผนทางความคิด (X_2)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารได้นำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์แล้วหาทางเลือกที่ดีกว่าเพื่อพัฒนาการทำงาน	4.46	0.66	มาก
2. ผู้บริหารมีการฝึกทักษะการคิดและทักษะการตั้งประเด็นคำถามให้เกิดรูปแบบวิธีการคิดใหม่ ๆ	4.37	0.72	มาก
3. ผู้บริหารตระหนักว่าการมีทัศนคติและท่าทีที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงาน	4.48	0.69	มาก
4. ผู้บริหารมีการคิดเสมอว่า ปัญหาในการทำงานมิใช่อุปสรรค แต่เป็นโอกาสในการพัฒนา	4.52	0.65	มากที่สุด
5. ผู้บริหารสามารถปรับแนวคิด วิธีการปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง สพฐ. สพป. และโรงเรียน	4.42	0.66	มาก
6. ผู้บริหารพร้อมรับข้อมูลใหม่ ๆ และแสวงหาประสบการณ์ใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาวิธีการคิดสร้างสรรค์ของตน	4.58	0.62	มากที่สุด
รวม (X_2)	4.47	0.59	มาก

จากตารางที่ 7 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแบบแผนทางความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D.= 0.59) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารพร้อมรับข้อมูลใหม่ ๆ และแสวงหาประสบการณ์ใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาวิธีการคิดสร้างสรรค์ของตน ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= 0.62) และผู้บริหารมีการคิดเสมอว่า ปัญหาในการทำงานมิใช่อุปสรรค แต่เป็นโอกาสในการพัฒนา ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.65) อยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารตระหนักว่าการมีทัศนคติและทำที่ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.69) รองลงมา คือ ผู้บริหารได้นำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์แล้วหาทางเลือกที่ดีกว่าเพื่อพัฒนาการทำงาน ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.66) ผู้บริหารสามารถปรับแนวคิดวิธีการปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง สพฐ. สพป. และโรงเรียน ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.66) และลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารมีการฝึกทักษะการคิดและทักษะการตั้งประเด็นคำถามให้เกิดรูปแบบวิธีการคิดใหม่ ๆ ($\bar{X} = 4.37$, S.D.=0.72) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.62 - 0.72 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านวิสัยทัศน์ร่วม (X_3)

(n=86)

วิสัยทัศน์ร่วม (X_3)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษามีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	4.49	0.58	มาก
2. สถานศึกษาระดมความคิดเห็นร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	4.47	0.70	มาก
3. สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ผู้บริหารนำประเด็นความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4.48	0.65	มาก
4. สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่วิสัยทัศน์ เพื่อสร้างความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติงานได้ถูกต้อง	4.40	0.55	มาก

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านวิสัยทัศน์ร่วม (X_3) (ต่อ)

(n=86)

วิสัยทัศน์ร่วม (X_3)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5. วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาถูกนำไปสู่การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แผนงาน โครงการและกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา	4.41	0.57	มาก
6. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นการสร้างความผูกพันและการประสานพลังของทุกคนไปสู่เป้าหมายเดียวกัน	4.42	0.61	มาก
7. ผู้บริหารมีความตระหนักดีว่า อนาคตและความสำเร็จของสถานศึกษาเป็นหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันของทุกคน	4.51	0.58	มากที่สุด
รวม (X_3)	4.46	0.53	มาก

จากตารางที่ 8 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านวิสัยทัศน์ร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.53) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ผู้บริหารมีความตระหนักดีว่า อนาคตและความสำเร็จของสถานศึกษาเป็นหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันของทุกคน ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.58) อยู่ในระดับมาก จำนวน 6 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.58) รองลงมา คือ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ผู้บริหารนำประเด็นความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.65) สถานศึกษาระดมความคิดเห็นร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D.= 0.70) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นการสร้างความผูกพันและการประสานพลังของทุกคนไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.61) วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาถูกนำไปสู่การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แผนงาน โครงการและกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.57) และลำดับสุดท้าย คือ สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่วิสัยทัศน์ เพื่อสร้างความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติงานได้ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.55) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

อยู่ระหว่าง 0.55 - 0.70 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการเรียนรู้ของทีม (X_4)

(n=86)

การเรียนรู้ของทีม (X_4)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารได้มีการประชุมครูและบุคลากรก่อนลงมือปฏิบัติงาน	4.53	0.65	มากที่สุด
2. ผู้บริหารมีการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ ความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน และยอมรับเหตุผลของกันและกัน	4.51	0.62	มากที่สุด
3. สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ผู้บริหารได้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกัน	4.57	0.59	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีบรรยากาศการประชุมที่กระตุ้นให้ท่านมีการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน	4.44	0.63	มาก
5. ผู้บริหารและครูร่วมกันระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการพัฒนางาน	4.48	0.60	มาก
6. ผู้บริหารได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานหรือโครงการต่าง ๆ ด้วย รูปแบบการทำงานเป็นทีมและมีโครงสร้างทีมงานที่ชัดเจน	4.44	0.69	มาก
7. ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่	4.42	0.68	มาก
8. ผู้บริหารไว้วางใจในความสามารถของทีมงาน สามารถมอบหมายงานสำคัญให้รับผิดชอบได้	4.50	0.61	มากที่สุด
รวม (X_4)	4.49	0.56	มาก

จากตารางที่ 9 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการเรียนรู้ของทีม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ผู้บริหารได้ตัดสินใจ

แก้ปัญหในการปฏิบัติงานร่วมกัน ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.59) รองลงมา คือ ผู้บริหารได้มีการประชุมครูและบุคลากรก่อนลงมือปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.65) ผู้บริหารมีการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ ความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน และยอมรับเหตุผลของกันและกัน ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.62) และผู้บริหารไว้วางใจในความสามารถของทีมงาน สามารถมอบหมายงานสำคัญให้รับผิดชอบได้ ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.61) อยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารและครูร่วมกันระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการพัฒนางาน ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.60) รองลงมา คือ สถานศึกษามีบรรยากาศการประชุมที่กระตุ้นให้ท่านมีการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.63) ผู้บริหารได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานหรือโครงการต่าง ๆ ด้วย รูปแบบการทำงานเป็นทีมและมีโครงสร้างทีมงานที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.69) และลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงานเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.68) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.59 - 0.69 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการคิดเชิงระบบ (X_5)

(n=86)

การคิดเชิงระบบ (X_5)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารมีความตระหนักว่างานทุกฝายนั้น มีความเชื่อมโยงกันในการปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษา	4.54	0.58	มากที่สุด
2. ผู้บริหารคำนึงถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่ตามมา ก่อนที่จะตัดสินใจกระทำการใด ๆ ลงไป	4.53	0.65	มากที่สุด
3. ผู้บริหารปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอน จัดลำดับความสำคัญอย่างเป็นระบบ	4.36	0.72	มาก
4. ผู้บริหารมีการคิดอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาโดยรวมไม่แยกส่วนพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง	4.44	0.65	มาก
5. ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหในการทำงาน โดยเชื่อมโยงเหตุผลออกมาได้อย่างชัดเจน	4.39	0.71	มาก

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการคิดเชิงระบบ (X_5) (ต่อ)

(n=86)

การคิดเชิงระบบ (X_5)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6. ผู้บริหารสามารถพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม และนำประสบการณ์ที่ได้รับมาเชื่อมโยงในการทำงาน	4.44	0.63	มาก
7. ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ	4.48	0.62	มาก
รวม (X_5)	4.45	0.58	มาก

จากตารางที่ 10 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านการคิดเชิงระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.58) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีความตระหนักรู้ว่างานทุกฝ่ายนั้น มีความเชื่อมโยงกันในการปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.58) และผู้บริหารคำนึงถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่ตามมา ก่อนที่จะตัดสินใจกระทำการใด ๆ ลงไป ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.65) อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.62) รองลงมา คือ ผู้บริหารสามารถพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม และนำประสบการณ์ที่ได้รับมาเชื่อมโยงในการทำงาน ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.63) ผู้บริหารมีการคิดอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาโดยรวมไม่แยกส่วนพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.65) ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาในการทำงาน โดยเชื่อมโยงเหตุผลออกมาได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.39$, S.D.= 0.71) และลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอน จัดลำดับความสำคัญอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.72) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.58 - 0.72 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวปฏิบัติวิธีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

การวิเคราะห์ระดับแนวปฏิบัติวิธีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 2 แนวปฏิบัติวิธีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ระดับใด ผู้วิจัยวิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของ แนวปฏิบัติวิธีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ทั้งในภาพรวมและจำแนกรายด้านของแนวปฏิบัติวิธีใหม่ของโรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนที่ ตอบแบบสอบถาม จำนวน 86 โรงเรียน แล้วนำไปเปรียบเทียบตามเกณฑ์ ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิธีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวม (Y_{tot})

(n=86)

แนวปฏิบัติวิธีใหม่	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร (Y_1)	4.58	0.47	มากที่สุด
2. แนวปฏิบัติสำหรับครู (Y_2)	4.60	0.43	มากที่สุด
3. แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน (Y_3)	4.49	0.44	มาก
4. แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง (Y_4)	4.44	0.52	มาก
5. แนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด (Y_5)	4.49	0.49	มาก
6. แนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (Y_6)	4.65	0.47	มากที่สุด
รวม	4.54	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 พบว่า แนวปฏิบัติวิธีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.54$, S.D.= 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยเลขคณิตจาก มากไปหาน้อย ดังนี้ แนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}= 4.65$, S.D.= 0.47) รองลงมา คือ แนวปฏิบัติ สำหรับครู ($\bar{X}= 4.60$, S.D.= 0.43) และแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร ($\bar{X}= 4.58$, S.D.= 0.47) อยู่ใน

ระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน (\bar{X} = 4.49, S.D.= 0.44) รองลงมา คือ แนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด (\bar{X} = 4.49, S.D.= 0.49) และลำดับสุดท้าย คือ แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง (\bar{X} = 4.44, S.D.= 0.52) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.43 – 0.52 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

เพื่อตอบคำถามของการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) ของแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นรายชื่อ ผลการวิเคราะห์ดังรายละเอียดตามตารางที่ 12-17

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร (Y_1)

(n=86)

แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร (Y_1)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในสถานศึกษา	4.69	0.52	มากที่สุด
2. ผู้บริหารจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ดำเนินการควบคุมดูแลและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างเคร่งครัด และต่อเนื่องทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน	4.59	0.56	มากที่สุด
3. ผู้บริหารมีการทบทวน ปรับปรุง ซ่อมปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุของสถานศึกษาในภาวะที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อ	4.49	0.59	มาก
4. ผู้บริหารสื่อสารประชาสัมพันธ์ การป้องกันโรคโควิด 19 เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ แนวปฏิบัติ และการจัดการเรียนการสอน ผ่านช่องทางสื่อที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ	4.65	0.52	มากที่สุด
5. ผู้บริหารสื่อสารทำความเข้าใจเพื่อลดการรังเกียจและลดการตีตราทางสังคมกับผู้ติดเชื้อโควิด 19	4.48	0.63	มาก
6. ผู้บริหารมีมาตรการคัดกรองสุขภาพทุกคน บริเวณจุดแรกเข้าไปในสถานศึกษา	4.53	0.63	มากที่สุด

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร (Y_1) (ต่อ)

(n=86)

แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร (Y_1)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7. ผู้บริหารจัดให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมตามบริบทได้อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	4.55	0.57	มากที่สุด
8. ผู้บริหารมีมาตรการให้นักเรียนได้รับอาหารกลางวันและอาหารเสริมนมตามสิทธิที่ควรได้รับ กรณีนักเรียนเป็นผู้อยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกักตัว	4.62	0.53	มากที่สุด
9. ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง	4.60	0.56	มากที่สุด
รวม (Y_1)	4.58	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 12 แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 7 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.69$, S.D.= 0.52) รองลงมา คือ ผู้บริหารสื่อสารประชาสัมพันธ์ การป้องกันโรคโควิด 19 เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ แนวปฏิบัติ และการจัดการเรียนการสอน ผ่านช่องทางสื่อที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.65$, S.D.= 0.52) ผู้บริหารมีมาตรการให้นักเรียนได้รับอาหารกลางวันและอาหารเสริมนมตามสิทธิที่ควรได้รับ กรณีนักเรียนเป็นผู้อยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกักตัว ($\bar{X} = 4.62$, S.D.= 0.53) ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.56) ผู้บริหารจัดตั้งคณะทำงานดำเนิน การควบคุมดูแลและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างเคร่งครัด และต่อเนื่องทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.59$, S.D.= 0.56) ผู้บริหารจัดให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมตามบริบทได้อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.57) และผู้บริหารมีมาตรการคัดกรองสุขภาพทุกคน บริเวณ

จุดแรกเข้าไปในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.63) อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีการทบทวน ปรับปรุง ซ่อมปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุของสถานศึกษาในภาวะที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อ ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.59) และผู้บริหารสื่อสารทำความเข้าใจเพื่อลดการรังเกียจและลดการตีตราทางสังคมกับผู้ติดเชื้อโควิด 19 ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.63) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.52 – 0.63 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติสำหรับครู (Y₂)

(n=86)

แนวปฏิบัติสำหรับครู (Y ₂)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ครูติดตามข้อมูลข่าวสารการแพร่กระจายของเชื้อโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ.	4.62	0.50	มากที่สุด
2. ครูมีการสังเกตอาการป่วยของตนเอง เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง หยุดปฏิบัติงาน และไปพบแพทย์ทันที	4.66	0.50	มากที่สุด
3. ครูแจ้งผู้ปกครองและนักเรียนให้นำของใช้ส่วนตัวและอุปกรณ์ป้องกันมาใช้ของตนเอง	4.67	0.48	มากที่สุด
4. ครูสื่อสารความรู้คำแนะนำหรือจัดหาสื่อประชาสัมพันธ์ในการป้องกันและลดความเสี่ยงจากการแพร่กระจายโรคโควิด 19 ให้นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	4.55	0.62	มากที่สุด
5. ครูมีการทำความสะอาดสื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์ใช้ร่วมที่เป็นจุดสัมผัสเสี่ยง ทุกครั้งหลังใช้งาน	4.54	0.58	มากที่สุด
6. ครูมีการควบคุมดูแลการจัดที่นั่งภายในสถานที่ในโรงเรียนตามหลักการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร	4.53	0.56	มากที่สุด
7. ครูตรวจสอบ กำกับ ติดตามการมาเรียนของนักเรียนขาดเรียน ถูกกักตัว หรืออยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19 และรายงานต่อผู้บริหาร	4.63	0.48	มากที่สุด
8. ครูคัดกรองสุขภาพทุกคนที่เข้ามาในสถานศึกษาตามขั้นตอน	4.65	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 13 คำสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนว
ปฏิบัติสำหรับครู (Y₂) (ต่อ)

(n=86)

แนวปฏิบัติสำหรับครู (Y ₂)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
9. ครูมีการสังเกตกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรม หรือนักเรียนที่ไม่ร่วมมือปฏิบัติตามมาตรการที่ครูกำหนดเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ	4.63	0.53	มากที่สุด
10. ครูสื่อสารความรู้เกี่ยวกับความเครียด กระบวนการจัดการความเครียดให้แก่นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา	4.55	0.55	มากที่สุด
รวม (Y ₂)	4.60	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติสำหรับครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.60$, S.D.= 0.43) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดย
เรียงคำสัมภาษณ์เชิงคุณภาพจากมากไปน้อย ดังนี้ ครูแจ้งผู้ปกครองและนักเรียนให้นำของใช้ส่วนตัวและ
อุปกรณ์ป้องกันมาใช้ของตนเอง ($\bar{X} = 4.67$, S.D.= 0.48) รองลงมา คือ ครูมีการสังเกตอาการป่วย
ของตนเอง เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง หยุดปฏิบัติงาน และไปพบแพทย์ทันที
($\bar{X} = 4.66$, S.D.= 0.50) ครูคัดกรองสุขภาพทุกคนที่เข้ามาในสถานศึกษาตามขั้นตอน ($\bar{X} = 4.65$,
S.D.= 0.50) ครูตรวจสอบ กำกับ ติดตามการมาเรียนของนักเรียนขาดเรียน ถูกกักตัว หรืออยู่ในกลุ่ม
เสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด 19 และรายงานต่อผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.63$, S.D.= 0.48) ครูมีการสังเกตกลุ่ม
นักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรม หรือนักเรียนที่ไม่ร่วมมือปฏิบัติตามมาตรการที่ครูกำหนดเพื่อให้ได้รับ
การช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.63$, S.D.= 0.53) ครูติดตามข้อมูลข่าวสารการ
แพร่กระจายของเชื้อโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ. ($\bar{X} = 4.62$, S.D.= 0.50)
ครูสื่อสารความรู้เกี่ยวกับความเครียด กระบวนการจัดการความเครียดให้แก่นักเรียนและบุคลากร
ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.55) ครูสื่อสารความรู้คำแนะนำหรือจัดหาสื่อประชาสัมพันธ์ใน
การป้องกันและลดความเสี่ยงจากการแพร่กระจายโรคโควิด 19 ให้นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.62) ครูมีการทำความสะอาดสื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์ใช้ร่วมที่เป็นจุด
สัมผัสเสี่ยง ทุกครั้งหลังใช้งาน ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.58) และลำดับสุดท้าย คือ ครูมีการควบคุมดูแล

การจัดที่นั่งภายในสถานที่ในโรงเรียน ตามหลักการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.56) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.48 – 0.62 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน (Y_3)

(n=86)

แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน (Y_3)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. นักเรียนติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ.	4.37	0.62	มาก
2. นักเรียนมีการสังเกตอาการป่วยของตนเอง เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่งแจ้งครูหรือผู้ปกครองทันที	4.52	0.55	มากที่สุด
3. นักเรียนมีและใช้ของใช้ส่วนตัว ไม่ใช้ร่วมกับผู้อื่น และทำความสะอาดหรือเก็บให้เรียบร้อย ทุกครั้งหลังใช้งาน	4.47	0.58	มาก
4. นักเรียนปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด ได้แก่ ล้างมือบ่อยๆ สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย และเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล หลีกเลี่ยงการไปในสถานที่ที่แออัดหรือแหล่งชุมชน	4.53	0.51	มากที่สุด
5. นักเรียนมีการดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ด้วยการกินอาหารปรุงสุก ร้อน สะอาด อาหารครบ 5 หมู่ และผัก ผลไม้ ออกกำลังกาย และนอนหลับให้เพียงพอ	4.45	0.61	มาก
6. นักเรียนที่ป่วยหรือกักตัวมีการติดตามความคืบหน้าการเรียนอย่างสม่ำเสมอจากครูผู้รับผิดชอบหรือครูประจำชั้น	4.52	0.55	มากที่สุด
7. นักเรียนหลีกเลี่ยงการล้อเลียนความผิดปกติหรืออาการไม่สบายของเพื่อน	4.56	0.55	มากที่สุด
รวม (Y_3)	4.49	0.44	มาก

จากตารางที่ 14 แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.44) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ นักเรียนหลีกเลี่ยงการล้อเลียนความผิดปกติหรืออาการไม่สบายของเพื่อน ($\bar{X} = 4.56$, S.D.= 0.55) รองลงมา คือ นักเรียนปฏิบัติตามมาตรการ การป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด ได้แก่ ล้างมือบ่อยๆ สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย และเว้น ระยะห่างระหว่างบุคคล หลีกเลี่ยงการไปในสถานที่แออัดหรือแหล่งชุมชน ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.51) นักเรียนมีการสังเกตอาการป่วยของตนเอง เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่งแจ้งครูหรือ ผู้ปกครองทันที ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.55) และนักเรียนที่ป่วยหรือกักตัวมีการติดตามความคืบหน้า การเรียนอย่างสม่ำเสมอจากครูผู้รับผิดชอบหรือครูประจำชั้น ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.55) อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ นักเรียนมีและใช้ของใช้ส่วนตัว ไม่ใช้ ร่วมกับผู้อื่น และทำความสะอาดหรือเก็บให้เรียบร้อย ทุกครั้งหลังใช้งาน ($\bar{X} = 4.47$, S.D.= 0.58) รองลงมา คือ นักเรียนมีการดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ด้วยการกินอาหารปรุงสุก ร้อน สะอาด อาหาร ครบ 5 หมู่ และผัก ผลไม้ ออกกำลังกาย และนอนหลับให้เพียงพอ ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.61) และ ลำดับสุดท้าย คือ นักเรียนติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จาก แหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ. ($\bar{X} = 4.37$, S.D.= 0.62) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.51 – 0.62 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนว ปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง (Y_4)

(n=86)

แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง (Y_4)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ผู้ปกครองติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ.	4.44	0.57	มาก
2. ผู้ปกครองมีการสังเกตอาการป่วยของบุตรหลาน เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง พาไปพบแพทย์ทันที	4.51	0.52	มากที่สุด

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนว
ปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง (Y_4) (ต่อ)

(n=86)

แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง (Y_4)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. ผู้ปกครองจัดหาของใช้ส่วนตัวให้บุตรหลานอย่างเพียงพอในแต่ละวัน ทำความสะอาดทุกวัน	4.48	0.56	มาก
4. ผู้ปกครองจัดหาอุปกรณ์ป้องกันโรคและการล้างมือ กำกับให้บุตรหลานปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันโรค อย่างเคร่งครัด	4.40	0.59	มาก
5. ผู้ปกครองหลีกเลี่ยงการพาบุตรหลานไปในสถานที่เสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19 สถานที่แออัดที่มีการรวมกันของคนจำนวนมาก	4.41	0.61	มาก
6. ผู้ปกครองมีการดูแลสุขภาพบุตรหลาน จัดเตรียมอาหารปรุงสุกใหม่ ส่งเสริมให้กินอาหารร้อน สะอาด อาหารครบ 5 หมู่ และผักผลไม้ 5 สี	4.47	0.61	มาก
7. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับครูในการดูแลจัดการเรียนการสอนทางไกลหรือออนไลน์แก่นักเรียน	4.38	0.63	มาก
รวม (Y_4)	4.44	0.52	มาก

จากตารางที่ 15 แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด
จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ผู้ปกครองมีการสังเกตอาการป่วยของบุตรหลาน เมื่อมีอาการทางเดินหายใจ
อย่างใดอย่างหนึ่ง พาไปพบแพทย์ทันที ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.52) อยู่ในระดับมาก จำนวน 6 ข้อ โดย
เรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้ปกครองจัดหาของใช้ส่วนตัวให้บุตรหลานอย่างเพียงพอในแต่ละ
วัน ทำความสะอาดทุกวัน ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.56) รองลงมา คือ ผู้ปกครองมีการดูแลสุขภาพ
บุตรหลาน จัดเตรียมอาหารปรุงสุกใหม่ ส่งเสริมให้กินอาหารร้อน สะอาด อาหารครบ 5 หมู่ และผัก
ผลไม้ 5 สี ($\bar{X} = 4.47$, S.D.= 0.61) ผู้ปกครองติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่
ระบาดของโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ. ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.57) ผู้ปกครอง
หลีกเลี่ยงการพาบุตรหลานไปในสถานที่เสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19 สถานที่แออัดที่มีการรวมกันของคน

จำนวนมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.61) ผู้ปกครองจัดหาอุปกรณ์ป้องกันโรคและการล้างมือ กำกับให้บุตรหลานปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันโรค อย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.59) และลำดับสุดท้ายคือ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับครูในการดูแลจัดการเรียนการสอนทางไกลหรือออนไลน์แก่นักเรียน ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.63) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.52 – 0.63 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 16 คำสัมภาษณ์เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด (Y_5)

(n=86)

แนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด (Y_5)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. แม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาดติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ.	4.55	0.54	มากที่สุด
2. แม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด มีการสังเกตอาการป่วยของตนเอง เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง หยุดปฏิบัติงาน และไปพบแพทย์ทันที	4.57	0.55	มากที่สุด
3. แม่ครัว และผู้จำหน่ายล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่และน้ำ ก่อน - หลังปรุงและประกอบอาหาร ขณะจำหน่ายอาหาร หลังสัมผัสสิ่งสกปรกเมื่อจับเหรียญหรือธนบัตร	4.48	0.58	มาก
4. แม่ครัว และผู้จำหน่ายอาหาร สวมหมวกคลุมผม ผ้ากันเปื้อน ถุงมือ สวมหน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัย และปฏิบัติตามสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ถูกต้อง ในขณะที่ปฏิบัติงาน	4.58	0.53	มากที่สุด
5. แม่ครัว และผู้จำหน่ายอาหาร มีการปกปิดอาหารด้วยวัสดุอุปกรณ์ที่มีมาตรฐาน ใส่ถุงมือและใช้ที่คีบหยิบจับอาหารทุกครั้ง	4.36	0.71	มาก
6. ผู้จำหน่ายอาหารมีการจัดเตรียมกระดาษสำหรับสั่งรายการอาหาร หรือช่องทางสื่อสารอื่น ๆ เพื่อลดการพูดคุยและสัมผัส	4.45	0.60	มาก
7. ผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด ใส่อุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย สวมถุงมือยาง ผ้ากันเปื้อนรองเท้า พื้นยางหุ้มแข้งในขณะที่ปฏิบัติงานทุกครั้ง	4.43	0.59	มาก
รวม (Y_5)	4.49	0.49	มาก

จากตารางที่ 16 แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และ ผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.49) และเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อคำถามพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไป น้อย ดังนี้ แม่ครัว และผู้จำหน่ายอาหาร สวมหมวกคลุมผม ผ่ากันเปื้อน ถุงมือ สวมหน้ากากผ้า หรือ หน้ากากอนามัย และปฏิบัติตนตามสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ถูกต้อง ในขณะที่ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= 0.53) รองลงมา คือ แม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด มีการสังเกต อาการป่วยของตนเอง เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง หยุดปฏิบัติงาน และไปพบแพทย์ ทันที ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.55) และแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาดติดตาม ข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ. ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.54) อยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ แม่ครัว และผู้จำหน่ายล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่และน้ำ ก่อน - หลังปรุงและประกอบอาหาร ขณะ จำหน่ายอาหาร หลังสัมผัสสิ่งสกปรกเมื่อจับเหรียญหรือธนบัตร ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.58) รองลงมา คือ ผู้จำหน่ายอาหารมีการจัดเตรียมกระดาษสำหรับสั่งรายการอาหาร หรือช่องทางสื่อสารอื่น ๆ เพื่อ ลดการพูดคุยและสัมผัส ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.60) ผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด ใส่อุปกรณ์ป้องกัน ตนเอง เช่น สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย สวมถุงมือยาง ผ่าแยกกันเปื้อนรองเท้าพื้นยางหุ้ม แข็งในขณะที่ปฏิบัติงานทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.43$, S.D.= 0.59) และลำดับสุดท้าย คือ แม่ครัว และผู้จำหน่าย อาหาร มีการปกปิดอาหารด้วยวัสดุอุปกรณ์ที่มีมาตรฐาน ใส่ถุงมือและใช้ที่คีบหยิบจับอาหารทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.71) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.53 - 0.71 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 17 คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนว
ปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (Y₆)

(n=86)

แนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (Y ₆)	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษามีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ หรือที่นั่ง ให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร ในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องประชุม ห้องพักรู โรงยิม โรงอาหาร ห้องสมุด เป็นต้น	4.62	0.56	มากที่สุด
2. สถานศึกษาจัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ให้อากาศถ่ายเทในห้องเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ	4.68	0.52	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์การเรียนทุกครั้ง และจุดสัมผัสเสี่ยง ก่อนและหลังใช้งาน	4.62	0.53	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการทำความสะอาดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ และบริเวณที่มีการใช้บริการร่วมกันทุกวัน	4.63	0.53	มากที่สุด
5. สถานศึกษาจัดให้มีเจลแอลกอฮอล์ใช้ทำความสะอาดมือสำหรับนักเรียนและครู ใช้ประจำทุกห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างเพียงพอ	4.70	0.48	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการจำกัดจำนวนผู้ใช้งาน หรือลดระยะเวลาทำกิจกรรมหรือเหลือเวลา ในการใช้ห้องต่าง ๆ หรือสถานที่ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา	4.69	0.51	มากที่สุด
7. สถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารเหมาะสมตามสถานการณ์ และบริบทพื้นที่หลีกเลี่ยงการรวมกลุ่ม จัดเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลในการแปรงฟัน และให้มีอุปกรณ์การแปรงฟันส่วนบุคคล	4.63	0.53	มากที่สุด
8. สถานศึกษาจัดห้องพยาบาลให้มีพื้นที่หรือห้องแยกอย่างชัดเจน ระหว่างนักเรียนป่วยจากอาการไข้หวัดกับนักเรียนป่วยจากสาเหตุอื่นๆ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค	4.61	0.59	มากที่สุด

ตารางที่ 17 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนว
ปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (Y₆) (ต่อ)

(n=86)

แนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (Y ₆)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
9. สถานศึกษามีการทำความสะอาดเครื่องนอน ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน และผ้ากันเปื้อนทุกวัน รวมถึงทำความสะอาดอุปกรณ์ของใช้ ของเล่น ตู้เก็บส่วนบุคคล และจุดสัมผัสเสี่ยงเป็นประจำทุกวัน ในห้องนอนเด็กเล็ก	4.64	0.54	มากที่สุด
10. กรณีที่มีรถรับส่งนักเรียน สถานศึกษามีมาตรการให้ทำความสะอาด รถรับส่งนักเรียน และบริเวณจุดสัมผัสเสี่ยง ก่อนและหลังให้บริการรับนักเรียนทุกครั้งในแต่ละรอบ มีการเปิดหน้าต่าง ประตู ระบายอากาศ ให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก	4.62	0.60	มากที่สุด
11. สถานศึกษามีการจัดพื้นที่เข้าแถว ให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล ลดระยะเวลาการจัดกิจกรรมหน้าเสาธง ทำความสะอาดของใช้หรือจุดสัมผัสเสี่ยงภายหลังการใช้งานทุกครั้ง เช่น เชือกที่ใช้ชักธงชาติ ไมโครโฟน เป็นต้น	4.67	0.52	มากที่สุด
รวม (Y ₆)	4.65	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 17 แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านแนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.65, S.D.= 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามพบว่า อยู่ในระดับมาก
ที่สุดทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษาจัดให้มีเจลแอลกอฮอล์ใช้ทำ
ความสะอาดมือสำหรับนักเรียนและครู ใช้ประจำทุกห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างเพียงพอ
(\bar{X} = 4.70, S.D.= 0.48) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจำกัดจำนวนผู้ใช้งาน หรือลดระยะเวลาทำ
กิจกรรมหรือเหลื่อมเวลา ในการใช้ห้องต่าง ๆ หรือสถานที่ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา (\bar{X} = 4.69,
S.D.= 0.51) สถานศึกษาจัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ให้อากาศถ่ายเท ในห้องเรียน และ
ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ (\bar{X} = 4.68, S.D.= 0.52) สถานศึกษามีการจัดพื้นที่เข้าแถว ให้มีการเว้น
ระยะห่างระหว่างบุคคล ลดระยะเวลาการจัดกิจกรรมหน้าเสาธง ทำความสะอาดของใช้หรือจุดสัมผัส

เสียงภายหลังการใช้งานทุกครั้ง เช่น เชือกที่ใช้ชักธงชาติ ไมโครโฟน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.67$, S.D.= 0.52) สถานศึกษามีการทำความสะอาดเครื่องนอน ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน และผ้ากันเปื้อนทุกวัน รวมถึงทำความสะอาดอุปกรณ์ของใช้ ของเล่น ตู้เก็บส่วนบุคคล และจุดสัมผัสเสียง เป็นประจำทุกวัน ในห้องนอนเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.64$, S.D.= 0.54) สถานศึกษามีการทำความสะอาดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ และบริเวณที่มีการใช้บริการร่วมกันทุกวัน ($\bar{X} = 4.63$, S.D.= 0.53) สถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหาร เหมาะสมตามสถานการณ์ และบริบทพื้นที่ หลีกเลี่ยงการรวมกลุ่ม จัดเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลในการแปรงฟัน และให้มีอุปกรณ์การแปรงฟันส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.63$, S.D.= 0.53) สถานศึกษามีการทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์การเรียน ทุกครั้ง และจุดสัมผัสเสียง ก่อนและหลังใช้งาน ($\bar{X} = 4.62$, S.D.= 0.53) สถานศึกษามีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ หรือที่นั่ง ให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร ในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ต่าง ๆ ห้องประชุม ห้องพักรู โรงยิม โรงอาหาร ห้องสมุด เป็นต้น ($\bar{X} = 4.62$, S.D.= 0.56) กรณีที่มีรถรับส่งนักเรียน สถานศึกษามีมาตรการให้ทำความสะอาด รถรับส่งนักเรียน และบริเวณจุดสัมผัสเสียง ก่อนและหลังให้บริการรับนักเรียนทุกครั้งในแต่ละรอบ มีการเปิดหน้าต่าง ประตู ระบายอากาศให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก ($\bar{X} = 4.62$, S.D.= 0.60) และลำดับสุดท้าย คือ สถานศึกษาจัดห้องพยาบาลให้มีพื้นที่หรือห้องแยกอย่างชัดเจน ระหว่างนักเรียนป่วยจากอาการไข้หวัดกับนักเรียนป่วย จากสาเหตุอื่น ๆ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค ($\bar{X} = 4.61$, S.D.= 0.59) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.48 – 0.60 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 18

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

(n=86)

แนวปฏิบัติวิถีใหม่	แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร (Y ₁)	แนวปฏิบัติสำหรับครู (Y ₂)	แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน (Y ₃)	แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง (Y ₄)	แนวปฏิบัติสำหรับ แม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด (Y ₅)	แนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (Y ₆)	แนวปฏิบัติวิถีใหม่ (Y _{tot})
การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้							
ความเชี่ยวชาญของบุคคล (X ₁)	.421**	.410**	.391**	.444**	.368**	.391**	.510**
แบบแผนทางความคิด (X ₂)	.466**	.381**	.408**	.402**	.305**	.379**	.492**
วิสัยทัศน์ร่วม (X ₃)	.406**	.389**	.424**	.277**	.244**	.335**	.432**
การเรียนรู้ของทีม (X ₄)	.489**	.389**	.430**	.326**	.228**	.379**	.468**
การคิดเชิงระบบ (X ₅)	.489**	.335**	.414**	.330**	.250**	.362**	.457**
การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (X _{tot})	.505**	.422**	.459**	.397**	.311**	.410**	.524**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 18 พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .524** ในลักษณะคล้อยตามกัน

เมื่อพิจารณา การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (X₁ – X₅) กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่รายด้าน (Y₁ – Y₆) พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่มีลักษณะคล้อยตามกัน โดยคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ การเรียนรู้ของทีม (X₄) กับแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร (Y₁) และการคิดเชิงระบบ (X₅) กับแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร (Y₁) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .489** รองลงมา คือ แบบแผนทางความคิด (X₂) กับแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร (Y₁) ส่วนคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ การเรียนรู้ของทีม (X₄) กับแนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด (Y₅) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .228**

เมื่อพิจารณาการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (X_{tot}) กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่รายด้าน ($Y_1 - Y_6$) พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่มีลักษณะคล้ายตามกัน โดยคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (X_{tot}) กับแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร (Y_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .505**

เมื่อพิจารณาแนวปฏิบัติวิถีใหม่ (Y_{tot}) กับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้รายด้าน ($X_1 - X_5$) พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่มีลักษณะคล้ายตามกัน โดยคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ แนวปฏิบัติวิถีใหม่ (Y_{tot}) กับความเชี่ยวชาญของบุคคล (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .510**

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 123 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 246 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ครบทั้ง 86 โรงเรียน รวม 172 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การเรียนรู้ของทีม แบบแผนทางความคิด วิสัยทัศน์ร่วม การคิดเชิงระบบ และความเชี่ยวชาญของบุคคล

2. แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ใน

ระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ แนวปฏิบัติด้าน อนามัยสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ แนวปฏิบัติสำหรับครู และแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน รองลงมา คือ แนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด และแนวปฏิบัติ สำหรับผู้ปกครอง

3. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับปานกลางและลักษณะคล้ายตามกัน

เมื่อพิจารณา การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้รายด้านกับแนวปฏิบัติวิถีใหม่รายด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่มีลักษณะคล้ายตามกัน โดยคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ การเรียนรู้ของทีมกับแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร และการคิดเชิงระบบกับแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร รองลงมา คือ แบบแผนทางความคิดกับแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร ส่วนคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ การเรียนรู้ของทีมกับแนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด

เมื่อพิจารณาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่รายด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่มีลักษณะคล้ายตามกัน โดยคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร

เมื่อพิจารณาแนวปฏิบัติวิถีใหม่กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้รายด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่มีลักษณะคล้ายตามกันโดยคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ แนวปฏิบัติวิถีใหม่กับความเชี่ยวชาญของบุคคล

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้นสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เป็นองค์กรที่มีการพัฒนาขีดความสามารถในการ

เรียนรู้ปรับตัวเป็นองค์การที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะในระดับบุคคล กลุ่มงาน แม้กระทั่งระดับโรงเรียน ซึ่งการเรียนรู้นั้นมีวิธีการที่หลากหลาย มีการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบ โดยตระหนักถึงวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เป็นหลักผ่านการกำหนดแผนกลยุทธ์หรือแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้และนำความรู้มาใช้หรือสร้างสรรค์วิธีการในการปฏิบัติงาน มีการมอบหมายงานและให้อำนาจในการตัดสินใจตามบทบาทหน้าที่ของบุคลากร อีกทั้งผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เสนอข้อคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนที่ผ่านการพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยมีการจัดเก็บความรู้ที่ได้รับอย่างเป็นระบบ สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้ โดยปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของงาน อีกทั้งมีการเผยแพร่ความรู้โดยการนำเสนอที่หลากหลาย รวมถึงมีการสนับสนุนด้านงบประมาณและมีบุคลากรผู้ดูแลรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

เมื่อพิจารณาการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานลดจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเรียนรู้ของทีม รองลงมา คือ ด้านแบบแผนทางความคิด ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการคิดเชิงระบบ และลำดับสุดท้าย คือ ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการเรียนรู้ของทีม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการประชุมบุคลากรก่อนลงมือปฏิบัติงาน มีการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ ความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน และยอมรับเหตุผลของกันและกัน ไว้วางใจในความสามารถของทีมงาน สามารถมอบหมายงานสำคัญให้รับผิดชอบได้ และมีการกันระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการพัฒนางาน

1.2 แบบแผนทางความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารพร้อมรับข้อมูลใหม่ๆ และแสวงหาประสบการณ์ใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาวิธีการคิดสร้างสรรค์ของ มีการคิดเสมอว่า ปัญหาในการทำงานมีโซ่อุปสรรค แต่เป็นโอกาสในการพัฒนา มีการตระหนักว่าการมีทัศนคติและท่าทีที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงาน มีการนำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์แล้วหาทางเลือกที่ดีกว่าเพื่อพัฒนาการทำงาน และสามารถปรับแนวคิด วิธีการปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง สพฐ. สพป. และโรงเรียน

1.3 ด้านวิสัยทัศน์ร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีความตระหนักดีว่า อนาคตและความสำเร็จของสถานศึกษาเป็นหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันของทุกคน

มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา นำประเด็นความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน มีการระดมความคิดเห็นร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นการสร้างความผูกพัน และการประสานพลังของทุกคนไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

1.4 ด้านการคิดเชิงระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีความตระหนักว่างานทุกฝ่ายนั้น มีความเชื่อมโยงกันในการปฏิบัติภารกิจของค่านึงถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่ตามมา ก่อนที่จะตัดสินใจกระทำการใด ๆ ลงไป มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ สามารถพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม และนำประสบการณ์ที่ได้รับมาเชื่อมโยงในการทำงาน และมีการคิดอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาโดยรวม ไม่แยกส่วนพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง

1.5 ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีการรับฟังแนวคิดจากเพื่อนร่วมงานและรับทราบข้อมูลจากการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กร มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อก้าวไปสู่จุดหมายและความสำเร็จที่กำหนดไว้ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลใหม่กับเพื่อนครูเพื่อใช้ในการบริหารจัดการองค์กร มีพลังแห่งความมุ่งมั่นที่จะสร้างวิสัยทัศน์ของตนเองให้เป็นจริง เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเพื่อความก้าวหน้า และก้าวทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ ยังเป็นเพราะผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีการประชุมอบรมร่วมกันในการพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ก่อให้เกิดเป็นความรู้ความคิดร่วมกันภายในองค์กร เพื่อให้มีความรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ รวมถึงศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ และพร้อมที่จะก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลง และมีการจัดกิจกรรมให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา จัดให้มีการปรับเปลี่ยนองค์การ โดยจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บุคลากรในสถานศึกษามีการแสวงหาโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านการศึกษาอยู่เสมอ มีการนำความรู้ที่ได้รับจากการประชุมฝึกอบรมหรือการสัมมนาต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน จัดให้มีโครงการพัฒนาบุคลากรโดยการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ มีการติดตามแนวโน้มการพัฒนาทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการจัดตั้งเป็นทีมเรียนรู้เพื่อพิจารณาความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร รวมทั้งสภาพความเป็นไปภายใน

องค์การ เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนแนวความคิด และนำไปสู่ข้อกำหนดในการปรับปรุงองค์การให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษยามาศ ลิทธิพันธ์ ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ การเรียนรู้เป็นทีม ความรอบรู้แห่งตน และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของไพลิน บุญญา ได้ทำการศึกษา เรื่อง ลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการเรียนรู้ของทีม ด้านแบบแผนทางความคิด ด้านการคิดเชิงระบบ และด้านความรอบรู้ของบุคลากร ส่วนงานวิจัยของกฤษดา ชาญรบ ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่าความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ด้านการมีแบบแผนความคิด และด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของวีรภัทร รักชนบท ได้ทำการศึกษา เรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการเรียนรู้ของทีม ด้านการคิดเชิงระบบ ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล และด้านแบบแผนทางความคิด ส่วนงานวิจัยของรติกร พุฒิประภา ได้ทำการศึกษา เรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านลานแหลม (สรนุวัตรราษฎร์อุทิศ) พบว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านลานแหลม (สรนุวัตรราษฎร์อุทิศ) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การคิดอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้เป็นทีม วิสัยทัศน์ร่วมกัน ความเชี่ยวชาญของบุคคล และแบบแผนทางความคิด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ สุขเกษม ได้ทำการศึกษา เรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดบูรณาวาส

พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดบูรณาวาส โดยภาพรวมในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ความเชี่ยวชาญของบุคคล การคิดเชิงระบบ แบบแผนทางความคิด วิสัยทัศน์ร่วม และการเรียนรู้ของทีม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของแกดเนอร์ (Gardner) ได้ศึกษาเรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ภาคปฏิบัติในโรงเรียนของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า มีกลุ่มหนึ่งไม่ได้รับรู้ว่าการเรียนได้ให้การสนับสนุนในเรื่อง ความรอบรู้แห่งตน การเรียนรู้เป็นทีม หรือการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันในโรงเรียน แสดงให้เห็นว่า บุคลากรได้รับโอกาสในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ เช่น การสำรวจแบบแผนความคิด และมีมุมมองอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารในโรงเรียนนี้เป็นที่ชื่นชอบ ได้รับความเคารพ และการสนับสนุนโดยทั่ว ๆ ไป อย่างไรก็ดี เขาไม่สามารถที่จะสื่อสารวิสัยทัศน์เกี่ยวกับโรงเรียนของตนแก่บุคลากร เพื่อให้พวกเขาปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง เขาไม่ได้จัดให้มีโอกาส สำหรับบุคลากรที่จะเรียนรู้จากกันและกันอย่างมีอาชีพได้ระหว่างเวลาการประชุมตามปกติ แต่ใช้โอกาสเหล่านั้นเพียงแค่สื่อสารข้อมูลข่าวสารให้แก่บุคลากร ในขณะที่บุคลากรของโรงเรียนกลุ่มที่สอง รับรู้ว่าการเรียนของพวกเขาได้ให้การสนับสนุนในเรื่องการได้มาซึ่งความรอบรู้แห่งตน การเรียนรู้ของทีม และการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม บุคลากรโดยปกติมีการสำรวจแบบแผนความคิดอ่าน และในการ อภิปรายของพวกเขาสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองที่เป็นระบบ ผู้บริหารโรงเรียนนี้เป็นที่ชื่นชอบ ได้รับความเคารพ และการสนับสนุนจากบุคลากร

2. แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญในการปรับตัวตามแนวปฏิบัติวิถีใหม่ และปฏิบัติตามมาตรการการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างเคร่งครัด ในการรองรับสถานการณ์โรคโควิด 19 เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ปลอดภัย มีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคโควิด-19 และแนวปฏิบัติเพื่อการดูแล สุขภาพอนามัย ในการคุ้มครองนักเรียนตลอดจนบุคลากรต่าง ๆ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปฏิบัติงานในองค์กรให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย

เมื่อพิจารณาแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 รายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านแนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านแนวปฏิบัติสำหรับครู และด้านแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลข

คณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านแนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน รองลงมา คือ ด้านแนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด และด้านแนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านแนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาจัดให้มีเจลแอลกอฮอล์ใช้ทำความสะอาดมือสำหรับนักเรียนและครู ใช้ประจำทุกห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างเพียงพอ มีการจำกัดจำนวนผู้ใช้งาน หรือลดระยะเวลาทำกิจกรรมหรือเหลือเวลา ในการใช้ห้องต่าง ๆ หรือสถานที่ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา มีการจำกัดจำนวนผู้ใช้งาน หรือลดระยะเวลาทำกิจกรรมหรือเหลือเวลา ในการใช้ห้องต่าง ๆ หรือสถานที่ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ให้อากาศถ่ายเทในห้องเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ และมีการจัดพื้นที่เข้าแถว ให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล ลดระยะเวลาการจัดกิจกรรมหน้าเสาธง ทำความสะอาดของใช้หรือจุดสัมผัสเสี่ยงภัยหลังการใช้งานทุกครั้ง เช่น เชือกที่ใช้ชักธงชาติ ไมโครโฟน เป็นต้น

2.2 ด้านแนวปฏิบัติสำหรับครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูมีการแจ้งผู้ปกครองและนักเรียน ให้นำของใช้ส่วนตัว และอุปกรณ์ป้องกันมาใช้เป็นของตนเอง มีการสังเกตอาการป่วยของตนเอง เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง หยุดปฏิบัติงาน และไปพบแพทย์ทันที มีการคัดกรองสุขภาพทุกคนที่เข้ามาในสถานศึกษาตามขั้นตอน ตรวจสอบ กำกับ ติดตามการมาเรียนของนักเรียนขาดเรียน ถูกกักตัว หรืออยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19 และรายงานต่อผู้บริหาร มีการสังเกตกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรม หรือนักเรียนที่ไม่ร่วมมือปฏิบัติตามมาตรการที่ครูกำหนดเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ และติดตามข้อมูลข่าวสารการแพร่กระจายของเชื้อโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ.

2.3 ด้านแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีการประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในสถานศึกษา สื่อสารประชาสัมพันธ์การป้องกันโรคโควิด 19 เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ แนวปฏิบัติ และการจัดการเรียนการสอน ผ่านช่องทางสื่อที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ มีมาตรการให้นักเรียนได้รับอาหารกลางวันและอาหารเสริมตามสิทธิที่ควรได้รับ กรณีนักเรียนเป็นผู้อยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกักตัว มีการควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง และจัดตั้งคณะทำงานดำเนินการควบคุมดูแลและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างเคร่งครัด และต่อเนื่องทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

2.4 ด้านแนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนมีการหลีกเลี่ยงการล้อเลียนความผิดปกติหรืออาการไม่สบายของเพื่อน ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการโรคอย่างเคร่งครัด ได้แก่ ล้างมือบ่อยๆ สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย และเว้น

ระยะห่างระหว่างบุคคล หลีกเลี่ยงการไปในสถานที่ที่แออัดหรือแหล่งชุมชน มีการสังเกตอาการป่วยของตนเอง โดยเมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่งแจ้งครูหรือผู้ปกครองทันที นักเรียนที่ป่วยหรือกักตัวมีการติดตามความคืบหน้าการเรียนอย่างสม่ำเสมอจากครูผู้รับผิดชอบหรือครูประจำชั้น มีและใช้ของใช้ส่วนตัว ไม่ใช้ร่วมกับผู้อื่น และทำความสะอาดหรือเก็บให้เรียบร้อย ทุกครั้งหลังใช้งาน

2.5 ด้านแนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากแม่ครัว และผู้จำหน่ายอาหาร สวมหมวกคลุมผม ผ้ากันเปื้อน ถุงมือ สวมหน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัย และปฏิบัติตามสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ถูกต้อง ในขณะที่ปฏิบัติงาน มีการสังเกตอาการป่วยของตนเอง เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่งหยุดปฏิบัติงาน และไปพบแพทย์ทันที ติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ. มีการล้างมือบ่อย ๆ ด้วยสบู่และน้ำ ก่อน - หลังปรุงและประกอบอาหาร ขณะจำหน่ายอาหาร หลังสัมผัสสิ่งสกปรกเมื่อจับเหรียญหรือธนบัตร และจัดเตรียมกระดาษสำหรับสั่งรายการอาหาร หรือช่องทางสื่อสารอื่น ๆ เพื่อลดการพูดคุยและสัมผัส

2.6 ด้านแนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองมีการสังเกตอาการป่วยของบุตรหลาน เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง พาไปพบแพทย์ทันที จัดหาของใช้ส่วนตัวให้บุตรหลานอย่างเพียงพอในแต่ละวัน ทำความสะอาดทุกวัน มีการดูแลสุขภาพบุตรหลาน จัดเตรียมอาหารปรุงสุกใหม่ ส่งเสริมให้กินอาหารร้อน สะอาด อาหารครบ 5 หมู่ และผักผลไม้ 5 สี ติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ. และหลีกเลี่ยงการพาบุตรหลานไปในสถานที่เสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19 สถานที่แออัดที่มีการรวมกันของคนจำนวนมาก

นอกจากนี้ ยังเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพนักเรียน จึงต้องมีการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนให้เหมาะสม การจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญที่ต้องมีการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพความปลอดภัยในชีวิตและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขเพื่อให้เด็กเติบโตอย่างสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคมและสติปัญญา ดังนั้น การดำเนินงานการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน นับเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการเอื้ออำนวยให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชราภรณ์ ดวงชื่น ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด - 19 พบว่า แนวทางการบริหารจัดการศึกษาในการเตรียมรับความปกติใหม่ (New normal) ที่จะเกิดขึ้นหลังวิกฤตโควิด-19 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องบริหารจัดการศึกษาภายใต้รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ เช่น การเว้น

ระยะห่างทางสังคม การใส่แมส เป็นต้น ผู้บริหารจึงต้องมีการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความปกติใหม่โดยมีแนวทางในการบริหาร ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี การออกแบบหลักสูตรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน การบริหารจัดการโรงเรียนและครูให้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ มีการหารือและวางแผนร่วมกันของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางศึกษา ผู้ประกอบการในภาคธุรกิจและภาคประชาสังคม พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมถึงการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของครูและนักเรียน ส่วนงานวิจัยของปริญญาจารย์เอกรา ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า 1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 สภาพปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ภาพรวมมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ (D) 2.แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีกระบวนการ 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) ด้านการวางแผน (P) 2) ด้านการดำเนินการ (D) 3) ด้านการวัดและการประเมินผล (C) 4) ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (A) และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยวัฒน์ แจ่มอักษร และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้เรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ พบว่า พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้เรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยส่วนใหญ่นักเรียนจะตรวจวัดอุณหภูมิที่จุดคัดกรอง ก่อนเข้าโรงเรียนและจุดทำความสะอาดมือทุกครั้ง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 26.09 และน้อยที่สุด คือ นักเรียนติดตั้งแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.59 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนใหญ่ นักเรียนใส่หน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยเมื่อจำเป็นต้องเข้าไปในที่ที่มีคนหนาแน่น และนักเรียนตรวจวัดอุณหภูมิที่จุดคัดกรองก่อนเข้าโรงเรียนและจุดทำความสะอาดมือทุกครั้ง จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 34.06 และน้อยที่สุดคือนักเรียนมักจะใช้ของใช้ร่วมกับผู้อื่น เช่น ผ้าเช็ดมือ แก้วน้ำ และหลอดดูดน้ำ เป็นต้น จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.94 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยส่วนใหญ่ นักเรียนจะตรวจวัดอุณหภูมิที่จุดคัดกรองก่อนเข้าโรงเรียนและจุดทำความสะอาดมือทุกครั้ง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 34.78 และน้อยที่สุดคือนักเรียนมักจะใช้ของใช้ร่วมกับผู้อื่น เช่น ผ้าเช็ดมือ แก้วน้ำ และหลอดดูดน้ำ เป็นต้น จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 15.94

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมมี

ความสัมพันธ์กันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้ายตามกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากรได้สร้างองค์ความรู้ขึ้นผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน การทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้บุคลากรได้แสดงออกทางความรู้ความสามารถ ความคิด สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มุ่งเน้นให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ ศักยภาพ ทักษะที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โรงเรียนได้สร้างฐานความรู้อย่างเป็นระบบ เตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ในการรองรับสถานการณ์โรคโควิด 19 เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ปลอดภัย มีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคโควิด-19 และแนวปฏิบัติเพื่อการดูแล สุขภาพอนามัย เพื่อคุ้มครองนักเรียนและนักศึกษา ตลอดจนบุคลากรต่าง ๆ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปฏิบัติงานในองค์การให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤติยา จันทระเสนา ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำขององค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า 1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน 3. ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชราภรณ์ ดวงชื่น ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศึกษา รับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด – 19 พบว่า แนวทางการบริหารจัดการศึกษาในการเตรียมรับความปกติใหม่ (New normal) ที่เกิดขึ้นหลังวิกฤตโควิด-19 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องบริหารจัดการศึกษาภายใต้รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม การใส่แมส เป็นต้น ผู้บริหารจึงต้องมีการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความปกติใหม่โดยมีแนวทางในการบริหาร ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี การออกแบบหลักสูตรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน การบริหารจัดการโรงเรียน และครูให้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ มีการหารือและวางแผนร่วมกันของบุคคลที่มี

ส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางศึกษา ผู้ประกอบการในภาคธุรกิจและภาคประชาสังคม พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมถึงการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของครูและนักเรียน

เมื่อพิจารณา การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้รายด้าน กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่รายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่มีลักษณะคล้ายคลึงตามกัน โดยคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ การเรียนรู้ของทีมกับแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการประชุมบุคลากรก่อนลงมือปฏิบัติงาน มีการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ ความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน และยอมรับเหตุผลของกันและกัน ไว้วางใจในความสามารถของทีมงาน สามารถมอบหมายงานสำคัญ รับผิดชอบได้ และมีการกันระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการพัฒนางาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษยมาศ สิทธิพันธ์ ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ การเรียนรู้เป็นทีม ความรอบรู้แห่งตน และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ตามลำดับ และยิ่งสอดคล้องกับปริญญารักษ์ จรรยา ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า 1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 สภาพปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ภาพรวมมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ (D) 2.แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีกระบวนการ 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) ด้านการวางแผน (P) 2) ด้านการดำเนินการ (D) 3) ด้านการวัดและการประเมินผล (C) 4) ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (A)

เมื่อพิจารณา การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่รายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่มีลักษณะคล้ายคลึงตามกัน โดยคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

โควิด 19 ในสถานศึกษา สื่อสารประชาสัมพันธ์การป้องกันโรคโควิด 19 เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ แนวปฏิบัติ และการจัดการเรียนการสอน ผ่านช่องทางสื่อที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ มีมาตรการ ให้นักเรียนได้รับอาหารกลางวันและอาหารเสริมตามสิทธิที่ควรได้รับ กรณีนักเรียนเป็นผู้อยู่ในกลุ่ม เสี่ยงหรือกักตัว มีการควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการอย่าง เคร่งครัดและต่อเนื่อง และจัดตั้งคณะทำงานดำเนินการควบคุมดูแลและป้องกันการแพร่ระบาดของ โควิด 19 อย่างเคร่งครัด และต่อเนื่องทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรา ภรณ์ ดวงชื่น ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด - 19 พบว่า แนวทางการบริหารจัดการศึกษาในการเตรียมรับความปกติใหม่ (New normal) ที่จะเกิดขึ้นหลัง วิกฤตโควิด-19 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องบริหารจัดการศึกษาภายใต้รูปแบบการดำเนินชีวิต อย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนใน สังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหวังล่วงหน้าได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ เช่น การเว้น ระยะห่างทางสังคม การใส่แมส เป็นต้น ผู้บริหารจึงต้องมีการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับ ความปกติใหม่โดยมีแนวทางในการบริหาร ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี การออกแบบหลักสูตรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน การบริหารจัดการโรงเรียนและครูให้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ มีการหารือและวางแผน ร่วมกันของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางศึกษา ผู้ประกอบการในภาคธุรกิจและภาคประชาสังคม พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมถึงการ เตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของครูและนักเรียน

เมื่อพิจารณา แนวปฏิบัติวิถีใหม่ กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้รายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยคู่ที่มีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ แนวปฏิบัติวิถีใหม่กับความเชี่ยวชาญของบุคคล ทั้งนี้อาจเป็น เพราะผู้บริหารมีการรับฟังแนวคิดจากเพื่อนร่วมงานและรับทราบข้อมูลจากการปฏิบัติงานให้ เหมาะสมกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กร มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเพื่อพัฒนา ศักยภาพของตนเองเพื่อก้าวไปสู่จุดหมายและความสำเร็จที่กำหนดไว้ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลใหม่กับ เพื่อนครูเพื่อใช้ในการบริหารจัดการองค์กร มีพลังแห่งความมุ่งมั่นที่จะสร้างวิสัยทัศน์ของตนเองให้ เป็นจริง เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อความก้าวหน้า และก้าวทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สอดคล้อง กับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ สุขเกษม ได้ทำการศึกษา เรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัด ปุณณवास พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดปุณณवास โดยภาพรวมในแต่ละ

ด้านอยู่ในด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ความเชี่ยวชาญของบุคคล การคิดเชิงระบบ แบบแผนทางความคิด วิสัยทัศน์ร่วม และการเรียนรู้ของทีม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. จากการศึกษพบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความเชี่ยวชาญของบุคคล มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งจัดหาทุนการศึกษาให้ครูต้องพัฒนาตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย มีโครงการพัฒนาบุคลากรโดยจัดกิจกรรมประชุมอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอโรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ของบุคลากร จัดทำแผนในการปฏิบัติงานและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับงานที่ทำ และนำไปปฏิบัติจริง

2. จากการศึกษพบว่า แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรดำเนินการสื่อสารประชาสัมพันธ์การป้องกันโรคโควิด 19 เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ แนวปฏิบัติให้แก่ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ผ่านช่องทางสื่อที่เหมาะสม และติดตามข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ มีการควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง

3. จากการศึกษพบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น

ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการจัดระบบการบริหารและการปฏิบัติหน้าที่ ระบบการบริหารและการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ ให้อุคลากรจัดลำดับความสำคัญในการทำงาน สามารถตรวจสอบรายละเอียดได้ ร่วมมือกันแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน จัดให้อุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จัดประชุมให้อุคลากรใช้ความคิดในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ พัฒนาและปรับปรุงงานด้วยตนเอง บุคลากรมีการตัดสินใจรับฟังความคิดเห็นใหม่ ๆ ในองค์กร สนับสนุนให้อุคลากรทุกระดับมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ได้ใช้ความคิดที่หลากหลายในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ส่งเสริมให้อุคลากรมีความผูกพันมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาซึ่งควรได้รับการพัฒนาให้เป็นส่วนหนึ่งของแนวความคิดไปในทิศทางเดียวกัน ให้อุคลากรในสถานศึกษาเปิดใจรับฟัง และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน นอกจากนี้ จะต้องให้ความสำคัญกับแนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เพื่อให้เกิดประโยชน์และมีผลกระทบในทางที่ดีต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้โรงเรียนสามารถปรับตัว พัฒนาขีดความสามารถภายใต้สิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นทุกวัน และสร้างให้โรงเรียนมีคุณภาพ พร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัย เผยแพร่ออกไปและเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า ของนักวิชาการ และผู้ที่สนใจทั่วไป จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ

รายการอ้างอิง

- Argyris, C. "Teaching Smart People How to Learn." **Harvard Business Review** 19, (May-June 1991): 99-109.
- Best, J. W. **Research in Education**. New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1970.
- Chengyuan, Emmanuel Donn and Bai, Shurui. **Transitioning to the "New Normal" of Learning in Unpredictable Times: Pedagogical Practices and Learning Performance in "Fully Online" Flipped Classrooms**. accessed April 22, 2021. Available from <https://eric.ed.gov/?q=new+normal+covid+&pg=3&id=EJ1278537>.
- Crawford, Lorraine M. "High School principal leadership : Practices and beliefs within the learning organization." Ed.D. dissertation, University of Virginia, 2004.
- Cronbach, Lee J. **Essentials of Psychological Testing**. 4th ed. New York: Harper and Row Publisher, 1984.
- Fred, C. Lunenburg and Allan V. Ornstein. **Educational Administration: Concepts and Practices**. 6th Ed. CA: Wadsworth Publishing, 2012.
- Fulmer, R., & Key, B. **A conversation with Peter Senge: New developments in organization leaning**. *Organizational Dynamics* 27(2), 1998.
- Gavin, Davod A. **General Management: Processes and Action Text and Case**. London: Mc Graw – Hill, 2002.
- Goh, S. C. "Managing Effective Knowledge Transfer: An Integrative Framework and Some Practice Implications." **Journal of Knowledge Management** 6, 1 (2002): 23-30.
- Gradner, Barbara L. **Learning Organization Practices in Public School : A Middle School Case Study**. The University of New Maxico, 2016.
- Hinkle, Dennis E. **Applied Statistics for the Behavior Sciences**. 4th ed, New York: Houghton Mifflin, 1998.
- Hoff, T. **Learning Excellence**. *Leadership Excellence* 22, 2005.
- Jianjian Wu & Tianyi Zhi. **Online Teaching for Elementary and Secondary Schools**

During COVID-19. accessed April 22, 2021. Available from <https://eric.ed.gov/?q=The+guideline+new+normal+covid+school&pg=3&id=EJ1280194>.

Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. "Determining Sample Size for Research Activities." **Journal for Educational and Psychological Measurement**, 3 (November 1970): 608.

Likert, Rensis. **New Pattern of Management**. New York: McGraw-Hill Book Company, 1961.

Lunenburg, Fred C. & Ornstein, Allan C. **Educational Administration: Concepts and Practices**. 6th ed. CA: Wadsworth Publishing, 2012.

Marquardt, Michael. **Building the Learning Organization : Mastering the 5 44 Elements for Corporate Learning**. 2nd ed. Palo Alto, CA: Davies – Black Publishing, Inc., 2002.

_____. **Building the Learning Organization**. New York: McGraw-Hill, 1996.

Marquardt, Michael and Reynolds, Angus. **The Global Learning Organization Change**. New York: Irwin: Professional Publishing, 1994.

Mustafa, Erdem. "Relationship between Learning Organization and Job Satisfaction of Primary School Teachers." **International Online Journal of Educational Science**, 6 (April 2014): 8-20.

Napholz, Kathleen Anne. "Valuing Multicultural Education : A Rural Illinois High School as a Learning Organization." Ph.D. Dissertation Walden University, <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3049901>.

Noxel, Timothy Charles. "Innovation diffusion in the learning organization : A southwestern Ontario district school board." Ph.D. dissertation Walden University, 2003.

Pedler, M. Burgoyne, J. and Boydell, T. **The Learning Company: A Strategy for Sustainable Development**. Maidenhead: Mc Graw - Hill, 1991.

Pedler, M. et.al. **The Learning Company: A Strategy for Sustainable Development**. New York: McGraw-Hill, 1994.

Senge, Peter M. **The Fifth Discipline: The Art of the Learning Organization**. New York:

Doubleday, 1990.

Stata, R. "Organizational Learning - the Key to Management Innovation." **Sloan Management Review** 30, 3 (1989): 63-74.

Taylor, S. E. B. and Thorpe, R. "A Step in the Right Direction? Investors in People and the Learning Organization." **British Journal of Management** 13, (2002): 161-71.

Teare, R. "Enabling Organization Learning." **International Journal of Contemporary Hospitality Management**, (1997): 315-24.

Watkins, K.E. and Sculpton, Marsick V.J. **The Learning Organization: Lesson in the Art and Science of Systemic Change**. New York: Jossey-Bass Inc, 1993.

West III, P. G and Meyer, D. G. Meyer. "Communicated Knowledge as a Learning Foundation." **The international Journal of Organizational Analysis**, (1997): 25-58.

Wilmore, E. L. **Principal leadership: Applying the new educational leadership Constituent council (ELCCO standards)**. Thousand oak, California: Conwin Press, 2002.

กรมสุขภาพจิต. **New Normal ชีวิตวิถีใหม่**. เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=2288>.

กรมอนามัย. กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19**. นนทบุรี: บริษัท คิว แอดเวอร์ไทซิง จำกัด, 2563.

กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือครูสำหรับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19**. เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://www.unicef.org/thailand>.

กฤติยา จันทระเสนา. "ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556.

กฤษดา ชาญรบ. "ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2556.

กลุ่มนโยบายและแผน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. แผนปฏิบัติ

- การประจําปีงบประมาณ พ.ศ.2565. พระนครศรีอยุธยา: ม.ป.ท., 2565.
- กาญจนา บุญภักดี. “การจัดการเรียนรู้ยุค New Normal.” **ครุศาสตร์อุตสาหกรรม** 19, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2563): A1-A6.
- จงกลณี วิทยารุ่งเรืองศรี และคณะ. **คู่มือการจัดการโรงเรียนรับมือโควิด-19**. นนทบุรี: บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2563.
- จันทร์เพ็ญ สุขเกษม. “องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดปุณณวาส.” การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2562.
- ชญาณุช เรื่องจันทร์. **ความปกติใหม่ (New Normal)**. เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://www.nsm.or.th/other-service/669-online-science/knowledge-inventory/sci-vocabulary/sci-vocabulary-science-museum/4557-new-normal.html>.
- ชัยวัฒน์ แจ็งอักษร และคณะ. “พฤติกรรมกำรป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้เรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่.” **ครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร** 1, 3 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2564): 62.
- ณิชา พิทยาพงศกร. **New Normal ของการศึกษาไทยคืออะไร เมื่อการเรียนรู้ทางไกลไม่ใช่คำตอบ**. เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://tdri.or.th/2020/05/desirable-new-normal-for-thailand-education>.
- ดวงเดือน จันทร์เจริญ. **หลักการกำรพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2560.
- ทองเพียร เตยหอม. “แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กำรศึกษาประถมศึกษากุญชรบุรี เขต 1.” (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารกำรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2562.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน และคณะ. **กำรจัดการความรู้**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555.
- บุษยมาศ สิทธิพันธ์. “ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอกำแพงเพชร จังหวัดจันทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กำรศึกษามัธยมศึกษา เขต 17.” นิพนธ์กำรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารกำรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.
- ปริญญารักษ์ จรเอ็กกา และคณะ. “แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กำรศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 4.” **ครุศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา** 6, 1 (มกราคม –เมษายน 2564): 182.

- ปัญญา เลิศไกร. **องค์กรแห่งการเรียนรู้**. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2554.
- เปี่ยมพงศ์ นัยบ้านด่าน. “องค์กรแห่งการเรียนรู้.” **วารสารการศึกษาพยาบาล** 10, 3 (พฤษภาคม 2560).
- พรธิดา เมฆวพัฒน์. “ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด.” **นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา**, 2559.
- พรธิดา วิเชียรปัญญา. **องค์กรแห่งการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: ธรรมมลการพิมพ์, 2547.
- พัชราภรณ์ ดวงชื่น. “การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด – 19.” **ศิลปการจัดการ** 4, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563): 783.
- ไพลิน บุญนา. “ลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี**, 2559.
- ภัททียา โสมภีร์. “การพัฒนาบุคลากรกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 9.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 2561.
- ภารดี อนันต์นาวี. **หลักการ แนวคิด ทฤษฎี การบริหารทางการศึกษา**. vol. พิมพ์ครั้งที่ 4. ชลบุรี มนตรี, 2555.
- มงคลชัย พิริยะพานิช. **องค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการภาควิชาการ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ส่อง สยาม, 2556.
- ยุรพร ศุภธรัตน์. **องค์กรเพื่อการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2552.
- รติกร พุฒิประภา. “องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านลานแหลม (สรนุวัตรราชอุทิศ).” **การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 2560.
- รัชนีบุรณ์ เนตรภักดิ์ และคณะ. “ความปกติใหม่ (New Normal) กับแนวทางการจัดการศึกษาใน ประเทศไทย.” **มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด** 9, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563): 752.
- ราชบัณฑิตยสภา. **ราชบัณฑิตบัญญัติศัพท์คำว่า “New normal”**. เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://royalsociety.go.th/%e0%b8%9a%e0%b8%b1%e0% b8%8d>

%e0%b8%8d%e0%b8%b1%e0%b8%95%e0%b8%b4%e0%b8%a8%e0%b8%b1
%e0%b8 %9e%e0%b8%97%e0%b9%8c-new-normal/.

วิจารณ์ พานิช. นานาทรศนะการจัดการความรู้และการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2552.

_____. **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิ สดศรี-สฤษดิ์วงศ์, 2555.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. **New Normal ทางการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2563.

วีรภัทร รักชนบท. “องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 2561.

วีรยุทธ มาฆะศิริานนท์. **การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2557.

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. **การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด, 2544.

ศิริชัย กาญจนวาสี ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุโข. **การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย**. **พิมพ์ครั้งที่ 5**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพในการทำงาน. **ชีวิตวิถีใหม่**. เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://www.tosh.or.th/covid-19/index.php/new-normal>.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. **คู่มือชีวิตวิถีใหม่**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., 2563.

สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2564-2565**. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2562 – 2566)**. พระนครศรีอยุธยา: ม.ป.ท., 2562.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2561.

_____. **รายงานการวิจัย เรื่อง ภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-20 ปี**. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีการพิมพ์, 2552.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **วิธีวิทยาการประเมินความสำเร็จของการศึกษาเพื่อ เสริมสร้าง**

สังคมแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551.

สุภาภรณ์ พรหมบุตร. **New normal กับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง.** เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564.

เข้าถึงได้จาก <https://dsp.dip.go.th/th/category/2017-11-27-08-04-02/2020-06-29-14-39-49>.

สุรพล อิศรไกรศีล. **ราชบัณฑิตบัญญัติศัพท์คำว่า "New normal".** เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2564.

เข้าถึงได้จาก https://web.facebook.com/surapol.issaragrisil/posts/10207392559168907?rdc=1&_rd.

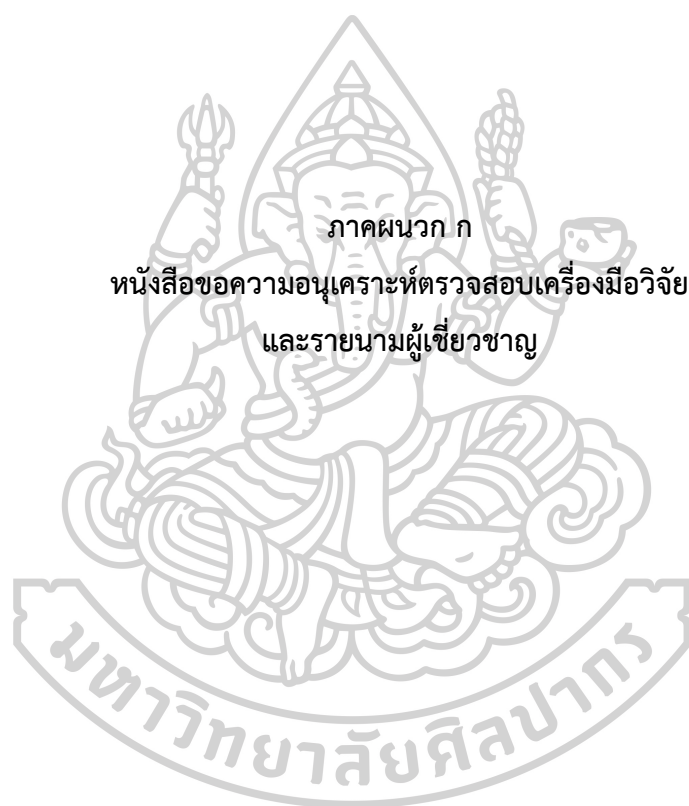
องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. **แนวทางปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่**

ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19). กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., 2563.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
และรายนามผู้เชี่ยวชาญ

ที่ อว 8612.2/10

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

16 มกราคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุรางค์ ฐูปูชากร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาวอินทรา อ๋ามโกษ รหัสประจำตัว 61252357 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของ
ท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วังถนอมศักดิ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐

- ชื่อ - สกุล ดร.สุรางค์ ฐูปูชากร
วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดม่วงคัน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
2. ชื่อ - สกุล ว่าที่ร้อยเอก ดร.สมชาย แก้วเจริญ
วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดโคกพุทรา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
3. ชื่อ - สกุล ดร.ชรินทร์ จิตตสุโก
วุฒิการศึกษา พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดยางซ้าย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
4. ชื่อ - สกุล ดร.สลิพัทธ์ สาทรพานิชย์
วุฒิการศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดสว่าง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
5. ชื่อ - สกุล ดร.กานต์ฤทัย ชลวิทย์
วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนไผ่วงวิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

ตารางที่ 19 แสดงการพิจารณาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย ตอนที่ 2 การเป็นองค์การ
 แห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 พระนครศรีอยุธยา เขต 1

ข้อที่	การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
ความเชี่ยวชาญของบุคคล (X₁)								
1	ผู้บริหารเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อ ความก้าวหน้า และก้าวทันเหตุการณ์ที่ เปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	ผู้บริหารสร้างสรรค์วิสัยทัศน์ของตนเอง ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่ เกิดขึ้นในปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	ผู้บริหารมีพลังแห่งความมุ่งมั่นที่จะสร้าง วิสัยทัศน์ของตนเองให้เป็นจริง	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
4	ผู้บริหารมีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อก้าวไปสู่จุดหมายและความสำเร็จที่ กำหนดไว้	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลใหม่กับ เพื่อนครูเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ องค์กร	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
6	ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในสายวิชาชีพของ ตนเอง	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
7	ผู้บริหารรับฟังแนวคิดจากเพื่อนร่วมงาน และรับทราบข้อมูลจากการปฏิบัติงานให้ เหมาะสมกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของ องค์กร	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
แบบแผนทางความคิด (X₂)								
8	ผู้บริหารคิดว่ารูปแบบวิธีการคิดแบบเดิม เป็นอุปสรรคต่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สิ่งใหม่	0	0	+1	+1	0	0.4	ใช้ไม่ได้
9	ผู้บริหารได้นำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน การปฏิบัติงานมาวิเคราะห์แล้วหาทาง เลือกที่ดีกว่าเพื่อพัฒนาการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตารางที่ 19 แสดงการพิจารณาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย ตอนที่ 2 การเป็นองค์การ
 แห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 พระนครศรีอยุธยา เขต 1 (ต่อ)

ข้อที่	การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
แบบแผนทางความคิด (X₂) (ต่อ)								
10	ผู้บริหารมีการฝึกทักษะการคิดและ ทักษะการตั้งประเด็นคำถามให้เกิด รูปแบบวิธีการคิดใหม่ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11	ผู้บริหารมีการคิดพิจารณา ทบทวน และไตร่ตรองก่อนตัดสินใจอยู่เสมอ	0	+1	+1	-1	0	0.4	ใช้ไม่ได้
12	ผู้บริหารตระหนักว่าการมีทัศนคติและ ท่าทีที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยสำคัญ ในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
13	ผู้บริหารมีการคิดเสมอว่า ปัญหาในการ ทำงานมิใช่อุปสรรค แต่เป็นโอกาสในการ พัฒนา	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
14	ผู้บริหารสามารถปรับแนวคิด วิธีการ ปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายของ กระทรวง สพฐ. สพป. และโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
15	ผู้บริหารพร้อมรับข้อมูลใหม่ๆ และ แสวงหาประสบการณ์ใหม่ เพื่อนำมา พัฒนาวิธีการคิดสร้างสรรค์ของตน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
วิสัยทัศน์ร่วม (X₃)								
16	สถานศึกษามีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
17	สถานศึกษาระดมความคิดเห็นร่วมกัน ของบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
18	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ผู้บริหารนำ ประเด็นความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการ ปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตารางที่ 19 แสดงการพิจารณาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย ตอนที่ 2 การเป็นองค์กร
 แห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 พระนครศรีอยุธยา เขต 1 (ต่อ)

ข้อที่	การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
วิสัยทัศน์ร่วม (X₃) (ต่อ)								
19	สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่วิสัยทัศน์ เพื่อสร้างความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติงานได้ถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
20	วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาถูกนำไปสู่การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย แผนงาน โครงการและกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
21	การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นการสร้างความผูกพันและการประสานพลังของทุกคนไปสู่เป้าหมายเดียวกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
22	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายส่วนตัวที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา โดยเป้าหมายทั้งสองเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	0	+1	+1	0	0	0.4	ใช้ไม่ได้
23	ผู้บริหารมีความตระหนักดีว่า อนาคตและความสำเร็จของสถานศึกษาเป็นหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันของทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
การเรียนรู้ของทีม (X₄)								
24	ผู้บริหารได้มีการประชุมครูและบุคลากรก่อนลงมือปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
25	ผู้บริหารมีการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ ความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน และยอมรับเหตุผลของกันและกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
26	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ผู้บริหารได้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกัน	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
27	สถานศึกษามีบรรยากาศการประชุมที่กระตุ้นให้ท่านมีการแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตารางที่ 19 แสดงการพิจารณาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย ตอนที่ 2 การเป็นองค์การ
 แห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 พระนครศรีอยุธยา เขต 1 (ต่อ)

ข้อที่	การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
การเรียนรู้ของทีม (X₄) (ต่อ)								
28	ผู้บริหารและครูร่วมกันระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการพัฒนางาน	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
29	ผู้บริหารได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยรูปแบบการทำงานเป็นทีมและมีโครง สร้างทีมงานที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
30	ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงานเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
31	ผู้บริหารไว้วางใจในความสามารถของทีมงาน สามารถมอบหมายงานสำคัญให้รับผิดชอบได้	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
การคิดอย่างเป็นระบบ (X₅)								
32	ผู้บริหารมีความตระหนักว่า งานทุกฝ่ายนั้น มีความเชื่อมโยงกันในการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
33	ผู้บริหารคำนึงถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่ตามมา ก่อนที่จะตัดสินใจกระทำการใด ๆ ลงไป	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
34	ผู้บริหารปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอน จัดลำดับความสำคัญอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
35	ผู้บริหารมีการคิดอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาโดยรวมไม่แยกส่วนพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
36	ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาในการทำงานโดยเชื่อมโยงเหตุผลออกมาได้อย่างชัดเจน	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้

ตารางที่ 19 แสดงการพิจารณาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย ตอนที่ 2 การเป็นองค์กร
 แห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 พระนครศรีอยุธยา เขต 1 (ต่อ)

ข้อที่	การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
การคิดอย่างเป็นระบบ (X ₅) (ต่อ)								
37	ผู้บริหารสามารถพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม และนำประสบการณ์ที่ได้รับมาเชื่อมโยงในการทำงาน	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
38	ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตารางที่ 20 แสดงการพิจารณาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย ตอนที่ 3 แนวปฏิบัติวิธีใหม่
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ข้อที่	แนวปฏิบัติวิธีใหม่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร (Y ₁)								
1	ผู้บริหารประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	ผู้บริหารจัดตั้งคณะทำงานดำเนินการควบคุมดูแลและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างเคร่งครัด และต่อเนื่องทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	ผู้บริหารมีการทบทวน ปรับปรุง ซ่อม ปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุของสถานศึกษา ในภาวะที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	ผู้บริหารสื่อสารประชาสัมพันธ์ การป้องกันโรคโควิด 19 เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ แนวปฏิบัติ และการจัดการเรียนการสอน ผ่านช่องทางสื่อที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	ผู้บริหารสื่อสารทำความเข้าใจเพื่อลดการรังเกียจและลดการตีตราทางสังคมกับผู้ติดเชื้อโควิด 19	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	ผู้บริหารมีมาตรการคัดกรองสุขภาพทุกคน บริเวณจุดแรกเข้าไปในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	ผู้บริหารจัดให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมตามบริบทได้อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8	ผู้บริหารมีมาตรการให้นักเรียนได้รับอาหารกลางวันและอาหารเสริมตามสิทธิที่ควรได้รับ กรณีนักเรียนเป็นผู้อยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกักตัว	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตารางที่ 20 แสดงการพิจารณาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย ตอนที่ 3 แนวปฏิบัติวิธีใหม่
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 (ต่อ)

ข้อที่	แนวปฏิบัติวิธีใหม่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร (Y₁) (ต่อ)								
9	ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
แนวปฏิบัติสำหรับครู (Y₂)								
10	ครูติดตามข้อมูลข่าวสารการแพร่กระจายของเชื้อโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ.	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11	ครูมีการสังเกตอาการป่วยของตนเอง เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่งหยุดปฏิบัติงาน และไปพบแพทย์ทันที	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
12	ครูแจ้งผู้ปกครองและนักเรียนให้นำของใช้ส่วนตัวและอุปกรณ์ป้องกันมาใช้ของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
13	ครูสื่อสารความรู้คำแนะนำหรือจัดหาสื่อประชาสัมพันธ์ในการป้องกันและลดความเสี่ยงจากการแพร่กระจายโรคโควิด 19 ให้แก่เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
14	ครูมีการทำความสะอาดสื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์ใช้ร่วมที่เป็นจุดสัมผัสเสี่ยง ทุกครั้งหลังใช้งาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
15	ครูมีการควบคุมดูแลการจัดที่นั่งภายในสถานที่ในโรงเรียน ตามหลักการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
16	ครูตรวจสอบ กำกับ ติดตามการมาเรียนของนักเรียนขาดเรียน ถูกกักตัว หรืออยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19 และรายงานต่อผู้บริหาร	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
17	ครูคัดกรองสุขภาพทุกคนที่เข้ามาในสถานศึกษาตามขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตารางที่ 20 แสดงการพิจารณาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย ตอนที่ 3 แนวปฏิบัติวิธใหม่
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 (ต่อ)

ข้อที่	แนวปฏิบัติวิธใหม่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
แนวปฏิบัติสำหรับครู (Y₂) (ต่อ)								
18	ครูมีการสังเกตกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรม หรือนักเรียนที่ไม่ร่วมมือปฏิบัติตามมาตรการที่ครูกำหนดเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
19	ครูสื่อสารความรู้เกี่ยวกับความเครียด กระบวนการจัดการความเครียดให้แก่แก่นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน (Y₃)								
20	นักเรียนติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ.	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
21	นักเรียนมีการสังเกตอาการป่วยของตนเอง เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่งแจ้งครูหรือผู้ปกครองทันที	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
22	นักเรียนมีและใช้ของใช้ส่วนตัว ไม่ใช้ร่วมกับผู้อื่น และทำความสะอาดหรือเก็บให้เรียบร้อย ทุกครั้งหลังใช้งาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
23	นักเรียนปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด ได้แก่ ล้างมือบ่อยๆ สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย และเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล หลีกเลี่ยงการไปในสถานที่ที่แออัดหรือแหล่งชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
24	นักเรียนมีการดูแลสุขภาพให้แข็งแรงด้วยการกินอาหารปรุงสุก ร้อน สะอาด อาหารครบ 5 หมู่ และผัก ผลไม้ ออกกำลังกาย และนอนหลับให้เพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
25	นักเรียนที่ป่วยหรือกักตัวมีการติดตามความคืบหน้าการเรียนอย่างสม่ำเสมอ จากครูผู้รับผิดชอบหรือครูประจำชั้น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตารางที่ 20 แสดงการพิจารณาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย ตอนที่ 3 แนวปฏิบัติวิธีใหม่
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 (ต่อ)

ข้อที่	แนวปฏิบัติวิธีใหม่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน (Y₃) (ต่อ)								
26	นักเรียนหลีกเลี่ยงการล้อเลียนความผิดปกติหรืออาการไม่สบายของเพื่อน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง (Y₄)								
27	ผู้ปกครองติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ.	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
28	ผู้ปกครองมีการสังเกตอาการป่วยของบุตรหลาน เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง พาไปพบแพทย์ทันที	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
29	ผู้ปกครองจัดหาของใช้ส่วนตัวให้บุตรหลานอย่างเพียงพอในแต่ละวัน ทำความสะอาดทุกวัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
30	ผู้ปกครองจัดหาอุปกรณ์ป้องกันโรคและการล้างมือ กำกับให้บุตรหลานปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันโรค อย่างเคร่งครัด	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
31	ผู้ปกครองหลีกเลี่ยงการพาบุตรหลานไปในสถานที่เสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19 สถานที่แออัดที่มีการรวมกันของคนจำนวนมาก	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
32	ผู้ปกครองมีการดูแลสุขภาพบุตรหลาน จัดเตรียมอาหารปรุงสุกใหม่ ส่งเสริมให้กินอาหารร้อน สะอาด อาหารครบ 5 หมู่ และผักผลไม้ 5 สี	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
33	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับครูในการดูแลจัดการเรียนการสอนทางไกลหรือออนไลน์แก่นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตารางที่ 20 แสดงการพิจารณาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย ตอนที่ 3 แนวปฏิบัติวิธีใหม่
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 (ต่อ)

ข้อที่	แนวปฏิบัติวิธีใหม่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
แนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด (Y ₅)								
34	แม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาดติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ.	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
35	แม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด มีการสังเกตอาการป่วยของตนเอง เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง หยุดปฏิบัติงานและไปพบแพทย์ทันที	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
36	แม่ครัว และผู้จำหน่ายล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่และน้ำ ก่อน - หลังปรุงและประกอบอาหาร ขณะจำหน่ายอาหาร หลังสัมผัสสิ่งสกปรกเมื่อจับเหรียญหรือธนบัตร	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
37	แม่ครัว และผู้จำหน่ายอาหาร สวมหมวกคลุมผม ผ้ากันเปื้อน ถุงมือ สวมหน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัย และปฏิบัติตามสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ถูกต้อง ในขณะที่ปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
38	แม่ครัว และผู้จำหน่ายอาหาร มีการปกปิดอาหารด้วยวัสดุอุปกรณ์ ที่มีมาตรฐานใส่ถุงมือและใช้ที่คีบหยิบจับอาหารทุกครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
39	ผู้จำหน่ายอาหารมีการจัดเตรียมกระดาษสำหรับสั่งรายการอาหาร หรือช่องทางสื่อสารอื่น ๆ เพื่อลดการพูดคุยและสัมผัส	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตารางที่ 20 แสดงการพิจารณาค่าความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย ตอนที่ 3 แนวปฏิบัติวิธีใหม่
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 (ต่อ)

ข้อที่	แนวปฏิบัติวิธีใหม่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
แนวปฏิบัติดานอนามัยสิ่งแวดล้อม (Y₆) (ต่อ)								
47	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีกิจกรรม แปรงฟันหลังอาหาร เหมาะสมตาม สถานการณ์ และบริบทพื้นที่ที่หลีกเลี่ยง การรวมกลุ่ม จัดเว้นระยะห่างระหว่าง บุคคลในการแปรงฟัน และให้มีอุปกรณ์ การแปรงฟันส่วนบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
48	สถานศึกษาจัดห้องพยาบาลให้มีพื้นที่ หรือห้องแยกอย่างชัดเจน ระหว่าง นักเรียนป่วยจากอาการไข้หวัดกับ นักเรียนป่วย จากสาเหตุอื่นๆ เพื่อ ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
49	สถานศึกษามีการทำความสะอาดเครื่อง นอน ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน และผ้ากัน เปื้อนทุกวัน รวมถึงทำความสะอาด อุปกรณ์ของใช้ ของเล่น ตู้เก็บส่วนบุคคล และจุดสัมผัสเสี่ยง เป็นประจำทุกวัน ใน ห้องนอนเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
50	กรณีที่มีรถรับส่งนักเรียน สถานศึกษามี มาตรการให้ทำความสะอาด รถรับส่ง นักเรียน และบริเวณจุดสัมผัสเสี่ยง ก่อน และหลังให้บริการรับนักเรียนทุกครั้งใน แต่ละรอบ มีการเปิดหน้าต่าง ประตู ระบายอากาศ ให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
51	สถานศึกษามีการจัดพื้นที่เข้าแถว ให้มี การเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล ลด ระยะเวลาการจัดกิจกรรมหน้าเสาธง ทำ ความสะอาดของใช้หรือจุดสัมผัสเสี่ยง ภายหลังการใช้งานทุกครั้ง เช่น เชือกที่ใช้ ชักธงชาติ ไมโครโฟน เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

หนังสือขอตกลงเครื่องมือ

และรายชื่อโรงเรียนขอตกลงเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่ อว 8612.2/21

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

23 มกราคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ฉบับ

ด้วย นางสาวอินทรา ชำมโกษ รหัสประจำตัว 61252357 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1" ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์
ให้นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้
ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรวง อินทร์รักษ์)
รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
ปฏิบัติการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือ

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ/จังหวัด
1.	วัดบางจักร (แพสิริประชาสรรค์)	อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
2.	วัดนางขำ (ประชารัฐรังสรรค์)	อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
3.	วัดสี่ร้อย	อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
4.	วัดไผ่ม่วง (ศุภรเสพวิทยาคาร)	อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
5.	วัดหลักแก้ว	อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
6.	วัดห้วยโรง	อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
7.	วัดห้วยคันแหลน	อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
8.	วัดต้นทอง	อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
9.	วัดมะนาวหวาน (ราษฎร์วิริยะบำรุง)	อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
10.	วัดจันทาราม	อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง
11.	วัดไตรรัตนาราม	อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง
12.	วัดศรีบุญชู	อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง
13.	วัดทางพระ	อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง
14.	วัดหนองยาง	อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง
15.	อนุบาลแสวงหา	อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X1_1	399.13	766.878	.700	.984
X1_2	399.30	778.010	.503	.985
X1_3	399.13	772.120	.683	.984
X1_4	399.03	764.516	.779	.984
X1_5	399.13	774.395	.602	.985
X1_6	399.13	766.809	.702	.984
X1_7	399.00	785.448	.218	.985
X2_1	399.07	770.961	.585	.985
X2_2	399.30	764.217	.686	.984
X2_3	398.97	776.309	.444	.985
X2_4	398.90	767.817	.950	.984
X2_5	399.20	767.476	.687	.984
X2_6	398.90	767.266	.745	.984
X3_1	398.97	774.930	.619	.984
X3_2	399.03	767.551	.690	.984
X3_3	398.90	774.990	.504	.985
X3_4	399.13	776.947	.511	.985
X3_5	399.13	776.947	.511	.985
X3_6	399.07	769.857	.771	.984
X3_7	398.90	782.024	.376	.985
X4_1	398.83	772.971	.820	.984
X4_2	398.90	773.610	.714	.984
X4_3	398.83	781.799	.427	.985
X4_4	399.03	770.171	.769	.984
X4_5	398.97	776.033	.577	.985
X4_6	399.07	770.133	.609	.985
X4_7	399.03	770.171	.769	.984
X4_8	399.10	764.438	.772	.984

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
X5_1	398.90	783.128	.332	.985
X5_2	398.83	781.385	.446	.985
X5_3	399.13	777.637	.486	.985
X5_4	398.93	781.857	.369	.985
X5_5	399.07	777.995	.478	.985
X5_6	399.00	777.379	.515	.985
X5_7	399.00	777.379	.515	.985
Y1_1	398.63	791.689	.000	.985
Y1_2	398.70	786.562	.356	.985
Y1_3	399.00	786.828	.168	.985
Y1_4	398.70	791.390	.016	.985
Y1_5	398.77	778.806	.661	.984
Y1_6	398.83	774.489	.551	.985
Y1_7	398.77	778.806	.661	.984
Y1_8	398.83	773.661	.789	.984
Y1_9	398.77	779.495	.625	.985
Y2_1	398.90	773.334	.726	.984
Y2_2	398.77	785.564	.310	.985
Y2_3	398.83	778.489	.574	.985
Y2_4	398.77	779.495	.625	.985
Y2_5	399.03	760.516	.898	.984
Y2_6	398.97	768.309	.684	.984
Y2_7	398.90	773.334	.726	.984
Y2_8	398.77	784.323	.374	.985
Y2_9	398.90	767.817	.950	.984
Y2_10	399.03	763.413	.812	.984
Y3_1	399.03	762.447	.841	.984
Y3_2	398.90	773.334	.726	.984
Y3_3	399.10	764.852	.760	.984
Y3_4	398.97	767.482	.903	.984
Y3_5	398.97	767.482	.903	.984

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Y3_6	398.90	772.645	.754	.984
Y3_7	398.90	769.886	.663	.984
Y4_1	398.97	767.482	.903	.984
Y4_2	398.97	767.482	.903	.984
Y4_3	398.97	767.482	.903	.984
Y4_4	399.03	762.447	.841	.984
Y4_5	399.03	762.447	.841	.984
Y4_6	399.03	762.447	.841	.984
Y4_7	399.17	756.075	.873	.984
Y5_1	398.83	772.971	.820	.984
Y5_2	398.70	785.872	.404	.985
Y5_3	398.83	772.971	.820	.984
Y5_4	398.83	772.971	.820	.984
Y5_5	398.83	774.902	.734	.984
Y5_6	398.97	762.792	.852	.984
Y5_7	398.83	772.971	.820	.984
Y6_1	398.97	762.792	.852	.984
Y6_2	398.90	772.645	.754	.984
Y6_3	398.90	772.645	.754	.984
Y6_4	398.90	773.334	.726	.984
Y6_5	398.77	778.806	.661	.984
Y6_6	398.77	778.806	.661	.984
Y6_7	398.77	778.806	.661	.984
Y6_8	398.90	768.645	.702	.984
Y6_9	398.83	774.489	.551	.985
Y6_10	398.83	780.144	.501	.985
Y6_11	398.70	784.631	.492	.985

Reliability Statistics

N of Cases = 30 N of Items = 86

Cronbach's Alpha = .985

ที่ อว 8612.2/51

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

27 มกราคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เรียน

ด้วยนางสาวอินทิรา อ่วมโกษ รหัสประจำตัว 61252357 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1" มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน หรือผู้ที่ทำ
หน้าที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และครู เพื่อประกอบการทำวิจัย ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหาร
การศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาตามที่เห็นสมควร จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรวง อินทร์รักษ์)
รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
ปฏิบัติการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล

อำเภอ	ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน
อำเภอพระนครศรีอยุธยา	1.	ประตู่ชัย
	2.	วัดกลางคลองสระบัว
	3.	วัดพนัญเชิง (ไตรรัตนนายก)
	4.	อนุบาลพระนครศรีอยุธยา
	5.	วัดคูม
	6.	วัดพระงาม (อรรถกถุชนประชารัฐ)
	7.	วัดไก่อเตี้ย (วิทยสุนทร)
	8.	ปทุมวิทยาคาร
	9.	วัดท่าใหม่
	10.	วัดกลาง (ปากกรานสามัคคี)
	11.	วัดช้าง
	12.	วัดปากกราน
	13.	วัดพระญาติการาม
	14.	วัดประตู่ทรงธรรม (จียพันธ์บำรุง)
	15.	วัดใหญ่ชัยมงคล (ภาวนารังสี)
	16.	สุตินสหราษฎร์
	17.	ลุมพลีชนูปถัมภ์
	18.	พรพินิตพิทยาคาร
	19.	วัดพุทไธศวรรย์
อำเภอท่าเรือ	1.	วัดบัวงาม
	2.	วัดจำปา
	3.	วัดสุมาวงศ์
	4.	วัดหัวหิน
	5.	วัดสะอาด
	6.	ชุมชนวัดบ้านร่อม
	7.	วัดแค
	8.	วัดสามเรือน
	9.	วัดโพธิ์เอน
	10.	วัดศาลาลอย
	11.	วัดนางค่อม
	12.	ประชาผดุงวิทย์ (ฟ้อน ฟุ้ง อุทิศ)
	14.	บ่อแร่

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล (ต่อ)

อำเภอ	ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน
อำเภอนครหลวง	1.	นครหลวง (พิบูลประเสริฐวิทย์)
	2.	วัดโพธิ์ทอง (วาสนานุกูล)
	3.	วัดราษฎร์บาเพ็ญ (กริ่ง ส่างอุปถัมภ์)
	4.	วัดลาย (ทวีปัญญา)
	5.	วัดละมุด (ร.ส.พ.ราษฎร์บำรุง)
	6.	วัดทอง (สามัคคยานุสรณ์)
	7.	วัดปริตาราม
	8.	วัดใหญ่ (สามเฒ่าสุขประเสริฐ)
	9.	วัดมาบพระจันทร์ (รัฐบำรุงประชาวิทยา)
	10.	บ้านหนองโคก (อดุลยวิลาราษฎร์บำรุง)
	11.	วัดสามะกัน (เปี่ยมวิทยารัฐราษฎร์บำรุง)
อำเภอบางปะหัน	1.	วัดจอมเกษ
	2.	วัดค่าย (เล็กจุฬาประชานุสรณ์)
	3.	วัดตาลเอน (โสภณชนูปถัมภ์)
	4.	วัดฝั่งแดง (บุญสืบวิชชนูปถัมภ์)
	5.	วัดทางกลาง (ประชาสามัคคีอุปลัมภ์)
	6.	วัดพระงาม
	7.	วัดบางเตือ
	8.	วัดเทพอุปกาม (อุปอุนพัฒนาประชาสรรค์)
	9.	วัดเกาะเล็ง
	10.	วัดนาค
	11.	วัดบางเพลิง (คงสกุลมากอุทิศ)
	12.	วัดแก้วตา
	13.	ชุมชนวัดโชคเขมาราม (ประชาประเสริฐวิทย์)
	14.	วัดโพธิ์ทอง
	15.	วัดประมุง (แจ่มราษฎร์รังสรรค์)
	16.	วัดนนทรี
	17.	วัดโพธิ์หอม
	18.	วัดดาวคะนอง
อำเภอบ้านแพรก	1.	วัดนครโปรดสัตว์
	2.	วัดท้าวอุทอง
	3.	โพธิ์ราษฎร์บำรุง

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล (ต่อ)

อำเภอ	ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน
อำเภอบ้านแพรง	4.	ชุมชนวัดสำพะเนียง (แรมดุรงวิทยา)
อำเภอภาชี	1.	วัดพระแก้ว โสภณประสิทธิ์วิฑูรย์าคาร
	2.	ชุมชนโคกม่วงเพ็ญศรีภูธรอุปถัมภ์
	3.	วัดโคกกรวด
	4.	วัดโคกสังข์
	5.	บ้านนดอนข่อย
	6.	ตะโกดอนหญ้านาง
	7.	วัดน้ำอุ่น
	8.	วัดหัวคู้ง
	9.	วัดหนองบัว
	10.	วัดเจริญธรรมเพ็ญศรีภูธรอุปถัมภ์
	11.	ชุมชนวัดระโสม
	12.	วัดมาบโพธิ์
อำเภอมหาราช	1.	วัดอุโลม (วิสุตรอนุสรณ์)
	2.	วัดตะบอง (ธรรมภากรมอุปถัมภ์)
	3.	วัดโบสถ์อนุกุลสังฆกิจ
	4.	วัดเจ้าปลุก (เติมรัฐประชาสรรค์)
	5.	วัดสุวรรณเจดีย์เลิศบุญยงค์อนุสรณ์
	6.	วัดโพธิ์ประสิทธิ์ (วิบูลย์บำรุง)
	7.	ชุมชนวัดสุเมธ
	8.	วัดบางสงบ (กองวารีวิทยานุสรณ์)
อำเภอวังน้อย	1.	วัดกุฎีประสิทธิ์
	2.	วัดธรรมจริยา
	3.	วัดศรีประชา
	4.	กลางคลอง 27
	5.	สุวพรรณสนิทวงศ์พิทยา
	6.	วัดสุคันธาราม (สุคันธวิทยาการ)
	7.	บ้านสร้าง (สำริด ภูเงิน อนุสรณ์)
	8.	บ้านบ่อตาโล่
	9.	วัดศิวาราม
	10.	พระอินทร์ศึกษา (กลุ่มสกุลอุทิศ)
	11.	ชลประทานอนุเคราะห์

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล (ต่อ)

อำเภอ	ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน
	12.	วัดบ้านช้าง
	13.	บ้านกะทุมลาย
	14.	เจริญกิมลี้กิจจาทรอนุสรณ์
	15.	วัดลาดทราย
	16.	วัดลำพระยา (แฉ่มซ้อยวิทยา)
	17.	วัดสว่างอารมณ์
	18.	วัดมณฑลประสิทธิ์ (อาจรัชประชาชนุกูล)
	19.	คอตันคลอง 27
อำเภออุทัย	1.	วัดสะแก
	2.	วัดโตนด
	3.	วัดคานหาม
	4.	วัดโคกมะยม
	5.	เขาวนวิศ
	6.	บ้านช้าง
	7.	วัดนางชี
	8.	วัดไทรงาม
	9.	วัดดอนพุดซา
	10.	วัดอุทัย (เขาวนวิทยา)
	11.	บ้านข่อยโตน
	12.	วัดหนองน้ำส้ม (เจียนวิทยาคาร)
	13.	บ้านคูคด
	14.	วัดหนองไม้ซุง
	15.	วัดโคกช้าง (ราษฎร์บำรุง)
	16.	วัดโตนดเตี้ย
	17.	วัดสนามทองมิตรภาพที่ 180
	18.	วัดบ้านหีบ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

เรื่อง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับแนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากความคิดเห็นของท่านมีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้ ข้อมูลที่ท่านตอบถือเป็นความลับและขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานหรือโรงเรียนของท่านแต่ประการใด โดยผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม จึงขอความกรุณาโปรดตอบให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

ผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละโรงเรียนประกอบด้วย **ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครูจำนวน 1 คน** แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ จำนวน 35 ข้อ

ตอนที่ 3 แนวปฏิบัติวิถีใหม่ของโรงเรียน จำนวน 51 ข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวอินทิรา อัมโภช

นักศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทรศัพท์ 081-7585458

ตอนที่ 1 : สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงตามสถานภาพของท่าน

ข้อที่	สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2	อายุ (เศษที่เกิน 6 เดือน นับเพิ่มอีกหนึ่งปี) ☐ น้อยกว่า 30 ปี ☐ 30-39 ปี ☐ 40-49 ปี ☐ 50 ปีขึ้นไป
3	ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
4	ตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน/รองผู้อำนวยการโรงเรียน/รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ☐ ครู
5	ประสบการณ์ในการทำงาน (เศษที่เกิน 6 เดือน นับเพิ่มอีกหนึ่งปี) ☐ น้อยกว่า 5 ปี ☐ 5-10 ปี ☐ 11-20 ปี ☐ 21 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 : การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

พระนครศรีอยุธยา เขต 1

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
ความเชี่ยวชาญของบุคคล							
1	ผู้บริหารเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อความก้าวหน้า และก้าวทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง						
2	ผู้บริหารสร้างสรรค่วิสัยทัศน์ของตนเองให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน						
3	ผู้บริหารมีพลังแห่งความมุ่งมั่นที่จะสร้างวิสัยทัศน์ของตนเองให้เป็นจริง						
4	ผู้บริหารมีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อก้าวไปสู่จุดหมายและความสำเร็จที่กำหนดไว้						
5	ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลใหม่กับเพื่อนครูเพื่อใช้ในการบริหารจัดการองค์กร						
6	ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญในสายวิชาชีพของตนเอง						
7	ผู้บริหารรับฟังแนวคิดจากเพื่อนร่วมงานและรับทราบข้อมูลจากการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กร						

ข้อ ที่	การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
แบบแผนทางความคิด							
8	ผู้บริหารได้นำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์แล้วหาทางเลือกที่ดีกว่าเพื่อพัฒนาการทำงาน						
9	ผู้บริหารมีการฝึกทักษะการคิดและทักษะการตั้งประเด็นคำถามให้เกิดรูปแบบวิธีการคิดใหม่ๆ						
10	ผู้บริหารตระหนักว่าการมีทัศนคติและท่าทีที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงาน						
11	ผู้บริหารมีการคิดเสมอว่า ปัญหาในการทำงานมิใช่อุปสรรค แต่เป็นโอกาสในการพัฒนา						
12	ผู้บริหารสามารถปรับแนวคิด วิธีการปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง สพฐ. สพป. และโรงเรียน						
13	ผู้บริหารพร้อมรับข้อมูลใหม่ๆ และแสวงหาประสบการณ์ใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาวิธีการคิดสร้างสรรค์ของตน						
วิสัยทัศน์ร่วม							
14	สถานศึกษามีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา						
15	สถานศึกษาระดมความคิดเห็นร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา						
16	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ผู้บริหารนำประเด็นความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน						
17	สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่วิสัยทัศน์ เพื่อสร้างความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติงานได้ถูกต้อง						

ข้อ ที่	การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
วิสัยทัศน์ร่วม (ต่อ)							
17	สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ วิสัยทัศน์ เพื่อสร้างความเข้าใจและสามารถนำไป ปฏิบัติงานได้ถูกต้อง						
18	วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาถูกนำไปสู่การกำหนด นโยบาย เป้าหมาย แผนงาน โครงการและกิจกรรม ประจำวันของสถานศึกษา						
19	การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นการสร้างความผูกพันและ การประสานพลังของทุกคนไปสู่เป้าหมายเดียวกัน						
20	ผู้บริหารมีความตระหนักดีว่า อนาคตและ ความสำเร็จของสถาน ศึกษาเป็นหน้าที่รับผิดชอบ ร่วมกันของทุกคน						
การเรียนรู้ของทีม							
21	ผู้บริหารได้มีการประชุมครูและบุคลากรก่อนลงมือ ปฏิบัติงาน						
22	ผู้บริหารมีการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ ความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน และยอมรับเหตุผล ของกันและกัน						
23	สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ผู้บริหารได้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกัน						
24	สถานศึกษามีบรรยากาศการประชุมที่กระตุ้นให้ท่าน มีการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน						
25	ผู้บริหารและครูร่วมกันระดมความคิดเห็นเพื่อหา แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการพัฒนางาน						
26	ผู้บริหารได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานหรือโครงการ ต่าง ๆ ด้วย รูปแบบการทำงานเป็นทีมและมีโครง สร้างทีมงานที่ชัดเจน						

ข้อ ที่	การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การเรียนรู้ของทีม (ต่อ)							
27	ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงานเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่						
28	ผู้บริหารไว้วางใจในความสามารถของทีมงานสามารถมอบหมายงานสำคัญให้รับผิดชอบได้						
การคิดอย่างเป็นระบบ							
29	ผู้บริหารมีความตระหนักว่า งานทุกฝ่ายนั้น มีความเชื่อมโยงกันในการปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษา						
30	ผู้บริหารคำนึงถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่ตามมา ก่อนที่จะตัดสินใจกระทำใดๆ ลงไป						
31	ผู้บริหารปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอน จัดลำดับความสำคัญอย่างเป็นระบบ						
32	ผู้บริหารมีการคิดอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาโดยรวม ไม่แยกส่วนพัฒนาส่วนใดส่วนหนึ่ง						
33	ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาในการทำงาน โดยเชื่อมโยงเหตุผลออกมาได้อย่างชัดเจน						
34	ผู้บริหารสามารถพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม และนำประสบการณ์ที่ได้รับมาเชื่อมโยงในการทำงาน						
35	ผู้บริหารติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ						

ตอนที่ 3 : แนวปฏิบัติวิธีใหม่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

พระนครศรีอยุธยา เขต 1

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง แนวปฏิบัติวิธีใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง แนวปฏิบัติวิธีใหม่ อยู่ในระดับมาก
 ระดับ 3 หมายถึง แนวปฏิบัติวิธีใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง แนวปฏิบัติวิธีใหม่ อยู่ในระดับน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง แนวปฏิบัติวิธีใหม่ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	แนวปฏิบัติวิธีใหม่	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร							
1	ผู้บริหารประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในสถานศึกษา						
2	ผู้บริหารจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน การควบคุมดูแลและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างเคร่งครัด และต่อเนื่องทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน						
3	ผู้บริหารมีการทบทวน ปรับปรุง ซ่อมปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุของสถานศึกษาในภาวะที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อ						
4	ผู้บริหารสื่อสารประชาสัมพันธ์ การป้องกันโรคโควิด 19 เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ แนวปฏิบัติ และการจัดการเรียนการสอน ผ่านช่องทางสื่อที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ						
5	ผู้บริหารสื่อสารทำความเข้าใจเพื่อลดการรังเกียจและลดการตีตราทางสังคมกับผู้ติดเชื้อโควิด 19						
6	ผู้บริหารมีมาตรการคัดกรองสุขภาพทุกคน บริเวณจุดแรกเข้าไปในสถานศึกษา						

ข้อ ที่	แนวปฏิบัติวิธีใหม่	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร (ต่อ)							
7	ผู้บริหารจัดให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเหมาะสมตามบริบทได้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ						
8	ผู้บริหารมีมาตรการให้นักเรียนได้รับอาหารกลางวันและอาหารเสริมนมตามสิทธิที่ควรได้รับ กรณีนักเรียนเป็นผู้อยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกักตัว						
9	ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง						
แนวปฏิบัติสำหรับครู							
10	ครูติดตามข้อมูลข่าวสารการแพร่กระจายของเชื้อโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ.						
11	ครูมีการสังเกตอาการป่วยของตนเอง เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง หยุดปฏิบัติงานและไปพบแพทย์ทันที						
12	ครูแจ้งผู้ปกครองและนักเรียนให้นำของใช้ส่วนตัวและอุปกรณ์ป้องกันมาใช้ของตนเอง						
13	ครูสื่อสารความรู้คำแนะนำหรือจัดหาสื่อประชาสัมพันธ์ในการป้องกันและลดความเสี่ยงจากการแพร่กระจายโรคโควิด 19 ให้นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ						
14	ครูมีการทำความสะอาดสื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์ใช้ร่วมที่เป็นจุดสัมผัสเสี่ยง ทุกครั้งหลังใช้งาน						

ข้อ ที่	แนวปฏิบัติวิธีใหม่	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
แนวปฏิบัติสำหรับครู (ต่อ)							
15	ครูมีการควบคุมดูแลการจัดที่นั่งภายในสถานที่ในโรงเรียน ตามหลักการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 - 2 เมตร						
16	ครูตรวจสอบ กำกับ ติดตามการมาเรียนของนักเรียนขาดเรียน ถูกกักตัว หรืออยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19 และรายงานต่อผู้บริหาร						
17	ครูคัดกรองสุขภาพทุกคนที่เข้ามาในสถานศึกษาตามขั้นตอน						
18	ครูมีการสังเกตกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมหรือนักเรียนที่ไม่ร่วมมือปฏิบัติตามมาตรการที่ครูกำหนด เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ						
19	ครูสื่อสารความรู้เกี่ยวกับความเครียด กระบวนการจัดการความเครียดให้แก่แก่นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา						
แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน							
20	นักเรียนติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ.						
21	นักเรียนมีการสังเกตอาการป่วยของตนเอง เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่งแจ้งครูหรือผู้ปกครองทันที						
22	นักเรียนมีและใช้ของใช้ส่วนตัว ไม่ใช้ร่วมกับผู้อื่น และทำความสะอาดหรือเก็บให้เรียบร้อย ทุกครั้งหลังใช้งาน						

ข้อ ที่	แนวปฏิบัติวิธีใหม่	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน (ต่อ)							
23	นักเรียนปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด ได้แก่ ล้างมือบ่อยๆ สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย และเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล หลีกเลี่ยงการไปในสถานที่แออัดหรือแหล่งชุมชน						
24	นักเรียนมีการดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ด้วยการกินอาหารปรุงสุก ร้อน สะอาด อาหารครบ 5 หมู่ และผัก ผลไม้ ออกกำลังกาย และนอนหลับให้เพียงพอ						
25	นักเรียนที่ป่วยหรือกักตัวมีการติดตามความคืบหน้าการเรียนอย่างสม่ำเสมอจากครูผู้รับผิดชอบหรือครูประจำชั้น						
26	นักเรียนหลีกเลี่ยงการล้อเลียนความผิดปกติหรืออาการไม่สบายของเพื่อน						
แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง							
27	ผู้ปกครองติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ.						
28	ผู้ปกครองมีการสังเกตอาการป่วยของบุตรหลาน เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง พาไปพบแพทย์ทันที						
29	ผู้ปกครองจัดหาของใช้ส่วนตัวให้บุตรหลานอย่างเพียงพอในแต่ละวัน ทำความสะอาดทุกวัน						
30	ผู้ปกครองจัดหาอุปกรณ์ป้องกันโรคและการล้างมือ กำกับให้บุตรหลานปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันโรค อย่างเคร่งครัด						

ข้อ ที่	แนวปฏิบัติวิธีใหม่	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง (ต่อ)							
31	ผู้ปกครองหลีกเลี่ยงการพาบุตรหลานไปในสถานที่เสี่ยงต่อการติดโรคโควิด 19 สถานที่แออัดที่มีการรวมกันของคนจำนวนมาก						
32	ผู้ปกครองมีการดูแลสุขภาพบุตรหลาน จัดเตรียมอาหารปรุงสุกใหม่ ส่งเสริมให้กินอาหารร้อน สะอาด อาหารครบ 5 หมู่ และผักผลไม้ 5 สี						
33	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับครูในการดูแลจัดการเรียนการสอนทางไกลหรือออนไลน์แก่นักเรียน						
แนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด							
34	แม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาดติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น สคบ.						
35	แม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด มีการสังเกตอาการป่วยของตนเอง เมื่อมีอาการทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง หยุดปฏิบัติงาน และไปพบแพทย์ทันที						
36	แม่ครัว และผู้จำหน่ายล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่และน้ำก่อน – หลังปรุงและประกอบอาหาร ขณะจำหน่ายอาหาร หลังสัมผัสสิ่งสกปรกเมื่อจับเหรียญหรือธนบัตร						
37	แม่ครัว และผู้จำหน่ายอาหาร สวมหมวกคลุมผม ผ้ากันเปื้อน ถุงมือ สวมหน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัย และปฏิบัติตามสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ถูกต้อง ในขณะที่ปฏิบัติงาน						

ข้อ ที่	แนวปฏิบัติวิธีใหม่	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
แนวปฏิบัติสำหรับแม่ครัว ผู้จำหน่ายอาหาร และผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด (ต่อ)							
38	แม่ครัว และผู้จำหน่ายอาหาร มีการปกปิดอาหารด้วยวัสดุอุปกรณ์ที่มีมาตรฐาน ใส่ถุงมือและใช้ที่คีบหยิบจับอาหารทุกครั้ง						
39	ผู้จำหน่ายอาหารมีการจัดเตรียมกระดาษสำหรับสั่งรายการอาหาร หรือช่องทางสื่อสารอื่น ๆ เพื่อลดการพูดคุยและสัมผัส						
40	ผู้ปฏิบัติงานทำความสะอาด ใส่อุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย สวมถุงมือยาง ผ้ายางกันเปื้อนรองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง ในขณะที่ปฏิบัติงานทุกครั้ง						
แนวปฏิบัติดานอนามัยสิ่งแวดล้อม							
41	สถานศึกษามีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ หรือที่นั่ง ให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1 - 2 เมตร ในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องประชุม ห้องพักรู โรงยิม โรงอาหาร ห้องสมุด เป็นต้น						
42	สถานศึกษาจัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ให้อากาศถ่ายเท ในห้องเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ						
43	สถานศึกษามีการทำทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์การเรียนทุกครั้ง และจุดสัมผัสเสี่ยง ก่อนและหลังใช้งาน						
44	สถานศึกษามีการทำทำความสะอาดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ และบริเวณที่มีการใช้บริการร่วมกันทุกวัน						
45	สถานศึกษาจัดให้มีเจลแอลกอฮอล์ใช้ทำความสะอาดมือสำหรับนักเรียนและครู ใช้ประจำทุกห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ อย่างเพียงพอ						

ข้อ ที่	แนวปฏิบัติวิธีใหม่	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
แนวปฏิบัติดานอนามัยสิ่งแวดล้อม (ต่อ)							
46	สถานศึกษามีการจำกัดจำนวนผู้ใช้งาน หรือลดระยะเวลาทำกิจกรรมหรือเหลื่อมเวลา ในการใช้ห้องต่าง ๆ หรือสถานที่ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา						
47	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหาร เหมาะสมตามสถานการณ์ และบริบทพื้นที่ หลีกเลี่ยงการรวมกลุ่ม จัดเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลในการแปรงฟัน และให้มีอุปกรณ์การแปรงฟันส่วนบุคคล						
48	สถานศึกษาจัดห้องพยาบาลให้มีพื้นที่หรือห้องแยกอย่างชัดเจน ระหว่างนักเรียนป่วยจากอาการไข้หวัด กับนักเรียนป่วย จากสาเหตุอื่นๆ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค						
49	สถานศึกษามีการทำความสะอาดเครื่องนอน ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน และผ้ากั้นเบื่อนทุกวัน รวมถึงทำความสะอาดอุปกรณ์ของใช้ ของเล่น ตุ๊กตาส่วนบุคคล และจุดสัมผัสเสี่ยง เป็นประจำทุกวัน ในห้องนอนเด็กเล็ก						
50	กรณีที่มีรถรับส่งนักเรียน สถานศึกษามีมาตรการให้ทำความสะอาด รถรับส่งนักเรียน และบริเวณจุดสัมผัสเสี่ยง ก่อนและหลังให้บริการรับนักเรียนทุกครั้งในแต่ละรอบ มีการเปิดหน้าต่าง ประตู ระบายอากาศ ให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก						
51	สถานศึกษามีการจัดพื้นที่เข้าแถว ให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล ลดระยะเวลาการจัดกิจกรรมหน้าเสาธง ทำความสะอาดของใช้หรือจุดสัมผัสเสี่ยงภายหลังการใช้งานทุกครั้ง เช่น เชือกที่ใช้ชักธงชาติ ไมโครโฟน เป็นต้น						

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวอินทรีรา อ๋ามโฆซ
วัน เดือน ปี เกิด	24 เดือน กันยายน พ.ศ. 2534
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลวิเศษชัยชาญ อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2558 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.2561 ศึกษาดำรงระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

